Bu Simon & Schuster e-kitabını indirdiğiniz için teşekkür ederiz.

E-posta listemize katılarak ÜCRETSİZ bir e-kitap kazanın. Ayrıca, Simon & Schuster'dan yeni çıkanlar, fırsatlar, önerilen okumalar ve daha fazlası hakkında güncellemeler alın. Kaydolmak için aşağıya tıklayın ve şartlar ve koşulları görün.

KAYDOLMAK İÇİN BURAYA TIKLAYIN

Zaten abone misiniz? Bu e-kitabı kaydetmek ve beğendiğiniz daha fazla şeyi size gönderebilmek için lütfen e-postanızı tekrar girin. Gelen kutunuza özel teklifler almaya devam edeceksiniz.

DERGİ

KIĞILACIM DÜKKANI

MARJAN KAMALI

GALLERY KİTAPLARI New York Londra Toronto Sidney Yeni Delhi

Kamran için Sen benim aşkımsın

Asla iyileşemedikleri bir samimiyete hızla daldılar.

F. Scott Fitzgerald, This Side of Paradise

Bilmediğiniz tarih dışında dünyada yeni bir şey yoktur.

Harry Truman

Birinci Bölüm

Birinci Bölüm

2013

Merkez

“Onu görmek için randevu aldım.”

Bunu, sanki dişçiye veya bir terapiste veya itici buzdolabı satıcısına gitmiş gibi söyledi; satıcı ona ve Walter'a, sadece bu yepyeni modeli alırlarsa, ömür boyu soğuk süt, taze sebze ve bozulmamış peynir garantisi vermişti.

Walter bulaşıkları kuruluyordu, gözleri sarı bir civcivin şemsiye tuttuğu desenli mutfak havlusundaydı. Tartışmadı. Walter Archer'ın mantığa olan düşkünlüğü, aklın her şeyin önüne geçmesini sağlama yeteneği, Roya'nın kendi sağduyusunun bir kanıtıydı. Sonuçta mantıklı ve aman Tanrım, inanılmaz derecede anlayışlı bir adamla evlenmemiş miydi? Sonunda, on yıllar önce Tahran'daki küçük bir kırtasiyede tanıştığı o çocukla değil de, hayatını bu Massachusetts doğumlu istikrar abidesine bağlamamış mıydı? Bu Walter. Neredeyse her gün kahvaltıda haşlanmış yumurta yiyen, bulaşıkları kuruturken, “Onu görmek istiyorsan, görmelisin. Biraz perişan haldeydin, korkarım,” diyen.

Şimdi Roya Archer neredeyse Amerikalıydı, sadece evlilik yoluyla değil, beş yılı aşkın bir süredir Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunmasının bir gereği olarak. Tahran'ın sıcak ve tozlu sokaklarında küçük kız kardeşi Zari ile saklambaç oynayarak geçirdiği bir çocukluğu hatırlayabiliyordu, ancak şimdiki hayatı özenle New England'da sınırlıydı.

Walter ile.

Bir hafta kadar önce, sadece ataş almak için gittiği tek bir dükkan ziyareti—her şeyi altüst etmişti. Bir kez daha 1953 yılına saplanıp kalmıştı. O tartışmalı yaz ortasında İran’ın en büyük şehrinin ortasındaki Metropol Sineması. Lobideki kırmızı yuvarlak kanepe, üzerinde avize kristallerinin tombul gözyaşları gibi parıldadığı, sigara dumanlarının girdaplar halinde süzüldüğü. Merdivenlerden yukarı ve sinema salonuna götürmüştü onu ve orada perdede, yabancı isimli yıldızlar birbirini okşuyordu. Filmden sonra, yaz alacakaranlığında onunla yürümüştü. Gökyüzü lavanta rengiydi ve o kadar çeşitli mor tonlarıyla katmanlanmıştı ki, imkansız görünüyorlardı. Yasemin kokulu çalılıkların yanında onunla evlenmek istemişti. Adını söylediğinde sesi çatlamıştı. Sayısız aşk mektubu değişmişler, evliliklerini planlamışlardı. Ama sonunda, hiçbir şey. Hayat, planladıkları her şeyi altından çekip almıştı.

Endişelenme.

Roya’nın annesi her zaman kaderimizin doğduğumuzda alnımıza yazıldığını söylerdi. Görülmez, okunmaz ama görünmez mürekkeple orada durur ve hayat o kadere uyar. Ne olursa olsun.

O çocuğu on yıllarca aklından çıkarmıştı. İnşa edilecek bir hayatı, tanınacak bir ülkesi vardı. Walter. Yetiştirilecek bir çocuğu. O Tahranlı çocuk, kullanılmış ve yıpranmış, dibe o kadar itilmiş bir paçavra gibi, bir süre sonra neredeyse unutulacak kadar, kovaya en alta sıkıştırılabilirdi.

Ama artık onu neden meydanın ortasında orada bıraktığını sorabilirdi.

Walter arabayı kar yığınlarıyla daralmış kaygan yere yanaştırdı. Durduklarında Roya araba kapısını açamadı. Bir şekilde, uzun yolculukları boyunca birbirlerine kilitlenmişlerdi.

Walter geldi ve araba kapısını açtı çünkü o Walter'dı, çünkü onu bir hanımefendiye nasıl davranması gerektiğini öğreten bir anne (Alice: nazik, tatlı, patates salatası kokan) tarafından büyütülmüştü. Çünkü yetmiş yedi yaşındaydı ve bugünkü genç erkeklerin eşlerine kırılgan cam gibi neden davranmadığını anlayamıyordu.

Walter, Roya'yı arabadan indirdi ve örgü atkısının burnunu ve ağzını rüzgardan koruduğundan emin oldu. Birlikte park yerinin karşısına ve Duxton Senior Center'ın gri binasının merdivenlerine dikkatlice yürüdüler.

Lobiye aşırı ısınmış bir hava patlaması onları karşıladı. Otuz yaşlarında, sarı saçları topuz yapılmış genç bir kadın masanın arkasında oturuyordu. Göğsüne CLAIRE yazan plastik bir rozet takılmıştı. Masasının arkasındaki ilan panosuna iliştirilmiş broşürler, kenarları kıvrılmış, tekerlekli sandalyelerdeki buruşuk insanlar linolyum zeminde yavaşça ilerlerken ve yürüteç iten diğerleri düşmemek için dengelerini sağlarken bile "Film Gecesi!" ve "Bavyera Öğle Yemeği!" diye bağırıyordu.

Merhaba! Bugün Cuma öğle yemeği için bize mi katılıyorsunuz?" Claire'in sesi gürdü.

Walter konuşmak için ağzını açtı.

Merhaba, yapmayacak," dedi Roya çabucak. "Kocam Dandelion Deli'deki meşhur sahte ıstakozlu sandviçi deneyecek. Yelp'ten baktım. Kışın ortasında ıstakozlu sandviç bulmak ne kadar nadir, değil mi? Sahte olsa bile." Gevezelik ediyordu. Gergin olmamak için çok çabalıyordu. "Beş yıldız almıştı.

O şarküteri mi?" Resepsiyonist şaşırmış görünüyordu.

Onların ıstakozlu sandviçi," diye mırıldandı Roya.

Walter iç çekti. Karısının beş yıldıza inandığını Claire'e belirtmek için beş parmağını kaldırdı.

“Ah, tamam! Istakoz!” Claire başıyla onayladı. İstakozu "lobstah" diye telaffuz etti. “Yelp yorumlarına güvenmek gerek!”

“Devam et o zaman,” dedi Roya nazikçe kocasına. Parmak uçlarına yükselip Walter’ın yeni tıraş olmuş yanağını öptü. Kırışık derisi, İrlanda baharı sabunu kokusu. Onu rahatlatmak istedi.

“Tamamdır.” Walter başıyla onayladı. “Anladım. O gidiyorum o zaman.” Ama hareket etmedi.

Elini sıktı, hayatının tanıdık yumuşak kavrayışı.

“Şimdi onu çok fazla baş belasına sokmasına izin verme,” dedi Walter nihayet resepsiyoniste. Sesi gergindi.

Walter çift kapıdan dışarı çıkıp buzlu otoparka indiğinde soğuk hava dalgası lobiyi doldurdu.

Roya tedirgin bir şekilde masanın önünde duruyordu. Aniden amonyak ve bir tür güveç kokusuyla bunaldı. Dana eti mi? Kesinlikle soğanlı dana eti. New England soğuğunu telafi etmek için artırılan ısı, güveç kokusunu bunaltıcı hale getiriyordu. Buraya gerçekten geldiğine inanamıyordu. Kaloriferler tıslıyor, tekerlekli sandalyeler gıcırdıyordu, hepsi birdenbire korkunç bir hata gibi geliyordu.

“Ve size nasıl yardımcı olabilirim?” diye sordu Claire. Boynunda altın bir haç asılıydı. Roya'ya sanki onu tanıyormuş gibi tuhaf bir ifadeyle baktı.

“Biriyle görüşmek için randevu aldım,” dedi Roya. “Yardımcı yaşam hastalarınızdan biri.”

“Ah, bir sakin demek istiyorsunuz. Harika. Ve bu kim olabilir?”

“Bay Bahman Aslan.” Kelimeler Roya'nın ağzından yavaşça, duman halkaları gibi, görünür ve gerçek bir şekilde çıktı. Yıllar olmuştu onun tam adını yüksek sesle söylemeyeli.

Claire'in boynundaki haç, floresan ışıklar altında parıldadı. Walter şimdiye kadar otoparktan çıkmış olurdu.

Claire ayağa kalktı ve masanın etrafından dolaşıp Roya'nın karşısına geçti. Roya'nın her iki elini de nazikçe kendi ellerine aldı. “Sonunda tanıştığımıza çok memnun oldum Bayan Archer. Ben Claire Becker, Duxton Center'ın idareci yardımcısıyım. Geldiğiniz için teşekkür ederim. Hakkınızda çok şey duydum. Burada olmanız benim için çok şey ifade ediyor.”

Demek resepsiyonist değilmiş, idari işler görevlisiymiş. Claire Becker, Roya'nın adını nereden biliyordu? Randevu defterinde olmalıydı. Sonuçta randevu almıştı. Ama bu genç kadın neden onu tanıyormuş gibi davranıyordu? Ve kendisi hakkında bu kadar çok şeyi nasıl duymuştu?

Lütfen buyurun," dedi Claire yumuşak bir sesle. "Hemen sizi ona götüreceğim." Bu kez, buradaki sefaleti örtbas etmek için gerekli görünen zorunlu ünlem işaretini eklemedi.

Roya, Claire'i bir koridordan takip ederek, bir tarafına uzun bir masa ve diğer tarafına dizilmiş plastik katlanır sandalyelerle döşenmiş büyük bir salona girdi. Ama masada oturmuş bingo oynayan ya da dedikodu yapan kimse yoktu.

Claire odanın uzak ucunu işaret etti. "Sizi bekliyordu.

Pencerenin yanında, tekerlekli sandalyede oturan bir adam, yanında boş bir plastik sandalye vardı. Sırtı onlara dönüktü; Roya yüzünü göremiyordu. Claire ona doğru yaklaşmaya başladı ama

sonra durdu. Başını eğdi ve Roya'yı baştan aşağı, güvenliği, zararı, dramı için potansiyelini ölçer gibi süzdü. Claire kolyesiyle oynadı. “Sana bir şey getirebilir miyim? Su? Çay? Kahve?”

“Ah, iyiyim, sorduğunuz için teşekkürler.”

“Emin misin?”

“Sorduğunuz için naziksiniz. Ama hayır.”

Şimdi sıra Claire'deydi. Tanrım, kimse Roya'yı bu... sakinle yalnız bırakmak istemiyordu. Allah aşkına. Sanki yetmişli yaşlarında küçük bir kadın olarak artık onun veya başkasının üzerinde bir gücü varmış gibi. Sanki Roya Archer, varlığıyla burayı ateşe verebilir, sadece orada bulunarak bir patlama yaratabilirmiş gibi.

“İyiyim,” dedi. Bunu Amerikalılardan öğrendiğini söylemişti: İyiyim, iyiyim, her şey yolunda, okey-dokey. Kolay Amerikancılıklar. Nasıl yapacağını biliyordu. Kalbi çarpıyordu ama Claire'e sabit bir şekilde baktı.

Claire başını eğdi ve sonunda dönüp çıktı. Ayrılırken topuklarının tıkırtısı, Roya'nın ekstra yüksek kalp atışıyla eşleşiyordu.

Hala Claire'i takip edip bu kokulu yerden ayrılabilir, Walter öğle yemeğini bitirmeden yakalayabilir, eve gidebilir, yatağa tırmanabilir ve bu garip yanlış hesaplamayı hiç yapmamış gibi davranabilirdi. Henüz geç değildi. Walter'ı o şarküteride tek başına zencefilli gazozunun ve ıstakozlu sandviçinin başında kambur dururken hayal etti—zavallı şey. Ama hayır. Sonunda öğrenmek için buraya gelmişti.

Önce bir adım, sonra diğeri, işi böyle hallediyordun. Pencerenin yanındaki tekerlekli sandalyeye doğru kendini zorladı. Topukları tıkırdamıyordu; güvendiği gri, kalın tabanlı ayakkabılarını giymişti. Walter kar botu giymesini ısrar etmişti ama o reddetmişti. Pek çok şeyi kabul etmeye razıydı ama altmış yıl sonra eski aşkıyla ilk kez görüşürken tombul Eskimo botları giymek, kabul edemeyeceği birkaç şeyden biriydi.

Adam onun varlığından habersizdi, sanki yokmuş gibiydi.

“Bekliyordum,” dedi aniden Farsça bir ses ve Roya'nın vücudu vızıldadı. O ses, ayrılmaz oldukları zamanlarda onu hem enerjilendirmiş hem de rahatlatmıştı.

1953 yılıydı. Yazdı. On yedi yaşındaydı. New England erimişti ve dışarıdaki soğuk ile içerideki sahte sıcaklık buharlaşmıştı ve Roya'nın bacakları bronzlaşmış ve biçimlenmişti ve onlar, o ve o, barikatların yanında ayakta

duruyordu, yaslanmışlardı

kırık ahşabın üzerine, ciğerlerinin sonuna kadar bağırarak. Kalabalık dalgalanıyor, güneş saç derisini yakıyordu, iki uzun örgü göğüslerine kadar iniyordu, Peter Pan yakası terden sırılsıklamdı. Etraflarında insanlar yumruklarını sallıyor ve hep bir ağızdan ağlıyordu. Yeni ve daha iyi bir şeyin gelmek üzere olduğunu bilmenin verdiği beklenti, özgür, demokratik bir İran'da onun olacağının kesinliği—hepsi onlara aitti. Bir geleceğe ve bir kadere sahiptiler, cesur bir başlangıcın eşiğindeki bir ülkeye girmişlerdi. Onu bir patlamanın gücüyle sevmişti. Her gün onun sesini duymayacağı bir geleceği hayal etmek imkansızdı.

Linolyumda, Roya aniden kendine tanınmaz hale gelen ayaklarını gördü—kalın tabanlı, üzerinde küçük fiyonklar olan gri yaşlı kadın ayakkabıları.

Adam sandalyesini çevirdi ve yüzü gülücükle aydınlandı. Yorgun görünüyordu; dudakları kuruydu ve alnında derin çizgiler vardı. Ama gözleri neşeli ve umut doluydu.

“Bekledim,” diye tekrarladı.

Bu kadar kolay geri kaymak mümkün müydü? Sesi aynıydı. Oydu, hepsi, gözleri, sesi, onun Bahman'ı.

Ama sonra neden geldiğini hatırladı. “Anlıyorum.” Sesi beklenenden çok daha güçlü çıktı. “Ama sana sormak istediğim tek şey, geçen sefer neden hiç beklemediğindi?”

Yorgunluktan, bunca yıldır yaşadığı ömründe hiç olmadığı kadar yorgun bir halde yanındaki sandalyeye çöktü. Yetmiş yedi yaşındaydı ve bitkin düşmüştü. Ama kendini asla tam olarak toparlayamadığı o acımasız, hayal kırıklığı yaratan yazı hatırladığında, on yedi yaşındaymış gibi hissetti.

İkinci Bölüm

1953

Dünyayı Değiştirecek Çocuk

“Kahvaltıda isterim,” dedi Baba, taze naan ekmeği, beyaz peynir ve ev yapımı vişne reçeli yerken, “siz kızlarımın bu dünyanın bir sonraki Madame Curie’leri olmasını isterim. Bunu isterim. Hatta yazar olmanızı bile isterim”—Roya’ya gülümsedi—“o Amerikalı kadın gibi: Helen? Keller?”

“Sağır değilim Baba,” dedi Roya.

“Kör değil Baba,” dedi Zari.

“Bunun ne alakası var?” Maman, iki kızına da daha hızlı yemeleri için işaret etti.

“Helen Keller olmak için sağır ve kör olman gerekir.” Zari, Amerikalı kahramanlar hakkındaki bilgisiyle gurur duyarak parladı.

“Ve dilsiz. Dilsiz olmayı unutma,” diye mırıldandı Roya.

“O kısmı kastetmedim.” Baba çay bardağını bıraktı. “Dahilik kısmını kastettim. On bir kitap yazma kısmını kastettim. Onu kastettim!”

Kader, Maman ve Baba’ya ikisi de kız olmak üzere sadece iki çocuk vermişti. Baba zamanına göre dikkate değer, olağanüstü aydınlanmış biriydi: kızlarının eğitimli olmasını ve başarılı olmasını istiyordu. Eğitim onun dini, demokrasi ise hayaliydi.

Roya ve Zari, lise öğrencileri olarak, 1953 İran'ında bir kızın alabileceği en iyi eğitime ulaşma yolundaydılar. Ülke hızla değişiyor, açılıyordu. Demokratik olarak seçilmiş bir başbakanları vardı: Muhammed Musaddık. Ayrıca babası Rıza Şah'ın başlattığı kadın hakları savunuculuğunu sürdüren bir kral, Şah da vardı. “Şah kesinlikle bir

Baba her zaman şöyle derdi: “Lanet olası İngilizlere hizmetçi miyiz petrolümüzü verirken! Ama evet, kadınlara yardım etti. Bunu kabul ederim.”

Daha geleneksel aile üyelerinden gelen küçümseme ve yargılama, Baba ve Maman'ın aydın görüşlerine eşlik ediyordu. Teyzeler mutfakta Maman'a fısıldayarak, genç kızlarının refakatsiz her yere yürümelerine nasıl izin verebildiklerini sordular? Maman bunu gülerek geçiştirmekte ustalaşmıştı. Reza Şah'ın 1930'larda kadınlar için başörtüsü yasağı getirmesiyle hemen başörtüsünü atmıştı. Dindar akrabaları yabancı hayranı hallerine burun kıvırırken, kadınların kurtuluşu için yapılan reformları memnuniyetle karşılıyordu.

Maman ve Baba, iki kızlarını Tahran'daki en iyi kız lisesine gönderdiler. Her sabah Maman çay demlerken, Roya ve Zari güne hazırlanırlardı. Roya yüzünü yıkayıp kalın, kara saçlarını iki uzun örgüye ayırırken, Zari dudaklarına biraz renk sürer ve her gece saçlarının tutamlarını gazete parçalarıyla sabitleyerek yarattığı dalgaları gururla yerleştirirdi.

Genç kız kardeşi süslenip püslenirken, Roya aynadaki yansımasına baktı. Geçen yıl Roya çok değişmişti. Yüzündeki bebeklik yağları gitmiş, elmacık kemikleri daha belirginleşmişti. Bazen sivilcelenen cildi temizlenmişti. Uzun siyah saçları doğal dalgalıydı ve Zari'nin sık sık tavsiye ettiği gibi omuzlarından aşağı dökülmesine izin verebilirdi. Ama Roya saçlarını hala örüyordu. Fiziksel olarak geri kalan her şey bu kadar çok değişmişken, bu ona daha çok kendisi gibi hissettiriyordu. Hala ufak tefekti ama bu günlerde daha kıvrımlı ve göğüslüydü - ya da Zari'nin dediği gibi, gelişmişti.

Zari, Roya'yı kenara itip aynanın önündeki tüm alanı kapladı. Saçlarını düzeltti ve somurttu. "Bu saç modeli bana Sophia Loren gibi gösteriyor. Değil mi?

Roya ne yapabilirdi ki evet demekten başka? Kendi uzun kollu pamuklu bluzunun düğmelerini ilikledi, ormak kumaştan üniformasını giydi ve o korkunç diz çoraplarını çekti. Roya, kızların "Amerikan" çorapları dediği bilek çoraplarını kendisinin bile giymek istediğini itiraf etmeliydi, ama müdire kısa çorap giyen kızları cezalandırıyordu

çoraplarını kendisinin bile giymek istediğini itiraf etmeliydi, ama müdire kısa çorap giyen kızları cezalandırıyordu. Roya, küçük çoraplarla okula yürüyüp başı dik bir şekilde okula girme cesaretini henüz toplayamamıştı.

“O bir umudumuz!” dedi Baba, kahvaltıda ağzını ekmek ve beyaz peynirle doldurarak. “Başbakan Musaddık petrolümüzü millileştirdi ki AIOC’nin boğucu boyunduruğundan kurtulabilelim.” Baba’nın baş düşmanı olan AIOC, Anglo-İran Petrol Şirketi idi. “On yıllardır ilk kez İranlılar, emperyalist ülkeler tarafından sömürülmek yerine kendi doğal kaynakları üzerinde kontrol sahibi olduklarını hissedebiliyorlar. Başbakan, yabancı güçlere karşı durabilecek tek kişi. Musaddık önderliğinde kısa sürede tam bir demokrasi olacağız. Şimdi, eğer siz kızlar tarih, kimya ve matematik çalışırsanız, bu büyük ulusun şimdiye kadar tanıdığı en iyi profesyonel sınıfa katılabilirsiniz. İnanabiliyor musunuz? Size sunulanları görüyor musunuz? Genç hanımlar için şu anki fırsatlarımız neler? Ben bir devlet memuru olarak ne yapabilirim? Kağıtları karıştırmak mı? Oturup çay içmek mi?” Bir yudum daha çay aldı. “Ama siz, benim kızlarım! Annenizin ve benim hayal ettiğimizden daha ileri gideceksiniz! Öyle değil mi, Manijeh?”

“Bir sabah!” dedi Maman. “Hiç ders vermediğimiz bir sabah yaşayamaz mıyız? Sadece kahvaltı?”

Baba hafifçe incinmiş görünse de tamamen durmadı. “Benim Marie Curie’m!” Zari’yi işaret etti. “Benim Helen Keller’ım!” Roya’ya göz kırptı.

Onlar, aralarında on sekiz ay olan kızlar, babalarının boş umutlarını çok iyi biliyorlardı. On yedi yaşındaki Roya, Baba'nın isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu ama aslında istediği tek şey Hemingway ve Dostoyevski gibi yazarların çevrilmiş romanlarını okumaktı. Ya da Rumi, Hafız veya Sadi gibi kendi Fars büyüklerinin şiirlerini. Roya ayrıca annesinin yanında durup en iyi khoresh güveçlerinin tariflerini takip ederek yemek yapmayı da seviyordu.

Ve küçük kız kardeşi geleceğin Madam Curie'si olmaktan çok uzaktı. Zari, Yousof adında bir çocuğa takıntılıydı. Zengin biriyle evlenmek, tangoyu dans etmek ve valsi öğrenmek istiyordu. Popüler çocuk partilerinden birinde bilet için beş tümene para ödemek, sambaya atlamak ve hareketleriyle herkesi etkilemek istiyordu. Gecelerin çoğunda yatağa gittiklerinde, Zari tüm hayallerini ayrıntılı bir şekilde Roya'ya anlatırdı.

“O zaman git bakalım!” Maman kızların yanaklarını öptü ve çay bardaklarını aldı. Zari, ideallerine olan bağlılığının sahte bir ifadesiyle Baba'ya selam verdi. Baba gülmek yerine yavaş ve ciddi bir şekilde selam verdi.

Zari, sadece kız kardeşler arasında fark edilebilen hızlı bir yüz buruşturmayla Roya'ya baktı.

Kapıda Roya ve Zari ayakkabılarını giydiler. Roya lisede son sınıfta, Zari ise bir alt sınıfta olmasına rağmen, okul üniformasının bir parçası olan siyah bebek ayakkabıları takmaya devam etmek zorundaydılar. Roya kayışı çekti ve sıkıca tokaladı.

Kızlar evin iç kısmından dışarıya, bir koridordan geçerek bahçeye inen merdivenlerden indiler. Turkuaz renkli sazan havuzunun yanından geçerken Roya içindeki balıklara özeniyordu. Onların tek yaptığı serin mavi suda yüzmekti. Ülkenin şimdiye kadar tanıdığı en iyi profesyonel sınıfın başarılı üyeleri olmaları gerekmiyordu.

Roya kapıyı kapattı ve birlikte ara sokağa, oradan da ana caddeye çıktılar. Burada birbirlerine sokuldular, kitaplarını göğüslerine bastırdılar.

Sabahın bu erken saatinde gösterici yoktu ama zemin önceki bir mitingden kalma broşürlerle doluydu. Başbakan

Musaddık'ın fotoğrafları—keskin kancalı burnu, bilgili, dünyadan bıkmış gözleri—yere saçılmıştı. Roya onun yüzünün bu şekilde, insanların üzerine basabileceği bir yere saçılmış olmasını görmeye dayanamadı. Kağıtlardan birkaçını aldı, nazikçe yüzleri yukarı bakacak şekilde tuttu.

“Ah, lütfen, onu gerçekten kurtarabileceğini mi sanıyorsun?” dedi Zari. “Bu gece komünist bir gösteri olacak. Ondan sonra Şah'ın destekçilerinin ortaya çıkacağı bir gösteri daha olacak. Başbakanı kurtaramazsın. Onu gitmesini isteyen iki fraksiyon tarafından sayıca üstün durumdasın.”

“On binlerce, milyonlarca destekçisi var! Halk, biz, onun arkasında!” dedi Roya.

“Halkın gücü çok az ve bunu biliyorsun. Bu ülkede perde arkasında çok fazla pazarlık ve yolsuzluk var.”

Roya, yürümeye devam ederken kitaplarını ve Mossadegh'in resimlerini göğsüne daha sıkı bastırdı. Elbette Zari'nin bir bildiği vardı. Daha geçen hafta okulda özel bir meclis toplanmıştı. Okul müdürü, elleri belinde sahnede durmuş ve öğrencilerden aralarında komünist yayınları kimin dolaştırdığını söylemelerini istemişti. Kimse konuşmamıştı. Roya, bu broşürleri sıraların altında ve teneffüslerde parşömenlere saklayarak dağıtanın Jaleh Tabatabayi olduğunu biliyordu. Jaleh'in bu kadar siyasi yayına nasıl ulaştığını merak etti. Onları ilk etapta nasıl alabildiğini bile düşündü. Sonra, çıkışta polis megafon, silah ve bir tazyikli su hortumuyla gelmişti. Okul kapısındaki Abbas

Gardiyan, boyunları kalın polislerin bahçedeki bir musluğa su hortumunu takmasına yardım etti. Jaleh okuldan çıktığı anda, polisler hortumu açıp suyu ona doğru tuttu. İlk başta Jaleh'in ifadesi bir tür hayranlık, bir tür dehşet idi. Sonra ifadesi kararlı bir iradeye dönüştü. Hışırdayan su yılanından kaçmak için havada süzüldü. Tam ortasına bir takırtıyla indi. Birkaç saniye sonra Jaleh tamamen sırılsıklam olmuştu, üniforması kıvrımlarına yapışmış, saçları damlıyor ve ıslaktı.

Polislerden biri şöyle demişti: "Bu sana komünist yalanlar yayarak ülkeni küçümsediğin için ders olsun. Rusya ile hain işbirliği içinde hepinizi er ya da geç bulacağımızı sanma. Siz kızların siyasi eşekler olmak yerine terbiyeli genç kadınlar olmaya odaklanması gerekiyor.

Okul müdiresi alkışlamıştı.

Şah'a bağlı kraliyet yanlısı kızlar da bahçede bir grup halinde dururken alkışlayıp tezahürat yaptılar. Şah yanlısı kızların birkaçı babaları petrol endüstrisinde çalışan zengin ailelerdendi. Birkaç dindar kız da onlarla birlikte alkışladı. Uzun zamandır ilk defa din adamlarının aileleri ve Şah hayranları tek vücut oldu.

Polis ve müdüre ayrıldıktan hemen sonra komünist kızlar Jaleh'e koşup etrafına toplandılar. Hırkalarıyla, mendilleriyle, üniformalarının etekleriyle onu kurutmaya çalıştılar. Jaleh, sırılsıklam olmasına rağmen dimdik durdu ve endişelenmemelerini söyledi. Hatta güldü. Roya, Jaleh'in şimdi daha fazla Marksist broşür yayacağını, daha az değil biliyordu. Tudeh komünist kızlar böyleydi. Korkusuz, kararlı ve her zaman İran'ın Sovyetler Birliği'nin adımlarını izlemesi gerektiğini söylerlerdi.

Roya ve Zari ve başbakana yakın kızlar kendi çevrelerinde şok olmuş ve sarsılmış bir halde toplanmışlardı. Eğer bir öğrenci arkadaşı kime destek verdiğini sorarsa, Roya, "Başbakan Musaddık ve Ulusal Cephe" derdi; farklı bir şey söylemek Babasının kalbini kırardı. Başbakan Musaddık ülkelerini tam demokrasiye kavuşturabilirdi. İsviçre'de hukuk okumuş, dışişleri bakanı olmuş ve İngiliz Anglo-Iranian Petrol Şirketi'nin İran'a kendi petrolünün sahipliğini vermesi gerektiğini savunmak için Amerika'daki Birleşmiş Milletler'e kadar gitmişti. Roya, Musaddık'ın bağımsızlığını ve kendi kendine yeterliliğini seviyordu. Hatta pijamalarına bile hayrandı (ki bazen onlarla fotoğrafları çekilirdi).

Roya, Jaleh ve su hortumu olayını hatırlayarak okula giderken Zari ile birlikte kutuplaşmanın ve sürekli siyasi rekabetin sona ermesini diledi. Politika her sınıfa sızmıştı. Okuldaki sınıf arkadaşları şimdi ülke gibi kralcı, başbakan yanlısı ve komünist olarak bölünmüştü. Ve bundan bıkmıştı.

Roya ve Zari giriş kapısına ulaştığında, kapı görevlisi Abbas sert görünüyordu. Yetkisiz kişilerin tesise girmesini engellemek, kurumun kutsallığını ve kızların güvenliğini korumak onun göreviydi. Pantolonunun ağ kısmındaki yarığı açıp penisini düzgün bir pembe kurdeleyle bağlayıp göstermek onun görev tanımına dahil değildi. Ama zaman zaman bunu yaptığı biliniyordu.

Abbas kapıyı açıp gülümsediğinde Zari gerildi. Geçip kulak mesafesinden çıktıklarında fısıldadı: "Geçen hafta bana yine pipisini gösterdi.

Kurdeleyle mi bağlıydı?" diye sordu Roya.

Her zamanki gibi. Erkekler o şeyi orada sallanırken nasıl yürüyorlar?

Evet." Zari bir dakika bunu düşündü.

Müdüre söyledin mi?

Benim gibi bir kızın yalan söylemesinin çok çirkin olduğunu söyledi. Abbas ben doğmadan önce burada çalıştığını ve böyle müstehcen hikayeler uydurduğum için utanmam gerektiğini söyledi.

Anlıyorum. Her zamanki cevabı yani.

Evet." Zari içini çekti.

Erkekler, kızların okuluna kendi okullarından gitmekte ve çıkış saatinde kapıların önünde oyalanmakta hiç zorlanmıyorlardı. Abbas onları bağırarak uzaklaştırdı. "Köpeklerin oğulları!" diye bağırdı. "Bu kızları rahat bırakın, cehennemde yanacaksınız!

Acı vermeli." "O kadar büyük ki, orada kalıcı pişiklerinin olmamasına şaşıyorum." "Eh, sen sadece kapıcınınkini gördün." Roya onları evlerine kadar takip eden çocukları görmezden geldi, ancak Zari, özellikle Yousof oradaysa, uzun, koyu saçlarını savurduğundan emin oldu.

karışımı. Bazı günler çocuklar her köşe başında, her virajda beliriyordu. Cilalı, kurnaz, zeki çocuklar göz kırpıp ıslık çalıp flört ediyorlardı. Yakışıklı, akıllı, çekici gülümsemeli çocuklar. Onlara ara sıra göz atan, sonra yakalanınca kızaran sessiz, utangaç çocuklar. Roya onlara, insanın rahatsız edici sineklere alıştığı gibi alışmıştı, ki bu da onlara asla

alışmadığı anlamına geliyordu.

Roya'nın Tahran'daki en sevdiği yer Kırtasiye Dükkanı'ydı. Churchill Caddesi ile Hafez Bulvarı'nın köşesinde, Rus büyükelçiliğinin karşısında ve okulunun tam karşısında yer alıyordu.

Roya o dükkanda pürüzsüz sayfaların tabletleri üzerinde parmaklarını gezdirmeyi seviyordu. Kurşun kokan ve bilgi vaat eden kalem kutularını seviyordu. Dolma kalemlere ve mürekkep şişelerine bakarak veya şiir, aşk ve kayıp hakkında konuşan kitapları karıştırarak bütün bir öğleden sonrayı geçirebilirdi. Dükkanın süslü bir adı yoktu, sadece

Kırtasiye Dükkanı deniyordu; ancak bir kırtasiye dükkanı kadar bir kitapçıydı da. O kış siyasi bölünmeler derinleşip sokaklarda hararetli insanlar tartışmalara ve gösterilere katılırken, burası sessizlik ve öğrenme için mükemmel bir kaçıştı. Asla fazla aydınlık olmayan, asla gürültülü olmayan sakin ve sessiz bir sığınaktı.

Ocak ayında, Roya sokakta ivme kazanan komünist gösteriden kaçmak istediği rüzgarlı bir günde, dükkana sızdı. Sadece biraz şiir okumak istiyordu.

“Bugün de Rumi mi?” diye sordu tezgahın arkasından Bay Fakhri. Kırklı yaşlarında, tuzu biberi olmuş saçları, gür bıyığı ve yuvarlak tel çerçeveli gözlükleriyle sakin, nazik bir adamdı. Bay Fakhri’nin ayakkabıları her zaman özenle boyanmış olurdu. Roya hatırlayabildiği sürece dükkanın sahibiydi ve kitaplar konusunda uzmandı. Bay Fakhri rafları Fars

klasiklerini, şiirlerini ve dünyanın dört bir yanından edebiyat çevirilerini stoklarında bulundururdu.

“Evet, lütfen.” Roya o kadar sık buraya gelirdi ki Bay Fakhri okuma zevklerini iyi biliyordu. Roya’nın antik Fars şiirlerini sevdiğini ama bazı modern kısa öykülerine tahammül edemediğini biliyordu. Parasının son kuruşunu yepyeni bir kağıt tablete harcayacağını ve en sevdiği kırtasiye ürünlerinin Almanya'dan ithal edilenler olduğunu çünkü en renkli ve

modern olanların onlar olduğunu biliyordu. Antik şairlerin her kelimesini okumakla kalmayıp, ara sıra sessizlikte kendi yazdığı kelimeleri karaladığını da biliyordu.

aldığı tabletler. Bay Fakhri bütün bunları biliyordu ve onu dükkanına çeken şey, Raif'in sakin tavrı kadar, tertemiz kitap, kalem ve kağıt tablet yığınlarıydı.

“Buyurun.” Elindeki Rumi şiirleri kitabı parlak yeni kağıda basılmıştı ve altın harflerle yazılmış koyu yeşil bir kapağı vardı. “Onun en iyi eserlerinden bazıları bu kapaklar arasında. Sessiz bir yer bulun ve kimsenin sizi rahatsız etmesine izin vermeyin. Onun gerçeğine gerçekten ulaşmak istiyorsanız, biraz konsantrasyon gerektirir.”

Roya başıyla onayladı ve çantasına uzanmak üzereyken dükkan kapısının üzerindeki zil çaldı. Kapı gürültüyle açıldı, sokaktan gelen bağırışları ve büyük bir rüzgarı içeri aldı. Elindeki Rumi'nin sayfaları dalgalandı. Yaşıtlarından bir çocuk aceleyle içeri girdi. Beyaz yakalı bir gömlek ve koyu renk pantolon giymişti; saçları sık, siyah bir perçemdi, yanakları rüzgardan kızarmıştı. İçeri girerken hüzünlü ve özlem dolu bir ezgi mırıldanıyordu. Duyduğu hiçbir şeye benzemiyordu ve yürüyüşü ve kendinden emin görünüşüyle tamamen uyumsuzdu.

Fahri Bey aniden doğrulup hızla hareket etti. Tezgahın arkasına daldı, bir tomar kağıt kaptı, iple bağladı ve sanki bütün gün bu özel misafiri bekliyormuş gibi çocuğa uzattı. Çocuk ıslık çalmayı bıraktı, cebine daldı ve ödeme yaptı. Hızlı, acil, sessiz bir alışverişti. Çocuk kapıdan çıkmak üzereyken döndü. Fahri Bey'e teşekkür edeceğini sandı. Ama doğrudan ona baktı. Gözleri neşeli ve umut doluydu. "Sizinle tanışmak ne büyük şans," dedi. Sonra mağazadan çıkıp rüzgara doğru yürüdü.

Fahri Bey ve Roya, çocuğun varlığının yarattığı etkinin ardından dükkan normale dönerken sessizce durdular; sanki az önce inen ve sönen sıcak hava balonuna binmişler gibiydiler.

O kimdi?" diye sordu Roya, hiçbir sebep yokken kendini enerjik hissederek. Çocuğun kısa ziyaretiyle içinde dalgalanan bu heyecan, onu hem şaşırtıyor hem de kafasını karıştırıyordu.

O, canım kızım," dedi Fahri Bey, "Bahman Aslan." Yüzünde bir endişe belirdi. Parmaklarını tezgahın üzerinde şıklattı. "O, dünyayı değiştirmek isteyen çocuk.

Roya, Rumi kitabını çantasına dikkatlice yerleştirdi. Kapıya baktı. Kendini biraz etkilenmiş hissediyordu, sanki ezici ve şaşırtıcı ama aynı zamanda derinden kişisel bir şeyi, umudun, yaşamın ve enerjinin kaçınılmaz ritmini tanık olmuş gibiydi. Bay Fakhri'ye dalgın bir şekilde veda etti.

Günlerce onu sokaklarda aradı. Sümük burunlu Hossein onları oradan oraya takip ediyordu; bu onu çok rahatsız ediyordu. Cesur ve gürültücü Cyrus, onun ve Zari'nin kapılarını açmakta ısrar etti. Yousof, Zari caddeden geçerken ona birkaç bakış attı ve sonra aslında sokak lambasına konsantre oluyormuş gibi yaptı. Gittikleri her yerde erkek okullarından öğrenciler sokakları doldurmuş gibiydi. Oğlanlar gruplar halinde farklı gösterilere katılıyorlardı. Ama Kırtasiye Dükkanı'na dalıp dünyayı biraz daha hızlı, biraz daha çevik, çok daha enerjik bir şekilde hareket ettiren - sadece birkaç dakika için bile olsa- o çocuk ortada yoktu.

Roya her gün Zari ile okula gidip geliyordu, annesinin khoresh güveçlerini yiyordu ve Baba'nın Başbakan Musaddık'ın planları hakkında onlara anlattıklarını dinliyordu. Ülkelerini bir kez ve herkes için yabancı etkiden bağımsız hale getirecekti, böylece kimse petrolünü bir daha çalamayacaktı. Onları demokrasi dolu bir geleceğe taşıyacaktı!

Roya geometri çalışıyor, biraz şiir karalıyor ve Baba'nın onu Tanrı şahidi bir dahaki Madame Curie yapacağını, Helen Keller'ı unutacağını söylediğinde gülümsüyordu. Ama nerede neşeli gözlü o çocuğu gördü ki—Bay Fakhri'nin ona bir silah teslim ediyormuş gibi bir hız ve önemle bir yığın kağıt teslim etmesine neden olan çocuk.

Ertesi hafta Kırtasiye Dükkanı'nda, Roya metal bir kalemtıraş aldı ve başparmağını yanlarındaki minik çıkıntılara sürttü. Kapı pat diye açılıp içeri adım attığında, yine rüzgar yığılı duran kitapların sayfalarını savurdu.

Bu sefer, onu görür görmez ıslık çalmayı bıraktı. Kendinden biraz daha emin ve daha utangaç görünüyordu. "Rumi," dedi Bay Fakhri'ye, ama söylerken hızla ona doğru baktı. Koyu renk saçları özenle yan tarafa taranmıştı. Beyaz yakalı gömleği ütülenmişti. Gözleri parlıyor ve kibarca gülümsüyordu.

Aynı hız ve memnun etme arzusuyla Bay Fakhri, bir hafta önce Roya'ya verdiği kitabın bir kopyasını çıkardı. Boğazını temizledi. "Buyurun, Bahman Can.

Bu sefer Bahman, Bay Fakhri'ye teşekkür etti, Roya'ya hafifçe eğildi, sonra sokağa geri döndü.

“Nesi acele ediyor? Nereye gidiyor? Bu kadar önemli olan ne?” dedi, aklı başına geldiğinde. Bay Fakhri'ye bu çocuğun onu konuşamaz hale getirmediğini gösterecekti.

Sana söyledim, Roya Hanım. Çocuk dünyayı değiştirmek istiyor. Bu acele gerektirir." Bay Fakhri bir bez alıp tezgahını sildi. "Bu dikkat gerektirir." Tezgahın yüzeyini ovmayı bıraktı. "Bu gerektirir"—ona doğru baktı—"ciddi dikkat.

Roya burnundan soludu. Kalemtıraşı bıraktı. Sırtını dikleştirdi. "Dünyayı nasıl değiştirmeyi planladığını bilmiyorum. Çok hızlı yürüyor. Çok kibar değil. Sebepsiz yere ıslık çalıyor! Geçen Salı buraya geldiğinde seninle zar zor konuştu. Sanki çok önemliymiş gibi davranıyor. Saçları komik. Böyle bir çocuğun dünyayı nasıl değiştireceğinden pek emin değilim.

“Ciddi”—Fahri Bey tezgahın üzerine iki elini koyup ona doğru eğildi—“dikkatli ol.”

Uyarıldığı için. Bahman'ı o dükkanda birkaç kez daha gördü—her seferinde okuldan hemen sonra salı günleri geliyordu, orada olacağını biliyormuş gibi. Her seferinde Roya kitaplara göz atıyor, yeni kırtasiye malzemelerini inceliyor ya da ondan başka her yere bakıyormuş gibi yapıyordu. Her seferinde, tabii ki, ona bir göz atmaktan kendini alamıyordu, ta ki sessizliğe daha fazla dayanamadığı beşinci salıya kadar.

Bay Fakhri'ye yönelik bir şiir sorusu varmış gibi yaptı, ancak nedense yanıt vermedi ve bu yüzden çocuğun cevaplaması gerekti.

Dünyayı değiştirecek çocuk, Saadi'nin eski şiirlerinden birinden alıntıladığı dizeyi hangi kelimenin takip ettiği sorusuna karşılık olarak "Ateş" diyebildi.

Yüzü kızardı.

Ateş," diye tekrarladı çocuk.

Elbette haklıydı, Saadi dizesindeki sonraki kelime buydu. O kadar emin konuşuyordu ki Roya hem yanlış olmasını umuyor hem de onunla saatlerce oturup konuşmak istiyordu. Ama gitmeliydi; ablası bekliyordu.

Roya, caddenin karşısında Zari ile buluştuğunda Zari her zamankinden daha huysuzdu. Söylenerek, tüm siyasi göstericileri dinlemekten sağır olduğunu, ablasının ise o lanet dükkanda kalemler ve kitaplarla oyalanırken, evine gidip sıcak su torbasıyla uzanması gerektiğini, çünkü dayanılmaz adet sancıları çektiğini ve o kadar uzun süredir beklediği için açlıktan öleceğini söyledi ve Roya'nın belki de bir değişiklik için başkalarının zamanına saygı duymayı öğrenmesi gerektiğini belirtti. Roya, eve kadar Zari'nin homurdanmalarını dinledi. Ama her baktığında, o çocuğu Kırtasiye Dükkanı dışında nerede göreceğini, eğer görecekse ne zaman göreceğini merak ediyordu.

2013

Roya başını araba penceresinin camına yasladı ve buz gibi New England'ın geçişini izledi.

Walter'a odaklanmak ve birlikte akşam yemeğinin ne kadar keyifli olacağını düşünmek istiyordu. Sevdiği balık çubuklarını yapacaktı. O çocuğu, merkezdeki ziyaretini unutmak istiyordu. Ama mektubundaki kelimeler aklından

çubuklarını yapacaktı. O çocuğu, merkezdeki ziyaretini unutmak istiyordu. Ama mektubundaki kelimeler aklından çıkmıyordu. Altmış yıl önce farkında olmadan ezberlemişti.

Sana söz veriyorum, sevgilim. Sepah Meydanı'nda, merkezde buluşalım... Çarşamba... 12 öğlen. Ya da gecikirse biraz daha geç. Beni orada buluş, ve artık bir olacağız. Seni görmenin heyecanı önümüzdeki birkaç gün boyunca bana güç verecek.

“Ah, Walter,” dedi. Alnını pencereye dayadı ve ağladı.

Üçüncü Bölüm

1953

Aşk: Nasıl Dolaşır

Aşka bak Nasıl dolaşır Aşık olanla

Ruhuna bak Toprakla nasıl bütünleşir Ona yeni bir hayat verir

Roya tekrar Rumi'nin şiirini okudu ve Bahman'ın gelmesini bekledi. O ilk geldiği günden beri Kırtasiye Dükkanı'na hiçbir Salı gününü kaçırmamıştı. Bu, beklenti, sohbet ve heyecan dolu bir kış geçirmişti. Ne zaman âşık oldun, Kız Kardeşim? Söyle bana. Bir şiirden bir kelime okudu ve hepsi bu muydu?

Elbette hayır, dedi Roya Zari'ye. Tek bir kelime, tek bir an değildi. Öyle şeyler sadece Amerikan filmlerinde olur, bilmiyor muydun?

Roya bütünlük, sıcaklık, kaçış ve rahatlık istiyordu. Kırtasiye Dükkanı ve kitapları ona bunu veriyordu. Sonra Bahman varlığıyla onu doldurdu. Ama geri dönülmez bir şekilde âşık olduğu bir gün belirlemesi gerekseydi, bu yedinci Salı olurdu. O gün kışın sonunu işaret ediyordu. Mevsimin soğukluğunun, ayazının ve ruhsuzluğunun çiçeklerin, yeşilliğin ve yeni başlangıçların vaadine yol verdiği türden bir gündü. Hazır bir gündü

kopuş. Tüm ülke, baharın ilk gününü kutlamaya hazırlanıyordu: Fars Yeni Yılı.

Bay Fakhri, o yedinci Salı günü dükkanda aşırı bir heves ve gergin bir enerjiyle koşturuyor, annelerin çocukları için Yeni Yıl hediyeleri almalarına yardım ediyor, kalem setlerini paketliyor, müşterilere gizemli ve içten bir "Her zaman neşe içinde ol ve uzun yaşa!" diyerek ödeme alıyordu.

“Oğlum için bir hediye,” diye mırıldandı bir kadın, “rapor kartında çok iyiydi ve okumayı seviyor.” Yüzündeki gurur Bahman'ı gülümsetti—Roya onu yakaladı. Başka bir adam, Bay Fakhri'nin çiçek demeti gibi bir araya getirip yeşil kurdeleyle sardığı renkli kalemler aldı. Elbette en çok satılan ürün şiir koleksiyonlarıydı—her zaman olduğu gibi Fars şiirine olan susuzluk dipsizdi. Okuldan sonra dükkandaki kalabalık arttıkça Roya ve Bahman birbirlerinden uzak

durdular. O, tezgahın yakınında bir broşür olarak tanıtılan siyasi incelemeye odaklandı; o ise arkada, yabancı romanların çevirilerinin yanında kaldı.

Ve sonra, kalabalık indiği gibi hızla dağıldı. Kitaplar alındı, hediyeler seçildi, tavsiyeler alındı—müşteriler dağıldı ve işte onlar, ikisi, kendi özel göz atışlarına dalmışlardı ama elbette birbirlerinin farkındaydılar, birbirlerinin varlığından başka bir şey hissetmiyorlardı. Bay Fakhri, kasasını yüksek bir sesle kapatıverdi.

“Aman Allah’ım, bu aralar Nevruz için ne çok alışveriş yapıyorlar. Bu kasabadaki bütün çocuklar bu kadar iyi karne mi aldı ki Yeni Yıl için bu kadar çok hediye hak ettiler?”

Roya ve Bahman dükkanın güvenli köşelerinde sessiz kaldılar.

“Şimdi bakalım!” Bay Fakhri, sanki büyük bir kalabalığa konuşuyormuş gibi etrafına bakındı. “Bir dükkan sahibi satışlardan şikayet edemez ama bu parayı bankaya götürmeliyim.”

Ne Roya ne de Bahman kımıldadı. “Dışarı çıksam mı diye düşünüyordum, belki dükkanı kapatmam gerekecek.” “Burada olurum,” dedi Bahman sessizce. “Affedersiniz?” “Burada olabilirim. Eğer bir müşteri gelirse, hemen döneceğinizi söylerim.” “Ah.” Bay Fakhri, Bahman’a sonra da huzursuzca Roya’ya baktı.

Roya, Bay Fakhri'nin rahatsızlığını hissetti. Bahman ile yalnız kalma fikri onu dehşete düşürmüştü. Elbette onunla yalnız kalamazdı. "Şimdi eve gitmem gerekiyor. İyi günler Bay Fakhri!

Pekala, gidiyorsanız... evet, Roya Hanım, harika bir gün geçirin!" Bay Fakhri rahatlamış görünüyordu. Saatine tekrar göz attı. "Banka kapanmak üzere. Çok vaktim yok. Teşekkürler Bahman Can. O teklifinizi kabul edeceğim." Bay Fakhri ceketini ve şapkasını kaptı ve imalı bir şekilde Roya'ya baktı. "Hoşça kal Roya Hanım. Güvenle eve git. Çok geç olmadan." Siyah şapkasını başına bastırdı. "Bahman Can, yakında döneceğim." Dışarı fırladı ve Roya onu kapıya kadar takip etti.

Kal.

Bahman'ın sesi net ve kesindi.

Hoşça kal." Kapıya varmadan durdu. Sırtı ona dönüktü. Bay Fakhri'nin caddeden aşağı kaybolduğunu görebiliyordu.

Lütfen kal." Sesi artık daha az emin geliyordu.

Ona neden kesinlikle kalamayacağını söylemek için döndü. Ama onu gördüğünde nefes almakta zorlandı. Gergin görünüyordu. Yüzü kızarmıştı, ancak ifadesi nazikti.

Gidecekti. Yapacak çok işi vardı. Maman ve Zari'nin evi Yılbaşı için hazırlamalarına yardım etmeleri gerekiyordu. O bahar temizliği. Çok fazla toz alma, sonsuz halı dövme, camları sirkeyle yıkama. Bu çocukla burada tek başına

kalmasının hiçbir yolu yoktu.

Onunla yalnızdı. Bu dükkanda onunla yalnızdı ve aniden sığınak her şeyi tamamen değiştirme olasılığını barındırıyordu.

“En sevdiğin kitap hangisi?” diye sordu hızla.

“Var. Yani sadece bir tane değil. Çok fazla.”

Gülümsedi ve hâlâ kırmızı olan yüzü biraz daha açıldı.

“Bir tane yok.” “Ah, sadece… okumayı sevdiğini varsaymıştım.” “Bay Fakhri bana dünyayı değiştirmek istediğini söylüyor.” Bir uçurumdan atlamış gibi, adım adım ilerlediğini fark ederek ona doğru yürüdü. Tam kol mesafesinde durdu. Haki pantolonu, başındaki saç tutamı, yüzündeki devam eden kızarıklık bağırıyordu.

“Ah, bundan emin değilim.” Bahman yere baktı.

“Ama siz siyasi, politik değil misiniz?”

Şaşkınlıkla başını kaldırdı. “Bu ülkede siyasi olmayan biri mi var?”

“Ben değilim,” diye yalan söyledi yarı yarıya.

“Politik olmalısın. Özellikle şimdi.”

“Şey, ben bunu sevmiyorum. Tüm tartışmalar. Gösteriler.”

“Elimizdeki tek şey bu. İlgilenmeliyiz. Başbakan Musaddık’ı devirmelerine izin veremeyiz. . . .”

“Bu söylentilere inanıyor musunuz? Devrileceğine dair?”

“Evet, endişeleniyorum. Yabancı güçler yapabilir. Ya da kendi vatandaşlarımız, aramızdaki hainler, bu giderek artan bir —” Durdu. “Sizi bununla sıkmayayım.”

“Alıştım. Babam da aynı şeyleri söylüyor.”

“Ah, evet. Dolduruyorum.”

Hiçbir şey söylemedi. Gözleri onunkilerle kilitlenmişti. Sadece birbirlerine bakarak durdular. Bakışları altında olmak onu tedirgin ediyordu ama aynı zamanda heyecanlandırıyordu da.

Dokunamazlardı. Dokunmamalıydılar.

“Okumayı seversin, biliyorum. Şiir ve romanları seversin,” dedi yumuşakça.

“Nereden biliyorsun?”

“Her salı seni görüyorum. O koridoru seversin.” Yabancı romanların çevirilerini bulunduran Bay Fakhri'nin olduğu yere doğru başıyla işaret etti.

“Ah, her salı buraya mı geliyorsun? Fark etmemiştim!”

Güldü. Ve güldüğünde yüzü tamamen aydınlandı. Gözleri gülüşünü taşıyordu; nefes kesici bir nezaketle doluydu. “Başka günlerde de geldim. Sen hiç burada olmuyorsun. Sadece salıları.”

“Gelebildiğim tek gün o,” dedi.

“Geri kalan zamanlarda ne yapıyorsun?”

“Çalışıyorum.”

“Evet.” Ona sabit bir şekilde baktı. “Babam benim bilim insanı olmamı istiyor.

Ya da yayımlanmış bir yazar... Helen Keller gibi.” Son kısmı mırıldandı.

Bahman gülümsedi. “Öyle mi? “Gerçekten mi?” “Peki sen?”

“Ne istiyorsun?”

Bu saçma bir soruydu. Roya daha önce kimsenin kendisine böyle bir soru sorup sormadığından emin değildi. Babasının bu kadar destekleyici, kızını bu kadar ilerici bir şekilde savunan biri olması yetmez miydi? Mossadegh yanlısı bir aktivist onu etkilenmez miydi? “Annem ve babam okulu bitirip büyük olasılıkla bilim insanı olmak için üniversiteye gitmemi istiyorlar.”

üniversiteye gitmemi istiyorlar.

“Peki, istediğin şeyi yapabilseydin ne yapardın?”

Sorunun cüretkarlığı onu şaşırttı. “Ben . . . Babamı dinlerdim. Annem . . .”

Yaklaştı. Misk ve rüzgarlı bir kokunun karışımı, düşecekmiş gibi hissetmesine neden oldu. Sonra uzanıp elini tuttu. Daha önce hiç bir erkeğin elini tutmamıştı. Parmaklarını onun parmaklarına doladı ve Roya’nın kalbi sıçradı. Dokunuşu onu şaşırttı ama aynı zamanda tuhaf bir şekilde rahatlatıcıydı.

“Romanları seversin. Seni gördüm.”

“Öyleyse oku. İstediğin kadar.”

Maman ona kaç kere bu kadar çok okuyarak gözlerini kanatacağını söylemişti? Zari, kitaplarını yatağından kaç kere fırlatıp, yüzünü kitaplara bu kadar gömen kimseyle tanışmadığını, bunun onu mahvedeceğini, Tanrı aşkına mahvedeceğini yemin etmişti? Baba, bu dünyada ciddi bir meslek için çalışmanın önemini kaç kere vaaz etmişti ve eğer biri bilim insanı olamaz ve bunun yerine kitap okumayı seçerse, o zaman o Keller kadını gibi kitaplar üretmeliydi?

“Bilim insanı veya yazar olmak istemediğiniz sürece. O zaman tabii ki onu yapın. Ne isterseniz onu yapın.”

Okulda ve evde onu bunaltan endişeli, çabalayan duygu biraz buharlaştı. Daha fazlasını duymak, onunla konuşmak, bırakmak istemiyordu.

“Afedersiniz?” “Ee?” Zil çaldı ve Bay Fakhri nefes nefese, şapkası yamuk bir şekilde içeri daldı. Onları görünce yüzü kızardı. Gözlerini kaçırdı, boğazını temizledi ve sanki yanmışlar gibi, sanki ikisi de bir top ateş tutuyorlarmış gibi ellerini indirdiler. Sanki çalarken yakalanmış gibi hissetti. Ama eli yanına düşmüş olsa da, ayakkabılarına sertçe bakmış olsa da, mırıldanmış olsa da,

“Gitmeliyim,” dedi ve aceleyle çıktı. Bay Fakhri'nin veya başkasının ne düşündüğüne bakmaksızın, bu dükkana sonsuza dek geri döneceğini biliyordu. Temas geri döndürülemez, onarılamazdı ve geri almak istemiyordu.

Dördüncü Bölüm

1953

Zincirlenmiş

Kitaplar, dolma kalemler ve mürekkep şişeleriyle dolu o dükkanın tozlu, serin atmosferinde buluşmaya devam ettiler.

İstenmeyen çocuklar her köşe başında beliriyordu ama Roya'nın gerçekten etkilendiği kişi yalnızca Salı öğleden sonraları Kırtasiye Dükkanı'nda görülüyordu. Ona Saadi'nin Gülistan şiirleri hakkında ne düşündüğünü sordu. Roya kendi sağlam cevabına şaşırmıştı. Sesi düşündüğünden çok daha kendinden emin ve güçlü çıkmıştı. Kısa süre sonra (çünkü Roya on yedi yaşındayken ve İran'dayken ve sadece daha büyük şeylerin hayalini kurarken çok uzun sürmemişti), tanıştığı en zeki çocuk ve muhtemelen en yakışıklı çocuk olduğuna ikna olmuştu.

Bir aktivistti. Tahran Üniversitesi'nde ve yakın mahallelerdeki liselerde Musaddık yanlısı makaleler dağıttığını söyledi. Şehir boyunca Ulusal Cephe bültenleri ve bildiriler dağıttı. Siyasi malzemelerini nereden alıyordu? Bay Fakhri'den. Tezgahının arkasındaki depoda, Bay Fakhri'nin görünüşe göre çok daha tehlikeli siyasi malzemelerden oluşan geniş bir koleksiyonu vardı. Bahman ilk bunu söylediğinde Roya panikledi. Polisin Jaleh'i okulda almaya geldiği günü hatırladı, Jaleh'in suyun vahşi gücünden kaçmak için havaya nasıl sıçradığını. Nasıl su birikintisine indiğini. Polis Bahman'ı da aynı kolaylıkla hedef alıp şaha karşı propaganda yaymakla suçlayabilirdi. Onu tutuklayabilirlerdi. Ve Bay Fakhri'nin ona yardım ettiğini düşün! Bay Fakhri'nin bir parçası olduğunu asla tahmin edemezdi

bu tür gizli siyasi faaliyetler. Tezgahın arkasındaki sessiz, sakin esnafı hafife almıştı.

Bahman ona endişelenmemesini söyledi.

Siyasi gruplar arasındaki çatlaklar büyüdü. Mitinglerdeki şiddet arttı. Birkaç protestocu polis tarafından vuruldu, kovalandı ve mermilerle bir ara sokağa sıkıştırıldı. Roya Bahman'ın güvenliği için korkmasına rağmen, onun davasına hayran olmamak elde değildi. Başbakana yürekten inanıyordu, eğer mümkünse babasından bile daha coşkuluydu. Değişen şeyler vardı, dedi. İran'ın bir geleceği vardı ve bu parlaktı ve başbakan onlara ihtiyaç duydukları her şeyi verecekti. Sadece Musaddık'ı durdurmak isteyenler vardı ve Bahman başbakana engel olmalarına izin vermemeye kararlıydı.

Roya, Bahman konuşurken kitaplarla dolu raflara yaslandı, sırtı şiir ve siyaset kitaplarının omurgalarına batıyordu. Temsil, vergiler ve ticaret hakkında çok uzun konuşursa, gözlerine odaklanır, kaybolur ama en iyi şekilde kaybolurdu. Bay Fakhri arka depoda daha sık bulunma ihtiyacını dile getirerek arka plana karıştı. Çoğu zaman yalnız kalırlardı. Ama içeri giren başka müşterilerin tehlikesi her zaman vardı ve sık sık da girerlerdi; ellerinde yeni kırtasiye malzemeleri listeleri olan gözlüklü yaşlı adamlar, daha fazla Marks broşürü isteyen genç komünist öğrenciler veya felsefe ve demokrasi üzerine daha fazla kitap isteyen Musaddık yanlısı protestocular. Musaddık destekçilerinden bazıları Bahman'ı tanıyıp ona bir dayanışma işareti verdiler, davası için yaptığını takdir ettiklerini belirten bir bakışla.

O, kulağına fısıldarken, bedeni ona yakınken, yalnız kaldıklarında elini tekrar tutmaya cüret ederken kitapların omurgalarına karıştı. Çok geçmeden, olmak istediği başka hiçbir yer yoktu.

Roya beklerken yabancı çeviriler reyonundaki romanlara göz attı. Kapı uçarak açıldı. İşte oradaydı. Beyaz gömlek, haki pantolon, kırmızı yanaklar, saçı yukarı doğru taranmış

rüzgar nefes nefese. Dükkanı taradı ve gözleri ona takıldığında yüzü kocaman bir gülümsemeyle aydınlandı.

“Merhaba Bahman Jan,” dedi Bay Fakhri tezgahın arkasından.

“Nasılsın Bay Fakhri?” Bahman gözlerini Roya’dan ayırmıyordu.

Bahman ve Roya birbirlerine bakarken Bay Fakhri gerildi. Bir an Bay Fakhri'nin onları ihbar edeceğini sandı. Ama sonra içini çekti ve envanteri kontrol etmesi gerektiğini söyledi. Söylerken sesi tuhaftı. Arkadaki depoya doğru yürüdüğünü duydu.

"Çetori? Nasılsın?" diye sordu Bahman, samimi etkileşimler için kullanılan Farsça fiilin zaman kipini kullanarak ona hitap ediyordu. Resmi "siz"i bırakmıştı.

Roya yutkundu. "İyiyim." Anna Karenina'yı rafa geri koymak için eğildi. Doğrulduğunda yanındaydı. Kolunu beline doladı ve bir heykel gibi donakaldı.

"Gel," dedi. Kolu sırtının alt kısmına karşı güçlü ve sağlamdı. "Harika. Böyle bir günde dışarıda olmalıyız!"

Mütevazı bir itiraz mırıldandı ama onu sokağın parlak ışığına doğru götürmesine izin verdi.

Haklıydı. Muhteşem bir gündü. Şehir baharla dolup taşıyor ve her şey çiçek açıyordu. Roya dünyanın ihtişamına gözlerini kırpıştırdı. Dışarı çıkacaklarına inanamıyordu. Nişanlı ya da evli değillerdi ve ailesine Bahman hakkında pek bir şey anlatmamıştı, sadece Kırtasiye Dükkanı'nda çalışkan bir çocukla tanıştığını, iyi bir aileden geldiğini ve başbakana çok bağlı olduğunu söylemişti. Bu son bilgiyi Baba'yı etkileyeceğini biliyordu. Zari'ye ise çok daha fazlasını anlatmıştı, ilk Salı öğleden sonra buluşmalarının ayrıntılarını ve daha sonra Saadi'nin şiirinden sonra ne geldiğini sorduğunda ilk konuştuğu andan sonra "ateş" kelimesini bile söylemişti. Zari meraklı ama şüpheciydi. Siyasi olarak aktif çocukların abartıldığını, aptal ailesinin ne kadar zengin olduğunun umurunda olmadığını, başbakana takıntılı aptal bir idealist gibi göründüğünü, sanki Şah'tan başka İran'daki siyaseti kimin değiştirebileceğini söyledi ve Roya'nın artık büyüyüp, eğer bir erkeği tavlayacaksa en azından daha iyisini tavlaması gerektiğini anlaması gerektiğini söyledi. Yine de Roya'nın ona nasıl aşık olduğunu her şeyi bilmek istiyordu.

"Bahman, yavaşla!" O kadar hızlı yürüyordu ki, yetişmek için neredeyse koşması gerekiyordu.

Durdu. "Üzgünüm. Elbette." Tekrar yürümeye başladığında çok daha yavaş bir tempoydu ve yakında adımları senkronize oldu.

"İyi misin?" diye sordu.

"Evet. Yani, hayır. Yani, kız kardeşime ne söyleyeceğim? Aileme!"

Bahman eğlenmiş görünüyordu. "Onlara, herkese, erkek arkadaşınla yürüyüşe çıktığını söylersin." Elini sıktı.

Patlayabilirdi; kalbi durabilirdi. Elini elinde tutmasını sevdi. Ve sözlerini. Erkek arkadaşı.

Köşeyi dönüp şehrin ana meydanlarından birine girdiklerinde, havayı çığlıklar doldurdu.

Başka bir miting. İnsanların bağırdığı başka bir siyasi gösteri. Meydanın önünde barikatlar kurulmuştu. Megafonun sesiyle insanlar Musaddık yanlısı sloganlar atıyordu. Roya'nın eli Bahman'ın elinde gevşedi ve kulaklarında kan zonkluyordu. İçgüdüsü hemen kaçmak ve gürültülü kalabalıktan uzaklaşmaktı.

"Bahman, buradan gidelim."

"Ne olduğunu görmek istemiyor musun?"

"Hayır. Tehlikeli."

"İyi olacağız."

"Zari, polisin protestocuları takip ettiğini söylüyor. Kalabalığın içine sızmış casusları var. . . ."

"Korkma." Elini sıkıca tuttu ve onu kalabalıktan uzağa değil, tam eylemin ortasına doğru götürdü. Meydanda "Ya marg ya Mossadegh!" diye bağırışlar yankılanıyordu. "Bana Mossadegh'i verin ya da ölüm!" Vücudu gerildi. Mossadegh'in destekçileri gerçekten onun için ölmeye hazır mıydı? Bahman mı?

Kalabalığın kakofonisi yükselirken Bahman kulağına fısıldadı: "İşte böyle olur. Demokrasiyi böyle sağlarız. Evde oturup hiçbir şey söyleyemeyiz ve kralın ve yabancı şirketlerin daha fazla kontrol ele geçirmesine izin veremeyiz. Sesimizi duyuracağımız yer burasıdır."

Onu daha da içeri çekti ve barikatların yakınına, en önüne kadar insan sıralarının yanından götürdü. İlerlerken Roya, Bahman'ı ne kadar çok insanın tanıdığına şaşırdı. Ona yol verdiler. Genç göstericilerden biri ya da ikisi sırtına vurdu ve yaşlı bir beyefendi göz kırptı. Öyle miydi?

Konuşmaları ve bildirileri dağıtmak için her yere gitmişti? Korkusuna rağmen, onun yoldaşı olmaktan gurur duyuyordu. Başkalarının ona duyduğu saygıda şüphe yoktu. Öne geldiklerinde, Bahman onu kalabalığın geri kalanından mümkün olduğunca koruyarak barikata yasladı. Kolu sırtına güçlü bir şekilde yaslanmıştı.

Havada elektrikli bir enerji uğulduyordu: yoldaşlık, amaç duygusu. Onsuz asla böyle bir yere gelmezdi. Çok utangaç, çok korkak olurdu. Belki de Bahman haklıydı. Belki de endişelenmeyi bırakıp dinlemesine ve konuşmasına izin vermeliydi. Bu mümkün müydü? Bahman bunu mümkün kılmıştı.

Burada kendi elementindeydi. Tamamen büyülenmişti, ışıldıyordu. Ağzını açtı ve onun "Harika değil mi?" gibi bir şey söylemesini bekliyordu. Artık onun ne söyleyeceğini tahmin ediyordu—hayal edin! Sanki onu gerçekten iyi tanıyormuş gibi. Ama onu tanıyordu. Heyecan verici ve öngörülemezdi ama aynı zamanda sadece... kendisiydi.

Bahman, "Her şeye sahip olabiliriz," dedi.

Ama komünistler Musaddık'a karşı ve belki de—

Seni demek istiyorum. Ve beni. Dünyaya sahip olabiliriz.

Orada onunla kalabalığın içinde dururken, geleceğin hayal ettiğinden daha büyük ve sınırsız olduğunu hissetti. Bariyerlere yaslandı ve sloganlara katıldı. Orada bulunmanın tuhaf bir şekilde heyecan verici bir yanı vardı. Bedeninin her zerresi bir coşku, bir vaat duygusu hissediyordu. Güveni arttıkça daha yüksek sesle bağırdı. Güneş yüzünü yakıyor, örgülü saçları göğsüne çarpıyordu, yumruğunu havaya kaldırıyordu. Ter sırtından akıyor ve sonunda Peter Pan yakasını ıslatıyordu. Çok uzun zamandır saklanıyordu. Neden? Bahman haklıydı. Bu insanların hiçbiri korkmuş görünmüyordu. Hepsi savaşmak, protesto etmek, yürümek zorundaydı. Böylece Mossadegh gündemini geçirebilirdi, ülke gerçek özgürlüğe kavuşabilirdi. Bahman ile birlikte kırık dökük bariyerin ahşabına yaslandığında, her şey mümkün görünüyordu. Birbirleriyle ve dalgalanan, birleşmiş tüm kalabalıkla birdiler. Savaşacaklardı. İkisi de dünyayı değiştirecekti.

“Bundan keyif alıyor gibisin!” dedi Bahman.

Gülümsedi ve slogan atmaya devam etti.

“Uzun süre kalmak zorunda değiliz. Sadece görmeni istedim. Dışarıda olmanın nasıl bir şey olduğunu hissetmeni. Korkman gerektiğini düşünmeni istemiyorum. Sadece insanlar. Bizim gibi insanlar. Sahip olduğumuz tek şey bu. Biliyor musun?”

Ses kılıç şakırtısı gibiydi. Sonraki haftalarda, aylarda ve yıllarda bu sesi tekrar tekrar dinlediğinde, küçük bir çınlama, ezilmiş bir çanın sesi gibi bir ses de duyduğunu biliyordu. Aniden Bahman iki büklüm oldu. Hırıltılı nefes alıyordu. Nefes almakta zorlanırken ona doğru eğildi. Etrafına baktığında arkalarındaki üç adam sırıtıyordu. Hepsi siyah pantolon, beyaz gömlek ve koyu fötr şapka giymişti. Ortadaki adam, tırtıklı bir zincirle süslenmiş bir cop tutuyordu. Bahman nefes almak için mücadele etmeye devam etti. Boynunun arkasındaki büyük bir yara kanamaya başladı. Üç adam bütün zaman arkalarında mıydı? Yoksa Bahman'a ulaşmak için kalabalığın arasından iterek mi gelmişlerdi? Adamın copunun ucundaki zincirden kan damlarken Bahman öksürdü. Sonsuzluk gibi gelen bir süre boyunca Roya sırtını ovdu ve adını bağırdı, sonra nihayet ve büyük bir çabayla Bahman doğruldu. Yüzü acıyla buruşmuştu. Yaka ve gömleğinin üst kısmına pembe-kırmızı bir leke yayılmıştı.

“Küçük bir uyarı, Bay Aslan,” dedi cop-zincirli adam. “Bu kadar çok saçmalık yayma. Sana iyi gelmez.”

Roya ona doğru atılmak istedi. Polisi bulmak, adamların tutuklanması, kelepçelenmesi, sürüklenerek götürülmesi için bağırmak istedi.

Ortadaki adam omuz silkti. "Bana sorarsan siz Milliyetçi Cephe Musaddıklarının hepsi aynı. Her biriniz değersizsiniz. Bu ülke sizsiz daha iyi olurdu." Tembel, neredeyse bıkkın bir şekilde konuşuyordu.

Bahman ensesini okşadı. Kanlı eline sanki başkasına aitmiş gibi baktı. Sonra temiz eliyle Roya'nın elini tuttu. Tek kelime etmeden, üç adamın arasından sıyrılıp kalabalığın dışına çıktı. Gösteriden, meydandan uzaklaşarak sokaklara çıktılar.

Sakin bir ara sokağa güvenle çıktıklarında Bahman durdu. "İyi misin, Roya Can? İyi misin?

Doktora görünmen lazım, Bahman.

“Çok üzgünüm. Seni oraya hiç götürmemeliydim.” Lekeli gömlek tenine yapışmıştı. Boynundan kan damlıyordu.

“Hastahaneye seninle gelirim.”

“Hayır. Seni eve ben götüreyim.”

“Kesmişler! Dikiş tutturman lazım. Polise haber vermeliyiz.”

Bahman’ın gözleri yaşlarla doldu. “Onlar polis.”

“Şah için çalışıyorlar.”

Tam o sırada, nefes nefese kalmış, kendileriyle aynı yaşlarda uzun boylu bir çocuk yanlarına koştu. Nefes nefese, hıçkırıklar arasında konuştu. “Ne olduğunu gördüm Bahman Can. Hepsini gördüm. Bu alçak, aşağılık halktan insanlar. Cahil pislikler. Güç sahiplerinin bu haydutları nasıl işe alabildiğini bilmiyorlar. Aslında biliyorum, sen de biliyorsun. Merhaba Hanımefendi, kusura bakmayın.” Şapkasına dokundu Roya’ya. “Ben Cihangir. Tanıştığıma memnun oldum.”

Cihangir pahalı görünümlü, modaya uygun yeşil bir yelek ve bej bir gömlek giymişti. Bıyığı vernikliydi. Bir toplantı için değil, bir gösteri için giyinmişti.

“Ben Roya. Tanıştığıma memnun oldum,” diye mırıldandı.

“Memnun oldum.” Cihangir şapkasına tekrar dokundu. Roya bu kelimeyi hiç duymamıştı. “Yalnız başına idare edebilir misin Roya Hanımefendi? Bu çocuğu doktora götürmem gerekiyor. Durumu kötü. Eminim sen de katılırsın.” Cihangir, Bahman’ın gömleğinin üstündeki kana dikkat ederek koluna dokundu. Bir ayak bileğini diğerinin üzerine atmış, sanki bir fotoğraf için poz veriyormuş gibi duruyordu.

“Ben de hastaneye gelirim,” dedi Roya.

“Kim hastaneden bahsetti? Onu babamın kliniğine götürüyorum.”

“Gelmen gerekmez, Roya Canım. Seni bugün yeterince tehlikeye attım,” dedi Bahman.

“Evet, endişelenme. Ona iyi bakarım. Her zaman bakarım.” Jahangir gülümsedi. Dişleri bir sinema yıldızınınki gibi görünüyordu.

görünüyordu.

Roya aniden, görünüşe göre çok iyi ve güvenilir iki arkadaşıyla birlikte ayakta dururken tuhaf ve yersiz hissetti. “Evet, peki o zaman. Sanırım—”

“Önce seni eve bırakacağız, Roya,” dedi Bahman.

“Ne?” “Ah. Ama ben—” “Antisepsiğe ihtiyacın var, dostum!” dedi Jahangir gergin bir gülümsemeyle. “Kanıyorsun. Enfeksiyon kapmadan gidelim.”

“Roya'yı eve götürmeliyiz,” dedi Bahman. “Onu gösteriye götürmemeliydim.”

“İyiyim. Lütfen kendine dikkat et, Bahman,” dedi Roya.

Cahangir şapkasını Roya'ya doğru eğdi, Bahman acı içinde başıyla onayladı ve Roya ailesinin evine doğru yürüyüp gitti.

Yürürken, gösterideki sahneyi kafasında tekrar canlandırdı. Bahman karşılık verme, misilleme yapma hakkına sahipti. Kendisine saldıran adamı yakalayıp ona vursaydı kimse onu suçlamazdı. Bunu yapmaya her hakkı vardı. Ama tabii ki yapmamıştı. Bunun işleri daha da kötüleştireceğini biliyordu. Ve onun için endişeleniyordu. Tek istediği onu oradan çıkarmak ve güvende eve gitmesini sağlamaktı. Dünyayı değiştirecek olan çocuk, nezaketiyle onu şaşırtmaya devam ediyordu.

Yarasından endişe etti. Kanından, olası bir enfeksiyondan endişe etti. Ücretli devlet uşaklarının kalabalıkta bir gence vurabildiği bir ülkeden endişe etti.

Beşinci Bölüm

1953

Ghanadi Kafe

Fars Yeni Yılı Nevruz için evi baştan aşağı temizlemişlerdi. Maman, kızları için haftalarca geç saatlere kadar yeni elbiseler dikti. Baharın ilk günü, aile Farsça 's' harfiyle başlayan geleneksel yedi eşyanın kurulduğu Haft Sin masasının etrafında toplandı. Roya ve Zari, iç çamaşırlarına kadar yeni giysiler giymişlerdi. Kışın bahara döndüğü ilkbahar ekinoksu anında hep birlikte zıpladılar, sarıldılar ve öpüştüler. Baba daha sonra Kur'an'dan bir ayet ve Hafız'dan birkaç şiir gazeli okudu. Yeni yıl gelmişti.

Baharın ilk gününü takip eden on üç gün boyunca akrabaları ziyaret etmek gelenekti. Önce yaşlıları ziyaret ettiler ve yaşa göre aşağı doğru ilerlediler. Tatil boyunca tüm dükkanlar ve restoranlar kapalıydı. Maman'ın nohutlu ve Antep fıstıklı kurabiyelerinin ve gül suyu pirinç unlu pastalarının kokusu evi dolduruyordu.

İki hafta sonra, dükkanların yeniden açıldığı ilk Salı günü, Roya neredeyse Kırtasiye Dükkanı'na koştu. Şehir, çiçeklerin rengarenk bir kaleydoskopuna bürünmüştü. Sokaklarda nefes nefese koşarken yeni tomurcuklar patlıyordu.

Kapıyı açtığında zil her zamanki gibi çaldı. Ve işte oradaydı, tezgâhın önünde durmuş, Bay Fakhri ile konuşuyordu; Bay Fakhri bir kağıt üzerine notlar alıyordu. Sesinin tınısı ona hoş bir düşme hissi verdi.

“Roya Hanım, yeni yılınız kutlu olsun. Mutlu Yıllar!” Bay Fakhri onu ilk gördüğünde yazı kalemini bıraktı.

“Size de mutlu yıllar. İkinize de.”

Bahman başını kaldırdı ve yüzü kocaman bir gülümsemeyle aydınlandı. “Hey! Nasılsın? Ailen nasıl? İyi bir yılbaşı geçirdin mi?”

Ona doğru yürüdü ve sonra istemeden bir iç çekti. Boynunun arkasında bir sıra büyük kara karıncalara benzeyen şeyler vardı. Dikişler. O serseriler.

“Merak etme,” dedi. “Cahangir’in babası burayı bir bataklığı sterilize edecek kadar antiseptikle ovdu. İyiyim.”

İki müşteri daha girdi ve Bay Fakhri onlara yöneldi.

Bahman tezgâhtaki bir şeye uzandı ve ona kırmızı kağıda sarılı bir paket uzattı. “Al,” dedi. “Senin için bunu aldım. Yeni yıl için bir bayram hediyesi.”

“Bana bir şey alman gerekmezdi!”

“İstedim.”

Bunun bir kitap olduğunu anlayabiliyordu. Sarılı kağıdı, sanki sonsuza dek saklanacak ve muhafaza edilecekmiş gibi dikkatlice açtı. Sarılı kağıt kalktığında, bunun bir defter olduğunu görünce şaşırdı.

“Kendi şiirlerini yazman için,” dedi mahcup bir şekilde.

Defteri açtı. İlk sayfasına şunları yazmıştı: Roya Joon için, sevdiğim, her zaman mutlu olasın ve tüm günlerin güzel sözlerle dolsun. Altına kendi el yazısıyla Rumi'den bir dize eklemişti:

İlk aşk hikayemi duyduğum an, seni aramaya başladım, ne kadar kör olduğumu bilmeden.

Aşıklar nihayet bir yerde buluşmazlar. Hep birbirlerinin içindedirler.

“Umarım beğenirsin?” diye sordu tereddütle.

Yüzünü avuçlarının içine alıp onu öpmek ve ne kadar beğendiğini göstermek istedi, ama Bay Fakhri ve müşterileri dükkanın diğer tarafındaydı. “Mükemmel. Teşekkür ederim,” dedi.

“Şimdi vaktin var mı? Benimle gelmek için?” diye sordu Bahman.

“En son dışarı çıktığımızda pek iyi bitmemişti.”

Yanakları kızardı. “Bunu görmek zorunda kaldığın için üzgünüm. Ama bugün kimse gösteri yapmıyor. Herkes hala Nevruz ruhunda. Seni güvenli bir yere götüreceğime söz veriyorum. Ve tatlı bir yere.”

Birlikte dışarı çıktılar. Bu sefer hemen onunla uyum içinde yürüdü. Yeni yılın tazeliğiyle siyasi dertleri unutmak daha kolaydı. İnsanları mutlu eden tek bir tatil varsa, o da Nevruz'du. Herkes daha şişman ve daha parlak görünüyordu, işten ve okuldan uzak kalmanın faydasını görmüşlerdi.

Ferdowsi Meydanı'ndan yürüdüler. Ortadaki çeşmede tamamen kırmızı giyinmiş yaşlı bir kadın duruyordu. Kırmızı bir elbise, hatta kırmızı ayakkabılar giymişti. Bir şey ya da birini bekliyormuş gibi etrafına bakıyordu. İfadesi beklenti dolu ama bezgindi.

“Burada sevgilisiyle buluşacaktı diyorlar,” dedi Bahman, Roya’nın elini tutarken.

“Onu daha önce burada görmüştüm.”

“Evet. Ama hiç gelmedi. Yıllar yıllar önce. Benim sınıftaki bir çocuk bu zavallı ruh hakkında bir şiir bile yazdı.”

“Ne kadar üzücü,” dedi Roya.

“Bazı günler ona bakmaya dayanamıyorum,” dedi Bahman, hızla uzaklaşırken.

Birkaç blok sonra Bahman bir vitrinin önünde durdu. Camdaki beyaz köpüklü harflerle KAFE GANADİ yazıyordu. Roya bu kafenin önünden defalarca geçmiş ama hiç içeri girmemişti. Sanki daha sofistike yetişkinlere, çay yerine kahve içenlere, nişanlı kızlara, Amerikan film yıldızları gibi giyinen şık çiftlere ayrılmış gibiydi.

Bahman onu içeri aldı.

Cam vitrinlerde sıra sıra pastalar, küçük yuvarlak masalar, pembe minderlerle süslenmiş sandalyeler, allık rengi duvarlar, ince vazolar içinde çiçekler, eklerin ve küçük keklerin tepesinden akan krema—hepsi onu baş döndürdü.

Hava şeker, kahve ve tarçın kokuyordu. Bahman onu arkaya götürdü. Sanki bir çiftmişler gibi koluna tutunuyordu, vücudu ona değiyordu

masrafları masaların arasından geçerken. Misk ve Roya'nın tam olarak adlandıramadığı ama ilk kez elini tuttuğu yedinci Salı gününde Kırtasiye Dükkanı'nda fark ettiği bir şey kokuyordu. Buna sadece rüzgar diyebilirdi - hızlı, serin, heyecan verici bir esinti. Üst koluna tutundu, kası rahatlatıcı ve tuhaftı. Belki de havadaki kahve ve tarçındandı, belki de bu şık bir kafede yakışıklı Bahman Aslan ile birlikte olmasındandı, ama o onun için sandalyesini çekip oturduğunda, Roya pembe, şekerli yerin döndüğünden emindi.

“Ne alırdınız?”

“Çay, teşekkür ederim.”

“Hiç şir ghahveh içtiniz mi?”

“Affedersiniz?” Onu zar zor duyabiliyordu. Etraflarındaki çiftler sohbet ediyordu. Pembe minderli sandalyelerdeki şık genç bayanlar, dergi kapaklarında gördüğü yabancı aktrislere benziyordu, saçları mükemmel dalgalıydı (Zari'nin her gece saçını gazete kağıdı parçalarına sararak taklit etmek için çok uğraştığı dalgalar). Bu bayanlar karşılarındaki genç erkeklerle kolayca sohbet ediyorlardı. Sofistike çiftlerin gerçeküstü dünyası, vitrindeki pastalar kadar sarhoş ediciydi. Bu çiftler nişanlı mıydı? Maman ve Baba onu pembe minderli narin bir sandalyede bir adamın karşısında otururken görse ne derdi?

“Hemen döneceğim.” Bahman pastane dükkanının önüne doğru kayboldu.

Birkaç dakika sonra elinde buharı tüten kahve fincanları ve üzerinde iki hamur işi bulunan bir tepsiyle geri döndü. Roya'ya fincanlardan birini uzattı, tepsiyi masaya koydu, oturdu ve onun bir yudum aldığını izledi. Kahve Roya'nın dudaklarını yaktı. Sıcak, sert ve yoğundu.

“Kulak sana, dil bana.”

Roya içtiğini neredeyse tükürecekti. “Affedersiniz?” diye kekeledi.

“Hamur işleri. Kulak fil kulağı sana. Dil pastası bana.” Durdu ve ona gülümsedi. Roya tabağa baktı. Bir hamur işi gerçekten fil kulağı şeklinde ve diğeri uzunlamasına bir şekildi: bir dil.

“Şir ghavehini beğendin mi?”

Kahve yoğundu, Roya'nın daha önce tattığı hiçbir şeye benzemiyordu. “Bu… farklı.”

“İran'da bulabileceğiniz en iyi İtalyan espressosu!” Masaya vurdu. “Tam buradaymış.” Uzandı ve elini tuttu. “Belki burası ikinci favori takılma yerimiz olabilir. Hı?”

Roya kıkırdadı ve başıyla onayladı.

“Yani, kalemtıraşları ve Rumi'nin şiir kitaplarını sevmediğimden değil. Ve gösterileri de. Ama bilirsin . . .”

Yeniden kıkırdadı. Her şeyin başlangıcı gibi hissettiriyordu. Kendisini Kırtasiye Dükkanı'ndan tekrar dışarı çıkarıp dünyanın aydınlığına doğru, sanki birlikte yürümeleri, birlikte görülmeleri, birlikte oturup içmeleri ve yemeleri kaderleriymiş gibi yönlendirmesine şaşırmıştı. Gelecekte tatlı kekler, eklerler ve şirini yiyecekler miydi? Sadece ısırıp dalacaklar mıydı? Sandalyelere oturup İtalyan espressosu yudumlayacaklar mıydı? Roya başı dönüyordu ama aniden, onunla birlikte olmanın yeni yıl ve sonrası için kaderi olduğundan absürt bir şekilde emindi.

“Onunla evleneceğini söylemek absürt,” diye homurdandı Zari, haftanın ilerleyen günlerinde okuldan eve dönerlerken. “Onu ne kadar gördün, altı kez mi?”

“Aylardır birbirimizi görüyoruz, teşekkür ederim. Hem zaten zaman önemsiz.”

“Ah, Kız Kardeşim!” Zari durdu ve haftanın ilerleyen günlerinde okuldan eve dönerken Zari homurdandı. “Zaman tek önemli olan şey. Umutlarını o çocuğa bağlayamazsın.”

“Çünkü . . .” Zari duraksadı. “Güvenilemez. O siyasi tipler düşündüğün gibi değiller.”

“Nereden biliyorsun?”

“Biliyorum işte. Bana güven.”

“Neden olmasın?” Roya'nın kız kardeşinin sadece kıskanç değil, aynı zamanda öngörülü olduğunu hissetmek istemesiyle birlikte, geri kalan yolu rahatsız edici bir sessizlik içinde yürüdüler. Zari'nin her zamanki gibi abarttığını düşünmeliydi. Zari sadece siyasi tiplerden hoşlanmıyordu, hepsi buydu. Roya, kız kardeşinin sözlerinin içinde kabarmasına neden olduğu şüphe ve endişeyi savuşturmaya çalıştı. Bahman'ın ona verdiği defteri, içine yazdığı şiiri düşündü. Aşıklar nihayet bir yerde buluşmazlar. Onlar en başından beri birbirlerinin içindedirler.

Zari'nin yanlış olması gerekiyordu.

Altıne Bölüm

1953

Morarmış Gökyüzü

Yaz mevsimi bastırdığı için, ağaçlar ve çalılar zaten yemyeşil olduğu için, alacakaranlık çöküp on yedi yaşında oldukları ve havada yasemin kokusu olduğu için, bulvar boyunca yaptıkları yürüyüş, yıllarca Roya'nın kalbine kazınacak bir yürüyüş olacaktı.

Daha önce Lalezar Caddesi'ndeki Sinema Metropol'e gitmişlerdi. Şık lobisi, kırmızı yuvarlak koltuğu, parıldayan avizeleri, herkesin en göz alıcı kıyafetleriyle süslendiği, Clark Gable ve Sophia Loren'in çerçeveli portreleri, içilen sigaralar, şapkalı hanımların elindeki minik kahve fincanları, tüm mekanın mutlak romantizmi, Roya'yı kendi içinde bir filmdeymiş gibi hissettiriyordu. Ve sonra, merdivenlerden balkona tırmanıp Bahman ile bordo kadife koltuklara oturarak Vittorio De Sica'nın yönettiği İtalyan filmi Bisiklet Hırsızı'nı izlediler.

"İşlerini seviyorum," diye fısıldamıştı Bahman film başlarken. "Ne düşündüğünü merak ediyorum." Roya, kulağına yakın olan ağzunun yakınlığından o kadar dikkati dağılmıştı ki konuşamadı. Sertçe yutkundu ve başıyla onayladı. Bu çocukla dünyasında yeni ve büyüleyici pek çok şey vardı.

Filmden sonra, Sinema Metropol'ün lobisinin göz kamaştırıcı ışıklarından çıkıp, o kadar güzeldi ki içi sızlayan bir yaz akşamına adım attılar. Gökyüzü patlıcan moruydu, bulutlar morarmış gibi renkteydi.

"Hikaye, şu anda İran'da olanların çoğunu anlatıyor," dedi Roya bulvar boyunca yürürlerken. "Fakirler daha iyi bir hayat istiyor. Ama

takıldılar. Liderlerimizin yardım etmesi gerekiyor. O adamın filmde istediği tek şey işe gidebilmek için bir bisikletti. Hepsi bu kadar.

Katılıyorum. Kendi halkımız da aynı şekilde takılmış durumda. Sınıflarına, kaderlerine hapsolmuş," dedi Bahman tutkuyla elini tutarken. "Ama biz bunların hepsini değiştirebiliriz. Demokrasiyle. Doğru yoldayız.

Zari, kaynaklarımızın tam kontrolüne asla sahip olamayacağımızı düşünmenin gerçekçi olmadığını söylüyor. İngilizlerin burada çok fazla çıkarı olduğunu söylüyor," dedi Roya.

Politikayı sevmediğini düşündüğüm biri için kız kardeşinin iyi ve güçlü fikirleri var," dedi Bahman.

Roya güldü.

Şimdi sadece onu korkunç bir insan olmadığıma ikna etmem gerekiyor!" dedi Bahman.

Zari'yi boş ver," dedi Roya. "Biraz dramatik, hepsi bu.

Lisenin sonlarına doğru Roya, Bahman'ı kendisinin ve Zari'nin okuldan sonra arkadaşları için düzenledikleri düzenli buluşmalara davet etmeye başlamıştı. Büyük şeyler değil: sadece doğranmış meyve, birkaç kahkaha, sohbet. Ve Bahman orada bulunan tek erkek değildi. Başka erkekler de vardı—Zari'nin akran çevreleri için kullanmayı sevdiği "ekip"lerinin bir parçası olan arkadaşları ve kuzenleri. Bahman, Maman ve Baba ile tanıştırılmıştı ve onun evinde, arkadaşlarıyla sohbet ederken, grubun bir parçası olabileceğini düşünmek harikaydı.

Bahman aniden durdu ve sessizleşti.

Ne oldu?

“Öğrenmek istiyordum . . .” Gergin görünüyordu. “Bir süredir. Sadece sormak istiyordum, Roya . . .” Adını söylerken sesi on üç yaşındaki bir çocuğunki gibi çatladı. Kaldırımın ortasından, onu yeşillikleri ve çiçekleri dışarı taşıp bir köşe oluşturan o kadar büyük bir çalılığın yanına nazikçe çekti. Birdenbire, baş döndürücü ve dolgun, açan yaseminin süpüren kokusuyla örtüldüler.

Ona baktı ve orada dururken ne kadar savunmasız göründüğüne şaşırdı.

Sözlerini söylemesine izin vermedi, gerek yoktu; oyun oynamazdı. Yasemin sisinin ortasında onu öptü. Sanki bir yere inmiş gibiydi

olduğundan beri farklı, yumuşak ve inanılmaz derecede baştan çıkarıcı bir düzlemde, tamamen kendilerine ait ama hiç cesaret edip keşfetmediği bir yer olmalıydı.

Onun tadı, kolları etrafında, vücudu ona karşı öpüşmeye devam ederken sınırsız hissettirdi. Sonunda geri çekildiğinde, yüzü kızarmış, bunalmış görünüyordu.

“Sanırım evet demek.” Düşecek gibi görünüyordu.

“Evet. Öyle.” Yeni otorite hissi özgürleştirici ve şaşırtıcıydı. O ana kadar onun üzerindeki gücünün ne kadar farkında olmadığını bilmiyordu.

“Elbette ailene giderim.”

Daha önce öpüşmüş olduğunu varsaymıştı. Ama belki de hiç öpüşmemişti. Kendisi de daha önce kimseyi öpmemişti

ve bu işin ne kadar doğal hissettirdiğine şaşırmıştı, sanki bunu hep yapıyormuş gibi.

“Eğer ailen bana izin verirse, yaz sonuna kadar evlenebiliriz. Sadece sana daha çok yakınlaşmak istiyorum. Bundan başka bir şey istemiyorum. Dünyalarımızın bir olması için.”

Bu, en başından beri alınlarına görünmez mürekkeple yazılmış kader olmalıydı. Evet demişti... neye? Öpücüğe mi, evliliğe mi? Kalbi hızla çarpıyordu, sonra eğildi ve onu öptü. İlk seferinde güçlü ve şaşırtıcı olan şey, o kadar nazik bir şeye dönüştü ki, çalıdaki çiçekler bile onu zarif organlarında, minik yarı saydam taç yapraklarında taşıyabilirdi. Ona doğru eridi. Bu evlilikten önce olmamalıydı. Ama işte buradaydılar. Tanrım, iyi kızlar bunu yapmazdı. Ama Roya umursamıyordu. Onu orada yiyebilirdi. Hayatlarının geri kalanında bunu yapsalar, asla yeterli olmazdı.

“SESİNİ mi seviyorsun? Bu kişinin sesi çatladığı için onunla evleneceğini söylemiştin?”

“Her şeyini seviyorum,” dedi Roya. “Aşıkız.”

Zari ve Roya o gece ışıklar söndükten sonra odalarında fısıldaşarak yatıyorlardı. Roya o akşamın her anını kafasında tekrar tekrar canlandırıyordu. Bahman'ın ona sorduğunda sesi nasıl çatlamıştı, yakınındaki öpücük

çalılar—hepsi. Zari ile bazı detayları paylaşmıştı ama şimdi pişman oluyordu.

“Yani sesi çatladı ve o kadar sevimliydi ki, aktivist çalışmaları yüzünden her an hapse girebilecek birisiyle evlenmeyi düşünüyorsun? Ailesini zar zor tanıdığın biriyle?”

“Her şeyi felaketleştirmeyi bırak, Zari. Ülkenin geleceği için tutkulu ve çok değerli bir amaca yardım ediyor. Bu takdire şayan bir şey.”

“Peki annesi? İlk tanıştığınızda sana kaba davrandığını söylemiştin.”

“Tam olarak kaba değildi. Kendini iyi hissetmiyordu. Bahman, biraz hasta olduğunu söyledi. İyileşecektir.”

“Evet dediğine inanamıyorum!”

“Bak, Zari, aşık olmayı anlatmak zordur. Doğru olduğunu bildiğinde, bilirsin. Kaçınılmazdır. Sanki… sanki kafana bir ağaç düşmüş gibi.”

“Kulağa hoş geliyor.”

“Demek istediğim, kaçırman imkansız. Hayat böyledir. Bahman benim kaderim. Birlikte…”. Roya ve Bahman'ın o gece

ve birlikte oldukları her an içinde bulundukları şefkatli ağı kelimelerle ifade etmek imkansızdı. Bunu kız kardeşine anlatmaya çalışmak bile onu ucuzlatmak gibi geliyordu.

“İyi geceler, Kız Kardeş,” diye iç çekti Zari.

Roya ona yakın sokuldu, sohbetin bittiği için minnettardı.

“Senin için dua edeceğim!” diye ekledi Zari ve kız kardeşinin elini sıktı.

Bahman ailesinden izin istemeye geldiğinde herkes gergindi. Bahar sonu ve yaz başında birkaç kez gelmiş olsa da, her zaman diğer arkadaşları da oradayken gelmişti. Bu sefer yalnız gelmişti. Bir kızı istemeye giderken erkeğin ailesiyle birlikte gitmesi geleneğe göreydi, ancak Bahman annesinin oldukça hasta olduğunu ve babasının ona bakmak zorunda kaldığını, bu yüzden tek başına gelmek zorunda kaldığını söyledi.

Bahman, Başbakan'ın politikalarına olan tutkusundan bahsettiğinde, Baba bir kibritle vurulmuş gibiydi. Siyasette anlaşıyorlardı, bu da Bahman'ı Baba'nın gözüne sokmuştu ve büyük bir avantajdı. Ancak kızlarıyla evlenmek için resmi izin istemek farklıydı ve bunu hepsi biliyordu.

Roya çok gergindi; Baba, Maman ve Bahman'a çayı servis ederken döktü. Bahman ailesinin karşısında oturdu, dudağını ısırdı ve ayaklarını salladı. Roya onun için kötü hissetti, ona yardım etmek istedi; tüm bunlar son derece alışılmadıktı. Kendi ailesi olmadan orada olması işleri çok daha zorlaştırmıştı. Onlar orada olmalıydı! Gelenek olduğu üzere, Bahman'ın ailesiyle konuşabilmesi için çayı servis ettikten sonra odadan çıktı. Ancak kapıyı biraz aralık bıraktı ve hemen dışarıda bekleyen Zari'nin yanına gitti. İkisi kapı aralığından izlediler.

Baba oldukça resmi bir şekilde, "Bahman Can, evimize hoş geldin," dedi.

Kapı aralığından Roya, Maman'ın badem şekerleriyle dolu gümüş bir kaseyi kaldırdığını gördü.

Ellerin ağrımasın Hanım Kayhani, teşekkür ederim." Bahman, yaygın Farsça tarof ifadelerini kullanarak ve özenle şekeri aldı.

Birkaç nezaket daha değiş tokuş edildi. Baba havadan bahsetti. Anne meyvelerden bir şeyler söyledi, ister miydi, lütfen bu tabağı alır mıydı, salatalıklar çok taze. Bahman reddetmenin daha iyi olduğunu biliyordu. Sonra sessizlik oldu. Roya nefesini tuttu ve Zari başparmağını çiğnedi.

Bahman öksürdü. “Bildiğiniz gibi, Ağa ve Hanım Kayhani, bu kıştan beri yedi aydır, kızınızla tanışma zevkini yaşadım. Bu beni son derece şanslı ve bahtiyar bir insan yaptı.”

Zari kıkırdamasını bastırdı.

Anne ve Baba tek kelime etmediler. Bahman devam etti: “Bilmenizi isterim ki lisede çok çalıştım ve neyse ki sınıfımın

en iyisi olarak mezun olacağım.”

“Sizin gibi bir liseden mezun olmak, profesyonel sınıfta bir pozisyonu neredeyse garanti ederdi!” dedi Baba.

“Teşekkür ederim. Evet. Ama”—Bahman boğazını temizledi—“bence bilmelisiniz ki, sonbaharda ilerici bir Musaddık yanlısı gazetede çalışmak istiyorum.”

Zari alnına elini vurdu.

Maman rahatsızca yer değiştirdi. Roya, siyasi bir gazetede çalışmanın, gelecekteki damadı için düşündüğü şey olmadığını biliyordu. Roya, nefesini tuttu, sanki nefes verişinin sesi her şeyi mahvedebilecekmiş gibi.

“Geçici olurdu. Sadece bu ülkedeki işler yoluna girene kadar. Yapmamız gerekeni yapmalıyız. Ulusal Cephe'ye yardım etmek için. Gazetedeki arkadaşlarım var,” diye devam etti Bahman. “İyi bir başlangıç pozisyonu olurdu. Kızınıza bağlı olduğumu ve birlikte güvenli ve mutlu bir hayatımız olmasını sağlamak için elimden geleni yapacağımı bilmenizi umuyorum. Her şeyi. Hiçbir şeye ihtiyacı olmazdı. Bir ayrıcalık olurdu . . . onunla bir hayata başlamak benim için büyük şans olurdu. Ailem bugün burada olamazdı, burada olmaları gerektiğini biliyorum ama eğer—eğer bir evliliğe gidilebilirse. Kızınızı yapma onuruna sahip olabilirsem . . .”

“Şu anda kafana bir ağaç mı düşüyor?” diye fısıldadı Zari.

Roya, Bahman'ın yanına oturmak için salona fırlamak istedi. Bu konuşmayı ne kadar zamandır çalışıyordu? Şu an ne kadar gergin olmalıydı? Maman'ın sürekli siyasi aktivizmden hoşlanmayacağını biliyordu. Ama Bahman'ın cazibesine kapılmamak, onun soluduğu havayı içine çekmek istememek, iyi neşesinin ve iyimserliğinin yarısının hepsine bulaşmasını dilememek zordu. Elbette Maman ve Baba onaylardı.

“Demek istediğim, Ağa Kayhani, Hanım Kayhani, ben çok isterim, yani, onurunu çok takdir ederim... Kızınızla evlenmek için izin istemek isterim,” dedi Bahman nihayet.

“Canım oğlum! Lütfen. Oğlum, oğlum!” Baba'nın sesi gürledi. “Elbette! Evet, tabii ki.”

Roya uzun, derin bir nefes verdi. Zari hareketsiz durdu ve sessiz kaldı.

Maman gözlerini parmaklarıyla sildi. “Uzun ve mutlu bir hayatınız olsun,” dedi. Bahman Baba'nın elini yukarı doğru pompalarken gülümsedi.

çok fazla kez düştü.

Ve Roya kapıya doğru eğildi, hem rahatlama hem de gerginlik hissetti. Aileleri onaylamıştı. Şimdi sıra onun ailesinin kendilerininkini resmen tanışmaya gelmesindeydi.

Birkaç gün sonra Roya, Café Ghanadi'deki pembe minderli sandalyelerde otururken Bahman ile sert kahve içti.

Birdenbire izleniyormuş gibi tuhaf bir hisse kapıldı. Tekrar siyasi muhalif avlayan haydutlar düşüncesiyle vücudu gerildi. Kahvehaneye dehşetle etrafına baktı. Ama sopalı adamlar yoktu. Sonra birkaç masa ötede oturan, üzerinde büyük bir rozet olan yeşil tüylü şapka takan uzun boylu genç bir kadın fark etti. Kadın doğrudan ona bakıyordu. Zeytin tenli, büyük koyu gözlü, derin bordo renkte boyanmış dolgun dudaklı ve şapkasının altında kusursuz dalgalar halinde dökülen saçlarıyla güzeldi. Roya, bir film yıldızı gibi üst dudağının üzerinde koyu bir ben bile seçebiliyordu. Kadın, tiksintiye yakın bir ifadeyle Roya'ya bakmaya devam etti.

“Bahman,” diye fısıldadı Roya. “Şimdi bakma ama şu masadaki kadın bize bakıp duruyor.”

“Kim?” Bahman arkasını döndü.

“Şimdi bakma!” diye homurdandı Roya.

Ama artık çok geçti. Bahman kadını görmüştü. Tekrar Roya'ya döndü. Yüzü ve kulakları kızarmıştı.

“Bize bakıp duruyor, değil mi?”

“Ah, o sadece…” Bahman kekeledi. “Endişelenme.”

“Onu tanıyor musun?”

“O Şahla.”

“Kim?”

İç çekti. “Annem onun kaderim olduğuna inanıyor.”

Roya konuşamadı. Masaya doğru eğildi ve elini tuttu. “Önemli olan benim ne düşündüğüm. Ne düşündüğümüz,” diye çabucak ekledi. “Ben o eski moda şeylere inanmam”

düzenlenmiş evliliklerin anlamsızlığı. Biliyorsun.”

Roya’nın başı zonkluyordu. “Ondan hiç bahsetmedin. Bana senin için planlanmış biri olduğunu söylemedin.”

“Bak, annemin, çoğu annenin olduğu gibi, benim için aklında bir kız var—düzeltiyorum, vardı. Annesi bir süre önce Shahla’yı seçmişti. İnan bana, en ufak bir şekilde istediğim şey bu değil. Olacak olan bu değil.”

“Neden bana söylemedin? Bana söylemeliydin. Bilmek isterdim!”

“Şey, çünkü. Bak, Roya, annemin bazı… sorunları var. Bazen iyi değil. Duygusal olarak. Aklında. Fark etmiş olabilirsin.”

Roya, Bahman’ın ailesiyle ilk kez baharda, çıktıkları zaman, okuldan sonra bir grup arkadaşla onun evine gittiklerinde tanışmıştı. Bahman’ın babası nazik ve sessizdi, ama annesi onu ürkütüyordu. Bayan Aslan ile ilk tanıştığında (ve her seferinde sonra), sanki baştan aşağı değerlendiriliyormuş gibi hissediyordu. Bayan Aslan’ın yanında konuştuğunda, Roya garip ve çocukça hissediyordu. Bahman’ın annesinin ondan hoşlanmadığı belliydi. Nişanlanmalarına karşı çıkmıştı. Ama sonunda, sessiz ve mütevazı olan Bahman’ın babası, bir erkek olduğu için son sözü söyledi.

“Bana söylemeliydin.” Roya kahve fincanını itip ayağa kalktı. “Annenin benden hoşlanmamasına şaşmamalı. Senin için başka birini düşünüyordu. Bana bu kadar önemli bir şeyi nasıl söylemezsin? Öğrenemeyeceğimi mi sandın? Bu şehirde mi? Bizim gibi öğrencilerin aynı insanları tanıdığı, senin okulundan çocukların benim okulumdan kızlarla çıktığı yerde, öğrenemeyeceğimi mi gerçekten sandın?”

“Lütfen, Roya. Ona karşı hiçbir şey hissetmiyorum. Hiçbir şeyden az. Annemin her şey hakkında kendi fikirleri var. O… o zorlanıyor.”

Roya tekrar oturdu çünkü şapkalı kıza Bahman ile tartışırken onu görme tatminini vermek istemiyordu. Gitmek istiyordu ama gidemiyordu. Bahman'a kızgın olmasına rağmen, onun adına yüzünü kurtarmaya çalışıyordu. Bu, onu sıklıkla boğan nezaket, formaliteler ve beklenen iyi kadın davranışlarından oluşan toplumsal ağdı. Ama bunu katlanmaktan, içinde gezinmeye çalışmaktan başka seçeneği yoktu. Bildiği tek şey buydu.

“Merak etme, annem sonunda ikna olur. Ona seni daha iyi tanıması için biraz zaman ver. Dünyanın geri kalanının gördüğü tüm iyiliği nasıl görmezden gelebilir ki?”

“Lütfen. Senden daha iyisini yapabileceğini düşünüyor.”

“Bu aslında imkansız, yani yanılıyor. Bak, bu onun sinirleri. Annem duygularını tam olarak kontrol edemiyor. Kötü günleri olur. Ama ikna olacak, göreceksin.”

Elbette başka talipler de olacaktı; Bayan Aslan'ın Bahman için aklında başka kızlar olmalıydı. Bay Fakhri'nin dükkanında, kitap rafları arasında ve karanlık, küflü köşelerde, Bahman'ın sanki sadece ona ait olduğu düşünülüyordu. Beyaz gömlekli ve haki pantolonlu çocuk pek başka arkadaşıyla orada olmazdı. Sohbetleri, özel şakaları, Café Ghanadi'ye yaptıkları geziler ayrı bir küreye hapsedilmiş gibiydi. Politik olarak aktif olduğu için, ilk başta arkadaşlarının Başbakan Musaddık'la kafayı takmış dindar milliyetçilerden oluştuğunu varsaymıştı. Bahman'ın sosyalleştiğini düşündüğünde, kafelerde entelektüel genç erkeklerle espresso eşliğinde yapılan siyasi tartışmalar hayal etmişti. Ama Cihangir onun yakın arkadaşıydı ve Cihangir'in çok seçkin çevrelerde gezindiğini zaten görmüştü. En iyi partileri vermesiyle tanınıyordu. Bahman da tüm bunların bir parçasıydı—öğreniyordu. Elbette onun için planlanmış, onu isteyen başka kadınlar da olacaktı.

Yaklaştı ve yanağından öptü. Ağzı yanık kahve kokuyordu. Shahla kız bunu kaçırmış olamazdı. Kamuya açık, kafede Bahman onu, sanki dünyada yalnızlarmış, saklayacak hiçbir şeyleri yokmuş gibi kendine çekti.

Roya onun yüzünü itmeliydi ama bunun yerine öpücüğün yerleşmesine izin verdi. Sonuçta nişanlıydılar. Kaderleri birbirine bağlıydı. Hiçbir annenin önceden ayarlanmış planı onları engelleyemezdi.

Roya gözünün ucuyla Shahla adındaki kızın kalkıp telaşla dışarı çıkarken masaların arasından yolunu bulduğunu gördü.

Yedi Bölüm

1953 Bayan Aslan

İstemeyerek de olsa Bayan Aslan nişanı onaylamak zorunda kaldı çünkü, eğer insanlar dinleseydi sık sık söylediği gibi, bu cehennem dünyasında erkeğin onay vermesi yeterliydi, kadının fikrinin ne önemi vardı? Görünüşe göre beceriksiz kocası da bu evliliği onaylamış ve işte! Yapılmıştı, meşruiyet mührüyle damgalanmıştı. Sanki anası değil de o çocuğu kendi zayıf, cılız bedeninden o çıkarmamış gibi, sanki onu aylarca göğsünde tutmamış, emerken onu kurutmamış gibi, sanki elini tutup onu şehri dolaştırıp dünyayı göstermemiş gibi, sanki geceler boyu onunla oturup defterlerindeki şiirler ve matematik problemleriyle uğraşmaya teşvik etmemiş gibi. Oğlu için elinden gelen her şeyi yapmamış gibi, bu hayatta daha iyi bir yere gelsin diye! En başından beri bu bebekte büyüklük potansiyeli görmüştü. Sınıf ve durgunluk boyunduruğunu üzerinden atacaktı; bu yeni, modern İran'da daha iyi sosyal çevreye girebilirdi. Ülke değişmiyor muydu? Herkes böyle söylemiyor muydu? Sırf kararlılığı ve Tanrı'nın iradesiyle yoksulluk kaderinden kaçmayı başarmamış mıydı? Yırtık terlikli, boynuna bağlı eski bir başörtülü küçük bir kızdı, desteksiz bir adamın kızı, bir köylü, belki bir hizmetçi olmaktan başka bir şey olmaması gereken bir kız. Tarif edilemez kayıplar yaşamış bir kız. Ama şimdi Bahman'ı vardı.

Bay Aslan ile evlenmişti (kırık bir kalbin sızısı içinde debelenmenin faydası yoktu; ne olursa olsun, böyle olmuştu) ve bu sayede

Evlilikle birlikte sınıfın gösterişlerinden sıyrılmıştı. Bir mühendisle evlenmişti! Oğlunu büyütmüştü; tüm şehirde oğlunun enerjisine, zekasına ve mutlak yeteneklerine şüphe duyan var mıydı? O, güneş ve yıldızlar değil miydi? O Roya kızının oğlunun hayatından çıkmasını istiyordu. Bunun yerine, kızın oturma odasındaki koltukta kıkırdamasına katlanmak zorunda kalmıştı. (Evet, bir koltukları vardı. Hepsi buydu; Batı tarzı mobilyalar, bir koltukları vardı. Çocukluğunun o küçücük odasında sandalye, masa, süslü koltuk yoktu. Yerde otururlardı. Yemeklerini, yerdeki sofra bezinin üzerine dizilmiş tabaklardan, bağdaş kurarak yerlerdi.) Şimdi bu kız onun koltuğunda oturuyordu. Bu onu çileden çıkarıyordu. Hastalığını, öngörülemeyen ve affetmeyen bir canavar kadar güçlü hissetmesine neden oluyordu. Bu korkunç sinir hastalığının bir tsunami gibi bazen onu çok az uyarıyla boğuyordu. Ulaşamayacağı kadar dibe inerdi ve bu olduğunda, oğlu bile onu o ruh hallerinden kurtaramazdı. Yine de deniyordu.

Hastalığının özellikle kötü bir düşüş dönemindeyken Bahman, Roya'ya evlenme teklif etme arzusunu cüretkarca dile getirmişti ve zayıf ve etkisiz kocası bile buna boyun eğmişti! Hatta onu teşvik etmişti. Düşük ruh hallerindeyken Bayan Aslan'ın pek gücü kalmıyordu; günü, hatta saati bile zar zor geçiriyordu, bunu bilmiyorlar mıydı? Neden bu haberi ona bu şekilde duyurmuşlardı? Belki de tam da bu yüzden, o köpeklerin oğulları, bu haberi ona bu şekilde duyurdular. O iğrenç nişan partisine sadece, her zamanki gibi, bir kadının nihayetinde kocasına boyun eğmesi gerektiği için katılacaktı. Hatta onun gibi zayıf, zavallı bir koca bile olsa. Bu felaket gibi evliliği önlemek istiyordu. Muhteşem oğlu, sunacak çok şeyi olan, hayatıyla harika şeyler yapabilecek biri! Rusça veya İngilizce'den çevrilmiş romanlar okumayı değerli bir şey sanan, güzel ama şaşırtıcı derecede değil, babası durgun memurluğunu sürdürmekte zorlanan, kitap kurdu, sıradan bir kızla evlenmek. En kötüsü de babasının, son zamanlarda kendi oğlunu da etkileyen milliyetçilik ve başbakana olan takıntısını sergilemesi. Oğlunun faydasız siyasi aktivizme daha fazla bulaşmasını istemiyordu. Bahman'ın başarılı olmasını istiyordu. Petrol şirketine girsin, para kazansın - kazanılacak

çok şey vardı - bu gençler için çok fazla potansiyel vardı!

“Nasılsınız Bayan Aslan?” diye sordu o Roya kızı şimdi koltuğunda otururken. “Bahman uykuda zor bir akşam geçirdiğini söyledi. Kendinizi iyi hissediyor musunuz?

daha iyi?”

Topallayarak, sümükli ve kaba, işte bu kızdı.

“Nasıl olmamı bekliyorsun?” dedi Bayan Aslan. “Bekle sen, kızım. Hayat seni de tokatlayacak. Hiç beklemediğin anda seni yere serecek. Göreceksin. Bu dünyada adalet yok. Bebeklerin öldüğünü biliyor muydun?”

Kız şaşkın, tamamen afallamış ve şok olmuş görünüyordu. Hiçbir şey söyleyemiyordu.

“Öyle. Oğlumu baştan çıkarırken, onu o aptal kitapçıya çekerken sana kimse söyledi mi bunları?” Konuşurken kalbi sıkıştı, midesi burkuldu. Birdenbire vücudu ateşle kaplandı; giysilerini yırtıp atmak, pencerenin yanında çıplak durmak, rüzgarı teninde hissetmek, bu boğucu kayıp çöküşünden başka bir şey hissetmek istiyordu.

“Anne, lütfen. Lütfen.” Bahman’ın sesi sanki bir dağın tepesinden geliyormuş gibi çıkıyordu. Terli bir panik atağına girmişti.

“Aşk,” diye başladı Bay Aslan, tok bir sesle. “Şairimiz Ömer Hayyam’ın dediği gibi, aşk—”

“Yeter!” dedi Bayan Aslan. “Kes sesini.” Tahammül edemiyordu. Kocası her zaman hiçbir şey yokmuş gibi davranıyordu. Zayıftı, korkaktı, aptaldı. Kayıplar hakkında konuşmaya bile tenezzül etmiyordu. Kalktı ve o sümükli kız Roya ve şiirsel tesellilerinden uzaklaşmak için odadan çıktı.

Kapı çarptı.

Roya sadece oturduğu koltukta ellerine bakıyordu. Bütün vücudu titriyordu. Bahman onu uyarmıştı, annesinin hastalığından bahsetmişti—nasıl öfkeye kapıldığından, ruh halini nasıl kontrol edemediğinden. Önümüzdeki on yıllar boyunca bu kayınvalidesini memnun etmek zorunda kalacaktı, ama şimdiden Bayan Aslan'ın gözünde hiçbir şeyi doğru yapamıyormuş gibi görünüyordu. Bay Aslan, bir attan tekme yemiş gibi görünüyordu. Bir süre normal davranmaya, çay içmeye ve geleneksel şekilde ziyaret etmeye çalışmışlardı. Ama Bayan Aslan, Roya'yı sevme konusunda hiçbir numara yapmamıştı ve şimdi panik ve öfkeyle dışarı fırlamıştı. Bahman'ın bir zamanlar tarif ettiği gibi, bu hastalık, bu "kendini ele geçiren duygu canavarı" neydi? Bay.

Aslan, karısının kabalığı için sürekli telafi etmeye çalışıyordu. Şimdi Roya'ya bir bardak daha çay, bir parça daha baklava ikram etti. Roya teşekkür ederim deyince, Bay Aslan gözlerini kapattı ve arkasına yaslandı, birçok İranlının eski Fars şairlerini okumaya hazırlanırken aldığı pozisyonu takınarak.

Bir dakika boyunca Bay Aslan bu pozisyonda derin derin nefes alarak kaldı. Sonra o da kalktı. Hafifçe eğilerek, "Afedersiniz," dedi. Gözleri yaşlıydı. "Hemen döneceğim.

Roya onun odadan sallanarak çıktığını izledi. Bahman'ın, tanıştığı diğer çiftlerden çok farklı, çok ileri gitmiş ve yalnız görünen bu anne babanın oğlunun yanında, koltukta oturmaya devam etti.

Annesi böyle davrandığında, öfkesi bastığında ve sosyal görgü kurallarını terk ettiğinde, Bahman değişirdi. Sessizleşir, sönükleşirdi.

Bayan Aslan'ın hıçkırıklarının sesi kapalı yatak odası kapısına kurşun gibi çarptı.

Roya onun elini sıktı. "Beni rahatsız etmiyor," diye yalan söyledi. "Yapacak bir şey yok.

Bay Aslan'ın karısını teselli eden ve yatıştıran boğuk sesi duyuldu.

Bahman hiçbir şey söylemedi. Sadece dümdüz ileri baktı. Sonsuzluk gibi gelen birkaç dakika sonra, sessizce başını Roya'nın omzuna yasladı. Annesinin diktiği bluzun dikişindeki minik dikişlere rağmen yanağını hissetti. Yüzünü ona gömdü. Sanki yok olmak istiyordu.

Roya başını öptü, saçını okşadı. Onu bundan kurtaracaktı.

Bay Aslan nihayet geri döndüğünde bitkin görünüyordu. "Şimdi!" dedi zoraki bir neşeyle. "Kim bir çay daha ister?

Bebekler ölür, bu sözler Roya'nın kulaklarında çınladı.

Bahman ayağa kalkıp mutfağa daha fazla çay getirmeye gitti. Bu rol, her şeyi bir arada tutma, Bayan Aslan'ın odasının kapısını kapalı tutma, onun hıçkırıklarının devam ettiğini varsayma çabası tamamen onun hatırınaydı. Bahman semavardan taze çayla geri döndü, bardaklar gümüş bir tepside dengelenmişti. Buna alışkındı, çay getirmeye, mutfakta gezinmeye, servis yapmaya, hatta belki yemek yapmaya. Kadın işi. Roya'nın babasıyla birlikte bu işlerin herhangi bir erkekten daha fazlasını yapıyorlardı.

görmüş olduğu en kötü şeydi. Evlerindeki kadın hastaydı. Baba ve oğul dağılanları topladılar, aradaki boşluğu doldurdular. Evin işleyişini sağladılar. Bahman ona, yardım için tutulan her hizmetçinin annesi tarafından kovulduğunu söylemişti; annesi onların küstahlığına, varlıklarına dayanamazdı. Yardımcılarla iyi anlaşamazdı. Bu şekilde daha iyi olduğunu söyledi. Özel bir aile olduklarını, başkalarının onun ruh hallerine maruz kalmaması daha iyi olurdu. Şimdi elindeki çay tepsisiyle dururken, Roya'yı bu duygusal utançtan, bu kontrolsüzlükten korumak istediği belliydi.

Bahman tepsiyi dikkatlice masaya koydu.

Buna değerdi. Annesini kabul edecek, onunla iyi geçinmek için elinden geleni yapacaktı. Bu çocuk için her şeyi yapardı.

yapa d.

Sekizinci Bölüm

1953

Nişan Partisi

Nişan partileri, Roya ve Bahman'ın liseden mezun olmalarından birkaç hafta sonra, Temmuz ayında bir yaz akşamıydı. Maman ve Baba, kutlama için evlerine aile ve yakın dostlarını davet etmişlerdi. Maman ve kızları mutfakta saatlerce yemek pişirip hazırlık yaparak çalıştılar. Parti günü, ev işlerine yardım etmek için bazen tuttukları Kazeb adında bir kadın, son dakika alışverişi için Zari ile birlikte geldi, bu sırada Roya ve Maman ise yıldız ana yemeğe, yani mücevherli pilava odaklandılar.

Mutfak lavabosunun yanında, kahverengi saçları topuz yapılmış, yorgunluktan nemlenmiş nazik, yuvarlak yüzü, pazı kemikleri görünsün diye kolları sıyrılmış Maman, zereshki temizliyordu. Bu küçük kuru kızılcıklar, yemek bittiğinde basmati pilavına yerleştirilecekti. Roya annesinin yanında durdu ve tanıdık limon kokusunu içine çekti. Annesine, kuru üzümlerden herhangi bir kir veya küçük taş parçasını seçmesine yardım etti ve sonra annesinin kuru üzümleri küçük bir süzgece koyup yıkamasını izledi.

“Farklı olacak mı sence, Maman?” diye sordu Roya.

Maman süzgeci soğuk su dolu bir kaba koyup ıslattı.

“Ney?”

“Biz. Sen ve ben.” Roya, Bahman ile yeni bir hayat için ne kadar özlem duysa da, önündeki değişiklikleri düşünmek garipti. Beyaz dantel perdeli bu ev ve titizlikle düzenlenmiş mutfak hala evi gibi hissettirecek miydi? Would

her şey değişir miydi? Zari ile şakalaşmaya ve eskisi gibi ailenin bir parçası olmaya devam edebilir miydi?

Anne içini çekti. “İşte amaçlanan buydu, Roya Canım. Kızlar büyür. Evlenir ve taşınırlar.” Süzgeci barberry'lerle birlikte su dolu kaseden çıkardı ve lavabonun üzerinde birkaç kez salladı. “Çocuklarımın ölüm gününe kadar bu evde benimle yaşamasını ister miydim? Yalan söyleyemem. Çocuklarımın yanından hiç ayrılmaması fikrinin benim için iyi göründüğü bencil anlar var! Ama tabii ki kendi hayatına başlamalısın. Kendi geleceğin var. Allah izin verirse, sen ve Bahman birlikte uzun ve mutlu bir hayat sürün inşallah.”

Birlikte uzun ve mutlu bir hayat. Yaz sonunda Bahman ile evlendiğinde yer pek çok heyecan verici ve korkutucu şekilde değişecekti. Anne süzgeci Roya'ya uzattı ve Roya barberry'leri bir mutfak havlusuna serdi, kuruladı ve büyük bir tabağa yaydı—yıllar içinde Annesinin rehberliğinde ustalaştığı tüm hareketler. Ama bu sefer, her zamanki gibi Annesiyle yemek pişirirken, onu annesinden daha uzağa götürecek bir olay için olduğunu farkındaydı.

“Hâlâ yakın olacağız. Sadece kırk dakika uzakta olacaksın, Roya Canım!” Anne sanki zihnini okuyabiliyormuş gibi güldü. “İstersen her gün görüşebiliriz. Anneni sevmezsen.”

Roya ve Bahman, babasının evine uygun bir yerde, birkaç odalı bir ev kiralamaya karar vermişlerdi. Böylece Bahman, annesinin değişken durumunu göz altında tutabilecekti. Yeni odalar, Bahman'ın sonbaharda çalışmaya başlayacağı gazete ofisine biraz uzaktı ama otobüsle işe gidebilirdi. Elbette sonunda kendi daha büyük bir yerleri olacaktı ama bu iyi bir başlangıç olacaktı. Roya, Bahman'ın ailesinin evinde kalmayı reddetmesine çok rahatlamıştı; yeni evli çiftlerin evlilik hayatına damadın ailesinin evinde başlaması yaygın bir gelenekti. Ancak Bahman, Roya'nın annesine bakıcı gibi hissetmesini istemediğini ve yakınlarda yaşadıkları sürece kendisinin ve babasının her şeyi halledebileceğini ısrarla belirtti.

Maman alnını elinin tersiyle sildi. "Hayatın bu yeni evresinde, elbette kocanızın izniyle, sonraki adımlarınıza karar verebilirsiniz. Birçoğu evde kalıp bebek sahibi olmanızı bekleyecektir ve bu da harika bir yol. Ya da isterseniz, en azından bir süre için bilim çalışmalarınızı sürdürmeyi deneyebilirsiniz.

babam bu kadar çok önemsiyor?” Maman bir çuval pirinci açtı ve taneleri büyük bir kaseye döktü. Taneler kenarlara çarpıp içeriye yığıldı.

Baba ve dersleri. Madame Curie! Roya pirinci aldı ve ekstra nişastayı çıkarmak için kaseyi suyla doldurdu. “Biliyordum, o bilim okuma seçeneğimiz olduğu için çok heyecanlı ve gururluydu. Ama asla benim istediğim şey değildi . . .”

“Sadece okumak mı istiyordun?” Maman cümlesini onun için tamamladı. Maman’ın saçı mutfak penceresinden gelen güneş ışığında parlıyordu. Işıkta birkaç gri tel görünüyordu. “Romanlarını seven kızım. Okumayı seven. Her şeyi çözeceksin, Roya Joon. Baban senin için çok mutlu, biliyorsun. Bahman’ı seviyor.” Roya’nın yanağını okşadı. “Sen her zaman benim bebeğim olacaksın. Kırk dakika hiçbir şeydir.”

Roya pirinci yıkamayı bitirip kaseyi bıraktı. Birlikte küçük bir tavada kızılcık barı hafifçe soteleyeceklerdi. Tavuk parçalarını alıp tuz, karabiber ve zerdeçal serpip altın rengi olana kadar kızartacaklardı. Pirinci haşlayıp suyunu süzüp, buharı tutması için kapağın altına bir bez koyarak tencereye geri dökeceklerdi. Birlikte, lime suyu ve çözülmüş safranı kızarmış tavuk parçalarının üzerine gezdirecek ve tabaklara dizeceklerdi. Fıstıkları doğrayıp bademleri bıçakla ince ince dilimleyecek ve fıstık ile bademleri pişmiş pirince ekleyeceklerdi. Maman'ın güneşte kuruttuğu birkaç kıvrımlı portakal kabuğunu katacaklardı. Nişan partisi için, düğüne layık bir yemek ikram edeceklerdi. Bu bir sevinç zamanıydı. Yeni başlangıçların. Maman haklıydı. Roya ne zaman isterse gelip merhaba diyebilir, tavsiye isteyebilir, mutfakta onunla oturup çay içebilirdi.

Zari ve Kazeb, büyük pembe pasta kutuları taşıyarak yüksek sesle konuşarak içeri girdiler.

“Bunlar çok ağır; sırtım bir süre düzelmeyecek!” Zari kutuları mutfak masasına bıraktı. Roya'ya baktı. “Neyin var senin? Neden bu kadar ciddi suratlısın? Heyecanlı değil misin?” Zari'nin sesi biraz alaycı ama aynı zamanda endişeliydi.

“Elbette heyecanlıyım. Neden olmayayım?”

“Gergin değil misin?”

“Biraz. Ama bir anne hala—” Zari'ye Maman'ın hala yakın kalacakları konusunda onu rahatlattığını söylemek istemişti.

Zari'nin ihtiyacı olan tek şey buydu ve hemen söze girdi. “Annesi yüzünden bunalımdasın, değil mi? Bizi yeterli görmüyor, biliyorum! Oğlunun daha iyisini hak ettiğini düşünüyor. O sadece sosyal merdivenleri tırmanmak isteyen açgözlü kadınlardan biri. Daha fazla para, daha yüksek statü istiyor. Değil mi? Babamın devlet memurluğu işini ailelerinin altında görüyor. Bizi küçümsüyor!”

“Zari, yeter!” dedi Maman.

“Hayır, gerçekten. Ona nasıl dayanacaksın?” diye sordu Zari, Roya'ya.

“Nişanına karşı çıktı! Bu sana bir şey anlatmıyor mu? Gerçekten istediğin bu mu? Senden nefret eden bir annesi olan biriyle evlenmek?”

Zari dudaklarını büzdü ama devam etti: “Bazen ne kadar safsın, Kız Kardeş! Annesi sana sabotaj yapmaktan başka bir şey yapmadı. Oğullar annelerinin elinde oyuncaktır. Bu oğul çoğundan daha fazla. ‘Ah, sana ne getirebilirim Anne? Ah, bir çay daha ister misin Anne? Ah, sana onu ben getireyim Anne!’ ”

“İyi oğullar böyle yapar!” dedi Maman.

“Evet!” dedi Roya. “Hem zaten sonunda kabul etti, değil mi? Yani şimdi evlenmemize karşı değil.”

“Dikkatli ol, olur mu?”

“Zari.” Roya sesini alçalttı ve sanki zor bir sırrı açıklayacakmış gibi etrafına bakındı. “Sağlığı yerinde değil.”

“Onu seviyorum.” “Yeter bu dramayla, Zari. Lütfen,” dedi Maman. “Bu kadar mı?” Roya, Bayan Aslan ile birkaç kez tanıştıktan sonra fark etti ki Bahman, annesinin kırılgan durumunu telafi etmek için ona ve aileye her şey olmaya çalışıyordu. Sanki yetkinliği, nezaketi ve cömertliği, annesinin bu niteliklerden yoksunluğuna doğrudan bir tepkiydi. Annesinin sinir çukurunu metanetle karşılıyordu. Annesi kaba ve nezaketsizken, o cömert ve affediciydi. Annesinin kırılganlığı, ondan hayatın her zerresini emme ve güçlü olma ihtiyacını yaratmış gibiydi. Bay Fakhri neden onun dünyayı değiştirecek çocuk olduğunu söylemişti? Roya hep Başbakan Musaddık için yaptığı aktivizm yüzünden olduğunu düşünürdü. Ama belki de annesinin hastalığının kaprislerine kapılmış, çoğu zaman evinde izole olmuş, başkalarıyla iyi konuşamayan veya sosyal ortamlara giremeyen halini görmek yüzündendi.

durumları etkili bir şekilde yöneterek Bahman'dan hayata damgasını vurmak için giderek güçlenen bir arzu duydu. Kendi gemisini yönetmek, yanlışları düzeltmek, Bay Fakhri'nin deyimiyle "dünyayı değiştirmek".

“Bak Zari. Bayan Aslan hakkında bilmediğin şeyler var. Belki biraz daha düşünceli olabilirsin. Boş ver gitsin. Bütün hikayeyi bilmiyorsun,” diye fısıldadı Roya mutfakta.

“Onun çılgın ruh hallerini biliyorum. Kim bilmiyor ki! Bu bir sır değil!”

Roya elindeki spatulayı yenilmiş bir şekilde bıraktı.

Roya, Maman ve Baba girişin yakınında bir sırada durmuş, gelen her konuğu gülümseyerek karşılıyorlardı. Teyzeler, amcalar, yakın arkadaşlar ve akrabalar çiçekler ve pastalarla geldiler, Roya ve ailesini tebrik ettiler ve oturma odasında kendilerine yerleştiler. Kadınlar bir tarafta oturup sohbet edip çay içerken, erkekler diğer tarafta gruplar halinde durmuş, ellerinde çay bardaklarıyla sohbet ediyorlardı. Roya, Bahman ve ailesinin ilk geleceklerini beklemişti ama geç kalmışlardı. Neredeydi?

Sonunda kapı açıldı ve yorgun görünen Bahman, annesinin kolundan tutarak içeri girdi. Babası arkalarından sürüklenerek girerken perişan görünüyordu.

“Çok geç kaldığımız için üzgünüz,” dedi Bahman, Maman ve Baba'ya selam vererek, sonra Roya'yı yanağından öptü. Roya bu jest karşısında şok olmuştu. Nişanlıydılar evet ama yine de bu hareket cüretkar ve cesur gelmişti. Yaşlıların önünde bu tür sevgi gösterileri saygısızlıktı. Ama öpücükle vücudu ısındı ve yumuşadı.

“Her şey yolunda mı?” diye fısıldadı.

“Biraz . . . sorun yaşadık,” diye mırıldandı Bahman.

Sorun annesi demekti. Bayan Aslan yine huylarından birini tutmuş olmalıydı. Bahman onu bir keresinde “kırılgan ve güçlü” olarak tanımlamıştı.

Roya, gelecekteki kayınvalidesi siyah bir bluz, siyah etek ve kalın siyah çoraplarla yanına yaklaşırken gerildi. Güzel bir yaz akşamında! Diğer kadınların çoğu açık renkler giymişti: Maman zarif bir turkuaz elbiseyle parlıyordu. Zari, hayran olduğu Hollywood film yıldızları gibi pembe giymişti. Roya, Maman'ın onun için diktiği yeşil elbiseyi giymişti

vesileydi. Ama Bayan Aslan bir cenazeye katılıyormuş gibi görünüyordu. Omuzlarına koyu renkli bir örgü şal bile dolamıştı. Yanaklarında iki yuvarlak allık belirgindi. Baygın, çiçek kokulu bir parfüm kokuyordu.

Annem makyajı onaylamazdı. Güzelliklerini kanıtlamak için "savaş boyasına" ihtiyaç duyan kadınları küçümserdi. Zari aynanın önünde saçlarına mükemmel dalgalar yapmak için gazete şeritleri takarken, Annem ders verir, "Güzellik kendi başına konuşmalı. Tanrı'nın işini düzenlemeye gerek yok," derdi.

Bazılarımızın düzenlemesi gerekiyor, Anne," diye karşılık verirdi Zari. "Bazılarımızın ona yardım etmesi gerekiyor.

Ah canım, Bayan Aslan, o şalla sıcak değil misiniz?" diye Annem nazikçe sordu ve Roya'yı dürttü. "Roya Canım, Bayan Aslan'ın şalını ona ver.

Roya almadan önce, Bayan Aslan allıklı bir yanağını, sonra diğerini çevirdi ki Roya öpebilsin.

Gelecekteki kayınvalidesinin solgun allığı kurumuş güller gibi tadıyordu. Roya yüzünü geri çekti ve şala uzandı. Ama eli kuru ve kırılgan bir tokatla karşılaştı. "Yapma!" diye tısladı Bayan Aslan.

Ah, çok üzgünüm." Roya'nın yüzü kızardı.

Bahman hızla annesinin kolunu tuttu. "Oturun şöyle, Anne. Bir nefes almanız gerekiyor." Bahman, Bayan Aslan'ı odanın uzak köşesine götürdü ve diğer misafirlerden uzağa, duvara yaslanmış bir sandalye yerleştirdi.

“Ne kadar tuhaf!” Zari, konuklara sunduğu tepsiyle Roya'ya doğru sokulurken fısıldadı. “Dışarısı cehennem gibi! Kim böyle giyinir?”

“Muhtemelen sadece . . . boş ver! Kuruyemişleri dağıt!”

Zari kaşlarını kaldırdı, başını salladı ve uzaklaştı.

“Kızım, endişelenme. Bayan Aslan'ın bu akşamki şenlikli hazırlıklar için bazı zorlukları oldu, hepsi bu,” dedi Bay Aslan yanına gelirken. “Bazı günler diğerlerinden daha iyidir. Affetmelisin. Siz gençleri görmek kalplerimizi sevinçle dolduruyor. En iyi şey bu.”

Söylediklerine inanmış gibi görünüyordu. Roya ona acıdı. Bay Aslan şimdi ona gülümsedi, gözleri nazikti. İkisi de bakışlarını Bahman'ın annesini oturttuğu odanın uzak köşesine çevirdi.

Bir eliyle çantasını tutarak, diğer eliyle sandalyesini ayarlayarak annesinin üzerinde duruyordu. Bayan Aslan durmadan konuşuyordu. Bahman başını salladı

amaçsızca söylediği şeye karşı. Ama Bayan Aslan durmadı; yalvarıyormuş gibi görünüyordu. Bahman yere bakarak sessiz kaldı. Bayan Aslan öfkelendi, çantasına işaret etti. Sonunda Bahman çantayı açtı ve bir şey çıkardı. Roya'nın gözleri büyüdü. Bu, kebap pişirirken alevleri körüklemek için kullanılan türden, dikdörtgen bir bambu yelpazeydi. Bahman, kalçalarına dengesini vererek, annesinin yüzünü yavaşça bambu yelpazeyle yelpazeledi. Bayan Aslan konuşmayı bıraktı, gözlerini kapattı ve sandalyeye yaslandı.

Roya başka tarafa baktı.

Keşke," dedi Bay Aslan üzüntüyle dolu bir sesle, "şu şalı çıkarsa. Dinlemiyor, Roya Hanım. Yollarından dönmeyecek. Lütfen, affedin. Onun elinde değil.

Mutfakta, Café Ghanadi'den gelen pembe kutular tezgahları kaplamıştı. Kazeb ve Zari, günün erken saatlerinde

Mutfakta, Café Ghanadi'den gelen pembe kutular tezgahları kaplamıştı. Kazeb ve Zari, günün erken saatlerinde aldıkları fil kulağı ve dil şeklinde pastaları çıkardılar ve Maman onları sanki tek bir kırıntı bile yerinde olamayacakmış gibi özenle tabaklara yerleştirdi. Sıcak mutfakta çalışmaktan yüzü kızarmış bir şekilde yukarı baktı. "Senin ne işin var burada, Roya Canım? Oturma odasına geri dön ve misafirlerle kaynaş. Herkesle konuşmalısın. Hadi!

“Yardım etmek istiyorum.”

“Hayır, sen gelin adayı sensin! Lütfen git ve misafirlerle konuş. Özellikle Bayan Aslan ile. Kaba davranmamalısın. Mutlu bir evlilik yapacaksan, kayınvalideni memnun etmen gerekir. Her kadının Tanrı'nın tartışılmaz gerçeği olarak bildiği şey budur!”

“Hanım, bu yüzden eğer evlenirsem, umudum iyi bir yetim bulmak,” diye araya girdi Kazeb.

Zari onaylayıcı bir kahkahayla patladı. “İyi plan!”

Maman başını salladı. “Roya Canım, saygılı olmalısın. Git ve Bayan Aslan ile konuş, onu görmezden gelemezsin.”

Roya, annesi, kız kardeşi ve Kazeb ile mutfağın tanıdık rahatlığında kalmak, basmati pirinci ve safranın kokusuyla sarılıp, fil kulağı ve dil şeklinde hamur işlerini tabaklara dizerken ve

Tencere dibindeki çıtır tahdig pirincin çıtırlığı. Yakında gelin olacak kişinin rolünde olmak tuhaftı. Annesi pastaları dizerken Roya her şeyin bu kadar çabuk nasıl olup bittiğini merak etti. Kendisi ve Bahman, Kırtasiye Dükkanı'ndan dans ederek çıkıp Café Ghanadi'ye girmiş, aileleriyle tanışmış ve neredeyse eski Charlie Chaplin filmlerinin sinemada tekrar tekrar gösterilmesi gibi hızlandırılmış bir çekimde nişanlanmışlardı.

“Haydi dışarı!” Maman onu dışarı yolladı.

Roya isteksizce oturma odasına geri yürüdü.

Bahman artık annesinin yüzünü yelpazelemiyordu. Şimdi Baba'nın da dahil olduğu bir grup erkekle birlikte sohbet ediyordu. Eski cesur haline dönmüş olmasını görmek güzeldi. Annesinin yüzünü yelpazeleyen itaatkar çocuk izlemesi zordu. Seslerin uğultusunun üzerinde Baba'nın kahkahası duyuluyordu. Açıkçası müstakbel damadından büyülenmişti. Roya, Bahman'a minnettar bir duygu hissetti: enerjisine, nezaketine, dinleyicilerini memnun etme yeteneğine. Elbette onun annesiyle konuşabilirdi.

Misafir gruplarının arasından ilerleyerek Bayan Aslan'ın oturduğu uzak köşeye doğru gitti. Kibar olacaktı, tartışmayacaktı, kış şalı içinde oturmasına rağmen odanın ne kadar sıcak olduğundan şikayet eden Bayan Aslan'ı sadakatle dinleyecekti.

Bayan, Bayan Hanım'ın sandalyesine yaklaştığında, bir adamın ona doğru eğildiğini görünce şaşırdı. Kim olduğunu anlayamadı; sadece sırtını görebiliyordu. Düzgün dikilmiş keten bir takım elbise giyiyordu. Bir akrabası mıydı? Bahman ona annesinin bu kadar zor zamanlar geçirmesinin nedenlerinden birinin de ne kadar yalnız olması olduğunu söylemişti. Akrabalarının hepsi güneydedi ve onları pek görmüyordu. Bayan Aslan, Tahran'da izole olmuştu, sadece birkaç komşusuna ve Bay Aslan'ın utangaçlığı ve kendi zor karakteri nedeniyle yetersiz kalan sosyal çevresine

güveniyordu.

Bayan Aslan ve kimliği belirsiz adama daha da yaklaştı. Bu kez Bayan Aslan'ın şikayetinin odanın sıcaklığından çok daha fazlasıyla ilgili olduğu anlaşılıyordu. Bir eliyle şalını tutarak, diğer eliyle işaret ederek adama hızla konuşuyordu. Bayan Aslan, Bayan Aslan'ı gördüğünde durdu, dudaklarını büzdü ve adama işaret etti. Adam döndü. "Aman Tanrım, genç gelin!

Bayan Aslan, yüzünden önce sesi tanıdı. "Bay Fakhri mi?

Onu hiç bu kadar şık görmemişti. Dükkanında genellikle basit bir gömlek ve rahat pantolon giyer, profesör gibi bir havası olurdu ama bu gece süslenmişti. Çok yakışmıştı.

“Ah, tatlım, bu kadar şaşırma!” Bayan Aslan sinirli görünüyordu.

Roya kızardı. Nişan partisi aile ve yakın arkadaşlar içindi. Büyük bir olay değildi; evlerinde yapılıyordu ve sadece en yakın çevreleriyle hamur işleri ve çay paylaşmak için bir fırsattı. Ama Maman, her zamanki gibi, bir ziyafet hazırlamaktan kendini alamamıştı. Geleneksel hamur işleri ve çay menüsüne, meşhur jujeh kebabı tavuk yemeğini de eklemişti. Elbette, pilav da yapmak zorunda kalmıştı ve sadece beyaz pilav yeterli değildi, dedi, nar taneleri, file badem, Antep fıstığı ve portakal kabuklarıyla süslenmiş pilavı yapmadan duramazdı. "Manijeh Hanım, bu bir düğün değil, sadece bir nişan partisi!" diye itiraz etmişti Baba. "Sadece küçük bir şeyler yapıyorum!" diye Maman söz vermişti, her şeyi hazırlamak için etrafta koştururken. "Şimdi aşırıya kaçmayalım, şanssızlık getirebiliriz!" diye Baba, Maman'ın batıl inancına başvurmuştu. "Merak etme!" demişti Maman ve Baba endişelendiğinde yaptığı gibi yüzünü ovuşturmuştu. Roya, her şeyin maliyetini hesapladığını biliyordu. Her zaman bütçelerini nasıl yapacaklarını düşünüyordu: Kazeb'i ödemek, tavuk ve et almak, elbiselerinin diğer kızlarınkine denk olması için kumaş satın almak. "Bizi yeterince iyi görmüyor, biliyorum! Oğlunun daha iyisini yapabileceğini düşünüyor. O sadece sosyal merdivenleri tırmanmak isteyen açgözlü kadınlardan biri! Daha fazla para, daha yüksek statü istiyor!

“Gel, kızım, yüzündeki bütün renk uçmuş!” Bayan Aslan, bir astına hitap eden biri gibi sinirli bir tondaydı.

“Ben sadece . . .” Roya kekeledi. Bay Fakhri’ye döndü. “Sizi burada görmek beni şaşırttı.”

“Ben davet ettim. Sonuçta bu benim oğlumun nişan partisi. Yoksa eski dostlarımı davet etme hakkım yok mu?”

“Tanışıyor musunuz?”

Bay Fakhri gergin bir şekilde güldü. “Canım, senin aşkın benim dükkanımda, benim gözetimimde, benim kitaplıklarımın altında, benim sayfalarımın seni sarmaladığı yerde başladı. Bunu biliyorsun. Bayan Aslan’ın demek istediği bu.”

Roya, Bayan ile ikinci kez dükkana geldiğinde Bay Fakhri'nin ona "çok dikkatli" olmasını söylediğini hatırladı. Bayan Bahman'ın annesi yüzünden mi demek istemişti? Kendini istenmeyen ve ikinci planda hissettiren bu zor kadın mı? Bay Fakhri, Shahla'nın Bayan için planlandığını biliyor muydu? Bayan annesini nasıl biliyordu?

Gerçekten de ne başyapıt yönetmişsiniz. Oğlumu ve bu kızı bir araya getirdiniz, değil mi Bay Fakhri? Bravo! Ne mucize yaratıcısısınız." Bayan Aslan homurdandı.

Bay Fakhri'nin alnında ter damlaları oluştu. "Bana çok fazla kredi veriyorsunuz Bayan Aslan," dedi sessizce. "İddia ettiğiniz mucize yaratma güçlerine sahip değilim.

Ah, ne kadar da mütevazısın. Ne kadar mükemmel bir beyefendi! Kimseye, tek bir ruha bile zarar vermeyecek türden. Tek bir... çocuk değil," dedi Bayan Aslan yavaşça.

Mutfaktan safranlı pilav kokusu geliyordu. Yakında yiyeceklerdi. Misafirler sonunda gidecekti. Nişan partisi bitecekti. O ve Bayan yaz sonunda evleneceklerdi. Bayan Aslan durumu kabullenecekti. İyileşecekti. İyileşmek zorundaydı.

Alkış alın!" dedi Bayan Aslan tiz bir sesle. "Alkışınızı alın Bay Fakhri. Yaptıklarınıza bakın!" Kolunu başının üzerinde büyük bir daire çizerek savurdu. "İki genç aşığı bir araya getirdiniz! Ne kadar sihirli bir iş başarmışsınız!

Roya zayıf ve hasta hissediyordu. Bay Fakhri'nin bu kadar rahatsız ve savunmacı görünmesine utanmıştı. Bayan Aslan'ın alaycı tonu ise itici ve rahatsız ediciydi.

Sonra hafif bir esinti, taze bir rüzgar gibi. Etrafındaki hava zerrecikleri yer değiştirdi. Bahman yanındaydı. Batmakta olan bir geminin uyarı işaretlerini fark eden bir kaptan gibi onlara doğru yürümüştü. Kolunu beline doladı ve aniden Roya daha güvenli bir zemine adım attı. Tam Bay Fakhri ve annesinin önünde, onu kendine çekti. Cildindeki sabun kokusunu alabiliyordu. Koluna değen beyaz gömleğinin sertliğini hissedebiliyordu.

“Burada her şey yolunda mı?” diye sordu Bahman iğneleyici bir şekilde. “Anne? Her şey yolunda mı?”

Bu, bir soru kadar bir uyarıydı. Roya, Bahman'ın annesinin bu akşamı mahvetmesini istemediğini biliyordu. Ayakta dururken gövdesi ona değiyordu.

Bayan Aslan ve Bay Fakhri'nin önünde, koruyucu bir şekilde, cüretkarca bir birim.

Bayan Aslan sandalyesine yığıldı. Boyalı yanakları solgun cildine karşı her zamankinden daha gülünç görünüyordu.

“Bay Fakhri'yi tebrik ediyordum, Bahman Can. Hayatının akışını değiştirdi, kesinlikle değiştirdi! İstediğin kadar güzel, zengin genç kadın arasından seçim yapabilirdin. Uzun zamandır gözümün biri üzerinde olduğunu biliyorsun—senin için mükemmel bir eş! Ama Bay Fakhri ve onun kitapları ve kağıtları kurtarmaya geldi ve sevgi sağladı. Ne kadar tuhaf! Siz ikiniz, okuduğun o kitaplardaki karakterler gibi, Batı'dan gelen romanlar. Yapay romantizm—”

“Anne, sana bir şey getirebilir miyim?” Bahman araya girdi. Sesi gergindi. “Anne, lütfen durmanı isteyebilir miyim?”

“Sadece Bay Fakhri'ye teşekkür ediyorum,” diye devam etti Bayan Aslan, “hizmetleri için. Aşk için doğru eşi bulmakta çok iyi. Onun için çok her şeyden önemli. Bay Fakhri bunun için her şeyi yapardı. Kalbi o kadar saf ki.”

çok iyi. Onun için aşk her şeyden önemli. Bay Fakhri bunun için her şeyi yapardı. Kalbi o kadar saf ki.

Bay Fakhri ayakkabılarına baktı. Hiçbir şey söylemedi.

“Benim için zor...” Bayan Aslan’ın sesi titredi. “...buna tahammül etmek. Tahammül edemem...” Gözlerini uzağa dikti. “Tahammül etmek yaptığım tek şey.” Sesi boğuldu.

Bahman’ın kolu Roya’nın belinden çekildi. Havadaki bir şey yine değişmişti. Bahman Roya’dan uzaklaşıp annesinin yanına çömeldi. Konuştuğunda sesi yumuşaktı. “Belki sana daha fazla çay getirebilirim. Sana daha fazla çay getireyim.”

Bayan Aslan başını eğdi ve ördüğü siyah şalını yüzüne götürdü. Hıçkırdı.

“Anne.” Bahman elini tuttu. “Ah, anne.”

Diğer konukların çoğu derin bir sohbete dalmıştı. Oda kahkahalarıyla doluydu. Roya, köşedeki sahneden habersiz oldukları için onlara özeniyordu. Bayan Aslan’ın öfkesine, varlığının yarattığı drama katlanmak zorunda değillerdi. Bu batan gemide, o, Bahman ve Bay Fakhri yalnızdı.

Bahman annesinin önünde diz çöktü ve başını göğsüne çekti. Roya ve Bay Fakhri, annenin oğlunun göğsüne hıçkırarak ağlamasına tanık olarak donakalmış, seyirci kalmışlardı.

Bahman uyandığında beyaz gömleği kıpkırmızı lekelenmişti. Annesinin sürdüğü kırmızı allık, kalbinin yakınında lekeler halinde duruyordu.

Roya, Bahman'ın gömleğini alıp tertemiz yıkamak, annesinin lekelerini kazımak istedi. Ama felç olmuş gibiydi, hissiz.

Daha fazla çay getireceğim," dedi Bay Fakhri nihayet.

Sana söylediklerimi unutma," diye mırıldandı Bayan Aslan.

Unutmayacağım," dedi Bay Fakhri sessizce. "Çayını sert seversin.

Küçük, endişeli adımlarla uzaklaştı.

Bayan Aslan şalını omuzlarına daha sıkı sardı ve Bahman'a baktı.

Burası çok soğuk ve ışıklar hiç iyi değil.

Burası çok soğuk ve ışıklar hiç iyi değil.

Üzgünüm Anne," dedi Bahman yumuşakça. "Çok üzgünüm.

Herkes evine gitti ve nişan partisi sona erdi. Sonrasında Maman, kıskanç enerjiyi kovmak için tütsü yaktı. Tütsünün dumanını Roya'nın başına doğru savurdu ve kıskanç gözün kör olması için mırıldandı.

“Aman, seni kıskanmasınlar, Roya Canım, nazardan saklasın,” dedi Zari, aslında en başından beri Roya'nın Bahman ile birlikte olmasına pek sıcak bakmadığını açıkça belirtmiş olmasına rağmen. “Nazardan kötüsü yoktur. Kıskanç aptallar şimdi o çocukla mutlu ve başarılı olduğunu görürler ve sonra bam! Hepsini mahvederler. Dikkat et!”

Dokuzuncu Bölüm

1953

Dolaşık Tango Sorunları

Roya'nın hayatı giderek büyüyor, çılgınca heyecan verici hale geliyordu. Bay Fakhri'nin dükkanında bulundurduğu tüm Rus romanlarının çevirisini bitirdikten sonra (örneğin) bir şeyin zirvesine ulaştığını düşündüğü anda, başka bir heyecan verici sınır ortaya çıkıyordu. Ülke, yeni bir aydın sınıfıyla sanatsal olarak uyanıyordu. Şehir, yayıncılık, sinema, tiyatro, edebiyat ve sanatla çiçekleniyordu.

Artık nişanlı olduklarına göre, o ve Bahman baş başa karışabilir ve endişelenmeden, hatta akşamları bile açıkça dışarı çıkabilirlerdi.

Bahman'ın arkadaşı Jahangir'in gerçek bir gramofonu vardı. Doğu'dan ve Batı'dan plakları vardı. Bir çift olarak onun sosyal buluşmalarına katılmaya başladılar. Partilerinde Roya, o kadar seksi ki uğursuz gelen, o kadar pürüzsüz ki zorlukları yumuşatan yabancı bir dilde şarkılar duydu.

Jahangir'in danslı eğlenceleri Perşembe akşamları, yani Cuma tatilinin arifesinde olurdu. Ailesinin gramofon gibi en son çıkan aletlere erişimi vardı. Bahman, annesi Jahangir'in ailesinin zenginlikle damladığını ilk öğrendiğinde, onunla arkadaşlığını açgözlü bir şekilde teşvik ettiğini söylemişti. Roya bu düşünceyle yüzünü buruşturdu; Bayan Aslan şüphesiz Jahangir'in evinde Bahman için Şahla gibi gelişmiş, zengin genç hanımların aday olabileceği konusunda heyecanlanmıştı.

“Bah bah, girin, hadi girin!” Jahangir, Roya ve Bahman geldiklerinde onları kucakladı. “Bakın!” diye diğer misafirlere bağırdı. “Mükemmel Çift!”

İki tane daha yakışıklı insan tanıyor muyuz? Onlara bak! Tebrikler! Kutlarım!

Roya ve Bahman'ın nişanlılığı parlak ve tazeydi, çift olmaları kutlanmaya değerdi. Ve kalabalıktaki bazı kadınların

ifadelerine göre, kesinlikle kıskanılacak bir şeydi.

“Bu gece menüde ne var?” diye sordu Bahman.

“Tango, dostum!”

Roya, ezilmiş kavun ve buz dolu kadehlerle donatılmış masaya bile ulaşamadı. Kendisi ve Bahman etrafları sarılmıştı. Bahman her zamanki çekiciliğiyle parlıyordu, herkes onun etrafında toplanmıştı. Gramofon, müzik ve dans bilgisi Cihangir'e ait olsa da, herkes Bahman'ı istiyordu. Onunla ilk adımlarını pratik ettiler. Onun için flört ettiler. Bahman, konuşmadığı bir dilde, Sinatra şarkılarının ve Rosemary Clooney baladlarının sözlerini ezberlemişti. Nişanlarından bu yana diğer toplantılarda onunla birlikte olmaktan Roya, odanın bir köşesi sessizleşirse, sohbet bir anlığına

tatsızlaşırsa, Bahman'ın varlığının her şeyi yeniden aydınlattığını biliyordu. Dans ederken hareketlerine yapışmamak zordu. Roya, ona büyülenmeyen tek kişinin kendisi olmadığının gayet farkındaydı. Kızlar onun yakınında tiz bir şekilde kıkırdıyor, şakalar yaptığında bayılıyorlardı.

“Benimle gel.” Bahman, Roya’nın kolundan tuttu ve herkesin arasından sıyrıldı. Onu oturma odasının ortasına kadar götürdü. Vals için bir müzik yeni başlamıştı. Bunu yapabilirdi—Bahman’ın ona öğrettiği ilk danslardan biriydi ve Zari ile haftalarca pratik yapmıştı. Zari, Roya’yı yatak odasında ileri geri çekmiş, hata yaptığında onu azarlamıştı. Roya, unutma. Bu bizim dönen ellerimiz/sallanan kalçalarımız olan Fars dansı değil. Bu ciddi bir şey. Konsantre ol!

Bahman’ın haftalarca süren talimatları ve Zari’nin zorla yaptırdığı pratiklerle Roya’nın özgüveni arttı. Şimdi Bahman ile odanın ortasında süzülüyor, onun tanıdık kokusunu içine çekiyordu.

“Bir içki almam lazım,” dedi bitirdiklerinde.

Onu bıraktı.

İkram masasında Roya, ezilmiş kavunlu buz dolu bir kadeh ve bir kaşık aldı. Tatlı kavunlu buz, kurumuş ağzını doldurdu. Aniden omzunda keskin bir tık sesi duydu.

Bahman'ı göreceğini sanıyordu ama bunun yerine uzun, dalgalı saçlı, zeytin tenli ve dudağının üzerinde bir film yıldızı benine sahip (gerçek mi, çizilmiş mi? Zari burada olsa bilirdi) bir kadın ona tepeden bakıyordu. Shahla, kafedeki kız.

“Susadın mı?” diye sordu. Sesi boğuk, kısık çıkıyordu.

“Evet,” diyebildi sadece Roya. Merhaba yok, tanışma yok, nezaket yok. “Pekala, ağını attın ve onu yakaladın. Yaşasın! O her zaman kaygan biri olmuştur. Ama bir şekilde”—kız Roya’nın saçlarına, yeşil elbisesine baktı—“bir şekilde başardın. Aklım almıyor.”

Kavun ve buz Roya’nın yanağında donmuştu.

“Düşünsene, Jahangir bu gece gelmemi istemedi çünkü Bahman’ı ya da... seni üzeceğinden endişeleniyordu.

Jahangir ve ben neredeyse tüm hayatımız boyunca arkadaştık. Neden partisine gelmeyeyim? Hem Bahman'ı bu kadar çapkın yapan şeyin ne olduğunu yakından kendim görmeliydim. Ve şimdi"—Roya'ya tekrar baştan aşağı baktı —"neden bu telaşın olduğunu görüyorum." Shahla, Roya'nın ayakkabılarına baktı. Lise üniformasının balerin ayakkabıları değildi. Maman'ın olan terliklerdi: yan tarafında küçük bir pirinç tokası olan yeşil süet.

"Her şey yolunda mı?" Bahman yanına geldi, yüzü dans etmekten kızarmıştı. Roya kiminle dans ettiğini bile fark etmemişti. İnsanları ona doğru çekilmekten alıkoyamazdı. Kadınlar ve erkekler her zaman ona akın ederdi.

"Hey, neyin var?" diye sordu.

Roya dişleriyle buzu sertçe ısırdı. "Hiçbir şey."

Bahman, odanın diğer tarafına sinsi sinsi sokulmuş dalgalı saçlı film yıldızı benzerine doğru baktı. "Lütfen. Onun için endişelenme. Seninle konuştuğunu gördüm. Bu gece ortaya çıkma cüretini gösterebileceğine inanamıyorum. Ne dedi?"

Roya konuşamadı.

Kadehini elinden aldı ve masaya bıraktı. Onu kendine çekti ve boynuna dokundu. "Hey, Roya, hadi ama. Benim için hiçbir şey." Alnını öptü, tam da Maman'ın kaderinin görünmez mürekkeple yazıldığı yer olduğunu iddia edeceği yere. Odada somurtan dalgalı saçlı Shahla da bu öpücüğü kaçırmış olamazdı.

"Seni görebiliyor. Dur. Herkes seni görebiliyor."

"İyi. Görsünler. İstiyorum"—tekrar öptü—"seni dünyanın gözü önünde öpmek."

"Basseh, yeter," dedi Roya. Ama dördüncü öpücükten sonra, tişörtündeki teri hissedebilecek kadar yaklaştığında, Şahla'yı neredeyse unutmuştu.

Sohbetler ve danslar, müzik ve erkeklerle karışık kadınlar, Amerika'dan şarkılar ve danslar, buz gibi kupalarda ezilmiş kavun, bazen de içinde alkol olduğundan emin olduğu bir şeyle serpilmiş — tüm bunlar onun için beklenmedik gizli bir sahneydi. Dünyayı değiştirecek çocuğun dans etmeyi bile bildiğini kim bilirdi? Bu arkadaş grubuna sahip olduğunu? Her zaman popüler olan zengin playboy Jahangir'e bu kadar yakın olduğunu?

"Hepsinin kıskançlıktan kıvranmasını umuyorum," dedi Bahman ve yüzünü boynuna sürttü.

"Sanırım sadece kıvranmak istiyorsun." Roya kıkırdadı.

"Seninle mi? Her zaman. Evlenmemize daha ne kadar var?" Nazikçe boğazını öptü.

“Şimdi uslu dur, beyefendi. Ben iffetli bir kızım,” diye takıldı. Ama ağzıyla boynunun hatlarını hissetmesine izin verdi.

Sonra o karanlık gözleri parlayarak yukarı baktı — ilk gün Kırtasiye Dükkanı'nda onu neşe dolu gördüğü gözler. “Birlikte olabileceğimiz günleri sayıyorum. Roya, seni çok seviyorum.”

Öylece, yüz yüze durdular. Nefesi sıcaktı. Kalbi göğsüne karşı çarpıyordu.

“Pekala, benimle takılıp kaldın!” dedi nihayet.

“O kadar çok takılıp kalmak istiyorum ki,” diye inledi ve güldü.

Yakasından bir toz zerresi aldı. “Şimdi bakalım. Dünyayı değiştirecek çocuk olarak, lütfen tüm bu insanların önünde bir rol model olabilir misin?”

“Bacheha! Çocuklar!” Cihangir kollarını havaya kaldırdı ve belini salladı. “Zamanı geldi, taaaango!”

Yeni bir plak taktı ve boğucu gitar akorları odayı doldurdu. “Bahman, buraya gel!” Cihangir odanın karşısından işaret etti. “Seninle dans etmek istiyorum.”

Bahman yaklaştı ve yüz yüze, yanak yanağa durdular, Jahangir’in kolu Bahman’ın belindeydi, diğer kolu ise Bahman’ın elini tutuyordu. Jahangir Bahman’ı kendine çekti ve yavaşça hareket etmeye başladılar. Şarkı duygu yüklü, neredeyse ürkütücüydü. Roya’yı tanımlayamadığı, yasak ve davetkar bir şeye özendirdi. Jahangir ve Bahman’ın dansını izlemek, iki yabancıyı izlemek gibiydi. Hiç bilmediği, özlediği bir şeyi izlemek gibiydi.

Ders bittikten, kızların kıkırdamaları ve gülüşmeleri ve şarkının sonundan sonra Bahman, Jahangir’in elini bıraktı ve Roya’yı odanın ortasına götürdü. Onlara denemeye cesaret edebilen birkaç cesur çift katıldı. Jahangir şarkıyı tekrar başlattığında, Bahman ve Roya birbirlerine sarıldılar. İlk başta beceremediler; sendelediler ve o neredeyse düşüyordu. Bahman’ın çenesindeki sakal yanağını çiziyordu. Ona bu kadar yakın olmak, odaklanmak için kendini zorlamak zorunda kaldığı güçlü bir arzuyla dolup taşmasına neden oldu. Hareketleri yanlıştı ama bu önemli değildi. Vücudu Bahman’ınkine yapışıktı, kolu onunla bir bütün halinde uzanıyordu, eli onun elindeydi. Bahman derste Jahangir’in ciddi ve seksi bakışını taklit ederek rolünde kaldı. Bu Roya’yı gülümsetti ve o sanki onu azarlıyormuş gibi kaşlarını çattı, bu yüzden Roya da hızla onun taklitçi ciddi ifadesini taklit etti. Devrilip yıkılacak gibi görünmeden odanın karşısına geçene kadar tekrar tekrar denediler.

Eğer kadere inansaydı, tanışmalarının, böyle âşık olmalarının, sadece birlikte olmak istemelerinin kader olduğunu bilirdi. Vücudu onun vücuduna o kadar iyi uyuyordu ki, evini bulmuş gibiydi. O kırtasiyede olduğu zaman içeri girip ıslık çalarak girmesi gerekiyordu; onunla Rumi'nin şiirlerini paylaşması, onunla bu bağı hissetmesi gerekiyordu. Bunların olması gerekiyordu—artık onsuz bir hayat düşünmek imkansızdı. O onundu. Bu kadar basitti. Kaderden daha fazlasıydı. Bir gerçeklikti, neredeyse bir pratiklikti. Bir rüya değildi. Basit bir gerçekti.

“Hey, ne düşünüyorsun?” Bahman, pistte süzülürlerken ona sordu.

“Ne?”

“Dans ederken bu kadar derin düşünen birini hiç görmedim. Harika gidiyorsun, korkma.”

“Ah,” dedi Roya. “Teşekkürler.”

Duygusal gitar müziği adeta içlerinden titreşiyordu. Haklıydı. Neden endişelenmeliydi ki? Hiçbiri önemli değildi. Birliktelerdi ve önemli olan tek şey buydu ve hep de bu olacaktı.

“Neredesin? Bana çok uzaksın.” Boynunu öptü.

“Sana daha yakın olabilir miydim? Neredeyse birbirimize yapışmış durumdayız! Senin rüyan gerçek oldu!”

“Şikayetçi değilim.” Gülümsedi. “Ama düşüncelerin. Dünyayı çözmeye çalışıyormuşsun gibi görünüyorsun.”

“Denemeye değecek kadarını biliyorum.”

“İlk tanıştığımızda da aynı derin konsantrasyon ifadesine sahiptin.”

“Aptal gibi ıslık çalıyordun. Bana hiç bakmadın.”

Dansın bittiğini düşünmüştü ama şarkı başka bir şarkıya karışmıştı. Bahman onu bırakmaya hiç niyetli değildi. Birlikte devam ettiler. Diğer çiftlerin dans etmeyi bırakıp bırakmadığını bilmiyordu. Yüzü onun yüzüne o kadar yakındı ki, nefesindeki kavun tadını almış olmalıydı.

“Geçen kış. Siyaset, mitingler. Beni sen kurtardın,” dedi.

“Bili, ne kadar olduğunu bilemezsin.”

Ne demek istediğini merak etti. Onu siyasetin içine daha derin çekilmekten mi kurtarmıştı? Şahla ile evlenmekten mi kurtarmıştı? Annesinin gücünden mi kurtarmıştı? Sormak istedi ama bu konuya girmek de istemiyordu. Siyasetin canlandırdığı o kış, çok yumuşak, çok tatlı bir bahara dönüşmüştü; Roya’nın hafızasına şirininin, tereyağlı pastaların ve acı, yoğun, kremalı kahvenin tadıyla sonsuza dek kazınacaktı.

“Artık daha az siyasi konuşuyorsun,” diye itiraf etti.

“Artık benim için daha az önemli. Ama endişeliyim.”

“Bizim hakkımızda mı?”

“Musaddık’ı devirmek istiyorlar.”

Başbakanın adını duyduğunda eli gevşedi. “Elbette. Hepsinin senin için artık daha az önemli olduğunu sanmıştım, az önce dedin ki—”

“Zar zor.” “Bizim için siyaset yok diye bir şey yok, Roya Canım. İster beğenin ister beğenmeyin, bu ülkede her şeyi siyaset belirliyor. Bütün bunlar: dans etmek,

gramofon, bu kızlar sanki Amerikan filmindeymiş gibi giyinmişler, sence siyasi olanların çabaları olmadan bunlardan herhangi biri var olabilir mi?

Tekrar ezilmiş kavunlu buzlu bir içecek istedi. Oturmak istedi. Seksi ama aynı zamanda aniden boğucu olan bir sarılışla birbirlerine kenetlenmişlerdi. Eğer bu dansın ortasında bedenini ondan ayırmaya çalışsa bile, doğa kanunlarına, kadere aykırı olarak muhtemelen imkansız olurdu.

“Onu devirmek istediklerine dair söylentiler var.”

“Kim onlar?”

“Şah’ın güçleri. İngilizler. Amerikalılar. Hepsi birlikte. Duyduğuma göre—”

“Sana deli gibi aşık!” Jahangir aniden Shahla ile yanlarından tango yaparak geçti. Jahangir’in kollarında kaskatı kesilen Shahla, tavana bakışlarını sabitlemiş, abajura stoik bir şekilde bakıyordu. “Tek duyduğum Roya, Roya, ROYA!” diye şarkı söyledi Jahangir.

Bahman, Jahangir ve Shahla öfkeyle dönerken onu daha sıkı tuttu. Shahla’nın bakışı abajurun ışıklarını söndürebilirdi.

Bahman ona doğru eğildi ve fısıldadı: “Shahla’nın ailesinin Şah için çalıştığını biliyor muydun? Babası onun polisiyle müttefik.”

“Aman Tanrım. Bana onun Şah için casus olduğunu düşündüğünü söyleme.”

“Sadece söylüyorum. Kimseye güvenmiyorum.” Kemerinin ucu ona battı.

“Musaddık’ın konuşmalarını kasabada yaydığını biliyor mu? Annenin nişanlılık anlaşmasını yerine getirmediğin için

Müsaddık'ın konuşmalarını kasabada yaydığını biliyor mu? Annenin nişanlılık anlaşmasını yerine getirmediğin için senden intikam alır mı?"

Bahman yanağını onun yanağına bastırdı ve sessiz kaldı. Artık başbakan hakkında konuşmuyorlardı, sadece dans ediyorlardı, birbirlerine daha sıkı tutunuyorlardı, sanki Cihangir'in salonunun ortasında birbirlerini kaybedebilirmiş gibi. Mükemmel Çift!

"Şahla ve diğer tüm bu süslü arkadaşlar bizi kıskanacak mı, bize kötü gözle bakacak mı?" diye sordu Roya odada dans ederken. "Bazen kıskançlıkları elle tutulur gibi hissediliyor. Dokunabileceğin kadar."

"Endişeleniyorsun," diye iç çekti. "Başbakan hakkında. Anlıyorum." "Aman canım! O kötü göz saçmalığına inanma. Batıl inançlardan ibaret. Keşke kültürümüz bunu aşabilseydi. Bizim sahip olduğumuz şeye? Kimse dokunamaz. Zaten bu böyle olmalıydı."

"Batıl inançlara inanmadığını sanıyordum."

"Kader demek istemenin başka bir yolu değil mi?"

Tek kelime etmedi.

Ayaklarına baktı, utanç içinde. "Üzgünüm."

"Bak." Birden ciddileşti. "Yola gelecek. Göreceksin." Müzik, dramatik notaların doruk noktasına ulaştığı bir zirveye yükseldi. Ani bir hareketle onu eğdi. Kan başına hücum etti, oda döndü, her şey ters yüz oldu.

"İnanmıyorum." Gülümsedi. "Aramıza hiçbir şey giremez. Hiç kimse bizi nazarla etkileyemez." "Annen," diye fısıldamaya cüret etti. "Benden kurtulamazsın," dedi onu tekrar yukarı çekerken. "Hiçbir yere gitmiyorum. Asla."

Onuncu Bölüm

1953

Kitaplardaki Harfler

Ertesi Salı Bahman ortadan kayboldu. Evini aradığında kimse cevap vermedi. Kapıyı çaldığında kimse çıkmadı. Yorgun, solgun, yanaklarında allık olan Bayan Aslan değil. Çay isteyip istemediğini soran hoş, cömert Bay Aslan değil. Kimse yoktu. Komşular omuz silkti. Biri, belki de Kuzey'e gitmiş olduklarını öne sürdü? Denize mi? Sıcaktan kaçmak için. Kesin öyledir. Sadece imalar, sadece tahminler, hiçbir şey net değil.

Bahman'dan üç gün haber alamayan Roya endişeden bitap düşmüştü. Sonunda pes etti ve her şeyin merkezinde olan tek yere gitti: Kırtasiye Dükkanı. Orada ne keşfedeceğinden korkuyordu—Bay Fakhri'nin siyasi tutuklamalar hakkında ne biliyor olabileceğinden. Başlangıçta oraya gitmekten kaçınmıştı ama şimdi bilmesi gerekiyordu.

“Canım kızım, farkında değil misin? Başbakan Musaddık'ın çok düşmanı var. Ülkemizi ileriye götürmek istiyor ama yabancı güçler ve kendi iki yüzlü hainlerimiz onu devirmeye çalışıyor. Ne pahasına olursa olsun.”

“Bay Fakhri, lütfen. Nerede o?”

“Şu anda seninle olamaz.”

“Nişanlıyız. Bakın Bay Fakhri, nezaketiniz göz ardı edilmiyor—bize yardım ettiğiniz, buluşmamıza izin verdiğiniz için her zaman minnettar olacağız. Ama eskiden gizlice geldiğimizde farklıydı. Şimdi evleniyoruz. Yaz sonunda! Lütfen, bildiklerinizi anlatın. Komşularından biri

Bana deniz kenarında olabileceğini söylemişti. Ama neden bana söylemesin ki? Söylerdi, değil mi?

Bay Fakhri'ye bu kadar açık ve çaresiz davrandığı için utanmıştı. Bu hiç yakışık alacak bir durum değildi. Zari, Roya'nın bu kadar istekli yalvardığını, neredeyse bilgi dilendiğini bilseydi öfkelenirdi. Roya sonunda ailesine Bahman'ın kayıp olduğunu söylemişti. Şah'ın haydutlarının Bahman'ı tutukladığına ikna olan Baba uyuyamıyordu. Anne, tesbihinin tanelerini kaydırarak Kuran ayetleri mırıldanıp güvende olması için dua ediyordu.

“Boş ver sen onu, kızım,” dedi Bay Fakhri.

“Herkesi topluyorlar, biliyorum. Lütfen duyduğun bir şey varsa söyle.”

“Merak etme canım. Bu işler biraz karmaşık. Dinlenmen lazım. Merak etme—”

“Dinlenmek mi? Kayıp! Söyleyin bana, herkesin herkesin işine karıştığı böyle bir şehirde, onun hakkında, hatta babası veya annesi hakkında neden hiçbir haber yok?”

Bay Fakhri irkildi. “Annesi mi?”

“Konuştuğum herkes hiçbir şey bilmiyor! Nasıl kimse bir şey bilmez?” Genç bir kadının yaşlı bir erkeğin yanında sesini yükseltip talepte bulunması doğru değildi. Ama Bahman'ın hapiste olduğunu düşünmek onu hasta ediyordu.

“Onun . . . ailesi.” Bay Fakhri’nin yüzü solgundu. Hızla boğazını temizledi. “İyi mi hepsi? Ne duydun?”

“Hiçbir şey! Bu yüzden sana soruyorum!” Roya aniden elindeki en yakın kitabı ona fırlatma isteği duydu. Neden ona

ne sorduğunu bilmiyormuş gibi davranarak lafı dolandırıyordu? Tekrar, kararlı ve sakin bir sesle konuştu. “Biliyorum, siyasi aktivistlerin çoğu buraya geliyor Bay Fakhri. Dükkanınızın Mossadegh yanlısı insanlar için güvenli bir sığınak olduğunu hepimiz biliyoruz. Ulusal Cephe ve hatta bazı komünist Tudeh grupları için bilgileri buradan yaydığınızı. Lütfen ne bildiğinizi söyleyin. Kaldırabilirim. Gizliliğe önem verebilirim.”

“Pekala o zaman genç hanımefendi.” Bay Fakhri bir an sessiz kaldı. İfadesini okumak zordu. “Peki. Hükümet polisinin de buraya geldiğini biliyor muydun?

Her şeyin kolayca söylenemeyeceğini mi?” Kaşlarını kaldırdı. “Sana endişelenmemen gerektiğini söylüyorum. Sadece . . . Tanrı’ya güven. Tanrı büyüktür.”

Elbette. Bahman için duyduğu endişeden o kadar kör olmuştu ki, Bay Fakhri için olan tehlikeyi tamamen gözden kaçırmıştı. Arkasına baktı, bu konuşma için başka kimsenin orada olmadığından emin oldu. Her yerde casuslar olabilirdi. Bay Fakhri şimdi bir izleme listesinde miydi? Sorguya mı çekilmişti?

Bay Fakhri, sanki büyük bir önem taşıyan bir şey söylemek üzereymiş gibi öne eğildi. Roya, Bahman ile ikinci karşılaşmasını hatırladı—Bay Fakhri’nin nasıl öne eğilip ona “şiddetli dikkatli olmasını” söylediğini. Sakin kalmak için kendini zorladı. Onun güvenini kaybedemezdi.

“Canım kızım,” diye fısıldadı Bay Fakhri, “Bahman . . . meşgul. Hepsi bu. Ve şu anda flört ederken görülmemeli.”

“Nişanlısıyım,” dedi dişlerinin arasından.

Bay Fakhri homurdandı. “Her neyse. Anladığını eminim?”

“Hayır, aslında anlamıyorum.”

Duruşunda bir şeyler değişti; yoğunluğu kayboldu. Bay Fakhri korkuyla dükkana etrafına baktı. Sonunda içini çekti. “Bahman bana, ona söylemek istediğin her şeyin mektuplar aracılığıyla söylenebileceğini söyledi.”

“Öyle mi?” Roya’nın kalbi hızla çarpıyordu.

“Evet.”

Aklı allak bullak olmuştu; mektup alışverişini gerektirebilecek tüm olasılıkları düşünmeye çalışıyordu. Neden konuşamıyorlardı? Tutuklanmaktan kaçınmak için saklanıyor olmalıydı.

“Elbette. O zaman ona yazarım.”

Bay Fakhri gözlüklerini düzeltti ama hiçbir şey söylemedi.

“Bay Fakhri? Adresini alabilir miyim lütfen?”

“Adresini mi?”

“Ona nasıl ulaşacağınızı biliyor olmalısınız?” Kırılgan bir zeminde yürüyordu; çok ileri gitmek istemiyordu. Eğer teklifinden cayarsa...

“Mektupları bana verirsin. Ona ulaşmasını sağlarım.”

“Affedersiniz?” “Lütfen, genç hanımefendi.” “Ama nasıl?”

“Başkaları için yapıldığı gibi. Benim kendi yollarım var.”

“Ne yolları?” demekten kendini alamadı.

“Roya Hanım, bu şehirde birbirlerini arayamayan veya göremeyen pek çok gencin mesajlarını nasıl ilettiğini sanıyorsunuz?”

“Genç hanımefendi. Kitaplarda yazar. Bana notlarını verirler ve ben onları kitapların sayfaları arasına yerleştiririm. Ve bir sonraki kişi bir kitap ‘almaya’ geldiğinde, içindeki notla birlikte cildi alır.”

Roya dükkana etrafına baktı, çok sevdiği ciltlerle dolu kitap raflarına. Bu kitapların iletişim araçları olarak kullanıldığını hiç bilmemişti. İnsanların Bay Fakhri'yi bir aracı kullanarak içlerine notlar yerleştirdiğini. Öğrenim ve sığınak için pek çok öğleden sonrasını geçirdiği, sevdiği dükkan aniden biraz uğursuz görünmeye başladı. Demek ki burası sadece gizlice siyasi materyallerin yayıldığı bir yer değil, aynı zamanda bir mektup değişim merkezi miydi?

Bahman ile tek potansiyel iletişim bağını kaybetmek istemeyen Roya, derin bir nefes aldı. “Elbette. Takdir ediyorum. Yarın size bir mektubum olacak.”

Sert güneş ışığına çıktığında şehir, sıcaklığın ve endişenin kokusunu taşıyordu. Darbe söylentileri bir süredir ortalıkta dolaşıyordu; Bahman'ın Şah'ın güçlerinin yabancı güçlerle iş birliği yapıp başbakanı devirebileceği korkusu artık birçok kişi tarafından paylaşılıyordu. Nerede olursa olsun, Bahman bir darbeyi durdurmaya çalışan aktivistlerle meşgul olmalıydı. Belki de bu yüzden tutuklanmamıştı; belki de sadece saklanıyordu. Elbette Bay Fakhri, Bahman gerçekten hapisteyse ona mektup aktaramazdı. Elbette Bay Fakhri, bildiğinden daha fazlasını biliyordu. Kesinlikle açıktı. Ama nedense geri duruyordu. Pekala. En azından ona yazabilirdi. En azından bunu vardı.

Telgraflar mı?" Bay Fakhri'nin dükkanından aldığı bir kağıt tablete mektubunu yazdı, dolma kaleminden çıkan mavi mürekkep sayfayı özlem dolu kelimelerle dolduruyordu. Sonsuz soruları vardı. Bazen belirli bir ritimle yazmaktan

kendini alamıyordu,

şiirin diyebileceğiniz bir ritim.

Ertesi gün, zarfa konulmuş mektubu Bay Fakhri'ye verdiğinde, Bahman'ın eline geçireceğine söz verdi. Bunu sanki isteksizce yapıyormuş gibi endişeli bir iç çekişle söyledi.

“Geri yazacak, değil mi?” diye sormaktan kendini alamadı.

Bay Fakhri başını salladı ve genç aşk ile "umudun aşikar eylemleri" hakkında bir şeyler mırıldandı. Ama zarfı aldı.

Birkaç gün sonra dükkana geri döndüğünde, fötr şapkalı ve siyah pantolonlu birkaç adam içeride oyalanıyordu. Bunların Şah'ın güçleri için gizli ajanlar olabileceğinden endişelendi. Bay Fakhri ona resmi bir gülümsemeyle Rumi'nin şiir kitabından bir kopya uzattı. Kitabı aldı, çıktı ve kalbi patlayacak gibi hissederek birkaç blok yürüdü; ancak o zaman kitaba bakmaya cesaret edebildi.

Sayfaların arasında sıkıca yerleştirilmiş bir zarf vardı. O kadar sıkı tuttu ki eklemleri acıdı. Sonra zarfı kitabın içine geri koydu, sokakta açıp içeriğini halka açık bir yerde okumaya cesaret edemedi, sanki bunu yapmak bir şekilde yasa dışıymış gibi. Yalnız kaldığında beklemek zorunda kalacaktı.

Kız eve kadar kitabı kalbine bastırdı. Ama tabii ki eve adım attığı an Zari, Roya sokaklarda keyif çatarken parmaklarının tüm patlıcanları soymaktan yorulduğunu şikayet etti. Roya asla işin hakkını vermezdi. Ev işçisi Kazeb, başörtüsü yamuk, öğleden sonranın görevi olduğu anlaşılan patlıcan soyma işinden yüzü terlemiş bir halde, Roya'ya şüpheyle baktı. Maman, Roya'ya mutfakta devrilmiş bir kovaya oturması için işaret etti ve hep birlikte patlıcanları soymayı, dilimlemeyi, tuzlamayı, durulamayı, kurutmayı, kızartmayı bitirdiler. Baba bu yemeği çok severdi ve o gece akşam yemeğinde ne kadar iyi aşçılar olduklarına hayran kaldı. Patlıcanlardan ve sadece patlıcanlardan bahsettikçe, Roya onun Bahman hakkında endişeli olduğunu ve endişesini örtbas etmeye çalıştığını daha iyi anlıyordu. Akşam yemeğinin bitmesini ve Zari ile paylaştığı odaya gidip, kız kardeşinin uyumasını bekleyip nihayet Bahman'ın mektubunu açıp okuyabileceği anı iple çekemiyordu.

Geceliklerini giydiklerinde, Zari saçlarının tutamlarını gazete şeritleriyle sardıktan sonra, Roya kız kardeşinin horlamasını sabırsızlıkla bekliyordu. Ama Zari

Konuşkan bir ruh halinde. “Bu patlıcan soyma işi ellerimi mahvediyor. Derime bak, Roya. Sadece bak. Hepsi yara bere içinde ve sertleşiyor. Buna dayanamıyorum.”

“Ellerin iyi,” diye mırıldandı Roya. Lütfen Zari uyusun da mektubu okuyabilsin.

“Sana teşekkürler değil, Roya! Bu öğleden sonra neredeydin? Kazeb ve benim soyma işinin neredeyse tamamını yapmamız gerekti. Adil değil. Sadece nişanlı olduğun için —” Zari kendini tuttu. “Üzgünüm. Onun için endişelendiğini biliyorum. Bu akşam yemekte çok sessizdin. Bütün gün sadece Bahman’ı düşündüğünü biliyorum. Ama kabul etmelisin . . . sadece kabul etmelisin ki —”

“Neyi, Zari?” diye sordu Roya fısıltıyla.

“Belki de Bahman’ın sıvışması kaderdir. Belki de başbakana bu kadar takıntılı birinden çok fazla bir şey bekleyemezsin. Muhtemelen gizlice bir siyasi entrika planlıyordur. Kim bilir? Belki de annesine karşı gelip seni sadece aldatacağını düşünmek hepimiz aptaldık.” Zari kollarını kavuşturdu. “Yapamamış olabilir, Roya. Söylemek istemem. Ama olabilir. Roya?”

Roya pek bir şey söylemedi; sadece ablasının gevezeliğini dinledi. Zari bir krizine girdiğinde, onu görmezden gelmek en iyisiydi. Sohbeti uzatmak istemiyordu. Sadece mektubu okumak istiyordu. Zari, Bahman’ın ona yazdığını bilmiyordu!

“Dünyayı mı değiştireceğim, ne gezer! Annesine böyle karşı çıkacağını düşünmek tam bir aptallıktı. Ama endişelenme, Abla! En azından artık Bayan Aslan hayatının geri kalanında ruhunu kemirmeyecek. Öyle değil mi?”

“İyi geceler, Zari.”

Sonunda, ablasının nefes alıp verişi rahatlayıp Roya'nın uyuduğundan emin olunca yataktan çıktı ve ay ışığında Bahman'ın mektubunu okumak için pencerenin kenarına oturdu. Mektubun içindeki kelimeler yanlış tutarsa kırılıp dağılacakmış gibi zarfı büyük bir dikkatle açtı.

En sevgili Roya'm,

Mektubunu aldığımda mutluluktan öleceğimi sandım. Tanrım, seni çok özlüyorum. Düşünemiyorum, zar zor yiyorum. Bu son birkaç gündür derimi yüzmek istedim. Sanki yıllardır seni görmemişim gibi hissediyorum. Bu kadar aniden ayrılmak zorunda kaldığım için üzgünüm. Nedenini sana anlatabilmeyi dilerdim—bir gün anlatacağım. Şimdilik, iyi olduğumu bil, endişelenmene gerek yok. Ben

Elimden geldiğince çabuk döneceğim. Şu an her şey karmaşık ve bunu çözmem, bir yol bulmam gerekiyor. Seni tekrar kollarıma alacağım günü iple çekiyorum.

Mektubunu aldığıma çok sevindim! Ailene benden endişelenmemelerini söyle. İyiyim, söz veriyorum. Umarım Zari seni çok işkence etmiyordur.

Sen benim aşkımsın.

Bahman

Parmaklarını mektubun üzerinde gezdirdi, kokusunun kağıttan yükselmesini diledi, parmak uçlarından bir parçasının içine işlemesini istedi. El yazısını daha önce sadece bir kez görmüştü, yeni yıl hediyesi olarak verdiği defterin içine yazdığı yazıydı bu. El yazısını tekrar görmek ona bir parçasını tutmak gibiydi. Her vuruşta, harflerin her kıvrımında ve eğiminde onu hissedebiliyordu. Ve mektubu defalarca okuduğunda, sesi içinde yankılanıyordu.

Doğal olarak cevabı geçiştirici ve özlem doluydu. Birlikte olduklarında bile söylediklerinde daha temkinli olma eğilimindeydi. Ama kağıt üzerinde, yüz yüze söylemekte zorlandığı şeyleri söyleyebiliyordu. Aynı derecede sevgi dolu olabiliyordu. Ama aynı zamanda doğrudan olabiliyordu; ona zor sorular sorabiliyordu. Neredesin? diye yazdı. Neden seni göremiyorum?

Mektubu ertesi gün Bay Fakhri'ye uzattığında kendini çıplak hissetti. Ama zarf kapalıydı. Ayrıca, Bay Fakhri'nin iki gencin tatlı sözlerini okumaktan daha iyi işleri olmalıydı. Kelimelerinin bir Fars şiir kitabının sayfaları arasında yer aldığını, kadim dizelerin kucakladığını düşündü. Aşkları oradaydı. Bir bakıma oraya aitti. Bahman'ın arkadaşlarından veya bir aktivist yoldaşının dükkana girip kitabı alıp nerede olursa olsun Bahman'a teslim ettiğini hayal etmeye çalıştı.

Gördüğüm her şeyde sen varsın. Her anda benimlesin, Roya Joon. Seni tekrar görme umuduyla—ne kadar çabuk olursa o kadar iyi. Bir sonraki mektubu gelene kadar huzursuz, dalgın, düşünceliydi. Duvarlara çarpıyor, boşluğa dalıyordu; hiçbir şey onu ondan düşüncelerinden söküp atamıyordu. Ancak bir cevap aldığında geçici olarak huzura eriyordu. Onun sözlerini okumak, el yazısının gücünü görmek, Farsça 'n' harfini ne kadar kendinden emin ve yoğun yazdığını, satırlarının sonlara doğru hafifçe yukarı doğru eğimli olduğunu görmek... O ince kağıt parçasını elinde tutmak, onu duymak gibiydi.

Hükümet polisi, kırtasiyeye giderek daha sık uğramaya başladı. Birkaç ay öncesinin aksine burası artık bir mahremiyet sığınağı değildi. Bir veya iki polis, başlangıçta rastgele, sonra da sanki sürekli olarak kitap raflarının yanında oyalanıyordu. Kimin kimin konuşmalarını aldığını izliyorlardı. Mossadegh yanlısı eserler soran müşterileri not ediyorlar ve özellikle Marksist bir şey isteyenlere dikkat ediyorlardı. Bay Fakhri bitkin ve yorgun görünüyordu. Devlet ajanları tarafından izlenen herkes gibi hareketleri de bilinçli, sözleri de robotikti. Yine de Roya için en iyi yazarların eserlerini seçiyor ve ona haftalık şiir dozunu almasını sağlıyordu. Ama şimdi dikkati dağınıktı ve meşguldü. Roya artık dükkanda oyalanmıyordu. Kitabını Bay Fakhri'den mümkün olduğunca doğal bir şekilde alıyor, cildin sadece yazarın sözlerini değil, Bahman'ınkini de içerdiğini belli etmemeye dikkat ediyordu. Sonra dışarı fırladı ve sözlerini okumak için tamamen yalnız kalacağı bir zamanı bekledi.

En sevgili Roya'm,

Seni her zaman düşünüyorum—her gün, her gece. Gerçek şu ki, aklımdan çıkmadığın tek bir an bile yok ve bunu başka türlü istemezdim. Bir gün bu ayrılığa dönüp bakıp güleceğiz. Hepsinin geride kalacağı günü sabırsızlıkla bekliyorum. Her yerde senin güzel yüzünü görüyorum. Beni endişelendiğini biliyorum ama bil ki güvendeyim, sağlıklıyım, sadece sensizim ki bu da her şeyden yoksun olduğum anlamına gelir, tabii ki. Günleri sayıyorum, Roya Joon. İşler şimdi biraz zor. Ve başbakan, yönetimi, hepsi tehlikede ama tarihe gururla bakacak olan biz olacağız. Demokraside geleceğimizi sağlamlaştırıyoruz. Ve işte yine başlıyorum, biliyorum siyasetten çok bahsetmemi sevmiyorsun. O zaman sana evlenmek için sabırsızlandığımı söyleyeyim.

Çocuklarımızı hayal etmeye cüret ediyorum.

Her şeyi planladım. Birkaç hafta içinde dönerim.

Seni tekrar görme umuduyla—ne kadar erken o kadar iyi.

Sen benim aşkımsın. Bahman

On birinci Bölüm

1953

Ekşi Erikler

“Abla, şu çöpleri kaldır da yatağa gel, Allah aşkına!”

Roya yatağın ucunda oturmaya devam etti. “Okudun mu onları? Okumadığını söyle bana.”

“Açıkçası, Kazeb ile on kilo patlıcan soymayı, senin o şekerli, aktivist sevgilinin coşkunluklarını okumaya tercih ederim.”

“O zaman nereden biliyorsun?”

“Hadi ama Roya. Aramızda sır yok. Kız kardeşlerin birbirine güvenmesi gerek, değil mi? Hadi gel yatağa. Mektupları her gece okuyorsun. Yatağın altından kutuyu çıkardığını, kağıdın hışırtısını, bir kelebek gibi burnunu çektiğini duyamadığımı mı sanıyorsun? Biraz aptalca, bana sorarsan.” Duraksadı, sonra sordu, “Neden gitti? Nerede?”

Roya, Zari'nin bunca zamandır mektuplardan haberi olmasına utandı ve Bahman'dan bunca mektuba rağmen nerede olduğunu ve neden gittiğini hala cevaplayamamasına mahcup oldu. “Önemli değil,” diye mırıldandı.

“Tutuklandı mı? Hapiste mi?” Zari aniden karanlıkta doğruldu. Ay ışığının zayıf huzmesinde kız kardeşinin yüzündeki ifadeyi seçmek zor olsa da, Roya, Bahman'ın hapiste olduğu düşüncesiyle Zari'deki bir heyecanı hissetti.

“Uyu Zari. Zaten anlamanı bekleyeceğim bir şey değil.”\n“Neden?”

Bunu size tarif etmek zor. Kusura bakma ama ne demek olduğunu hiç bilmiyorsun, aşık olmak nasıl bir şeymiş, hiç fikrin yok.

Söylediği anda pişman oldu. Yataktan küçük bir ses geldi. Cılız bir hıçkırık. Yutkunulmuş bir iç çekiş miydi? Ama tabii Zari muhtemelen ona gülüyordu—Bahman'ı küçümseyen bastırılmış bir kahkaha olmalıydı. Roya mektupları kutuya geri koydu ve yerlerine kaydırdı. Paylaştıkları yatağa tırmandı. "İyi geceler, Zari." Sırtını döndü.

Onu düşünüyorsun, değil mi?" Zari'nin sesi uykulu bile değildi. "Ne?

Onu sürekli düşünüyorsun. Değil mi? Sabah uyandığında aklına gelen ilk kişi o. Rüyalarında o var. Onu sürekli düşünmek istemiyorsun ama elinden bir şey gelmiyor. Durdurulamaz. Sanki her zaman seninleymiş gibi. Öyle değil mi?

Sen de mi yabancı romanlar okuyordun?" Roya dirseğinin üzerine doğruldu ve Zari'nin tarafına döndü. Zari bu duyguyu bu kadar iyi nasıl bilebilirdi? Kendi içine kapanık kız kardeşinin kendi aşkı olamazdı. Olabilir miydi?

Yumuşak pamuklu çarşafın altındaki Zari'nin figürü küçük bir yumak gibiydi. Sessizdi. Sonra, "İyi geceler, Kız Kardeş," dedi.

Roya tekrar döndü ve sırt sırta yattılar, her ikisi de cenin pozisyonunda kıvrılmıştı, sadece kalçaları birbirine değiyordu. Zari bebekken Maman ve Baba'nın odasından ayrılacak kadar büyüdüğünden beri hep böyle uyurlardı.

İyi geceler, Zari.

Mektuplarındaki ifadeler, Roya için ünlü şiirlerin dizeleri veya popüler şarkıların sözleri kadar tanıdık hale geldi. Hafızasına kalıcı olarak kaydedildiler. O yaz, geri dönmesini beklerken zihninde onları tekrarlıyordu. Seni her zaman düşünüyorum—her gün, her gece. . . . Her yerde güzel yüzünü görüyorum. Maman'a mutfakta yardım ederken, Zari ile bir bluzun üzerine küçük çiçekler dikerken, bir mektubundan bir dize hatırlardı.

Sıcağı kovmak için ezilmiş kavunlu buz içti. Dışarıdaki mitingler arttıkça ve siyasi gruplaşmalar daha da bölündükçe onun sözlerini hatırladı.

Bahman'ın mektuplarını saklamak için küçük bir teneke kutu seçmişti çünkü o her an geri dönecekti ve çok fazla mektup alışverişi yapmalarına gerek kalmayacağını düşünüyordu. Ama şaşırtıcı bir şekilde, kutudaki yığın büyüdü. Beklediği kadar çabuk dönmedi. Onun yokluğunda kendini daha küçük hissetti. O gittiğinde, kaybolmuştu. Aldığı her mektup ona besin, ileriye doğru hareket etmek için bir neden veriyordu. Ama endişesi dinmiyordu. Sorularla, yalnızlıkla ve özlemle hastaydı.

Mektuplar aracılığıyla ona olan aşkı büyümüş olabilir miydi? Büyüdü. Güçlendi, pekişti. Mektuplarını okudukça ve sayfadaki el yazısını takip ettikçe ona daha yakın hissetti. O gittikten beri yemekler aynı tat vermiyordu; güneş cansızdı; her şeyin üzerine bir kasvet çökmüştü. Ama mektupları onu ayakta tuttu ve en azından geçici olarak boşluk hissini hafifletti. Sesi her hecede vardı—kullandığı kağıdın liflerinde o mis kokulu kokusunun olduğunu kendine inandırdı.

Keşke şimdi uzakta olmak zorunda olmasaydım. Keşke seninle olsaydım. Hayatımızın geri kalanını birlikte geçireceğiz, sana telafi edeceğim, Roya Joon. Göreceksin ve yakında anlayacaksın.

Gitse gitmek zorunda kalmasının nedenini öğrenmek için çaresizce istese de ona güveniyordu. Bahman'ın onu sevdiği kadar güçlü bir şekilde kimseyi sevmemiş bir adam olmadığına ikna olmadan mektuplarından birini okumayı bitirmek imkansızdı. Nedenleri olmalıydı, daha sonra ona anlatacaktı; ona inanmıştı. Şüpheye düştüğü her an, kendini çok kaybolmuş hissettiği her an, yatağının altından mektup kutusunu çıkarırdı ve onun sözleri panzehirdi. Mektuplar aynı anda hem heyecan verici hem de teselli ediciydi. Daha tatlı, daha romantik bir adamın var olmadığını ona ikna etmişti.

Sana daha çok yakınlaşmaktan başka bir şey istemiyorum, Roya Joon. Başka hiçbir şey istemiyorum.

Bahman her zaman geri yazardı. Asla onu bekletmezdi. Sondan ikinci mektup, o bahar günü okumaya başladığı Rumi aşk şiirinin sayfasına iliştirilmişti, Bay Fakhri bankaya koşmuştu ve o ve Bahman ilk kez yalnız kalmışlardı. Roya bu jestten etkilendi. Bay Fakhri onun o şiiri okuduğunu görmüş müydü? Bu kadar yakından dikkat etmiş ve şimdi zarfı onun için oraya mı koymuştu? Her zaman Bahman'ın kokusu için yaptığı gibi kağıdı kokladı. Mektubu, onu görmeyi ne kadar özlediğiyle başladı. Ama sonra Başbakan Musaddık'ın devrilmesi korkusu ve yabancı nüfuzun tehlikeleri hakkında paragraflara daldı. Petrol sahibi olmaları lanetleriydi, diye yazdı—başkaları petrolümüzü her zaman hırsla istemeseydi ne kadar farklı olacağını hayal edin. İngilizlerin ve Rusların ülkelerindeki nüfuz için rekabet ettiklerinden bahsetti. Bir darbe, istila ve savaş tehdidi—hepsi orada, Roya Canım. Ama savaşacağız!

Mektubu Ya marg ya Musaddık! diyerek imzaladı. Bana Musaddık'ı verin ya da ölüm!

O gece geç saatlerde, Roya yataktaki yatağın ucunda karanlıkta, mektup kucağındayken oturdu, Zari nihayet, "Tanrı aşkına, yatağa gel, aşık budalası!" diye bağırdı.

Tatlı pastane gezintileri ve birlikte yürüyüşlerin baharı ve nişanlanmalarının ve danslı eğlencelerinin erken yazı, kitaplara gizlenmiş harflerden oluşan bir orta yaza dönüştü. Ama Bahman'ın en son mektubu, aşk destanı kadar siyasi bir konuşma gibi geliyordu. Tahran gösteriler ve siyasi gerilimle dolup taşarken, Roya giderek daha yalnız hissediyordu. Kargaşanın ortasında, onun güvenliği için her zamankinden daha fazla endişeleniyordu. Gizli şah karşıtı faaliyetlere mi katılıyordu? Gerçekten hapiste miydi? Son mektubu, ona ve başbakana olan bağlılığını neredeyse aynı anda dile getirmişti.

Sıcak havadan kaçmak için Roya ve Zari, akşamları ve geceleri evlerinin çatısına sık sık çıkarlardı. Maman, düz zemine kilimler sermişti ve bazı geceler orada uyurlardı bile. Uzun bir uykudan sonra ve Kazeb dahil tüm evin kalkıp dolaştığı bir öğleden sonra, iki kız kardeş, orası sıcak olmasına rağmen çatıya çıktılar. Sanki uzaklaşıyormuş gibi hissettiriyordu

Günün ortasında oraya git. Çardağın tepesinde, aralarında bir kase mayhoş yeşil erik bulunan bir kilimin üzerinde oturdular. Sokaktaki seyyar satıcılar aşağıdaki sokakta mallarını bağırırken güneş üzerlerine vuruyordu.

“Abla, neşelenmen lazım. Hadi ama. Ayrılalı haftalar oldu ve sürekli suratın asık. Mektupları duruyor, değil mi? Onların seni daha iyi hissettirdiğini sanıyordum.”

Roya, Zari'ye ne kadar güvenebileceğini bilmiyordu ama ablası her şeyiydi. Sonunda itiraf etti: “Son mektubu biraz tuhaftı.”

“Öyle mi?” Zari yeşil bir erik alıp ısırdı.

“Hep Başbakan Musaddık'ın bir darbeyle devrileceği endişesi hakkındaydı.”

“Ne kadar romantik.”

Roya kilimin üzerine uzandı ve ellerini başının arkasına koydu. Güneş yüzünde iyi hissettiriyordu, ancak Maman, cildini ışınlara maruz bırakmasına kızardı. Maman'ın düşmanı güneşti: çillere ve bronzluğa endişeyle bakardı. Kızlarının mümkün olduğunca açık tenli kalması gerektiğine inanıyordu. İranlıların tenleri daha açık olursa daha güzel kabul edilmesi Roya'yı çıldırtıyordu. Gözleri doldu. Bahman ile birlikte olmak istiyordu. Bunun kökeninde biyoloji, aptallık ya da gençlik ne olursa olsun, bu her şeyi kapsayan arzuyu ortadan kaldıracak hiçbir şey yoktu.

Zari'nin aniden erik suyuyla ıslanmış parmakları yanağını okşuyor, gözyaşlarını siliyordu. "Hadi ama. Yeter. Eminim iyidir. Muhtemelen sadece . . . iyi bir sebeple uzaktadır. Bahse girerim kuzeyde, denizin kenarındadırlar, hepsi bu. Tanrı bilir annesi oradaki villaları hakkında ne kadar övünüp dururdu, yüzümüze vururdu. Hadi ama, Kız Kardeş. Eminim iyidir.

Bana söylerdi," dedi Roya, Zari'nin yapışkan, erikli parmakları yüzünü silmeye devam ederken. "Muhtemelen tutuklanmıştır. Ya da kötü bir sebeple saklanıyordur. Sadece kuzeydeki villaya gittiğini söylerdi.

Aşağıdaki sokaklarda arabasını iten kavun satıcısının bağırışları, yas sesi gibi, neredeyse ezan sesi gibi geliyordu. Sıcak, amansız yaz sıcağında, keder gibi geliyordu.

Kalk ayağa, Kız Kardeş. Kendini toparla. Dükkana git. Sana bir mektup bekliyordur bahse girerim.

Roya, Kırtasiye Dükkanı'na vardığında Bay Fakhri diğer müşterilerle ilgileniyordu. Müşterilerin işlemleri bitene kadar sabırla bekledi ve diğer müşterileri ihtiyatla süzdü. Kimsenin Mossad karşıtı bir casus olup olmadığı artık bilinmiyordu.

Son müşteri ayrıldıktan sonra Bay Fakhri, "Özür dilerim, Roya Hanım ama doldurmam gereken siparişlerim var. Stok sayımı zamanı. Yapmam gereken hesaplamalar var," dedi.

Elbette." Doğrudanlığı karşısında şaşkına uğramıştı ama belki de sadece meşguldü. "Sadece merak ediyordum, benim için... bir şeyiniz var mı?

Kapı zili çaldı ve ikisi de kapıya baktı. Bir kadın hızla arkasını döndü, böylece sırtı onlara dönüktü. Roya yüzünü seçemedi.

Bay Fakhri sersemlemiş görünüyordu. "Bana bir dakika verin," dedi dalgın bir şekilde Roya'ya.

Her zamankinden daha uzun süre arkaya kayboldu ve bir zarfla geri döndü. Zarflı bir kitabın sayfaları arasına saklamamasına şaşırmıştı. Zarf, Bay Fakhri'nin ellerinde savunmasız ve tehlikeli görünüyordu. Onu saklamasını dilemişti.

Sanki zihnini okumuş gibi, "Kimse etrafta yokken elbette mektubu sana verebilirim. Şu anda saklamaya gerek yok," dedi.

Roya etrafına bakındı. Kadın ortada yoktu.

Ah," dedi. "Sadece sanmıştım ki... neyse, boş verin. Teşekkür ederim.

Zarfa uzattı ama Bay Fakhri elinde tuttu. Bir saniye için fikrini değiştirmiş gibi göründü ve Roya, bir polisin ya da belki de az önce gördüğü kadının zile basmadan tekrar dükkana girdiğini ya da şüpheli birinin aniden rafların arasından çıktığını merak etti.

“Bay Fakhri?”

Ona büyük bir endişeyle baktı. Sonra zarfı bıraktı. “Al bakalım, genç hanım. Al bakalım. Sadece . . .” Nefesini içine çekti. “Lütfen dikkatli ol.”

“Elbette,” dedi Roya, tonuna şaşırmıştı.

Mektup kısa ama her şeydi.

Buna daha fazla dayanamıyorum. Geri dönüyorum. Her şeyi açıklayacağım. Lütfen beni affet, Roya Joon. Bunun senin için kolay olmadığını biliyorum. Bir daha asla ayrı kalmak zorunda kalmayalım. Seninle birlikte olmak için sabırsızlanıyorum, gerçekten seninle birlikte olmak için. Düğünün yaz sonu için planlandığını biliyorum; annenin hazırlıklarını yaptığını biliyorum. Ama benim bir fikrim var. Benimle Evlilik ve Boşanma Dairesi'ne gelmek ister misin? Orada kısa resmi bir tören yapabiliriz, yasal olarak evlenebiliriz. Bu benim için dünyalara değer. Eğer kabul edersen, lütfen geri yaz ve mektubunu en kısa zamanda Bay F.'ye ver, ve yapabiliriz. Söz veriyorum aşkım. Beni Sepah Meydanı'nda, merkezde, bugünden bir hafta sonra buluşalım. Çarşamba, 28 Mordad. 12 öğlen. Ya da biraz daha geç, eğer engelleyemezsem. Beni orada buluşalım ve artık bir olalım. Seni görmenin heyecanı bu birkaç günü atlatmamı sağlayacak.

Seni tekrar görme umuduyla—yakında!

Sen benim aşkımsın.

Bahman

On İkinci Bölüm

19 Ağustos 1953

Darbe

15 Ağustos 1953 gecesi, Albay Nassiri ve adamları, Şah'ın Başbakan Mossadegh'ten istifasını talep eden bir fermanla Başbakan Mossadegh'in evine gittiler. Ancak Roya'nın daha sonra öğrendiği gibi, Mossadegh darbe girişiminin kokusunu almış ve Albay Nassiri'nin kuvvetleri geldiğinde hazırdı. Albay Nassiri tutuklandı ve hain ilan edildi. Ertesi sabah, her zaman tam saat 06:00'da Radyo Tahran'ı dinleyen Baba, radyoyu defalarca tokatladı çünkü radyodan çıt çıkmıyordu. Sonunda, yaklaşık bir saat sonra, askeri müzik eve patladı. Baba, herhangi bir haber almak umuduyla sesi sonuna kadar açmış olmalıydı. Spiker ülkeyi haince devirme girişimi hakkında güncelledi. Başbakan Mossadegh yayına bağlandı; Şah ve yabancı kuvvetlerin bir darbe girişiminde bulunduğunu açıkladı, ancak bu önlenmişti. Her şey yolundaydı. Baba on beş dakika kadar hareket edemedi.

“Her şey yolunda, Baba. Başaramadılar,” diye güvence verdi Roya.

“Gerçekten denediklerine inanamıyorum,” dedi Baba. Yüzü solmuştu.

“Ama başaramadılar. Mossadegh güvende. Her şey normale dönecek,” dedi Roya. Hem onu hem de kendini güvence altına almak istiyordu. Sadece birkaç gün sonra Bahman ile buluşacaktı ve hiçbir şey ters gidemezdi.

Şah'ın karısını ve birkaç eşyasını alıp gece yarısı Bağdat'a kaçmak için uçağı kendisinin kullandığına dair haberleri dinlediler.

Baba çok öfkeliydi. "Yazıklar olsun ona," dedi. "İyi başbakanı devirmeye çalışıp sonra işe yaramayınca kaçmak! İşte bu, açgözlü emperyalist ülkelere nüfuz etmenize izin verdiğinizde olur. Bütün bunların arkasında İngilizler var, sözlerime dikkat edin. Ve muhtemelen Amerikalılar.

Amerikalılar mı? Asla böyle bir şey yapmazlar. Onlar bu kadar kurnaz değiller," dedi Maman.

Roya hem rahatlamış hem de korkmuştu. Bahman haklıymış: insanlar Musaddık'a komplo kurmuşlardı ve Şah'ın kararnamesi, başbakana bir yedek olarak General Zahedi'yi bile seçmişti. Ama neyse ki Musaddık bunu durdurmuştu. Sonraki birkaç gün içinde, darbe komplocuları giderek daha fazla tutuklanırken, Roya günleri ve sonra saatleri saydı. Çarşambanın gelmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Bahman'ı tekrar görmek her şeyden çok istiyordu. Hala güvende miydi? Bütün bunlarla bir ilgisi olmuş muydu? Eğer olmamışsa ve sadece saklanıyorsa, bu çılgın olaylar hakkında ne düşünüyordu?

Darbe girişiminden sonraki gün Roya ve Zari dışarı çıktılar ama fazla uzaklaşmadılar. Her yerde fazladan polis vardı. Başbakan Musaddık'ın General Zahedi ile değiştirilmesi gerektiğini söyleyen Şah'ın kararının fotokopileri sokaklara yayılmıştı.

Bir kağıdın bu kadar çok kopyasını nasıl bu kadar hızlı yapıyorlar?" diye sordu Zari.

Roya omuz silkti. "Amerika'daki makineler böyle kopyalar yapabilir.

Komplo teorisine sen de mi inanıyorsun?" diye sordu Zari.

“Jaleh Tabatabayi şöyle dedi—”

“Jaleh Tabatabayi Rusya'yı seven bir komünist ve bunu biliyorsun. Amerika'nın bununla hiçbir ilgisi yok.”

Roya, kız kardeşinin haklı olmasını istiyordu. Sinema Metropol'deki filmlerden, Bay Fakhri'nin dükkanındaki çevrilmiş romanlardan ve Jahangir'in gramofonundaki Sinatra şarkılarından Roya, pırıl pırıl ve bol bol öpüşen çekici insanlarla dolu bir Amerika biliyordu. Ülkesinin hükümetini devirmek için plan yapabilecek Amerika'yı değil, o Amerika'yı istiyordu.

Pazartesi işten eve geldiğinde Baba, göstericilerin şehrin güneyinden Baharestan Meydanı'na yürüdüğünü ve bir heykelini devirdiğini söyledi.

Reza Şah. Binaları yağmalamışlar ve ofisleri talan etmişler, hatta eşyaları ateşe vermişlerdi.

“Mossadegh'liler neden şimdi bu kadar şiddetli?” diye sordu Maman. “Ulusal Cepheleri kazandı. Neden boş yere ortalığı karıştırıyorlar?”

Baba yüzünü ovuşturdu. “Bunların gerçek Mossadegh destekçileri olup olmadığından bile emin değilim. Paralı protestocu olabilirler.”

“Onları kim öder? Şah ülkeden çıktı—onun taraftarları perişan durumda. Bir şeyler yıkıp ortalığı karıştırmaları için onları kim öder?” Maman'ın sesi şüpheciydi.

Baba cevap vermedi. Ama Roya onun arkasında yabancı güçlerin olduğunu düşündüğünü biliyordu. Amerika'yı düşündüğünü biliyordu. Ama yanılıyor olmalıydı. Romantik filmlerdeki Amerika'ya inanmak istiyordu, Baba'nın dehşetindeki Amerika'ya değil.

Darbe girişiminden sonraki üçüncü günkü yıkıcı gösterilerin sonunda Başbakan Mossadegh, destekçilerinden evde kalmalarını istedi. Yeter artık, dedi. Sokaklara dökülmek yok. Gösteri yok.

Roya, Çarşamba sabahı yerel hamama doğru yürürken sokaklar günlerdir olmadığı kadar sakindi. Tanrı'ya şükür. İnsanlar Musaddık'ı dinlemiş ve evde kalmıştı. Hamam bile neredeyse boştu. Beş saat. Sadece beş saat sonra Bahman'ı tekrar görecekti. Onu kucaklayacak, ona sarılacak, onunla konuşacaktı. Geçtiğimiz haftalardaki yokluğu her günü acı verici geçmişti. O olmadan hem ağırlaşmış hem de bir yere bağlı değilmiş gibi hissetmişti. Sadece mektuplarındaki ifadeler onu ayakta tutmuştu. Şimdi büyük banyo salonunda bile bir ayağını diğerinin önüne atmasını sağlayan kelimeleriydi.

Soyunma odasında kıyafetlerini çıkardı. Buharla dolu ana kubbeli salona girip ılık küvetlerden birine uzandı. Orta yaşlı bir görevli saçlarını yıkarken ve yavaşça baş derisine masaj yaparken, Roya gözlerini kapattı ve derin bir nefes aldı. Birkaç mutlu sessiz anın ardından görevli, "Hanımefendi, size bir şey söyleyeyim. Eğer Başbakan Musaddık birkaç hafta önce Meclis'i feshetmeseydi, ilk başta bu sorunları yaşamazdı. Yaşar mıydı? O çok fazla güç kapmaya çalışıyordu, yaptığı buydu. Musaddık monarşiyi bir kenara itiyordu. Ama bizim binlerce yıllık

şahlarız, değil mi? Biz krallar ülkesiyiz. Musaddık onunla uğraşmamalı.

“Sence yapabilir miyiz?”

Bütün saygımla Hanımefendi, Şah bu ülkeye o kadar çok iyilik yaptı ki başbakan şanslı yıldızlarına şükretmeli ki böyle bir Şah'ımız var. Şah'a nankörlük etmek bu ülkenin sonu olur, size söylüyorum.

Roya gözlerini sımsıkı kapattı ve hiçbir şey söylemedi.

Hamamlardaki bir sonraki durakta, Roya ile aynı yaşlarda görünen genç bir kız, kaba bir kese beziyle cildini ovuyordu. Ölü deri hücreleri, Bay Fakhri'nin dükkanından alınmış bir silginin parçaları gibi Roya'nın uzuvlarından döküldü. Son birkaç haftanın istenmeyen toksinlerinden ve stresinden kurtulmak iyi hissettiriyordu. Bu bir yükten kurtulma, yükün hafiflemesiydi. Ama sonra kız, Rusya'nın dostumuz olduğunu ve İran'ın sınıf eşitsizliğini, kitlelerin sonsuz köleliğini ve insanları zehirleyen artık bir feodal sistemin sona erdiği siyasi bir sistemi izleyerek en iyi şekilde hizmet edeceğini söyledi. Musaddık'ın İran'ı komünist yapması gerekiyordu, değil mi? Kız sertçe ovmaya devam etti ve Roya'ya baş belası olmayacağı için bunları anlatabileceğini çünkü Roya'nın Şah'ın iki yüzlü muhbiri gibi görünmediğini söyledi. İşlem bittiğinde Roya'nın cildi ham ve pembe olmuştu. Roya, Baba'nın Musaddık'ın komünizm değil demokrasi istediğine dair olası itirazlarından herhangi biriyle yanıt vermedi.

Hamamın son durağında, banyo salonunda, yaşlı bir kadın Roya'nın vücudunun her santimini sabunla köpürttü, sonra onu sıcak, buğulu suyla duruladı. Bu görevli, neyse ki sessizdi. Temizlikten sonra Roya uzandı, kadın bacaklarına, karnına, kollarına yasemin kokan bir esansiyel yağ sürdü. Kadının ellerinin her derin vuruşuyla Roya daha çok uyanıyor, daha çok heyecanlanıyordu. İki buçuk saat şimdi. İki buçuk saat sonra Bahman'ı görecekti. Vücudunun her zerresi canlıydı. Sabırsızlanıyordu.

“Vay! Neden saçların ıslakken eve yürüdün?” Maman, Roya eve süzülerek girdiğinde bağırdı. “Üşütmek mi istiyorsun?”

“Bu kadar sıcakta, yazın ortasında nasıl üşütebilirim?” Roya’nın ıslak saçları bluzunun üstünü ıslatmış, omuzlarının etrafında bir leke yaymıştı. Aslında sıcağa rağmen onu serinletmişti.

Maman endişeli görünüyordu. “Umarım bugün dışarısı güvenlidir.”

Uzun bir müzakereden sonra Roya, ailesine Bahman’ın geri döndüğünü ve meydanda buluşmaları gerektiğini söylemeye karar vermişti. Haftalardır Baba, Bahman’ın güvenliği konusunda çok endişeliydi. Maman her gece tesbihleriyle onun dönüşü için dua etmişti. Ona iyi olduğunu ve geri yolda olduğunu bildirmek adildi.

“Az önce dışarıdaydım Maman. Sokaklar sessiz. İnsanlar dinliyor. Evde kalıyorlar. Muhtemelen bugün her zamankinden daha güvenli.”

Maman ikna olmuş görünmüyordu.

“Hazırlanmam lazım.” Roya, Maman başka bir şey söyleyemeden ayrıldı.

Roya yatak odasında, saçlarına bigudi takarak dalgalarını kabarttı. Birkaç hafta önce saçlarını örgülü yapmaktan vazgeçmişti ve şimdi tuhaf değil, özgürleştirici geliyordu. Bileklerine ve boynuna gül suyu sürdü. Bugün giymek için özenle seçtiği gül rengi eteği üzerine geçirdi, sonra da bluzunu içine soktu. Yaka kısmındaki işlemeli çiçeklerin çıkıntısı üzerinde parmağını gezdirirken, bu minik çiçekleri Zari ile günlerce, başları birbirine değmiş halde işlediklerini hatırladı. Sonunda beyaz bilek çoraplarını aldı. Zafer! Şehrin zengin semtlerindeki tüm şık dükkanları aradıktan sonra, Eski Çarşı'daki bir tüccarın tezgahında o çok aranan bilek çoraplarını bulmuştu. Buruşuk yüzlü dükkan sahibi, dişsiz bir gülümsemeyle, "Amrika'dan!" demişti. "Hanımefendi! Amrika'dan!

Yumuşak ve kar gibi beyaz çoraplar bugün için mükemmeldi. Onları giydi. "Gitmeden önce en azından bir şeyler ye!" diye bağırdı Maman oturma odasından.

Aç değilim!" Yemeyecek kadar heyecanlı ve gergindi.

Oturma odasına girdiğinde, Baba, Maman ve Zari hepsi bir sıra halinde, sanki onu denetlemek için ya da onu durdurmak için bekliyor gibi oturuyorlardı.

Gerçekten yemek istemediğine emin misin?" Maman her zamankinden daha endişeli görünüyordu.

Birdenbire kasabaya geri mi döndü?" diye sordu Zari şüpheyle.

Aç değilim, gerçekten, Maman Canım," dedi Roya.

“Neden buraya gelmemi söylemedi? Ya da senin o çok sevdiğin Kırtasiye Dükkanı'na?” diye sordu Zari.

Bir düşünsene, onlara her şeyi gerçekten anlatmış olsaydı! Bahman'ın son mektubunda sadece Sepah Meydanı'nda buluşmalarını değil, sonra da evlilik ruhsatlarını almak için Evlenme ve Boşanma Dairesi'ne gitmelerini yazdığını. Maman, gönül rahatlığıyla düğünü Eylül başında hazırlayabilir, akrabalar ve arkadaşlar gelip kutlayabilirdi. Ama birkaç lezzetli hafta boyunca o ve Bahman tatlı bir sır içinde karı koca olacaklardı. Bu, o kadar gerçekçi bir şekilde lezzetli ve tehlikeli bir sır olacaktı ki, kendi bile zar zor inanabilirdi. Muhtemelen Sepah Meydanı'nı seçmişti çünkü Evlenme ve Boşanma Dairesi'ne yakındı ve öğlen buluşurlarsa öğle tatili saatinden önce oraya çabucak gidebilirlerdi. Bahman onu asla tehlikeye atmazdı. Bir de, darbe girişimi daha gerçekleşmeden mektubu yazmıştı. Ama onu birinin takip ettiğini kim bilebilirdi? Belki ailesini evine gelerek tehlikeye atmak istememişti. Belki de halka açık bir meydan daha güvenliydi. Gerçek şu ki, bu noktada onunla buluşmak için ateşin içinden yürürdü.

Baba kalktı, askılığa gitti ve şapkasına uzandı. “Seni meydana kadar yürüyeceğim. Yalnız gitmemelisin. Ne olacağını bilmediğimiz için yine gösteriler olabilir.”

“Hiç gitmemeli,” dedi Zari.

“Hayır, Baba Can! Teşekkür ederim ama gerçekten gerek yok. Dışarıdaki her şey kadar güvende. Ben iyiyim.”

Baba şapkasına baktı. Sonra yüzünü defalarca ovuşturdu, sanki zor bir matematik problemini çözmeye çalışır gibi.

“Ona selamlarını ileteceğim!” Roya onu, Maman ve Zari'yi yanaklarından öptü ve aceleyle dışarı çıktı.

Ama Zari, iç odalardan dış odalara ve bahçeye kadar onun peşinden koştu. “Bak, Kız Kardeş. Seninle gelirim.”

“Saçmalama!”

“Bugün dışarı çıkmak delilik. Hele bu hafta! Üç gün önce darbe yapmaya çalıştılar. Ne zamanlama ama ikinizin de!”

“Darbe durduruldu. Başbakan alaşağı edilemedi. Hala iktidarda; iyiyiz!” diye bağırdı Roya.

“Tam ona benziyorsun,” dedi Zari.

Roya kardeşine el salladı ve bahçe kapısından geçti.

Ara sokağa girdiğinde, kalbi o kadar hızlı atıyordu ki, meydana varmadan dayanmayacağını umuyordu. Bahman'a yeterince hızlı ulaşamıyordu. Elbette iyi olacaktı. Ailesi sadece endişeleniyordu! Ve küçük kız kardeşi gerçek aşk hakkında ne biliyordu ki? Roya'nın Bahman'ı tekrar görme düşüncesiyle bile güçlendiğini, kuvvet ve amaçla dolduğunu anlayamıyordu. Onun için yanan binalardan geçebilirdi.

Sabahın erken saatlerine göre daha fazla insan dışarıdaydı. Ama elbette öyle olacaktı. Sonuçta insanlar şehirde bazı işlerini halletmek zorundaydı. Gösteri yapmadıkları sürece.

Roya, zincir ve vurma sesleriyle başlayan şeylere tanık oldu. Aniden, altındaki zemin titredi. Roya döndü ve sokağın aşağısından yaklaştığını, yürüyüp bağırdıklarını gördü. Yaklaştıkça, zikrettikleri sözlerin, adanmışların geleneksel fiziksel zindelik ve antrenman ritüellerini uyguladıkları zurkhaneh spor salonlarındaki ifadeler olduğunu anladı. Baba bazen ağır bir şey kaldırdığında veya esneme hareketleri yaptığında bu ifadeleri şaka yollu taklit ederdi. Dar egzersiz kıyafetleri içindeki yüzlerce halterci ve sporcu kalabalığı oluşturuyordu. Birkaçı koni şeklinde ahşap blokları ve halterleri başlarının üzerine kaldırmıştı. Yağlı saçlı, bıyıklı bir adam havada şişlerle jonglörlük yapıyordu. Sonunda tuhaf kalabalık sokağın kontrolünü tamamen ele geçirdi. Arabalar yol vermek zorunda kaldı.

Roya'nın şaşkınlığına göre, daha küçük erkek ve kadın grupları, sporcuların, haltercilerin ve jonglörlerin neredeyse komik grubuna katıldı. Ve bunu yaptıklarında, yürüyen kalabalık büyüdükçe, zikredilen sözler daha siyasi hale geldi.

“Yaşasın Şah! Şah çok yaşasın!”

Roya, kalbi hızla çarparak, Sepah Meydanı'na gitmesi gerektiği için devasa kalabalıkla aynı yönde kuzeye doğru

ilerledi. Bu serserilere bugün çıkmaları için kim para ödedi? diye Baba'nın sorusunu duyabiliyordu. Bu ne tür çılgın yeni bir şakaydı? Belki Bahman, aptalca bir girişimin farkındaydı.

çaresizlikten diriltilmişti. Bu gösteriyi onunla paylaşmak için sabırsızlanıyordu. Yeniden bir araya geldiklerinde bunun hakkında güleceklerdi. Gülerlerdi.

Kalabalığın hemen kenarına kadar yürüdü, kalabalığa katılmamış küçük bir grup kadının yanında durdu. Kadınlardan biri alaycı bir şekilde, "Bizim eksik kalan tek şey buydu. Sadece bunu eksik ediyorduk," dedi ve diğerleri güldü. Kadınların şakalaşmasını duymak rahatlatıcıydı.

Ancak hep birlikte şehir merkezine doğru yürürlerken, kadınların neşeli şakalarına bile yansıyan gergin bir enerji vardı. Belki de sadece Roya'nın kendi beklentisi korkularını besliyordu. Daha fazla adam kalabalığa katıldı, bazıları kol kola.

“Mossadegh’e ölüm!”

Roya aniden durdu. Bu, “Bana Mossadegh’i verin ya da ölüm verin” diye bağıran bir slogan değildi; bu, “Mossadegh’e ölüm” demekti. Orijinal sporcular ve jonglörlerden oluşan karma topluluğa katılmak için akın eden Mossadegh karşıtı erkek grupları sokakları ve kaldırımları o kadar tamamen doldurmuştu ki, kalabalığın bir parçası olmadan yürümek imkansız hale gelmişti.

Bir an geri dönmeyi düşündü. Hayır, iyi olacaktı, kendine söyledi. Bahman bekliyordu. Sıkıştığında her zaman yaptığı gibi bir ayağını diğerinin önüne attı ve ilerledi. Meydana ulaşmak için ilerlemek zorundaydı.

Sonunda Sepah Meydanı'na vardığında, orası göstericilerden oluşan daha da büyük bir kalabalıkla doluydu ve sporcuların oluşturduğu kalabalığı küçük gösteriyordu. Roya insanları itmeden hareket edemiyordu. Kendisinin ve Bahman'ın buluşmak için anlaştığı merkeze ulaşmak bir mücadeleydi. Hava sıcaktı ama esen bir rüzgar, gül rengi eteğini bacaklarına doğru sıkıca yapıştırıyordu. Üç adam ona iğrenerek bakıyor ve biri ıslık çalıyordu. Bahman'ı zincir ve copla döven serserileri hatırladı. Yüzüne sıcaklık hücum etti ve eteğini sertçe aşağı çekti.

Mossadegh karşıtı grup daha yüksek sesle bağırıyordu. Onların yakınında olmaktan nefret ediyordu. Sadece Bahman'ın gelmesini ve birbirlerine sarılıp oradan uzaklaşmalarını istiyordu. Sonunda onu görmenin, tekrar ona yakın olmanın nasıl hissettireceğine odaklanmaya çalıştı.

Yirmi dakika sonra kalabalık neredeyse ikiye katlanmıştı. Sloganlar daha yüksek ve daha agresifti. Koltuk altları terden sırılsıklam olmuştu. Onu aramak için boynunu uzattı. Orada değildi—ama tabii ki nasıl olabilirdi; bu kalabalığın içinden kendi yolunu bulması, protestocuları yarması gerekirdi.

ona ulaşmak için; geç kalması tamamen anlaşılabilirdi. Kimse bu karmaşayı öngöremezdi. Tam da bu hafta! Üç gün önce darbe girişiminde bulunmuşlardı. Ne zamanlama ama ikiniz de! Zari'nin sözleri Roya'nın kafasında çınladı. Ama başbakan birkaç gün önce bir darbeyi başarıyla savuşturmuşsa, herhalde kimse bu kadar çabuk tekrar bir şey denemeyecek kadar aptal olmazdı?

“Kahrolsun Tudeh! Komünistlere ölüm!”

“Kahrolsun Musaddık!”

Meydana giderek daha fazla insan akın etti ve kısa süre sonra keskin ter ve öfke kokusu boğucuydu. Kalabalığın bir görevi vardı; sadece toplanmıyorlardı, bir hedefe doğru yürümeye çalışıyorlardı ve kesinlikle hedefleri meydan değildi. Midesi bulanırken, Roya başbakanın evine doğru gittiklerini fark etti. Onun ölümü için attıkları sloganlar devam ediyordu. Bahman bu Musaddık karşıtı zorbaların gösterisinden dolayı kahrolacaktı. Neredeydi?

Zaman geçti ve hala onu göremiyordu. Susuz, zayıf ve başı dönüyordu. Bluzu göğsüne yapışmıştı; meydan dönüyordu. Maman haklıydı. Yemeliydi. Etrafında ve meydanın tamamında bu kadar çok insan varken zar zor hareket edebiliyordu. Tuzağa düşmüştü.

Sonunda silahlı polisler geldi ve Roya bir rahatlama dalgası hissetti. Tanrı'ya şükür. Ama şaşırtıcı bir şekilde, kalabalığı dağıtmaya bile çalışmadılar. Sadece katıldılar. Polis birimlerinin de işin içinde olduğunu fark edince tüm enerjisi tükendi. Bahman'ın korktuğu her şey gerçeğe dönüşüyordu. Polis, Başbakan'ı nihayet görevden almak için başka bir darbe girişiminde bulunmak üzere Mossadegh karşıtı protestocularla işbirliği yapıyordu. Bahman'ın ve Baba'nın ve diğer pek çok kişinin sevdiği Başbakan. Onların demokratik liderleri olduğuna inandıkları, petrol isteyen yabancı güçlere karşı duracak cesarete sahip olan ve halkın demokrasiyi başarma umuduyla seçtiği Başbakan. Bahman bu sahneyi görmekten hasta olurdu. Neredeydi? Tanrı'dan güvende olmasını umuyordu.

Zaman akıp gidiyordu. Bahman'dan hiçbir haber yoktu. Merkezdeki yerinden ayrılması gerekiyordu; kalabalığın arasında öylece duramazdı. Belki de kalabalığın daha seyrek olduğu tarafa gidebilirdi. Belki de Bahman yeni gelmişti ve

orada sıkışıp kalmıştı, ona ulaşamıyordu. Dışarı çıkmak istiyordu ama insan kalabalığı onu hapsetmişti. İtişip kakışıyor, santim santim ilerliyordu ama gerçek bir ilerleme kaydedemiyordu. İçinde bir panik yükseldi. Bağırmak, kaçmak istiyordu.

Birden biri omzunu kavradı. “Roya!”

Adını kimin seslendiğini görmek için döndü. Saçları terden başına yapışmıştı. Nefes nefeseydi ve endişeden bitap düşmüştü. Görüntüsü bulanıklaştı ama netleştiğinde Bay Fakhri olduğunu fark etti. Gözleri, Roya'nın daha önce hiç görmediği bir çaresizlikle doluydu.

“Aman Tanrım! Bay Fakhri! Gördünüz mü—?”

“Roya Hanım, lütfen beni dinleyin. . . .” Şimdi her iki eliyle omuzlarını kavradı, onu korkutan bir aciliyetle deliye dönmüştü. Onu temiz, sakin dükkanının dışında sadece nişan partisi gecesi, ikisinin de Bayan Aslan’ın üzücü çöküşüne tanık olduğu zaman görmüştü. Burada, yakıcı güneşin altında ve kalabalığın ortasında, neredeyse vahşi, ona şiir kitapları veren ve şu anda çok görmek istediği sevgilisiyle yazışmalarını kolaylaştıran sessiz adamın çılgın bir versiyonu gibi görünüyordu.

“Sadece Bahman’ı bulmam gerekiyor,” diye bağırdı gürültünün üzerinde.

“Roya Hanım, lütfen bir seyi bilmenizi istiyorum—”

"Roya Hanım, iltifat bir şeyi bilmenizi istiyorum—

Sesi silah sesleriyle bastırıldı. Bağırtılar havayı doldurdu. Kükürt kokusu burnunu yaktı. Çevresel görüşünden, meydanın kenarında iki tank gördü. Olamazdı. Bay Fakhri'yi üzerinden attı ve daha iyi görmek için yana döndü. Kahrolasılar. Askerler tankların üzerinde tüfeklerini doğrultmuş duruyordu. Ve birkaç kişi onlarla birlikte tankların üzerinde para gibi görünen kağıt parçaları sallıyordu.

Vücudu yavaşça mı döndü? Yoksa hızla mı? Askerlere sadece bir saniye fazla mı baktı? Onu üzerinden atıp etrafında dönüp tankların üzerinde, para sallayan kadın ve erkeklerle çevrili genç, üniformalı askerlere bakmasına ne sebep oldu? Bay Fakhri'nin tutuşundan kendini neden kurtardı? Neden döndü? Neden onu bıraktı?

Neden kaçtı?

Yanında bir şeyin kaydığını, çöktüğünü, yere battığını hissetti.

"Bay Fakhri!" Yerde yatıyordu, kıvranıyordu. Göğsüne kan yayılmıştı. Eğildi, kollarını tuttu ve çığlık attı, "Vurulmuş, vurulmuş"

vurulmuş!"

Birkaç kişi etrafında bir çember oluşturdu, kendisi ve Bay Fakhri. Kalabalıkta vurulan bir adamın yanında diz çökmüş bir kızı izliyordu. Başka birine oluyordu. Onlara olamazdı.

Etrafta bağırışlar, uyarılar ve gürültü. Bay Fakhri'nin gözlerinden iki kan seli aktı ve yüzüne indi. Islak gömleğine, kanlı gövdesine dokundu.

Aniden kenara itildi. Bir adam Bay Fakhri'nin bedeninin üzerine çıktı ve iki eliyle kalbini pompalarken diğer adamlar ve kadınlar etrafta dolandı, telaşlandı ve yardım etmeye çalıştı. Gürültünün ortasında—o kadar yüksekti ki tüm sesi yuttu ve bir tür sessizliğe dönüştü—sadece bir sesi net, keskin bir şekilde duydu. Kumaşın yırtılması. Kavun rengi bir giysi parçası Bay Fakhri'nin göğsünün üstüne, kalbinin etrafına sarıldı. Kısa sürede kırmızıya ıslandı.

Sadece Bay Fakhri'nin gözleri hareket ediyordu. Kan akmasına rağmen baktı. Ona değil, hayatını kurtarmaya çalışan, üzerine eğilmiş adama değil, ona tutunan, onun için dua eden insan grubuna değil. Bay Fakhri'nin gözleri meydanın soluna, elçiliklere, dükkanının bulunduğu sokağa baktı.

Roya onun bakışlarını takip etti. Belki barut dumanıydı ya da gözyaşlarından bulanıklaşmış kendi görüşüydü, ama o yönden bir duman bulutu yükseldiğini sandı. Emin olmadan önce, Bay Fakhri'nin göğsünü pompalayan adam onun üzerine yığıldı. "Gitti!" diye bağırdı. Yakınlarındaki yaşlı bir adam ileri geri sallanıp dua ediyordu.

Birkaç dakika sonra birkaç adam Bay Fakhri'yi sessizce kaldırdı, havaya kaldırdı ve başlarının üzerinde taşıdı.

Böylece Roya ve Bay Fakhri'yi kavun rengi bir bezle sarılmış kalbiyle taşıyan küçük bir grup kalabalığı terk etti. Şok ve

Böylece Roya ve Bay Fakhri'yi kavun rengi bir bezle sarılmış kalbiyle taşıyan küçük bir grup kalabalığı terk etti. Şok ve sessizlik içinde insanlar onlara yol verdi. Meydanın diğer yerlerinde, kalabalık aynı şekilde taşınan başkaları için yol veriyordu. Bir şaka, bir oyun, gürültülü bir gösteri, jonglörlerle bir performans olarak başlayan şey şuna dönüşmüştü: bir gösteri, bir isyan. Polis ve askerleri getirmişti. Ve kırtasiyeciyi öldürmüştü.

“Onu hastaneye götürün!” diye bağırdı bir kadın, Roya kalabalığın dışına çıkan küçük alayı takip ederken. “Bu haksız ölümlerin her biri kaydedilmeli.”

Kaydedilmeli. Bir kalem ve bir not defteriyle. Temiz kağıtlara. Kusmamaya çalıştı.

Sirenler çalıyordu ve polisler yollarını açıyordu. Kalabalığın özü kaosun ortasında kuzeye doğru ilerliyordu.

Küçük grupları meydandan çıkıp hastaneye doğru sağa döndüğünde, Roya durdu. Hayatını kurtarmaya çalışan adama Bay Fakhri'nin adını ve mesleğini zaten vermişti. Diğerleri gitmesini istemişti. Buranın genç bir kız için uygun bir yer olmadığını söylemişlerdi. Bilgi için teşekkürler, bunu haklı bir şekilde kaydettiğimizden emin olacağız. Aileye haber verilecek. Bunu halledeceğiz. Şimdi, genç kızım, eve git. Burası genç bir hanımefendi için uygun bir yer değil. Yeterince gördün.

Ateşe verilmiş çöp kutuları, sokağın köşesine doğru ilerlerken yan sokakları dolduruyordu. Ofis binalarındaki kırık camlar, yerdeki cam kırıkları halüsinasyonel bir dehşetti. Midesi bulanarak, Roya hayatının son dakikalarında Bay Fakhri'nin bakışının yönüne gitmeye zorladı kendini.

Kırtasiye Dükkanı'nın bulunduğu sokağa geldiğinde, yakındaki küçük pazarın—pancar satıcısının öğlenleri namaz kılmak için zaman zaman sergisini serdiği yerin yakınındaki—pencereleri kara deliklerdi. Dükkanın yakınındaki bir gazete bayinin çatısı dumanla yıkanmıştı. Ve dükkanın kendisinin bulunduğu bina, gökyüzünü yutabilecek kadar yüksek alevlerde dans ediyordu.

Roya, dükkanın önünde, ateş karşısında uyuşmuş bir halde durdu. Yanan alevler dans ediyor ve yükseliyordu. Hareketten, enerjiden, histen yoksun kalmıştı. Çok geçti. Hiçbir şey yapamazlardı. Uzaktan bir itfaiye aracının sirenini duydu. Gelmişlerdi. Deneyeceklerdi.

Ancak alevler duvarları, pencereleri, çatıyı, destek kirişlerini yutuyordu. Kitapların buruşmuş, kararmış sayfaları alevlerden dışarı uçuştu. Havada süzüldüler, bir dakika havada asılı kaldılar ve yere düştüklerinde kara küle dönüşerek dağıldılar.

Bir gün orada dururken kelimelerin yandığı çaresizliği unutabilir. Bir gün bu dehşetten çok uzakta olabilir. Ama yanmış kağıt kokusu her zaman onunla birlikte olacak, derisine işlemişti. Yanan dükkanın önünde dururken, İran Yeni Yılı öncesinde yakılan geleneksel şenlik ateşlerini hatırladı, Zari ile birlikte alevlerin üzerinden neşeyle zıpladıklarını, yüzlerinin ısıdan kızardığını, kalplerinin havalandığını.

Yakında hiçbir şey kalmayacaktı.

Sevdiği kelimeler, mektuplarının değiş tokuş edildiği şiir kitapları, not kağıtları tabletleri, mürekkep şişeleri, dolma kalemler ve kalemtıraşlar, yanarak yok olmuştu. Arka depodaki gizli siyasi bildiriler, kurdeleyle buket haline getirilmiş renkli kalemler, sığınak ve içindeki sırlar — Bay Fakhri'nin hayatı yanarak yok olmuştu.

Kapının üzerindeki zil ateşe dayanır mı diye merak etti. Onu bulup kaldırıp sallasa, hala çalar mıydı?

Kapıdan avluya, koi havuzunun yanından geçerek evinin serin sığınağına girdi.

İçeride, ailesi hâlâ öğleden sonraki uykularına dalmıştı. Maman'ın büyük kasesi, her zaman tavuklu ve erikli khoresh yemeğini servis ettiği o kase, mutfak lavabosundaydı. Zari, yatağında şamad pamuklu çarşafına sarılmış yatıyordu. Yan odada, Baba horluyor, Maman da yanında yatıyordu. Terlikleri yerde düzgünce sıralanmıştı. Herkes güvendeydi, yerindeydi. Ailesinin Tahran'ın meydanlarında neler olup bittiğinden, kuzeye doğru ilerleyen güçten, kalabalığın tehlikesinden haberi yoktu. Bay Fakhri'nin akıbetini bilmiyorlardı; Kırtasiye Dükkanı'ndan gelen dumanın kokusunu alamıyorlardı. Pirinçle birlikte tavuklu ve erikli yemeğini yemişler, her zamanki gibi öğleden sonra uykularına dalmışlardı. Ve Bahman ortada yoktu. Onu meydanda, elinde bir gül, ütülü beyaz gömleğiyle, evlilik belgelerini almak için onu alıp götürmeye hazır bir şekilde beklediğini görmek için gerçekten gitmiş miydi? Bu beklentilere sahip olabileceğini düşünmek şimdi biraz komik geliyordu.

Ailesi uyandığında ve radyoyu açtığında, Başbakan Musaddık'ın evine kadar kalabalığın ulaştığını öğreneceklerdi. İnsanlar duvarlardan tırmanıp evine girmişti. Musaddık bir pencereden kaçmayı ve komşusunun çatısına tırmanmayı başarmıştı. Ailesi öğleden sonra uykusundan uyandığında, Zari gözlerini açıp esnediğinde, Maman çaydanlığı ocağa koymak için mutfağa girdiğinde, Baba öğleden sonra 2'de radyoyu açtığında, darbe komplocularının Şemiran Caddesi'ndeki yayın istasyonunu ele geçirdiğini ve kalabalığın başbakanın evine saldırdığını, yağmaladığını, bazı eşyalarını yaktığını, geri kalanını alıp götürdüğünü öğreneceklerdi. Onu yok etmişlerdi.

Bu sefer darbe başarılı olmuştu. Bu kez dünya sonsuza dek değişmişti. Ama önce, ailesi hala uyurken, Roya bilek çoraplarıyla evin içinde dolaştı. Yalnız başına Bay Fahri için, Bahman için, yeni ülkesi için ağladı. Beyaz bilek çoraplarının, Bahman ile tekrar buluşmak için aldığı, evlenip karı koca olmak için aldığı çorapların, ayaklarının dibinde ölen bir adamın kanıyla lekelendiğini ve dumanla karardığını fark etmedi bile, umursamazdı da; sevdiği adamı bulmaya çalışırken.

On Üçüncü Bölüm

1953

Rüya Kaderi

Zari, çoğu rahatsızlığı iyileştirmesi gereken kaya şekeri nabatla karıştırılmış sıcak çayını getirdi: mide rahatsızlığı, grip, adet sancıları, muhtemelen kalp kırıklığı, asla yas değil. Yatağın kenarına oturdu ve bardağı Roya'nın eline bastırdı. "İç."

Roya çenesini kaldırarak "hayır" işareti yaptı. Çay istemiyordu, Zari'ye ihtiyacı yoktu. Ama çenesini küçük bir hareketi bile başının patlayacakmış gibi hissetmesine neden oldu.

"Hadi ama. Otur. Bütün gün yatakta yattın. Bak, dün Tahran'ın ortasındaki bir meydanda buluşmak için zamanın en kötü günüydü. Muhtemelen yolu şaşmıştır. Eminim iyidir. Ve Bay Fakhri—" Zari durdu. Sonra fısıldadı, "Tanrı ruhunu kutsasın. Yanlış zamanda yanlış yerdeydi."

Saatlerce süren bir sessizlik içinde oturdular. Roya artık zamanı ne söyleyebiliyor ne de hissedebiliyordu.

“Şimdi iç,” dedi Zari nihayet.

Roya isteksizce bardağı aldı ve yudumladı. Sağ gözünün üzerindeki bir sinir zonkluyordu. Bahman, Bay Fakhri’nin öldüğünü biliyor muydu? Darbeyi durdurmaya çalışmaya dahil olmuş muydu? Şimdi hapiste Musaddık yanlısı bir grup aktivistle miydi?

“Bahman muhtemelen tutuklandı. Belki de öldü,” dedi Roya.

“Bunun doğru olup olmadığına dair hiçbir fikrin yok.”

Roya tekrar tekrar aramıştı ama evinden yine cevap alamamıştı.

“Rahatsız etmek istemem ama, Abla, muhtemelen seninle buluşmayı hiç planlamamıştı. Yani, son birkaç haftadır neredeydi ki zaten? Ve bu kadar saçma sapan siyasi şeyler olurken ‘beni şehrin merkezindeki bir meydanda buluşalım’ diye mektup yazan kimdir? Kötü bir fikir olduğunu biliyordum, sana söylemiştim.”

“Mektubu yazdığında başka bir darbe girişimi olacağını bilemezdi. Sadece beni görmek istemişti,” diyebildi Roya.

“Eğer bu kadar aktivist, bu kadar koruyucu bir centilmense, bu kadar belalı zamanlarda on yedi yaşındaki bir kızı meydanın ortasında buluşmaya çağırmayacak kadar beyni olmalıydı, Allah aşkına! İnsanlar vurulurken! Babanın seni gitmesine bile izin vermesine inanamıyorum!” Zari ellerine baktı. “Bazen Baba modern ve ilerici olmaya fazla uğraşıyor, bana sorarsan. Bazen kadınların korunmaya ihtiyacı olur.”

Yüksek ruh hali içinde bile Roya, Zari’nin endişeden ve Bay Fakhri için ifade etmeye bile gücü yetmeyen bir kederden konuştuğunu görebiliyordu. Roya, kız kardeşinin Bahman hakkında öfkelenmesine ve kusmasına ve dünyadaki en kötü şeyin siyasetle aşık olan birine aşık olmak olduğunu söylemesine izin verdi.

Roya o bütün gün ondan haber bekledi. Saatler uzadı ve hala hiçbir şey yoktu. Aradığı herkes darbeden sarsılmıştı. Bahman'ın arkadaşlarıyla temasa geçtiğinde, her biri farklı bir şey söyledi. Eski sınıf arkadaşları ondan hala haber alamadıklarını söylediler ama Bahman'ın sokaktaki hiçbir şeye karışmayacağında ısrar ettiler. Başka bir arkadaşı, belki Bahman'ın darbe sırasında bir meydana gittiğini ve aslında tutuklandığını, onu bulmak için her hapishaneyle iletişime geçmeleri gerektiğini söyledi. Sorulduğunda, Cihangir sadece küfretti ve Allah aşkına, Fakhri Bey'den daha asil bir adamın var olmadığını, askerlerin kalabalığın içine nasıl rastgele ateş edebileceğini söyledi ve Bahman'ın Başbakan Musaddık'ı yeniden iktidara getirmek için her gün savaştığını umduğunu belirtti. Roya kime güvenebileceğini bilmiyordu. Bahman'ın arkadaşlarının her zaman onun yanında olduğunu, ona destek olduklarını varsaymıştı.

Ancak Jahangir Şah hakkında öfkeyle konuşmaya başladığında, Roya'nın içinde bir şüphe tohumu yeşermeye başladı. Acaba Jahangir onu Şah karşıtı bir şey söylemesi için mi kışkırtıyordu? Belki de bir casıstı. Herkesten

Acaba Jahangir onu Şah karşıtı bir şey söylemesi için mi kışkırtıyordu? Belki de bir casustu. Herkesten şüphelenmeye başlaması onu tiksindirmişti. Jahangir'e bile tam olarak güvenemiyordu.

Başbakanın görevden alınmasında yabancı ajanların rolü olduğuna dair söylentiler zaten çarşı tezgahlarında, espressolar eşliğinde kafelerde ve her yerdeki oturma odalarında konuşuluyordu. Zari her komplo teorisine şu karşılığı veriyordu: Tamam, peki onlara yabancı parayla ödeme yaptılar diyelim? Peki ya kendi halkımız? Slogan neyse onu tekrarlamak için sokaklara dökülmekten mutluluk duyan omurgasız haydutlarımız var. Ve Amerikalılardan emirlerini yerine getirmeleri için para almak!

Roya uyuyamıyordu. Uyuduğunda ise kesik kesik ama canlı, detaylı rüyalar görüyordu.

En çok peşini bırakmayan rüyasında, her zamanki gibi kapının üzerindeki zil çalarak Bay Fakhri'nin dükkanına giriyordu. İçerisi mürekkep ve kitap kokuyordu; tanıdık, rahatlatıcı bir serinlik onu sarmıştı. Başlangıçta Bay Fakhri'yi göremedi, ama sonra oradaydı, tezgahın arkasında, envanter defterine yazıyordu, dolma kalem sayfada kayıyordu. Kendisi gibiydi yine: temiz ve sakin, gözlükleri düzgün takılmıştı. Meydandaki o kader günü hatırladığı o çılgın bakıştan hiçbir eser yoktu.

Yukarı baktı ve sadece bir saniye yüzünden panik geçti. Sonra her zamanki gülümsemesine büründü. Roya'nın alışık olduğu kibar bir sesle, ailesinin nasıl olduğunu, kız kardeşi Zari Hanım'ın nasıl olduğunu, tüm geniş ailenin nasıl olduğunu, mahallelerinde her şeyin yolunda gidip gitmediğini, hepsinin sağlıklı ve uzun ömürlü olmasını dilediğini sordu. Her sosyal etkileşimde gerekli olan resmi nezaket kuralları olan Farsça tarof'tan ekstra övgüler ekledi.

“Bahman'dan haber aldın mı?” diye sordu.

“Roya Hanım, hayır.”

“Hiç mi?”

“Tek bir kelime bile.”

“Ama daha birkaç gün öncesine kadar mektuplarını sana teslim ediyordu. Öyle değil mi?” Bay Fakhri içini çekti ve tavana baktı. “Sana tavsiyem, genç hanımefendi, o genç adamı unut. Hayatına devam et. Evlen. Çocukların olsun. İyi ol.”

“Afedersiniz?” Roya’nın kalbi göğsüne karşı çarpıyordu. “Evlenmek tam da yapacağım şey. Nişanlıyız onunla.”

“Evet, bazen nişanlar yürümez. Bunu biliyor muydun?” Kelimeleri nazikçe söyledi, sanki onları dikkatsizce söylerse kırılırlarmış gibi.

“O iyi mi bilmek istiyorum. Ondan haber alamayan yok. Sadece belki senin haberin vardır diye düşündüm, çünkü—”

Bay Fakhri elini kaldırdı. “Her istediğimizi elde edemeyiz, Roya Hanım. İşler her zaman planladığımız gibi gitmez. Gençler, hayatın trajedilerinin, sefaletlerinin ve kurşunlarının kendilerini bir şekilde ıskalayacağını düşünme eğilimindedir. Naif bir umut ve enerjiyle kendilerini kurtarabileceklerini düşünürler. Yanlışlıkla, bir şekilde gençliğin, arzunun, hatta aşkın kaderin elini alt edebileceğini sanırlar.” Nefes aldı. “Gerçek şu ki, genç hanımefendi, kader en başından beri alnınıza yazılmış bir senaryodur. Göremeyiz. Ama oradadır. Ve tutkuyla seven gençler, bu dünyanın ne kadar çirkin olduğunu hiç bilmezler.” İki elini de tezgaha koydu. “Bu dünya merhametsizdir.”

Roya kendini aniden buz gibi ıslanmış gibi hissetti.

“Bunu hatırlasan iyi olur,” dedi Bay Fakhri. Dişlerinin arasından alçak, gıcırdayan bir ıslık geçti. Gözlüklerini çıkardı, gözlerini ovuşturdu ve nihayet şöyle dedi: “Bana öyle geliyor ki seni hiç sevmedi. Hepsi onun için bir oyundu.”

Roya o zaman aniden uyanırdı, soğuk terler içinde.

Uyanıkken bile, Bay Fakhri'yi Kırtasiye Dükkanı'nda eskisi gibi, dünyanın dört bir yanından yazarların çevirilerini düzenleyerek, stok envanteri çıkarırken hissedebiliyordu. Şiir ciltlerinin bulunduğu masayı tozladığını görebiliyordu, Bahman ile notlarını paylaştıkları ciltler de dahil. Ona bir olasılıklar dünyası açmıştı, hayallerinin geçerli bir yola dönüştüğü, siyasetin karmaşasından kaçıp sığınak bulduğu bir yer sunmuştu. Aşık olduğu yer.

Bahman ona sokulup fısıldarken yaslandığı rafların sırtına battığını hala hissedebiliyordu.

Ama rüyasında Bay Fakhri her zaman Bahman'ın onu hiç sevmediğini söylerdi. Ona hayatında yeni bir sayfa açmasını söylerdi. Bu sayfada cevaplanmamış pek çok soru kalsa bile.

Onların müttefiki, teşvik edici refakatçisi olmuştu. Orta yaşlı bir adam, dükkanda kitapları tozlayıp okul kırtasiyeleri düzenleyen, gençlerle konuşan ve onlara gizlice siyasi materyallere erişmeleri ve aşk notları alışverişi yapmaları için yardım eden.

Gitmişti. Gitmişti ve Tanrı'nın lütfu olmasaydı, o olabilirdi. Muhtemelen o olmalıydı. Bunu her zaman taşıyacaktı, bir yara izi gibi, soğuk bir gerçek gibi, dükkanın kalıntılarının derisine gömülü cızırtılı közleri gibi, Bay Fakhri'nin bedenini sonsuza dek uzattığı kollarının üzerinde görünmez bir şekilde taşıması gibi.

Bay Fakhri gittikten sonra, onu her zamankinden daha çok düşünüyordu. İçinde ne kadar kişisel acı taşıdığını bilmiyordu.

İkinci Bölüm

On dördüncü bölüm

1916

Kavun Satıcısının Kızı

Genç bir adam çarşının dolambaçlı sokaklarında dolaşıyor. Doğduğundan beri evliliği ikinci kuzeni Atiye ile ayarlanmıştır. Atiye "gelecek" anlamına gelir, ama istediği gelecek o değildir. Çarşıda çalışan, her sabah kasalara kavun yığan ve babası müşterilerle pazarlık yaparken gururla yanında duran genç bir kıza aşıktır. Ali bu zavallı kızı düşünmekten kendini alamaz. Sadece onu kavunları tohumlarken görmek, ona dair herhangi bir bakış yakalamak için çarşıya gider.

Tezgâhların kakofonisi ve kaosu arasında, izler. Her zaman küçük bir başörtüsü takar. Giysileri yıpranmış olsa da yüzü aya benzer. Gençtir, belki çok gençtir ama çarpıcıdır. Kılıç gibi görünen bir bıçakla, kızın babası meyvenin içindeki yumuşak özü sihirli bir şekilde çıkarır ve susuz müşterilerine dilimler ve parçalar satar. Bazı müşteriler bütün bir kavun alıp sepetlerine atar; diğerleri ise anında tatlılığı, doğranmış ve buzlanmış kavunun serinletici rahatlığını

ister. Buz, meyve kadar özeldir ve kavun satıcısı her sabah ondan imrenilen bir blok taşıyarak çarşıya gelir. Kız, buzun yanında elleri belinde dikilerek onu gözcülük eder.

Ali'nin annesi, düğün sofrası için eşyaları planlıyor. "Onun yaşlanmasını bekleyecek kadar sabırlı değil miydim?" diyor. "Kuzenin şimdi on altı yaşında, sana uygun ve hazır. Siz ikiniz doğuştan kaderdiniz. Hepimiz bunu biliyorduk.

Annesi, sanki eşsiz bir değer kazanıyormuş gibi kıkırdıyor. Hizmetçilere, şoleyi süslemek için yeterince tarçın olduğundan emin olmalarını söylüyor.

düğün günü sarı tatlı. “Yazın sonunda, Ali Can. On sekizinci doğum günün için bundan daha iyi bir hediye düşünebilir misin?”

Ali, Atiyeh'nin sulu yoğurda benzediğini düşünüyor; onu aynı derecede tatsız ve lezzetsiz hayal ediyor. Rüyalarında, çarşıdaki bakımsız giyimli kız ona kavun dilimleri yediriyor, suyu ağzını ıslatıyor.

Bir Cuma günü, onu gözetlemek için her zamanki gibi şehir merkezine yürür. Baharat tezgahındaki bir direğin arkasına yarı gizlenmiş halde dururken, kız bütün kavunları piramit şeklinde yığınlar halinde düzenler. Meyveyi düzensiz parçalara ayırmasını izler.

“Badri, gel, gel!” Babası dişsiz, affetmeyen güneşin altında çok fazla zaman geçirmekten derisi buruşmuş.

Badri. Badri. Badri. Ali, ismi unutabileceği ihtimali yokmuş gibi fısıldayarak tekrarlar. Yıllarca duyduğunda acı çekmeyeceğini düşünerek.

Alışveriş yapanlar itişip kakışıyor, çarşaflı kadınlar yeşillik ve patlıcan sepetlerini taşıyor, bebekler ağlıyor, seyyahlar malları hakkında inliyor. Badri, Badri, Badri. Tahran'ın en saygın alimlerinden birinin oğlu olan Ali, yakında din ve klasik dersleri için Kum'a gönderilecektir. Bu kız aklına girmemesi gereken bir şey. Babasıyla pazarda çalışıyor. O bir dahati, köylü. Hiçbir şeyi olmayan, Ali'nin çamaşırlarını yıkayan hizmetçiyle aynı sınıftan bir kız.

Öğle vakti ezanı çarşının sokaklarında yankılanırken, tezgahlar terk edilir ve seccadeler serilir. Pazar usulca boşalır; alıcılar ve satıcılar dağılır. Adamlar birer birer duraklarından ayrılıp dışarı çıkarlar. Çarşının sonundaki caminin avlusunda öğle abdestlerini alırlar. Orada dirseklerini ve bileklerini beton havuzlardaki suyla ıslatırlar. Namaz için diz çökerler, alınlarını yere koyarlar ve kendilerini meditasyona bırakırlar. Hep birlikte ayağa kalkarlar ve eğilirler.

Badri namaza mı gidiyor? Kadınlar bölümüne girmesine izin verilmeyeceği için Ali, tezgahtan ayrılırken hayal kırıklığıyla dolar. En fazla ayakkabılarını girişte çıkardığını görebilir (gerçekten de yırtık pırtık, bez terliklerdir). Sonra erişilemez olan kadınlar girişine yutulur.

O gittikten sonra Ali çarşıda yalnız kalır. Baharat tezgahının yanındaki yerinde aniden çıplak hisseder. Kalabalık gittikten sonra dikkat çekicidir.

gözetleme noktasını kapatan insanların kalkanı olmadan savunmasız ve rahatsız.

Ayak sesleri. Çamurun üzerinde terliklerin yavaş sürtünmesi. Başını kaldırır ve inanamaz. Geri dönmüş. Babasının kavun tezgahının etrafında birkaç eşyayı hareket ettiren Badri'yi fark edilmediğini umarak izler. Büyük bir teneke küvet kaldırır. Bir an ağırlığıyla mücadele eder, sonra onu kalçasına kaldırır. Kısa süre sonra, sanki anatomisinin bir parçasıymış, sanki hep orada duruyormuş gibi mükemmel bir şekilde dengelenir.

Kabininden çıkar ve görülemeyeceğinden emin olduktan sonra onu takip eder. Onda tuhaf bir çekicilik var; genç ve fakir olmasına rağmen büyük bir özgüvene ve tavra sahip. Badri, sağa camiye doğru dönmek yerine sola döner. Ali, onu çarşının arkasına, ağaçlarla çevrili, malların boşaltıldığı ve çöp dökülen kare bir avluya kadar takip eder. Her sabah mallar taşıyan eşeklerin indirildiği ve adamların mallarını boşalttığı yer burası olmalı. Rıhtım, günün çöpünün yığınlar halinde bırakıldığı büyük çöp kutularıyla kaplıdır. Sinekler kutuların üzerinde vızıldar. Kız, kokulu, dolu çöp kutularının arasından taşmayan birine ulaşana kadar sakince yolunu bulur. Küfe kalçasında dengede dururken yürür. Ali, ağır küfeyi sanki hayatı boyunca bunu yapıyormuş gibi nasıl taşıdığına hayret eder. Sonra yine de, bunu hayatı boyunca yapmış olabileceğini düşünür. Çünkü bu türden insanlar böyledir değil mi? Çalışırlar. Ali kendi kendine homurdanır, sürekli beden gücüyle çalışırlar, kadınlar bile en erken yaşlarından itibaren tarlalarda ve pazarlarda çalışır. Dayanıklıdırlar, güçlüdürler. Ali, Atiyeh'i ve kağıt gibi beyaz tenini düşünür. Atiyeh'in uzun parmaklarını, yarı saydam gibi görünen dudaklarını düşünür (evlendiklerinde, heyecanlı akrabalar Atiyeh'in mükemmelliğine dokunma düşüncesiyle sevinçlerini dile getireceklerdir). Atiyeh'i peçesiz görmüştür; çocukken birlikte oynamaları söylenirdi. Şimdi Atiyeh'in yüzü, derisinin kararmasını önlemek, solgun ve saf tutmak için güneşten her zaman korunuyor.

Badri, parmak uçlarında çöp kutusunun yanında durur, küveti kalçasına daha yükseğe kaldırır ve sonra tek bir çevik hareketle, onu düzgün ve ustaca devirip içindekileri boşaltır. Karpuz kabukları ve kaygan çekirdekler bir yay çizerek düşer ve hava tatlı bir karpuz kokusuyla dolar. Koku Ali'nin boğazına takılır. Şekerli tadı neredeyse alabiliyor

Ağzında meyve, parmaklarının arasında serin kavun etini neredeyse hissedebiliyor. Badri, kalan son kalıntıları çıkarmak için küreği birkaç kez salladı. Sonra arkasını döndü.

“Neden beni takip ediyorsun?”

Sesi beklediğinden çok daha yetişkin ve buyurgan çıkmıştı. Ona, bir köylü kızının kendisinden açıkça çok daha üst bir sınıftan gelen genç bir erkeğe hitap ederken kullanması gereken çoğul “siz” yerine, tekil ve samimi “sen” ile hitap ediyordu. O kadar mı eğitimsizdi ki bunu bilmiyor muydu? Kendinden emin bakışları Ali'ye bunun aksini düşündürüyordu. Kız, tam olarak ne yaptığını biliyor gibi görünüyordu.

“Konuşabiliyorsun, değil mi? Yoksa dilsiz misin?” Boş küreği kalçasına geri yasladı ve diğer kalçasına elini koydu. Ayakları omuz genişliğinde açıktı, Atiye ve kendi sınıfındaki kızların yabancı erkeklerin yanında asla yapmayacağı bir duruştu. “Hey!” diye seslendi kız. “Sana sordum, neden beni takip ediyorsun?”

“Etmiyorum.” Sesi fısıltı gibi çıkmıştı. İşte karşısında, bir kavun satıcısının kızı, aslında bir çocuktu ve Ali nedense dizlerinin bağı çözülmüştü. Yuvarlak yüzü, gözlerinin tam içine bakmaya cüret etmesi, gonca dudaklarıydı.

“Babam senin boğazını keserim diyeceğim! Yaklaşma bana. Sen ne kadar havalı, züppe bir adam olursan ol umurumda değil. Senin gibilerin bizim gibi kızlar hakkında ne düşündüğünü biliyorum. İyi dinle, bana yaklaşırsan o kadar yüksek sesle bağırırım ki kulakların patlar. Seni tekmelerim! Sertçe!” Küveti iki eliyle başının üzerine kaldırır. “Bu küvetle kafanı yararım. Senden böyle erkeklerden bıktım. Fakir olduğum için tadıma bakabileceğinizi sanıyorsunuz. Yanılıyorsunuz. Bana yaklaşırsan babam bıçağıyla boğazını keser. Anladın mı?”

Ali'nin dili tutulmuştu. Kimse onunla böyle konuşmamıştı. Evde annesi ona boyun eğerdi; evin prensiydi. Hizmetçiler ona hitap etmeye bile cesaret edemezdi; erkek hizmetçiler ise sadece onun duymak istediklerini söylerlerdi. Babası onunla dürüst ve açık konuşan tek kişiydi. Hiçbir kız onunla böyle konuşmamıştı. Hem cesaretine hem de utancına aynı anda şaşırmıştı. Bir sapık gibi görünmeliydi. Bir köylü kızının etrafında dolaşan hak iddia eden bir kaba adamdan başka bir şey değil.

“Hayır, hayır, korkarım yanılıyorsunuz. Kötü niyetle burada değilim. Lütfen, sizi korkutmak istemem.”

Havada bir sıcaklık dalgası yayılıyor ve sanki her toz zerresine boğucu kavun kokusu sıkılmış gibi. Ali istemeden de olsa kıza yaklaşıyor. Onu rahatlatmalı. Yanıldığını kanıtlamak istiyor; hiç de öyle bir şey peşinde olmadığını göstermek için garip bir ihtiyacı var. Ona yaklaştıkça tatlı koku ciğerlerini dolduruyor. Üzerindeki her kumaş parçası, başörtüsünden sızan her saç teli, hatta yırtık terliklerindeki püsküller bile o kavun kokusuyla dolmuş olmalı. Yüzü, şimdi daha yakından bakınca, bronz ve şaşırtıcı derecede sağlıklı, sanki bildiği kızların ulaşamayacağı bir beslenme dozu almış gibi; anneleri güneşten kaçınmaları konusunda onları uyarmış, onlara nakış işlemeyi ve okuma yazma öğrenmeyi öğretmiş, kristal vazolar içinde kusursuzca güller düzenlemeleri için eğitilmiş zengin genç kızlar. Badri yaklaştığında ona ters ters bakar, leğen hala başının üzerindedir.

“Leğeni indir.” Ali sesi tekrar bulur, o sakin ve istikrarlı sesi, hizmetçilerle konuşurken kullandığı, emir vermeye ve itaat edilmeye alışkın sesi.

“Onun kavun bıçağı!” Yaklaştığında sesi daha tiz ve daha az kendinden emindir. “Onunla seni keser!”

Şimdi ise tam da olduğu yaşta, zorla sert görünmeye çalışsa da savunmasız bir genç kız gibi geliyor. Ali ona her zamankinden daha çok çekiliyor; geniş duruşuna, kaba konuşmasına, gonca dudaklarına, titreyen çenesini yukarı kaldırmış yuvarlak ay yüzüne ve ona sonsuza dek eşlik edecek tatlı kavun kokusuna.

Kovayı bırak," diye tekrarlar Ali, bu kez daha sakin bir sesle.

Kovayı bırakır ve birkaç kez sessizce, neredeyse komik bir ses çıkararak yere çarpar. Yüksek bir gürültüyle yere düşmesi gerekirdi, büyük bir ses olmalıydı ama kova yumuşakça seker ve onlardan birkaç adım öteye, yan yatmış halde sessizce yere iner. Uzaktan düşüşünü kimse duyamamış olmalı. Aslında Ali fark eder ki, kızın korkmak için bir sebebi var. Bu kare iskele ağaçlarla çevrili; görünmezler, kimse onların burada olduğunu bilmiyor. Herkes camide dua ediyor, avuçlarını yüzlerinin önünde tutuyor, inanç ayetlerini fısıldıyor.

Ona tekrar zarar vermek için orada olmadığını söyleyecek. Sadece... tam olarak ne yaptığını mı söyleyecek? Onu takip ettiğini. Elbette ki

Ona'dan kaçamaz, ancak onu açıklayacak ve güvence verecektir. Kızın bir centilmen olduğunu fark etmesi gerekiyor. Ali kafası karışmış ve bu kızın onu nasıl kafasını karıştırabildiğine kızgın. O hiç kimse. O kendisinden aşağıda. Ona evlendikten sonra Kum'da din ve klasik üzerine eğitim alacağını bildirecek—

Tüm bunları nasıl en iyi şekilde ifade edeceğine karar vermeden önce, tatlı kavun kokusu onu sarar. Öğle güneşinde Ali anlık olarak kör olur, halüsinasyon görüyor olmalı. Yanaklarına yapışkan ve sıcak bir şey konmuştur ve bir dakika boyunca ne olduğunu tanımlayamaz. Sonra kızın yanında olduğunu fark eder, tam yanına gelmiş ve onu öpmüştür. Parmak uçlarında dengede durur, sanki diğer her şeyden ayrı bir an gibi. Birkaç saniye boyunca — Ali'nin ölene kadar hafızasında askıda kalacak saniyeler — hayatının geri kalanından ayrılmış bir küreye hapsedilmiş bir an için, dudakları yüzünde sıcak ve yapışkan. Bir ateş patlaması gibi hissediyor.

Topuklarının üzerine geri indiğinde ve neredeyse devrildiğinde, dudakları artık teninde olmadığında, Ali hareket edemez. Büyülenmiştir. Dönüşmüştür. Bu kızın cüretkarlığı. Dokunuşunun sıcaklığı, patlayıcılığı. Öpücüğü onu dilsiz, donmuş bırakmıştır.

“İşte!” Sesi şimdi yumuşak. “İstediğini aldın.”

Ona bakmaya cesaret edemez.

“Almadın mı?”

Muzlu öpücüğün izini yanağında hisseder ve düşünmeden parmaklarını burnuna götürür. Onu içine çekmektedir. Bir gün sahip olacağı kırtasiye dükkanına sık sık gelecek gençlere klasik ve yabancı yazarların büyük eserlerini tanıtırken, Atieh ile evlenirken, dört çocuk babası olurken bu tadı asla unutmayacaktır. Babasının daha prestijli bir şey peşinden gitmeme seçimine ne kadar hayal kırıklığına uğrayacağını düşünür. Babası yalvaracaktır: "Dini bir alim olacak imkanların var. Bir dükkan mı işletmek istiyorsun? Bir bakkal gibi mi? Bir tüccar gibi mi?

Badri, güneşte hareketsiz dururken, öpücüğüne verilecek tepkiden, nefes alışından belli olan korkusuyla, "Sana babam senin beni öpmeye çalıştığını öğrenirse, seni bıçağıyla boğazını keseceğini söylemiştim. İnsanlar bunun bıçak olduğunu sanıyor ama aslında bu bir kılıç. Büyükbabasının kılıcı." der.

Büyükbabası bir hayduttu. Kendisini rahatsız eden adamları öldürürdü.” Durur, gözleri Ali’nin içine dikilmiş halde. “O kılıçla.”

Ali güneşte durur ve gözlerini ondan çevirmeye zorlar.

“Sadece öldürürdü. Eğer babam senin beni çarşının arkasına kadar takip edip bir öpücük kapmaya geldiğini bilseydi —”

“Gelmedim,” diye araya girer Ali, nihayet tekrar ona dönerek.

“Başını keserdi. O bıçağıyla iyidir. Karpuzları nasıl kestiğini gördün, değil mi? Bütün gün orada durup beni pazarda gözetlediğini görmediğimi sanma. Senin gibi kibirli birinin okulu yok mu ya da bir şey?”

“Yaz,” diye mırıldanır Ali.

“Elbette! Okulların yazın kapandığını biliyorum!” Yüzünde bir utanç ifadesi belirir. “Beni eğitimsiz ve kolay biri sanıyorsun, değil mi? Sadece babam pazarda karpuz satıyor diye ve senin baban... ne? Ülkeyi mi yönetiyor? Paramızı mı alıyor? Puro mu içiyor? Bilmiyorum. Ama sana söylüyorum, eğer babam bunu öğrenirse, boğazını keser.”

Ali başıyla onaylar.

“Yani, eğer istersen”—yerdeki küpe doğru yürür, onu kaldırır ve kalçasına geri asar—“nerede bulacağını biliyorsun. Küreği oldukça düzenli olarak boşaltıyorum. Babam öğlen namazına gittiğinde.”

“Afedersiniz?” diye fısıldar Ali.

“Hepsi dua etmeye gider, değil mi? O zaman burası çok sessiz olur.” Gökyüzüne bakıp gülümsüyor. “Burası güzel, sessiz ve huzurlu. Sadece biz ve sinekler.”

“Öğlen mi?”

“Evet.”

Ali, kalbi hızla çarparak cilalı ayakkabısının ucunu toprağa bastırır. Kadının leğeni kalçasında sallayarak uzaklaştığını izler.

Yaz güneşi altında çöp kutularının yanında diğer günlerde olanlar, eğitimli, zengin genç bir adam ile

Pazarı'nda babasının kavun doğradığı bir kız. Kavunlu tatlılığı pantolonlarına, boğazına yapışmıştı; onunla her yerindeydi ve her şeyiyle onundu.

Atieh elbisesi için ölçü aldırıyordu. Nikah duvağının eteğine minik mücevherler dikildi. Ali öğlen çöp kutularının yanında Badri'yi içine çekti, ondan olması gerekenden daha fazla parçasını tattı; başı dönmüş ve tükenmiş bir halde eve yürüdü.

Arzusunun ne zaman sevgiye dönüştüğünü? Badri, patlamak için çok uğraşırken (her seferinde patladı) kulağına fısıldadığında mı oldu? Uykuya dalmadan önce düşüncelerini sadece onun görüntüleri işgal ettiğinde mi oldu? Onunla birlikte olmama ihtimali onu boş, hatta hasta hissettirdiğinde mi oldu? Ali ne zaman güzel on dört yaşındaki köylü kızı kızın kokularını ve seslerini içine çekmeyi bırakıp bu kızı kendi istediğine, haklı olarak kendi istediğine, saçma bir şekilde kendi istediğine, imkansız bir şekilde kendi istediğine sahip olmaya başladı? Bunlar olmamalıydı. Bunlar asla olmamalıydı, hayatlar planlanmışken, anneler düzenlemeler yapmışken, kaderler belirlenmişken, bir eşleşme mükemmelken değil. Gelecekler organize edilir, düşünülür, dikkatlice planlanır. Atieh onun geleceğiydi. Badri, çöp yığınının yanındaki kavunlu kızıydı.

Badri onun kalbiydi. Badri derisine işlemişti; ondan kokuyarak, onu tadarak, onu isteyerek dolaşıyordu. Onu istiyordu. Ve mucizevi, absürt, tehlikeli, umursamaz bir şekilde ona kendini bırakmasına rağmen - bu yeterli değildi. Bir kez tadına baktığında, daha fazlasını istedi. Ve o ona daha fazlasını verdi. Bir kez daha fazlasını aldığında, bunu daha sık istedi. Ve o daha sık göründü. Bir kez daha sık aldığında, bunu sürekli istedi. Ve her gün kendini ona vermeye başladı. Bir kez her gün aldığında, sonsuzluk istedi. Ona olan arzusu doyumsuzdu. Artık şehvet mi aşk mı olduğunun önemi kalmamıştı. Arada bir ayrım kalmamıştı. Ali için değil. Onu her zaman, her zaman yanında istemesi gerekiyordu. Ve onsuz bir zamanı veya geleceği hayal etmek istemiyordu.

Planlar nedenlerle yapılır. Finansal, mantıksal, sosyal nedenlerle. Ailesi hayatlarını mantık, güç ve özenle yönlendirmişti. Atieh, Ali için doğru kişiydi. İki aile de her zaman o düğünü istemişti. Kendi sınıfı insanlar, daha fazla zenginlik yaratan ve sağduyuyu takip eden en uygun yolları izlerdi. Kendi sınıfı insanlar, çarşıda çalışan pis kızlar için yanıp tutuşmazdı - ve yapsalar bile, haklarını alır, öpücüklerini çalır, elle taciz eder ve sonra yoluna devam ederlerdi. Zarar yoktu.

Ama Ali, doğumunda annesinin onun için seçtiği pudra gibi bembeyaz, bakir gelini istemiyor. Evi kitaplarla dolu; oturma odasının zemini en iyi Fars halılarıyla kaplı. Babasının gözünde bir dahati köylü kızı şaka olurdu. Babasının çalışma odasına girip ona Atiyeh ile evlenmek istemediğini söylemeye cüret ettiğinde, babası Ali'nin ifadesinin bir rahatsızlık olduğunu ima eden bir tavırla sadece "Neden?" diye sorar. Ali, boğazını temizleyerek, kıpır kıpır ve zorlanarak tatlı, güzel, yüzü ay gibi parlayan bir kızdan bahsettiğinde, babası sabırsızca "Peki, kimmiş o?" der. Kızın kavun satıcısının kızı olduğunu duyunca babasının yüzü bir an donar, sonra Ali'nin giderek artan bir tiksintiyle babasından duyduğu en derin kahkaha olduğunu fark ettiği boğuk, yüksek, öksürükle karışık bir kahkahayla iki büklüm olur. Babası kahkahasıyla balgamını temizlemeye devam ederken Ali odadan çıkar.

O yazın sonunda He ve Atieh evlenirler. Ali, çarşıdaki kıza düşünür: güzelliği, azmi, ondan hiçbir şey kalmaz. Badri'nin kavun kokusu aklında, evlendiği kız Atieh'in üzerine tırmanır. Ertesi yıl oğulları doğar. Topluluklarında, şehirlerinin o kesiminde, zengin çevrelerinde kutlamalar yapılır. Atieh çocuğuna büyülenmiştir. Ardı ardına üç çocuk daha doğar ve hiçbiri ölmez. Herkes onun ve Atieh'in ne kadar kutsanmış olduğuna hayran kalır. Tüm çocuklar sağlıklıdır. Atieh anneliği ve ev hayatını kucaklar. Keten üzerine nakış yapar ve mükemmel desenli kazaklar örer. Çocuklarını itaatkar ve düşünceli yetiştirir. Ali'nin mesafeli tavrını ve kitaplara gömülmesini görmezden gelir ve her gece sadece çalışma odasına çay getirir. Enerjisini bir dükkan açmaya harcadığında şikayet etmez, olması gereken alim değil de sıradan bir tüccar olduğu için utanç ve hayal kırıklığı ifade etmez. Atieh ona bağlı kalır. Güzel yaşlanır. Cildi güneşten zarar görmez.

Kavunlu kız rüyalarında hep azimli ve cesurdur; çarşının arkasındaki çöp kutularının yanında onu öper, tatlı ve baş döndürücü kokar. Onu özleyerek uyanır. Yıllar içinde, Ali ara sıra şehir merkezindeyken kavun satıcısının kızını arar. Muhtemelen bir köylüyle evlenmiştir

artık on iki çocuğu olmalı. Bazen şehrin dış mahallelerinde yürüyen, dişleriyle çiçekli çarşaflarını kavrayan, sepetleri solmuş sebzeler ve şanslılarsa en kötü et kesikleriyle dolu fakir kadınları görüyor. Onların arasında o kavun satıcısının kızı, büyümüş, ama onu göremiyor.

Hafez Caddesi'nin köşesindeki Kitapçı dükkanını açtığında, yabancı kitapları ithal eden ilk kişilerden biri oluyor. Genç

Hafez Caddesi'nin köşesindeki kitapçı dükkanını açtığında, yabancı kitapları ithal eden ilk kişilerden biri oluyor. Genç öğrenciler bu günlerde okumaya bayılıyor. Romanlar ve yurt dışından gelen hikayelerle birlikte tüm eski ve modern Fars edebiyatını okumaya takıntılılar.

Bir gün Ali Fakhri dükkanındayken, yeni basılmış Farsça Dostoyevski ve Dickens çevirilerini bir sandıktan çıkarıp sıralarken, kapının üzerindeki zil çalıyor ve içeri biri giriyor. Odayı zengin bir parfüm dolduruyor.

Uzun ve zarif, Batılı bir film yıldızı gibi giyinmiş. Açıkça giyim konusundaki reformları benimsemiş. Bazı kadınlar direndi ve başörtüsünün çıkarılmasını travmatik buldu. Rıza Şah'ın polisleri kadınların başlarındaki örtüleri modernleşmeye zorlamak için yırttığında, dindar kadınlar direndi. Ama diğerleri örtünmeme konusundaki yeni Batılı yollarını memnuniyetle karşıladı. Bu kadın açıkça başörtüsünü özlemeyenlerden değil. Yanaklarında allık bile var ve yüzü ay gibi. Görkemli, yuvarlak, güzel bir ay.

Ali bir an afalladı. Kavun satıcısının kızına bakamayacağını biliyordu. Karşısında duran bu kadın, babasının kavun kabuklarını çöp kutusuna boşaltan o zavallı kız olamazdı.

Günaydın, Ali Ağa." Sesi kendinden emin ve netti. "Ne kadar da güzel bir dükkanınız var.

Tezgahın arkasında Ali Fakhri donup kaldı.

Beni bulamayacağını mı sandın? O kadar da zor değil. Bu kadar korkmuş görünme. Sokak kenarında geçimini sağlamaya çalışırken beni bulacağını mı sandın? Ben artık bir mühendisin karısıyım, bunu bilmiyor muydun? Kocam bana okumayı ve yazmayı öğretti. Zaman ayırdı. Ve şimdi buradayım. Bu güzel kitapçı dükkanında!

Ali cevap veremeden zil tekrar çaldı ve içeri on beş yaşlarında, yanakları al al olmuş, koyu saçları başına kalın bir yığın halinde dökülmüş, gözleri neşeli ve umut dolu bir çocuk girdi.

“Buğum benim,” diyor kadın. “Onunla tanışmak isteyeceğini düşündüm. Okumayı çok seviyor. Sizi buraya getirdim çünkü en yeni kitaplara, en iyilerine sahip olduğunuzu duydum. Sizden oldukça iyi bir kitapçı olduğunuzu söylüyorlar.”

Ali boğazını temizler ve bir şeyler söylemeye çalışır.

“Günaydın.” Çocuk Ali'nin yanına gelir, ona başıyla selam verir ve gülümser. Kendine güveni Ali Fakhri'yi şaşırtır. “Annem sizin hakkınızda çok şey anlattı. Henry David Thoreau gibi Amerikalıları bile elinizde bulundurduğunuzu söylüyor? Böyle kitaplar okumayı çok isterim.”

Bunun üzerine annesi gözlerini devirir. “Hep siyaset ve felsefe! Ona ülkenin geleceğinin petrolle olduğunu söylüyorum. Çok çalış. Ekonomiyi yönetmeyi öğren. Finans öğren. Faydalı bir şey yap diyorum! Ama ne yapabilirsin?” Hem hayal kırıklığı hem de gurur karışımıyla çocuğun başını okşar. Çocuğun kafasını hafifçe iter ve çocuk irkilir. “Hep siyaset! Bugünkü gençler! Süslü kitaplar istiyor, Ali Ağa.” Konuşma tarzı biraz yapmacıktır, zengin olmuş fakir bir kadının gergin tonu. Bir an gözleri kitapçıyla buluşur ve Ali Fakhri'nin vücudu zayıflar. Dört sağlıklı çocuğun babasıdır. Karısı Atiyeh'in harika bir kadın, bir melek olduğu söylenir. Şehirde entelijansiya için bir sığınak olarak saygı duyulan kitap ve kırtasiye dükkanı açmıştır. Öğrencilere rafta entelektüel eşleşmelerine rehberlik etmiştir. Dünyanın dört bir yanından eserler ve ürünler ithal etmiştir; babası her zaman dindar bir alim olmamasından hayal kırıklığına uğramış olsa da, beğenilen ve başarılıdır. Bir kavun satıcısının köylü kızı, onun ilgisine, zihnine, enerjisine layık değildir. Yıllar önce carsıda ona karsı küstah ve cüretkar olmus olabilir. Bugün o her seyin üstündedir.

Ve yine de. Karşısında durduğunda, Ali'nin saklandıkları yerlerde gizlice yaşadıkları o tatlı, yapışkan karşılaşmaları hatırlamamak zor. Her detayı hatırlamamak zor. Tamamen ona aitti. İmkansız derecede pürüzsüz tenini, kendinden emin kahkahasını hatırlıyor. Onunla evleneceğine söz vermişti. Babasının tepkisini, bunun aslında imkansız, kesinlikle düşünülemez olacağını söylediğinde Badri, kalbi düşecekmiş gibi ağlamıştı.

Yıllardır onu yanında taşıyor. Şimdi, ona baktığında, Ali dükkanının özenle seçilmiş sığınağındaki tüm kitapların sayfalarının uçabileceğini hissediyor.

rüzgar ve gökyüzünde kağıt parçaları gibi yelken açmak ve umursamazdı. Karşısına çıktığında, yine şehvetle dolardı. Yine onun için kaybolurdu. Sesi değişmemişti. Hep bir kız için fazla olgun ve kendinden emin gelirdi. Sesi nihayet bedenine uyuyordu.

Çarşıdaki çöp kutularının arkasında Ali, kendi sınıfından bir kızla yapmaya cesaret edemeyeceği şeyler yapmıştı; saygın bir aileden bir kızı utandırmazdı. Ama onunla, gençlik tutkuları onu ele geçirmişti. Direnmemişti. Onu şaşırtmıştı. Onunla evleneceğini söylemişti. Hatta bunu kastetmişti. Bir parçası bunun olabileceğini ummuştu, tabii ki bunun imkansız olduğunu bilmesine rağmen. Atieh'i istemiyordu, onu istiyordu, ailesinin seçimleri pazarlık edilebilir miydi? Hayır, tabii ki hayır. Babasının karpuz satmasına yardım eden bir kız evlilik malzemesi değildi. Onunla asla çocuğu olamazdı.

“Kocam,” diyor Badri şimdi vurgulayarak, “mühendis. İsfehan’dan Aslanlar ailesi, duymuşsunuzdur belki? En üst sınıf. Soylu torunları. Evleneli,” diye devam ediyor, “yirmi beş yılı geçti. Ah, ne düğünümüz vardı. Ve şimdi oğlum. Dediğim gibi, okumayı çok seviyor. Biliyorsunuzdur şimdi bu parlak öğrencilerle durum ne. Herkes felsefede en yeniyi istiyor. Bizim semtte—” Yaşadığı sokağın adını söylüyor. Burası, yeni burjuva sınıfının taşındığı, büyük evler inşa ettiği ve onları süslü yeni mobilyalar, dantelli perdeler ve altın kenarlı tabaklarla doldurduğu kuzeydeki bir semt. Mühendis kocasıyla ilgili haberlerle onu acıtarak, yakışıklı, nazik delikanlı oğlunu önüne sürerek adresini yüzüne vuruyor. Sokak adını aklına kaydediyor. Oraya yürüme, evini, penceresini, silüetini arama isteğine karşı koyamayacağını biliyor.

“Cesur filozofları gösterin oğluma. Omurgalı adamlar okumak istiyor. Cesareti olanlardan, kendi kaderlerini çizen adamlardan öğrenmek istiyor. Bunlar, görüyorsunuz ya, gerçek adamlardır. Sınıf ve evlilikle ilgili eski kurallara uyanlar değil. Katılmaz mısınız?” Sözleri ona ok gibi saplanıyor. Bunu söyledikten sonra gözlerini bir dakika daha ondan ayırmıyor, gözünü kırpmadan.

Evet, razı oldu. Ailelerinin taleplerine boyun eğdi. Evlenmek—bir dağ kızıyla evlenmek—absürt, bir şaka olurdu. Kendi sınıfından insanlar bunu yapmazdı. Yapılmazdı. Onun bu konuda burukluk beslemesi saçmadır.

Ali Fakhri çocuğu felsefe kitaplığına götürecek. Ona Henry David Thoreau'nun yeni gelen Walden baskısını gösterecek. Farsça yepyeni bir çeviri. Çocuğu raflarındaki devlerin arasından geçirecek, genç zihninin keşfetmesine ve büyümesine yardım edecek. Bu dükkanda kaç öğrenciye yardım etti? O şehrin ansiklopedisi, fiili referans kütüphanecisi, edebiyat, felsefe ve şiir hakkında uzmanlıkla dolu bilgili bir kaynak. Yaptığı bu. İyi olduğu şey bu. Çocuğun elini tutacak ve ona yardım edecek. Annesinin gönlünü alacak. Çocuğa rehberlik edecek ve Badri'nin onu affetmesini umacak.

Badri'nin onu affetmesi için her şeyi yapacak.

Sıkı elbisesiyle, kalçasına eliyle, yanaklarında allıkla onu meydan okuyarak, alay ederek hareketsiz duruyor, nasıl cüret

eder? O, sihirli bir şekilde mühendis bir koca bulmuş, Ali Fakhri'nin yeni parayla ilgili nefret ettiği her şeyi sergileyen bir kavun satıcısının kızı değil mi?

“O sokağı iyi bilirim,” diyor, adresine atıfta bulunarak. “Sık sık oraya giderim.”

“Sokağın en sonunda, önünde büyük bir çınar ağacı olan eviz biz. Cebeli Bereket Dağları'nın ne kadar güzel manzarası var bizde! Şimdi, Bahman!” Oğluna dönüp onu Bay Fakhri'ye doğru iter. “Bahman Can, şu kitaplarda ne bulabileceğini bir gör bakalım.”

Ali Fakhri, genç Bahman'ı felsefe kitaplarının bulunduğu dükkânın köşesine götürür ve Badri saçlarını toplarken ona koleksiyonunun içeriğini gösterir. Bu çocuğa bildiklerini öğretecektir. Öğrendiklerini gösterecektir. Kalbinin arzu ettiği, kaderi ne olursa olsun ona rehberlik edecektir. Yapabileceği en az şey budur.

On Beşinci Bölüm

1953

Alında Yazılan

Zari bir zarf tutarak eve girdi. "Bugün postada bu vardı," dedi.

Roya'nın kalbi yerinden fırlayacak gibi oldu. Zarfı kaptı. Bu onun el yazısıydı! Neden meydana gelmediğini, iyi olup olmadığını, bunca zamandır nerede olduğunu sonunda öğrenecek miydi? O kadar zamandır yüreği yanıyordu ki. Tek istediği güvende olduğunu bilmek için ondan bir haber almaktı. Zarfı tüm gücüyle sıktı ve el yazısını tekrar görmek bile onu sersemletmişti.

Tanıdığı ince mektup kağıdını çıkardı. Ve hayatı için okudu.

Roya Hanım,

Umarım siz ve aileniz sağlıklısınızdır. Size yaşattığım endişe ve üzüntü için özür dilerim. Evlilikten ve diğer her şeyden bahsettiğimizi biliyorum ama lütfen önceliğimin şimdi bu ulusa yardım etmek olduğunu bilin. Bunun gerçekleşmesini sağlamak için yeteneklerim dahilinde her şeyi yapacağım. Eğer sevgi sözleriyle sizi aldattıysam, özür dilerim. Eğer birlikte bir geleceğimiz olabileceğini düşünmenize neden olduysam, yanılmışım—şimdi görüyorum. İyi bir gelecek umudumuz olduğu için bir sevgimiz vardı. Ama naiftik. Ben naiftim. Hazır değilim. Acele ettik. Çok aceleci davrandık. Zamana ihtiyacım var. Alana ihtiyacım var. Lütfen benimle iletişime geçmeyin. Aslında bunu yapmak tehlikeli—beni zararlı bir yere koymuş olursunuz. Davayı gizlice takip etmeliyim. Ulusal Cephe'ye yardım etmeliyim. Bu yaz gençlik aşkına kapıldım. Şimdi benim için daha büyük endişeler var, buna güvenmelisiniz. Sen akıllı, güzel genç bir kadınsın ve kapını çalacak birçok erkek bulacaksın. Sana müreffeh bir gelecek dilerim. Sana neşe ve sağlık dilerim.

Saygılarımla, Bahman

Elleri titriyordu. Mektup Bahman'ın el yazısıyla yazılmıştı. Daha önceki tüm mektuplarını yazdığı aynı kağıttı. Ama kelimeler anlamsızdı. Bahman bunu asla yazmazdı.

Roya mektubu bıraktı. Ne kadar saçma, ne kadar anlamsız. Hiçbir şey anlamıyordu. "Bunu nerede buldun Zari?

Sana söyledim. Posta ile geldi.

Ama o mektuplarını bana hiç posta ile göndermezdi. Hepsi Kırtasiye Dükkanı aracılığıyla bana gelirdi.

Zari kollarını kavuşturdu ve ona baktı. "Peki şimdi onları nasıl ulaştırabilirdi?

Ama bu mektup kesinlikle anlamsız. Bugün ulaşması için, birkaç gün önce postalanmış olmalıydı—darbeden önce, dükkan yıkılmadan önce. . . .

Mektuplarından herhangi biri anlamlı mıydı, Kız Kardeş? Şimdi düşününce?" "Sen onları okudun mu?

Zari kızardı. "Elbette okumadım." Ekstra yüksek bir sesle cevap verdi, "O halde söyle bana, Kız Kardeş. Kendisi hakkında ne diyor?

Roya sadece başını salladı. "Meydana neden gelmediğini hiç söylemiyor. Bir kere bile.

Peki, mektubun bize bugün ulaşması için, senin toplantın gününden önce postalanmış olmalı, değil mi? Peki nasıl ona hitap edebilirdi?

Roya, Zari'nin haklı olduğunu biliyordu, her ne kadar bu durum onu hasta etse de, o korkunç mektubun buluşmaları gereken meydanda nerede olduğunu bile söyleyememesi canını sıkıyordu. Roya pes etti ve ablasına Bahman'dan gelen mektubu gösterdi. Bunun bir şaka, bir oyun olması gerektiği konusunda teyit istiyordu.

Zari mektubu çabucak okudu. Nefesini içine çekti ve "Bir yılan. Sana onun bir yılan olduğunu söylemiştim. Siyasi bir eşek!" dedi.

Asla böyle bir şey yazmazdı.

Abla, o siasi—bu siyasetçiler delidir. Sana saf Farsça ne olduğunu söylüyor. Neden ona inanmıyorsun?

Roya o gece yine dönüp durdu. Mektup baskı altında yazılmıştı. Öyle olmalıydı. Sonunda uykuya daldığında, Bahman'ın rüyasını gördü.

bir yerlerde esir tutuluyordu, gardiyanlar ensesinde nefes alıyor, saçlarını kavrıyorlardı anlamsız, duyarsız kelimeleri yazmaya zorlanırken.

“Senin için, Roya!”

Roya oturma odasına girdiğinde, annesi endişeli bir fısıltıyla ona telefonu uzattı: “Bahman’ın annesi.”

Roya o kadar şok olmuştu ki, ağır siyah ahizeyi kulağına zar zor götürebildi. “Selam, Hanım Aslan.”

“Roya?”

Çarpıntılı kalbinin telefonda duyulmayacağını umuyordu. Alışkanlıktan, saygıdan, büyüklerine saygı göstermeyi gerektiren sosyal kurallardan dolayı, “Nasılsınız, Hanım Aslan? Sesinizi duyduğuma çok sevindim,” dedi.

Bayan Aslan nefes almadan aceleyle konuştu. “Azizim, canım, bir şey söylemek istiyorum—zor. Bu arada Bahman geri döndü. Hepimiz kuzeydeydik. . . .”

“İyi mi?” Roya başı dönüyordu.

“Çok iyi. Neyse, detayları boş ver, seni üzmek veya yanıltmak istemem. Gerçek şu ki, Roya Can, gerçek şu ki Bahman bütün bu zaman boyunca gayet iyiydi. Orada bir villamız var, biliyorsun, insanlar gibi. Şey, senin yok ama bizim sahil evimizi sevdiğimizi biliyorsun. O oradaydı, bizimle birlikte ve evet, şimdi geri döndü. Gerçek şu ki, Roya Can, gerçek şu ki seni arıyorum çünkü . . . bunu nasıl söyleyeceğimi tam olarak bilmiyorum. Düğün iki ay sonra. Bahman evleniyor.”

Roya, Bayan Aslan'ı doğru duyup duymadığına emin değildi.

Canım, bunun senin için ne kadar zor olduğunu biliyorum. Elbette öyle olurdu. Tanrım, annene söyleyecek kadar cesaretim yoktu, affet beni! Sadece nazik olmuş zavallı annen. Siz iyi insanlarsınız. Bunu yanlış anlamayın. Siz iyi insanlarsınız ve babanız iyi bir adam ve devlet dairelerindeki memurluğu bununla ilgili değil. Bahman, babanın tüm olanlara rağmen kalıp Şah için çalışması gerektiğini anlıyor.

“Affedersiniz?”

“Her neyse canım, bu işler zordur—yanlış anlamayın. Hepimiz genç aşkın tünellerinden geçtik ve şahsen tanıklık edebilirim ki, onun dönemeçlerini, dolambaçlarını, gelgitlerini iyi bilirim.” Durdu ve sonra ekledi, “Kaybettiklerini. Bu yüzden bu kötü haber için sizden özür dilerim, ama o şimdi mutlu, Roya Jan, anlıyorsunuz. Ve siz gençsiniz. Hayat işte budur. Kaderimiz ellerimizde değil. Onu değiştiremeyiz. Allah nasip ederse başarılı olursunuz.”

Roya kelimeler bulamıyordu. Eli terliydi ve ahize parmaklarından kayacakmış gibi geliyordu.

“Şimdi gitmeliyim, planlanacak çok şey var! Neden size ve ailenize düğün davetiyesi gönderilmediğini anlayabileceğinizi umuyorum. O şimdi mutlu ve sağlıklı, umarım siz de öylesinizdir, kızım. Allah sizi korusun.”

Telefon görüşmesinden uzun süre sonra Roya yere oturmuş duvara bakıyordu. Annesi gelip onunla ilgilendi ve Roya'nın duyamadığı sözler söyledi. Zaman geçmiş olmalıydı çünkü Baba işten dönmüş onunla konuşuyordu ve Roya ağzının hareket ettiğini görebiliyordu ama ne dediğini hiç bilmiyordu. Sonunda, Zari'nin tiz sesi baygınlığını bozdu. "Sana söylemiştim," dedi kız kardeşini duydu ve "köpek oğlu köpek," ve "yalancı deli." Zari, Roya'yı yatağa sürükledi ve başına soğuk bir bez koydu. Roya ara sıra "adam gibi adam değil" ve "kaçık anne" gibi ifadeler duyuyordu. Ama su altındaydı. Etrafında her şey oluyormuş gibi oluyordu. Bayan Aslan'ın telefondaki sözlerini duymaya devam etti. Konuyla ilgili, cesur sesi. Bütün bu zaman yazlık villada mıymış? Bahman'ın evlendiğini ona anlatıyordu. Sanki salatalık fiyatını tartışıyormuş gibi. Ya da yaklaşan yağmur. Ya da sadece basit kader.

Zari o gece saçlarını gazete kağıdıyla sarmadı. O yalancı köpek Bahman Aslan'ı ve onun fırsatçı, paraya takıntılı kaçık annesini ne kadar çok sevmediğini tekrarladı.

Ve utanç ve paramparça olmuş bir kalple Roya sadece "Kız kardeş, haklıydın," dedi.

On altıncı Bölüm

1953–1954 Öncüler

“Kabul edileceksin, inşallah,” dedi Baba kahvaltıda. “Bir baba evladının kalbinin kırık olduğunu ne kadar süreyle görmeye dayanabilir? Öylece oturamazsın, Roya Joon. Sen de, Zari. İkiniz de. Umudunu ve gençliğini kaybetmiş bir ülkede . . . Geleceğini kaybedemezsin. Buna izin vermeyeceğim. Tanrı bize ikisi güzel ve zeki, vaat dolu iki kız evlat verdi, değil mi Manijeh Joon? Tanrı bize sadece bu iki çocuğu verdi; daha fazlası kaderimizde yoktu. Ülkemizin demokratik olmasına izin vermedi, neden? Tek istediğimiz bir söz hakkıydı. Halkın söz hakkı olması. Öyle değil mi Manijeh Joon?”

Maman kollarını kavuşturup pencereden dışarı baktı.

“Görüyorsun, kalbin kırıklığına, Musaddık'ın devrilmesine ve can kayıplarına rağmen, devam etmeliyiz, değil mi?”

Baba, Roya'nın Amerikan üniversitelerine başvurmayı düşünebilmesi için İngilizce derslerine başlamasında ısrar etmişti. Hatta Zari'nin de kaydolup İngilizce öğrenmeye başlamasını önermişti. Başlangıçta direndikten sonra Roya kabul etti. Bu, kalbinin kırıklığı ve kederinden tek tesellisi oldu.

“Bu eşi benzeri görülmemiş bir fırsat,” diye devam etti Baba.

“Bu şeyleri düşünmek bile imkansız. Kızların yurt dışına gitmesi? Okumak için? Oğlanları biliyorum. Zengin oğlanları. Varlıklı ailelerden. Biz sadece . . . biz ortadayız. Kendimize ne yapıyoruz?” Maman ağlamak üzere gibi görünüyordu.

Ama modern çağdayız. Kadınlar erkekler gibi yurt dışına okumaya gidebilir. Avrupalılar yapıyor. Amerikalılar yapıyor. Biz neyiz, geri miyiz? Değiliz. Ve neden

Sadece zengin hanımlar mı olmalı? Şimdi özel bir program var. Patronum yardım etmek istiyor. Zaten çok yardımcı oldu. Oğlu bu programı yaptı. Siz öncü olurdunuz, kızlar! Bunun ne anlama geleceğini düşünün. Ne fırsat. Eşi benzeri görülmemiş bir fırsat. Anneniz ve ben sizin yaşınızdayken, biri bize genç İranlı kadınların Amerikan üniversitelerinde okuyabileceğini söyleseydi, ne derdik biliyor musunuz?

“Aptal olduklarını,” diye mırıldandı Maman.

“Evet! Yani, hayır. Şaşırırdık. Gururlanırdık, sanırım.”

Zari iç çekti. Kazeb gelip bazı tabakları aldı. Roya hareketsiz oturdu.

“Şah hakkında ne istersen söyle, ama bu tür şeyleri gerçekten mümkün kılıyor. Kadınlara o kadar çok yardım ediyor ki, bunu kabul etmeliyim. Amerika'ya giderseniz ne olacağınızı biliyor musunuz?” diye sordu Baba.

“Deli,” dedi Maman.

“Hayır, deli değil! Söyledim: öncüler! Sizin nesliniz, İranlı kadınların bu tür bir fırsata sahip olmasına izin veren ilk nesil. Akıl almaz bir şey.” Baba yüzünü ovuşturdu. “Akrabalarım hakkımda bir şeyler söylüyorlar. Kızlarını yurt dışına göndermenin onursuzluk olduğunu. ‘Bekar kızlarınızı yabancı bir ülkeye nasıl göndermeyi düşünebilirsiniz?’ diyorlar. . . .”

Bekar. Roya terime irkildi. Bahman'ın Tahran'ın kuzeyindeki bir bahçede Şahla ile evlendiği istenmeyen bir görüntü zihninde canlandı. Bahman iki aydır evliydi. Cihangir'e göre düğün oldukça görkemli geçmişti. Şahla bir film yıldızı gibi görünüyordu. Bayan Aslan kendini aşmıştı.

“Tek söylediğim bir şeyler yapmamız gerektiği! Burada oturup somurtmak, yaşlı bir evde kalmış bekara dönüşmenin yolunu açacaktır. Tükeneceksin. Ya da git Amerikan üniversitesinde okuyabilirsin. Sadece bunu düşün. Gökyüzünde uçmak için bir uçağa binmek?”

“Zengin değiliz,” dedi Maman.

“Birçoğundan daha zenginiz. Yapılabilir.”

Roya ailesine asla evlenmeyeceğini veya başka bir çocuğun yanına yaklaşmayacağını söylemişti. O meydanda Bahman'ı beklerken, Bay Fakhri'nin öldüğünü gördüğünden beri geçen dört ayda, çoğunlukla evde kalmıştı. Odasında ağlıyordu

kapı kapandı, zar zor yedi, kendini boş hissetti. Lise zaten bitmişti ve planı Bahman ile yeni bir hayata başlamaktı, bu yüzden o olmadan aslında hiçbir şeyi kalmamıştı.

Sonunda Zari ile dışarı çıkmış ve bazen onunla bakkala yürümüştü. Şehirde Bahman veya arkadaşlarından herhangi birini görme olasılığından her zaman korkuyordu. Utanç onu doldurmuştu, kendi muhakeme eksikliğinden, aptallığından ve saflığından dolayı utanç ve pişmanlık. Jahangir'in evindeki danslar şimdi gördüğü yabancı filmler kadar uzak ve yabancı geliyordu. O danslara gitmiş miydi hiç? Bahman'ın kollarında hiç tango yapmış mıydı? Bütün bunlar gerçekten olmuş muydu? Şimdi İngilizce çalışmaktan ve Zari'nin yeni kelimeleri pratik etmesine yardım etmekten başka yapabileceği bir şey yoktu. Roya birlikte çalışmaktan bir nebze rahatlama buldu. Her zamanki gibi, zihinsel çalışma imdada yetişti.

Bay Fakhri'nin kırtasiye dükkanında geçirdiği günleri düşündü. Şimdi o sokağın tamamından kaçınıyordu. Oraya yaklaşmaya dayanamıyordu, hele de her şeyi yakıp kül ettikten sonra. Hala dükkana gidip Bay Fakhri'yi tekrar gördüğü rüyayı görüyordu. Dükkanına umutla koşup bir mektup vermek veya almak isteyen o kız kimdi? Ne kadar aptalmış o kız.

"...işte bu yüzden onları korumak istiyorum," diyordu Baba. Roya, onun sözlerini takip edememişti ve kızlarından mı yoksa turşulardan mı bahsettiğini bilmiyordu. "Bu, kızlarımın beni bırakıp dünyanın öbür ucunda üniversite eğitimi almak zorunda kalsalar bile. Bana öyle bakma, Manijeh Hanım. Çocuklar için fedakarlık yaparız."

Çocuklar için. Roya, Zari'nin akademik hayatının her zaman zor olduğunu biliyordu. Hala Yusuf'a bir ilgisi var mıydı? Şimdi üniversitede tıp okuyordu. Görünüşe göre Zari, Yusuf ile yüzeysel bir flörtleşmeden fazlasını yaşamıştı. Gerçekten İran'dan ayrılmak ister miydi?

"Amerika'da üniversiteye nasıl başvurulacağını öğrenmenin ne kadar zor olduğunu biliyor musun? Kendi şüphelerimi bir kenara bırakmak zorundaydım. Kalbim hala tuzla dolu! Sana söyleyeyim, yeterince sinir bozucu."

Annem koltuğunda kıpırdandı.

"Eğer patronum başvurular ve burs hakkındaki bilgilerle yardım etmeyi teklif etmeseydi, bunu nasıl yapabileceğimi bilmiyorum."

"Zari kalsın," dedi Annem. "Neden gitmesi gerekiyor? Zari kalsın."

"Manijeh Hanım, birlikte olmaları daha güvenli."

"Daha güvenli mi? Nasıl daha güvenli olabilir? Kızlarımızı tanımadıkları Amerika'ya gönderiyorsun. Modernliğin de bir sınırı var. Çocuklarımızı yurt dışına göndermek yeni burjuva modası mı?"

"Şah'ın kız kardeşi gitti—"

"Bu Şah'ın [illegible]"

"Biz Şah'ın kız kardeşi değiliz!"

Dördü masada oturmuş, Kazeb içeri girip çıkıp daha fazla tereyağı ve çay getirirken bile, tartışma Maman ve Baba arasında özel bir savaştı ve Roya ile Zari bunu biliyordu.

"Manijeh Hanım, çok uğraşmak zorunda kaldım! Kızları ikna etmek bile yeterince zordu. Tüm süreci anlamak da kolay olmadı. Bütün bağlantılarımı kullanmak, bunları nasıl yapacağımı öğrenmek için neredeyse yalvarmak zorunda kaldığımı bilmiyor musun?"

"Kim yapar bunu?" Maman gözleri dolmaya yakındı. "Çok küçükler."

"Modern düşünce tarzına ayak uydurmalıyız. Patronum yardım etmek istiyorsa, bu fırsatları varsa neden denemeyelim? Geri dönecekler. Hayal bile edemeyeceğimiz bir eğitim alacaklar. Sonra da bize dönecekler." Baba Roya'ya işaret etti. "Aylardır ağlamaktan başka bir şey yapmıyor. Burada depresif ve huysuzlaşıyor."

Roya kendini küçülmüş hissetti. Rolü, terk edilmiş sevgili, acıma ve omuz silkmelerin nesnesi haline gelmişti. Bu, aşağılanmanın ötesindeydi.

"Ve darbe ne oldu gördün," diye devam etti Baba. "Kırtasiyeci gitti! O kadar çok insan öldü ki. Ne için? İran şu an istikrarlı değil. İstikrarlı olmasını istiyorum, senin de olmasını istediğini biliyorum, neredeyse olacaktı. Belki de bu ülkenin kaderinde demokrasi yok. Tanrı denediğimizi biliyor. Babam 1906'da Anayasal Devrim için savaşıyordu. Şimdi bu kızların yaşındaydı. Onun kuşağı bize İran meclisini verdi. Ama şimdi neredeyiz? Bu ülkeyle hep iki adım ileri, üç adım geri. İyi bir başbakanımız olur olmaz, kenara itiliyor. Şimdi Şah gücünü pekiştirdi. Batı'nın bir uşağı olmaktan başka bir şey değil. Onların kuklası."

"Yani kızlar Batı'ya mı gitmeli? Hiç mantıklı konuşmuyorsun!"

"Demokrasiye burada güvenemeyiz. O hayal artık öldü. En azından Batı'da darbelerden veya diktatörlüklerden endişe etmek zorunda kalmazlar! Bu bir sigorta

Politika, Manijeh Hanım. Şu an ihtiyatlı olmamız gerekiyor. Mossadegh yanlısı pek çok kişiye baskı yaptılar. Belki de sıradaki biziz. Roya oradaydı, sokaklardaydı. Vurulabilirdi!

Baba Jan bunu söylediğinde yüzünü ellerine kapattı ve sessiz kaldı.

"Ben giderim," dedi Zari aniden. Dik bir şekilde oturdu. "Evet, Baba Jan. Başvuralım, deneyelim. Ben giderim. Roya ile birlikte. Sonra geri döneriz. Geri döneriz ve hayatımızın geri kalanında size ve Maman'a yakın oluruz ama kimsenin elimizden alamayacağı bir Amerikan eğitimiyle."

Baba Jan bayılacak gibi görünüyordu. "Zari!" dedi sadece. "Evet, evet. Demek istediğim bu. Bir kere o eğitime sahip olduğunuzda kimse sizden alamaz. Üniversiteden diplomanızı alıp cebinize koyabilirsiniz ve hayatınızın geri kalanında orada olacaktır. Hepsi bu kadar söylüyorum."

Pencereden gelen bir güneş ışığı bandında toz zerrecikleri süzülüyordu. Çayın kokusu bergamotluydu. Mutfaktaki Kazeb'in sesleri rahatlatıcı, tanıdıktı. Dışarıda bir seyyar satıcı pancarlarını mırıldanıyordu. Roya aşağılanmadan ayrılmak istiyordu ama tüm bunlardan ayrılmak istemiyordu: Maman'ın yumuşak varlığı, şehri, evi. Babasına veda etmek istemiyordu.

"Burada okuyabilirler. Burada başvurabilirler. Diplomasını buradan alabilirler," dedi Maman.

Baba başını salladı. Başka bir şey söylemesine gerek yoktu. Hepsi biliyordu ki burası darbenin şehriydi. Sebepsiz yere vurulan insanların şehri. Ve aynı zamanda Roya'nın nişanlısı tarafından ihanete uğradığı şehir. Bahman ile karşılaşmamak için hala etrafta dolaşmakta zorlanıyordu. Ya da Şahla. Ya da daha kötüsü, ikisi birlikte.

Zari çayından bir yudum aldı ve Roya ona şunu söylemek istedi: Benimle gelmek zorunda değilsin. Senin burada bir hayatın var. Yousof'a aşık olduğunu düşünüyorum. Elbette öylesin. Kal. Bizden birinin hayatı raydan çıktı diye ikimizin de rotasını değiştirmesi gerekmez. Sen Maman ve Baba ile burada kal. Yaşaman gereken hayatı yaşa. Benim hayatım havada; seninki olmak zorunda değil.

Bütün bunları küçük kız kardeşine söylemesi gerektiğini biliyordu. İyi bir abla böyle yapardı. Ama aileleri ne kadar modern olursa olsun, Roya'nın Baba'yı dinlemeyecek gücü yoktu. Ya da belki Zari'siz gitmeye dayanamıyordu ve Baba'nın hayalini kurduğu paket anlaşmadan gizlice memnundu.

Aynı şehrin başka bir mahallesinde Bahman yeni eşiyle oturuyordu. Jahangir'e göre Bahman, annesinin istediği gibi, ilerici gazete için gazetecilik işini bırakıp bir süre petrol endüstrisinde çalışmaya karar vermişti. Dünyayı değiştirecek çocuk annesini dinlemişti işte. Roya, onun Shahla'nın yanında uyandığını, onun önünde giyindiğini, petrol kârlarını nasıl maksimize edeceğini öğrenmek için işe gittiğini hayal ediyordu. Seçtiği hayat buydu. Annesinin onun için seçtiği hayat. Ve her şeye evet demişti. Başbakan Musaddık zaten gitmişti. Bahman ve Shahla'nın birlikte bir hayatı vardı.

O son mektuptan beri ondan tek kelime duymamıştı. Aramamış, yazmamıştı. Haberlerini Jahangir'den alıyordu. Ve gururu o kadar kırıktı ki ona ulaşamıyordu. Nasıl ulaşsındı ki, ona nasıl davrandıktan sonra? Son mektubunda özellikle kendisiyle iletişime geçmemesini söyledikten sonra? Çaresiz değildi. Yalvarmayacaktı. Zaten kendini ne sanıyordu? Ona dair ne kadar yanılmıştı. Ne kadar aptal. Ne kadar genç. Gerçekten Shahla ile evlendiğini düşünmek! Roya, kasabada nereye giderse gitsin peşini bırakmayan o acıma dolu bakışlardan nefret ediyordu: Zavallı şey! Ne kadar da mükemmel bir çifttiler! Şimdi ona bak. Ne kader! Son anda kırtasiyeciyi ittiğini biliyor muydun? Ölmüş! Zavallı kırtasiyeci...

Bu şehirde eskisi gibi devam etmek imkansızdı. Belki de Baba haklıydı. Tahran'dan ayrılmalıydı.

Elbette gideceğiz. Birlikte gideceğiz, Baba Can," dedi Roya. Vücudu şeklini kaybetmişti; bir hayalet gibi kahvaltı masasının üzerinde süzülüyordu.

Ay'a gitmek gibi gelse de, bu en azından birkaç yıl daha Bahman'dan kaçınabileceğinin garantisiydi. Aklına başına gelecekti. Bay Fakhri'nin düştüğü yerden ve birinin banka şubesi olarak yeniden inşa edileceğini söylediği dükkanın kömürleşmiş kalıntılarından uzak olacaktı. Okuyacak, sonra da ülkede üniversite diplomasına sahip az sayıdaki kadından biri olarak, üstelik Amerika'dan dönecekti. Gerçekten de yeni eğitimli modernleşmiş sınıfın saflarına katılacaktı. Öncü olacaktı. Neden olmasın? Burada başka ne yapacaktı? Zari'ye gelince, Roya küçük kız kardeşine bakacağına emin olacaktı. Bunu yapacaklardı. Daha önce absürt görüneni başkaları da yapmıştı. Ülke değişiyordu. Neden ön saflarda olmasın?

eğitim mi? Eğitimlerini bitirdiklerinde geri döneceklerdi, o zaman ona o acıma ve yargılama dolu bakışları atan herkese lanet olsun.

Baba başıyla onayladı ve başvurular için patronundan evrakları isteyeceğini söyledi. Bunu hem şaşkın hem de biraz utanmış gibi küçük bir sesle söyledi. Anne önce Roya'ya, sonra Zari'ye baktı ve gözleri yaşlarla doldu.

“Bak, bunu yapmak zorunda değilsin,” dedi Roya o gece yatmadan önce ablasına.

“Baba yalnız gitmene izin vermez.”

“Seninle Yusuf arasında bir şeyler var, değil mi? Son zamanlarda onun hakkında çok sessizsin. Sizin ikinizin durumu ne? Her detayı anlatmadan duramazdın. Neden bu kadar sessizsin? Bak, konuşmamanın sebebin benim nasıl tepki vereceğimden endişelenmen olduğunu biliyorum. Endişelenme! Mutluysan, ben de senin için mutluyum. Beni korumak zorunda değilsin. Aşıksan, o zaman Tahran'da kalmalısın.”

Zari saçlarındaki iğneleri çıkardı. Bayan Aslan, Bahman'ın düğün planları hakkında Roya'yı aramış aradığından beri, Zari saçlarını dalgalandırmak için gazete şeritlerine sarmayı bırakmıştı. Gün içinde saçlarını yanlara doğru iğneliyordu. Bu ona daha yaşlı, daha olgun bir görünüm veriyordu. Yanında İngilizce okuyan son sınıf öğrencisi bir kıza yakışıyordu. Roya, küçük kız kardeşinin son altı ayda ne kadar büyüdüğüne hayran kaldı. Sanki Roya ve Bahman'ın ayrılığı ve Bay Fakhri'nin ölümü Zari'yi de daha hızlı büyümeye zorlamıştı.

“Senin için fark etmez, Kız Kardeş.” Zari’nin elleri ensesinde duruyordu. Antik bir şiirde anlatılan bir heykel gibi görünüyordu.

“Her şeyi geride bırakmaya istekli misin?”

“Sen gidersen ben de giderim. Birlikte başlarız. Hem zaten. Sadece birkaç yıllığına, değil mi? Belki ben de kendimi bir şeylere dönüştürmeye çalışmalıyım. Yeni bir dünya. Biz özgürleşmiş genç İranlı kadınların yeni neslinin öncüleri biziz!” Babasını kusursuz bir şekilde taklit etti.

Kız kardeşinin bu yolculukta ona eşlik etme isteği karşısında hem şaşıran hem de gizlice rahatlayan Roya, sanki bir uçurumdan atlamak üzereymiş gibi hissederek yatağına gitti.

dondurucu, dalgalı sulara.

Yaz ayların başında mektuplar posta yoluyla geldi. Baba onları patronuna götürdü, patron da onlar için çevirdi. Evet, patronu onu temin etti, mektuplar evet diyordu. Hem Roya hem de Zari, Baba'nın patronunun tavsiye ettiği, uluslararası öğrenciler için özel bir burs programı olduğu için Kaliforniya'daki küçük kadınlar kolejine kabul edilmişlerdi. Evet, her biri birer yer kazanmıştı. Kendi lise mezuniyetlerinden bir yıl sonra Roya beklediği için aynı sınıfta başlayacaklardı ve evet, evet, evet, gerçekten de kabul edilmişlerdi. Hayır, orada tek İranlı kadın onlar olmayacaktı, bu yıl birkaç kişi daha kabul edilmişti! Muhtemelen Şah'ın akrabaları, Maman endişeyle söyledi. Ama kızlara yeni giysiler dikerek geç saatlere kadar oturdu, her birine birer sandık dolusu bluz, etek ve ceket yaptı. Kızları

kızlara yeni giysiler dikerek geç saatlere kadar oturdu, her birine birer sandık dolusu bluz, etek ve ceket yaptı. Kızları, dikebileceği en iyi giysiler olmadan Amerika'ya gitmeyecekti. En iyi, en yumuşak pamuktan her biri için birer elbise dikti (Roya için açık yeşil, Zari için pastel mavi) ve pazardan alabildiği en iyi, en yumuşak pamuktan, yakalarına kendi özgün küçük çiçek işlemelerini eklemek için iğnesini ustaca gezdirdi. Batist kumaş kesti ve her biri için dört farklı renkte bluzları dikmek için akşama kadar çalıştı: krem, beyaz, açık pembe ve bebek sarısı. Kasabanın kuzeyindeki dükkanlardan ceket ve pileli etekler aldı ve onları özenle ütüledi. Her sandığın dibine, pazardan aldığı iç çamaşırı ve

çorapları dikkatlice yerleştirdi. Roya ve Zari, Maman'ın sandıklarını inanmazlıkla paketlemesine yardım etti. Baba'nın tüm birikimi uçak biletlerinin satın alınmasına ve bursların karşılamadığı öğrenim ücretinin bir kısmına gitti. Kendi babasının evlenirken ona verdiği altın seke sikkeler koleksiyonunu sattı. Ek gelir için geç saatlere kadar çalıştı. Hatta Maman'dan, ebeveynlerinin ölümlerinden kalan küçük mirasından alıp kızlarla birlikte Amerika'ya göndermesini istedi.

Ayrıldıkları gün Maman, başlarının üzerinde bir Kur'an tuttu. Roya ve Zari, yolculukları için uğur getirmesi amacıyla üç kez altından geçip kitabı öptüler. Bu, tüm yolculuklar için güvenlik sağlamaya yönelik küçük bir ritüeldi. Roya ve Zari

Yazd, İsfahan veya Şiraz şehirlerine bir seyahate çıktıklarında aileleri her gittiğinde büyürken bu batıl ayini gerçekleştirmişlerdi. Kendilerini Tahran'da ziyaret ettikten sonra kuzeye köylerine dönen akrabalarının başlarının üzerine kitabı tutmuşlardı. Ancak Roya, Amerika'ya yapacağı bir yolculuk için Kuran'ın altından geçmeyi hiç beklemiyordu.

Bahman'ın acısı ve Bay Fakhri'nin ölümü ilk başta o kadar tazeydi ki; Roya derisinin yüzüldüğünü hissetmişti. Ama zamanla, açıkta kalan derinin yerine bir kaplama oluşmuştu. Uçağa bindiğinde Roya, derisinin, kemiklerinin, gözlerinin ve uzuvlarının farkındaydı ama kalbi kilitlenmişti. Eskiden inandığı şeylerin büyük bir kısmı silinmişti. Kalbi kapalı olacaktı, kendine bunu söz vermişti. Saçları özenle yapılmıştı, bir bavulun sapı avucuna batıyordu ve bir şekilde ayakları hareket ediyordu, biri diğerinin önünde. Zari'nin endişeli ama aynı zamanda biraz da heyecanlı olduğunu görebiliyordu. Maman'ın ağladığını duydu, Baba'nın bankadan aldığı bir avuç yabancı yeşil banknotu sayıp onlara verdiğini izledi. Bunların hepsini bir rüyadaymış gibi kaydetti.

Hava, havaalanına giderken barut rengindeydi ve yağmur yağacak gibi görünüyordu; bulutlar çok doluydu. Ama gri yığınlar alçak ve ağır kaldı. Tanıdık binaların ve sokakların yanından geçtiler, sayısız kez yanından geçtikleri dükkanlar. Cafe Ghanadi, eski okulları ve Soraya Caddesi'ndeki Maman'ın çocukluk evi. Baba uzun bir yol aldı ve onlara bu şehirden son bir bakış verdi, yakında onlar için görünmez olacak - en azından bir süreliğine. Kasıtlı olarak Sepah Meydanı'ndan ve Kırtasiye Dükkanı'nın yerinden kaçındı. Roya evine, ailesine ve geride bıraktığı her şeye karşı bir sevgi dalgası hissetti.

“Kampüsü seveceğiz, değil mi Roya?” Zari elini sıktı. Roya başıyla onayladı.

“Zaten bu ülkede kalmaya değmez.” Baba inanmış gibi görünmeye çalıştı. “Gerçek demokratik liderimizi devirdiler. Şimdi yabancı güçler ve uşakları bizimle istedikleri her şeyi yapabilirler. Şimdilik değmez. Git. Git ve özgür ol. Yapabildiğin her şeyi öğren. Bir diktatörün boğazını sıkarak ve istediği zaman ateş edebilen bir hükümetle burada olmaktan daha iyi.”

Roya, Maman'ın onu durdurup, "Mehdi, bu saçmalığa son ver. Şah karşıtı söylemlerine yeter," demesini bekliyordu. Ama o sadece arabada hıçkırıklarını bastırmaya çalıştı ve tek kelime etmedi.

Kızlar uçağa bindiler. Şehrin üzerinde süzülürken, öleceklerinden tam emin olmasalar da birbirlerinin ellerini tuttular. Bu şey nasıl havada kalabiliyordu? Uçak hızlanıp sihirli bir şekilde gökyüzüne yükseldiğinde, Roya yağmur selleri taşıyan bulutlara neredeyse dokunabilecekmiş gibi hissetti. Yükseldikçe, Tahran'ın üzerinde alçakta asılı duran şişkin bulutların nihayetinde boşalmasını, dağılıp gözyaşlarından oluşan bir tsunami ile tüm şehri ve içindekileri ıslatmasını diledi. Ama belki de Tahran'ın üzerindeki gri yığınlar her şeyi içlerine atmış ve tek damla yağmur bırakmamışlardı. Gittikçe uzaklaşırken, memleketinin hakkında artık asla bilemeyeceği o kadar çok şey olacağını düşünmek onu şoke etti.

ettı...

Üçüncü Bölüm

On yedinci bölüm

1956

Kaliforniya Kahve Dükkanı

Kaliforniya yeni ve parlaktı. İçindeki her şey yeni alınmış ve açılmış bir oyuncak gibi görünüyordu. Güneşle yıkanmış binalar, pırıl pırıl sokaklar, göz kamaştıran dükkanlar, erkeklerin bedenlerindeki daracık gömlekler ve kadınlardaki göz alıcı kıyafetler, Cinema Metropole'deki bir filmden fırlamış gibiydi. Yeni evinin göz kamaştırıcı güneşli havasına rağmen Roya, kronik bir ev hasreti çekiyordu. Zari, onu önceki hayatına bağlayan tek şeydi.

İki kız kardeş hayatta kalmak için birbirlerine güveniyordu. Yeni pansiyonlarında yaşamayı ve Bay Area'daki Mills College kampüsünde gezinmeyi öğrendiler. Birlikte yeni dillerini konuşmayı öğrendiler. Başlangıçta Roya bir mim gibi hissediyordu, İngilizce kelime eksikliğini el hareketleri ve abartılı omuz silkme hareketleriyle telafi ediyordu. Tek eksik olan boyalı gözyaşlarıydı.

Yeni bir ülkede olmak, karanlık bir odaya dalmak gibiydi. Başlangıçta hiçbir şey ayırt edilemiyordu; en iyi ihtimalle her şey bulanık lekelerdi. Ama sonunda gözleri alıştı. Daha önce anlamsız olan formlar yavaş, zahmetli bir şekilde odak noktasına oturdu. Roya ve Zari, çoğu zaman körlerin körleri yönlendirmesine rağmen birbirlerine rehberlik ettiler. Birkaç başka kadın öğrenciyle birlikte kaldıkları ev sahipleri Bayan Kishpaugh'a kibarca gülümsediler.

Roya, tüm acılarına, kalp kırıklıklarına ve siyasi karmaşasına rağmen Tahran'ı geride bırakmak istememişti. Yine de ilmek ilmek yeni bir hayat kurmaktan başka çaresi yoktu. İleriye gitmek zorundaydı. Ve Zari onu şaşırttı. Tahran'da,

Roya, kız kardeşini sık sık kibirli ve kendi içine kapanık biri olarak düşünürdü. Ancak hayatlarının bu yeni bölümünde ve neredeyse takıntı derecesinde bir odaklanmayla Zari, boğulmaktan kurtaracak havayı soluyormuş gibi yeni Amerikan kültürünü içine çekiyordu. Kadınlar kolejindeki ikinci yıllarında, hem Roya hem de Zari derslerinde başarılıydı ve sinemaya gittikleri, akşam yemeği yedikleri ve bazen çilekli sütlü içecekler paylaştıkları küçük bir arkadaş grubu edinmişlerdi. Ev özlemine rağmen bile.

Dili kimya ve biyoloji derslerinde başarılı bir şekilde ustalaşmak yeterliydi. Roya erkeklere yemin etmişti. Ama Zari, Amerika'ya kendini attığı halde açık, kıkırdayan ve aptalca davranmaya devam ediyordu. Kısa süre sonra, bir sınıf arkadaşının evinde tanıştığı Jack Bishop adında genç bir adam, Zari ile giderek daha fazla vakit geçirmeye başladı. Yousof, evdeki tüm Hassanlar, Hüseyinler ve Keyhüsrevler bir yana, bu Jack'in yanında sönük kalıyordu. Jack oduncu gibi görünüyordu: geniş omuzlu, yapılı ve kesime ihtiyacı olan kirli sarı saçları vardı. Sürekli sigara içiyor, sırıtan ve saçlarını gözlerinden uzaklaştıran biriydi. Babası seyyar satıcıydı ama Jack kapitalizmin boyunduruğundan kurtulmak ve Walt Whitman'ın eserlerini daha iyi tanımak istiyordu. Zari büyülenmişti. Roya, kız kardeşinin süslü partilere gitmek ve zengin bir adamla evlenmek isteyen telaşlı İranlı kızdan, sadece Jack Bishop'ın neden şiiri sevdiğini anlamaktan başka bir şey istemeyen bir kıza dönüşmesini izledi. Roya, genç aşkın ne kadar gelip geçici ve öngörülemez olduğunu ilk kez değil, o anda fark etti. Zari, Jack'in varlığında adeta havalanıyordu. İşte böyle, ona delicesine aşık oldu.

Berkeley'deki Telegraph Avenue'da bir kafede yuvarlak bir masada, kitap yığınının arkasında Roya, kimya sorunlarını anlamlandırmaya çalışarak laboratuvar defterine yazıyordu, başkalarıyla göz temasından kaçınıyor, Mrs. Kishpaugh'un evindeki odasına dönüp uyumak istiyordu. Öğleden sonra geç saatlerdi ve kafedeki gürültü ve uğultu sinirlerini yatıştırmaya pek yardımcı olmuyordu, oysa özellikle buraya gelmişti, arka plan gürültüsünün ders çalışmayı bir şekilde daha az zahmetli hale getireceğini umuyordu. Salı sabahı saat 9'da -üç kısa gün içinde- kimya finaline girecekti. Tamamen geride kaldığını hissediyordu.

ve hazırlıksızdı, ders kitabındaki kelimeleri, sembolleri ve sayıları anlamlandırmaya çalışıyordu. Çok daha erken çalışmaya başlamalıydı; her şeyi son birkaç güne bırakmıştı. Şimdi materyallerin altında eziliyor ve yetişmesi gerekiyordu. İran'dan sık sık teşvik edici mektuplar gönderen Babası, bilim insanı kızlarının dünyadaki yerlerini garanti edecekleri son teknoloji konularında eğitim görmelerinden gurur duyuyordu! Ve ikisi de böylesine zor bir dil olmasına rağmen İngilizce'yi bu kadar hızlı öğreniyorlardı! Roya aslında hiç bilim insanı olmak istememişti. Ama darbenin dehşeti, Bahman'ın ihaneti ve Tahran'daki yürek acısından sonra, ne istediğinin pek de önemli olmadığı anlaşılmıştı. Hayatta kalması gerekiyordu. Şiir kitapları ve yabancı romanlar ona ne fayda sağlamıştı? Kimya derecesinin en azından hayattaki bazı belirsizliklere karşı onu bağışıklık kazandırabileceğini umarak, sadece Babasını memnun etmek için değil, Mills College'da bilimi şiddetle takip etti.

Ancak ders kitabındaki elementler ve moleküller başını döndürüyordu. Salı sabahı, saat 9'u düşünmek bile bedenini kasıyordu. Bu sınava nasıl hazır olacaktı? Güçlü kahvesinden bir yudum aldı, fincanı bıraktı ve çay kaşığıyla gergin bir şekilde sıvıyı karıştırdı. Başarısız olamazdı. İyi notlar almalı ve o kimya derecesini onurla tamamlamalıydı. Babası ve Annesi onun burada olması için çok şey feda etmişti.

Üzerinde mavi bir blazer ve gri pantolonla içeri girdi, saçları başının üstünde bir kum tepesi gibiydi: Fransız çizgi roman serisi Tintin'in sarışın bir versiyonu. Ceketindeki altın düğmeler parlıyordu ve sıradaki duruşunda rahat hareket ederek siparişini verdi.

Ona bakmamaya çalıştı. Çocukken o Tintin çizgi romanlarını çok sevmişti ve Bay Fakhri kırtasiye dükkanını onlarla doldurmuştu. Ama bu genç adam çizgi roman karakterinden çok daha yakışıklıydı. Açıklanamaz bir şekilde görünüşü onu büyülemişti. O kadar ki çay kaşığı elinden düşüp yere düştü. Aman Tanrım. Eğildi, kaşığı aldı ve yenisini almak için tezgaha yürüdü, süt ve krema sürahilerinin ve şekerliklerin yanındaki sepete uzandı. Bir kaşık alırken dirseği bir fincan kahveyi devirdi. Fincan yere sekti, koyu sıvı her yere döküldü, fayansları ıslattı, her yere çizgiler halinde yayıldı. Roya'nın çığlığı tiz, o kadar Farsça bir "Vaaaaay"dı ki utanç ve şoktan çıktı. Bir tane kaptı

birkaç peçete aldı ve yaptığı dağınıklığı silmek için yere çömeldi, ama bu durumu daha da kötüleştirdi. Peçeteler hatasını emmeye çalıştıkça dağılıyordu.

“Hey, sorun değil. Ben hallederim.”

Başını kaldırdı ve Tintin'in göz hizasında diz çöktüğünü gördü. Gözleri Sinatra mavisiydi. “Bunun için endişelenme,” dedi nazikçe.

Şimdi gri yün pantolonlarını gördü, birlikte yakın mesafede diz çökmüşlerdi. Kaliforniya'da kim yün giyerdi? Roya, Tahran'dan ayrıldığından beri yün görmemişti.

“Çok üzgünüm,” diye mırıldandı. Ah, ne kadar da kötü görünüyordu, eski tarz bir İran tuvaletinin üzerine çömelmiş gibi, utanç verici döküntüsünü siliyordu. Lütfen kafenin gürültüsünün tamamen geri gelmesini dileyin. Lütfen dikkat her

şeye, ama ona düşsün.

“Gerçekten büyük bir şey değil. Biliyor musun? Zaten farklı bir kahve istiyordum.” Mavi gözlü adam gülümsedi.

Roya, etraflarındaki uğultu tekrar yükseldiğinde rahatladı. Kendilerine bakan kafe çalışanları sipariş almak için geri döndüler, dağınıklığı ikisine bıraktılar. İkisi de dökülen kahveyi peçetelerle sildi. Adam, Amerikan süpermarketlerinde satılan, devasa köpükler oluşturan ve parmaklarının arasında köpüren türden şampuan gibi kokuyordu.

“Sana bir şey söyleyeyim. Bir fincan daha kahve alacağım. Ve sen de bu yüzden kötü hissetmeyi bırakacaksın. Kulağa plan gibi geliyor mu?”

Roya'nın bildiği hiçbir plana benzemiyordu ama adamın basit anlatımından hoşlanmıştı. Başını salladı, gülümsedi ve tekrar başını salladı, Zari'nin deyimiyle "yabancı gibi baş salladığını" fark etti. Masasına geri döndü, sandalyeye oturdu ve tekrar defterine kalemi bastırarak moleküller için altıgen şekiller çizmeye başladı. Kafede çoğunlukla UC Berkeley öğrencileri vardı ama Mills College'dan da oldukça fazla öğrenci bulunuyordu. Hava kafein ve stresle keskinleşmişti. Herkes finaller için çalışıyordu. Noel tatili, o çok ihtiyaç duyulan moladan önce halledilmesi gereken bu kadar çok işin olduğu işkence dolu engellerin ötesinde bir serap gibi beliriyordu.

Aniden defterindeki şekiller bir gölgeyle karardı. Başını kaldırdı ve mavi blazer ceketli adam masasının yanında duruyordu.

“Müsade ederseniz?” O gülümseme yine.

Ne diyeceğini bilemedi.

“Bugün bu kahve dükkanı her zamankinden daha kalabalık, değil mi?”

Kahve dükkanı. Bu ifade, hiç gitmediği ama filmlerde gördüğü Orta Batı'daki şirin kasabalar kadar masum, yoğun bir şekilde Amerikalı gibi geliyordu. Kahve dükkanı. Kim böyle konuşurdu? O ve Zari hep 'kafe, kafe, kafe' derlerdi. İşte karşısında sarışın, Tintin gibi, kahve dükkanı gülümsemeli, Robert Mitchum filminden çıkmış bir blazer, Londra'ya değil, Berkeley, Kaliforniya'ya ait flanel pantolonlar giymiş biri vardı.

“Lütfen.” Roya masada yer açmak için kitaplarını düzgün bir yığın yaptı. Denizi yarmış gibi hissediyordu. Fazla mı ileri gittiğinden emin değildi. Ama hayır demek kabalık olmaz mıydı? Bu ülkedeki kuralları bilmeyi diledi. Bazen hiç kural yok gibiydi. İran'da, nerede geleneğin, tarofun ve büyükbabanızın kim olduğunun nasıl davranılacağını belirlediği yerlerde çok daha kolaydı.

“Walter. Boston'danım.” Elini uzattı.

Onu sallamalı mıydı? Bunu burada yapmışlardı. Amerikalılar, sanki bir iş ortağıymışlar, bir anlaşma yapıyorlarmış, bir sözleşmeyi mühürlüyorlarmış gibi el sıkışmayı severlerdi. Elini onun eline koydu ve onun rahat kavrayışı onu şaşırttı. Yüzünün kızardığından emindi. Bir erkeğin elini kendi elinde hissedeli uzun zaman olmuştu. Karşısında oturduğunda, cüretkarlığı onu biraz ürkütmüştü ama burası böyleydi, değil mi, her şey çok kolaydı; tüm ailenizi utandıracak katı

sosyal kurallar yoktu, geri döndüğünüzdeki gibi çılgın kurallar yoktu.

Diğer öğrencilerin çoğu gibi kendi kitaplarını çıkaracağını, arkalarına saklanacağını, tüm finaller hakkında iç çekip şikayet edeceğini düşünmüştü. Ama bunun yerine taze kahvesini karıştırdı ve sanki İtalya'da bir meydanda dağlara bakıyormuş gibi, sanki dünyada tüm zamana sahipmiş ve acelesi yokmuş gibi yudumladı. Kendisiyle ilgili her şey temiz ve bakımlıydı. Açıkçası onun orada otururken ders çalışamazdı. Ona neden evet demişti ki? Ona kaçıncı sınıfta olduğunu sorduğunda, Roya onun ağzından sabun köpükleri çıktığını hayal etti. Bu adam yeni yıkanmıştı; hiç terlediğini göremezdi. Ama onu etkileyen resim kadar kusursuz görüntüsü değildi. Onun

tarzı. Kahvesini yudumlayışı bile ölçülü, rahat ve acele etmeden yapılıyordu. Güvenli görünüyordu.

Bir zamanlar aceleci bir çocuk tanımıştı, onun tutkusu, coşkusu ve öngörülemezliği tarafından sürüklenmişti. Bu hatayı bir daha yapmayacaktı. Heyecan abartılmıştı. Hatta Bahman ve ihanetinden sonra Roya bir erkeğe bağlanmamaya yemin etmişti. Amerika'da çok çalışacak, İran'a dönecek, iyi bir iş bulacak ve mali olarak bağımsız olacak, denklemler, deneyler ve saf bilimden oluşan bir bekarlık hayatı yaşayacaktı. Rezervi ve en kararlı olanları bile pes edip daha kolay, daha az dikenli avlara yönelten bir çelik gibi sağlam duruşunu koruyacaktı.

Ama bu adam, bu mavi blazer ceketli kahveci delikanlısı tatlıydı ve onunla masasında oturmasına izin vermişti. Gülümsedi ve saflığıyla büyüleyen nazik bir sohbet yaptı. İma yoktu, neredeyse hiç flört yoktu. Saygı vardı. Sadece ona sorular sordu, cevapladığı sorular. Birine çekilme fikri onu ürkütüyordu. Bahman'ın kollarındaki o uysal, macun gibi kız olamazdı bir daha.

“Ve kimyayı tatmin edici buluyor musun?” Walter ona ciddi bir şekilde baktı.

“İleri kimya dersini alıyorsun, değil mi?” Ders kitabını işaret etti. “Beklediğin gibi mi? Çünkü bir sınıf arkadaşım, Omar Said, Lübnanlı. Ve bana Beyrut'ta öğrendiğinin aslında burada sunduğumuzdan daha derinlemesine olduğunu söylüyor. Bu yüzden merak ediyordum...”

“Pekala, İran'da üniversiteye hiç gitmedim. Lise eğitimimi orada aldım. Yani evet, bu oldukça... derin. Yani tatmin edici. Kimya. Ders.” Neden bu çocukla konuşurken bu kadar telaşlanmıştı? Tanrı aşkına.

Bir an onu inceledi, sonra eğilip fısıldadı: “Bu Kaliforniya kültürü bana da biraz yeni.”

“Affedersiniz?” Elbette aksinden, kara saçlarından ve gözlerinden yeniliğini tahmin etmiş olmalıydı. Ama gittiği her yerde bir yabancılık mı yayıyordu? Nereye giderse gitsin etrafında gül suyu ve safran kokusu yayıldığını hayal etti. Ancak, sanki kendisinde hiçbir şey garip değilmiş gibi, onunla rahat bir şekilde konuşmaya devam etti. Lisans eğitimi için Batı Yakası'na taşındığını ancak Kaliforniya'da kendini yabancı gibi hissettiğini anlattı. New England'dan ve geçirilen kışlardan bahsetti.

kızakla kayma ve Cape'de yazlar, ıstakoz ruloları yeme ve "Kırmızı Çoraplar" adlı bir takımı tezahüratla destekleme. Kırmızı Çoraplar mı? Bir takım için ne kadar saçma bir isim. Walter'ın Yeni İngiltere'deki çocukluğunu anlatması, Roya'ya Bahman ile Cinema Metropole'de izlediği bir Amerikan filminin sahnelerini hatırlattı.

Walter'ın söylediklerine odaklandı. Rahatlatıcıydı, ne kadar şaşırtıcıydı. Bir aile TV şovundaki bir karaktere benziyordu. Başbakanının darbeyle devrildiği bir ülkeden ayrılmamıştı. Ayaklarının dibinde vurulan adamlar görmemişti. Kızakla

Başbakanının darbeyle devrildiği bir ülkeden ayrılmamıştı. Ayaklarının dibinde vurulan adamlar görmemişti. Kızakla kaymış ve sıcak çikolata içmişti. Giydiği mavi blazerın arkasında, çoğu insanın sahip olmak için her şeyi vereceği bir masumiyetin farkındaydı. Ona bu basitliği, bu karmaşıklıktan yoksunluğu imreniyordu.

Birlikte otururken, çoğunlukla dinledi ve biraz paylaştı. Hâlâ kekelediği İngilizcesiyle, geçmişi, yaşadığı pansiyon, kız kardeşi Zari hakkındaki soruları yanıtlamaya devam etti. Evet, bilim insanı olmak istiyordu.

Kahvesini bitirdiğinde Walter ayağa kalktı ve iki tane daha getirdi. Ona bir fincan uzatırken, bir kafede durmuş ona kahve uzatan ve beğenip beğenmediğini soran başka bir adamı hatırladı. Walter'dan fincanı hızla aldı ve çok sıcak olmasına rağmen yudumladı. Konuşmaya devam ettiler. Karşısında otururken, onu dinlerken içinde bir şeyler açıldı. Uzun zamandır tuttuğu gerginlik biraz gevşedi. Uzun zamandır olmadığı kadar rahatlamıştı. Finaller bitmeden ve molası için Boston'a dönmeden önce onu Powerhouse Galerisi'ne götürüp götüremeyeceğini sordu. Bir plan gibi mi geliyor? diye sordu.

Mavi gözleri onunkilerle buluştu.

Tam bir planın olması gerektiği gibi geliyordu.

On Sekiz

1957

Alternatif Plan

Çoğu gün işten eve Baharestan Meydanı'ndan yürürüm. Kırmızı giysili kadın çeşmenin yanında, hareketsiz duruyor. Gözleri sürmeli, saçları keçeleşmiş ve kuru. Sevgilisi tarafından yıllar önce terk edildiğinden beri elbisesini hiç değiştirmediği söylenir. Ve her gün oraya gider - zavallı kayıp ruh.

O meydandan yürüyerek geçmemeliyim; eve gitmenin başka yolları da var. Ama kendimi alamıyorum. Yine özlem ve pişmanlıkla doluyorum. Zamanı geri döndürmek için bu sonsuz arzu.

Tanıştığımız gün Kırtasiye Dükkanı'ndaki gözlerinin ifadesini hatırlıyorum. Ayakkabılarını hatırlıyorum. Seninle birlikte olmanın beni hiç olmadığım kadar mutlu ettiğini hatırlıyorum.

Annemin ruh hali değişimleri azaldı. Daha sakin, ama neredeyse fazla sakin. Vahşi öfke nöbetleri ve kızgın çıkışlar çoğu gitti. Ama düşük seviyeli kronik bir üzüntüsü var. İç yaralarını şimdi sessizce iyileştiriyor. Bay Fakhri'nin ölümü onu çok sarstı.

Roya Canım, keşke fikrini değiştirmeseydin. Keşke ruhsal durumu senin için dayanılabilir olsaydı. Ama sen kendi seçimiini yaptın ve ben hayatına zorla girmeyecektim.

Geçti, bitti

Geçti, bitti.

Demek Musaddık gitti. Şah'ın kontrolü giderek artıyor. Kendimin genç bir versiyonu öfkeli olur ve savaşmak isterdi. Ama savaşmaktan vazgeçtim. Darbeden bu yana dört yıl geçti. İnsanlar bir liderin kaybına yas tutuyor, ama benim hissettiğim tek şey senin kaybın.

Jahangir sana babamın yaklaşık bir yıl önce vefat ettiğini söyledi mi bilmiyorum? Bu arada Jahangir ile hala ara sıra telefonlaştığınıza çok sevindim, bu sayede sizden haber alabiliyorum. Babam için küçük bir cenaze töreni düzenledik. Annem ayrıntılı davetiyeler yazıp yıllardır bizi dışlayan aileye gönderdi. Okuma yazmayı babamdan öğrenmişti. Ailesi fakir, okuma yazma bilmezdi. Onun ailesi ise alimdi. Evlilikleri sınıf sınırlarını yıkmıştı, babamın ailesi için bir utanç kaynağıydı. Bu karardan dolayı dışlandı. Ama onu seviyordu! Onu sevdiğini biliyorum. O gençken de sevdi, tarif edilemez kayıplar yaşadıklarında da sevdi ve depresyonu boyunca da sevdi.

Onlara vermeye çalıştığım koşulsuz sevgi buydu, zaman zaman ne kadar zor olsa da. Senin de ona zamanla aşık olabileceğini düşünmüştüm. Bütün bunlara rağmen.

Başkaları babamı zayıf görürdü ama ben artık görmüyorum. Zeki, sadıktı. Adil olmak için çok çabaladı. Birçok yönden, toplumumuzun ataerkil sistemine uymuyordu. Anneme saygı duyuyordu. Annemin acılarını ve ruh hallerini atlatmasına yardım etmeye çalıştı. Ruhsal durumuyla mücadele edenleri kültürümüzün acımasızca yargıladığı gibi onu yargılamadı.

İkisi de kendi sınıflarının dışından biriyle evlendiği için, aptalca da olsa, annemin sevgiye saygı duyacağını hep düşünmüştüm. Sevgi için evlenmek. Bazıları için romantik saçmalık olarak görüldüğünü biliyorum. Şairler, kendi şairlerimiz, sevgi hakkında çok şey yazdılar ve Amerikan filmleri de bununla takıntılı. Ama tabii ki hala statü elde etmek veya sürdürmek için bir sözleşme olarak evlilik geleneği duruyor.

Seninle tanıştıktan sonra, içine gömüldüm—sende boğuldum. Görebildiğim tek şey sendin. Birlikte bir gelecek hayal etmeye cüret ettim. Planlarımız netleştikçe umutlarım yükseldi. Senden başkasını düşünemiyordum. Ama annem Şahla'da ısrar ediyordu.

Böylece ona sana aşık olduğumu söyledim.

Ona söylediğimde hat hat çekiyordu—asla unutmayacağım. Harfleri kopya çekmek onu sakinleştiriyordu ve doktor bunu sinirleri için tavsiye etmişti. Kısa bir an yüzünde bir şefkat ifadesi belirdi. Ama sonra kasıldı ve "Basseh" dedi.

Yeter, dedi. Saçmalığı bırak.

Mali durumumuz sallantıdaydı, annemin deniz kenarındaki "villamız" hakkında ne kadar övünmeyi sevdiğine rağmen. Övünmelerinin seni çıldırttığını biliyordum. Bunları senin önünde "zenginliğimiz" hakkında söylediğinde utançtan erimek istiyordum. Hatta şimdi bile, ona söylediklerinden bazılarını düşündüğümde yok olmak istiyorum. Ama gerçek şu ki babam terfilerde göz ardı edilmişti. Mühendislik işinde yerinde saydı. Zengin bir aileden gelmesine rağmen, annemle evlendikten sonra akrabalarının onu reddetmesi, onlardan hiçbir şekilde, özellikle de mali olarak yardım isteyemeyeceği anlamına geliyordu. Yıllar geçtikçe, annemin akıl sağlığı onun akrabalarından kaçmak için daha da büyük bir nedendi, çünkü kız kardeşleri bizi birkaç kez gördüğünde, hastalığının onun için baştan beri yanlış kişi olduğunu doğruladığını açıkça belli etmişlerdi.

Şehla'nın ailesi Şah ve kendi babasının güçlü konumu sayesinde zengindi ve annem onunla evlenmesini faydalı, hatta gerekli görüyordu. Annem, "Elbiselerini ve incilerini Paris'ten alıyorlar," derdi. Sanki beni zerre kadar ilgilendiriyordu. Ben ülkem için endişeleniyordum. Musaddık'ı destekliyordum çünkü ilerleme, demokrasi ve özerklik vaat ediyordu. Şah'ın yabancılara boyun eğmesine, omurgasızlığına tahammül edemiyordum. Musaddık'ın bağımsız gücüne hayrandım. Ama konudan saptım. Kısacası, Şehla'nın geleceğime dair görüşümle hiç uyuşmadığını söylemek yeterli.

Yaptın. Son mektubunu aldığımda, hayatını benimle geçirmek istemediğini söylediğinde, annemin durumu senin için taşınamayacak kadar fazlaydı, bu zihinsel istikrarsızlığa sahip bir aileye evlenemezdin dediğinde - ne yapabilirdim? Ailemi sana zorla kabul ettirmeyecektim. Onun durumunu değiştiremezdim, ne kadar isterdim. Beni, onu reddetmen beni çok incitti, Roya Joon. Buna ne diyebilirdim? O

Annem, ve hayatımızda olmaması gibi bir ihtimal yoktu. Senin hayallerini durdurmak istemedim. Gitmene izin vermeliydim. Beni görmek istemedin ve buna saygı duydum. Senin için daha çok savaşmalıydım. Ona bunun onun hatası olmadığını gösterebilmeliydim. Sana onun geçmişinden ve onu bu hale neyin getirdiğinden biraz bahsetmeliydim. Ama çok utanmıştım. Ve çok incinmiştim.

Cahangir bana gittiğini söylediği gün, derim yüzülmüş gibi hissettim. Kaliforniya'yı hayal bile edemiyorum. Ama ne kadar harika, Roya Can, orada Cary Grant, Lauren Bacall, Humphrey Bogart, Ernest Hemingway ve Başkan Eisenhower'ın diyarlarında olduğunu düşünmek. Bahsedecek Amerikalım kalmadı. CIA'den bahsetmeyeceğim. İyi olacağım. Darbemizde elleri olduğunu düşünmek hala içimi kanatsa da. Orada, Amerika'da senin için mutlu olmak istiyorum ve mutluyum. Ama yeni evinin hükümetinin bize yaptıklarını... Bir gün kanıtlanacak. Bir gün dünya, oradaki hükümetin buradaki hükümetimizi devirdiğini bilecek. Ne için? Kaybedilen hayatlar, çekilen acılar—bunlara değer miydi?

1953'te bizim için gelişen olayların dönüşünü asla anlayamayacağım. Senin ve benim için demek istiyorum—bütün lanet ülkeyi bir kenara bırak. Yüz yaşına kadar yaşasam da bunu tam olarak kavrayamayacağım. Sanırım bu ülkede kaybedilmiş bir davayız.

Neslimiz o yaz ne öğrendi? Siyasi değişimi sağlamak için her şeyi doğru yapsak bile, bir günde, bir öğleden sonra, yabancı güçler ve yozlaşmış İranlılar her şeyi yok edebilirdi.

28 Mordad (veya sizin Batı takviminizde 19 Ağustos) olaylarının sırasını tekrar tekrar yaşadım. Şimdi bile, seni o meydanda görmek, yanımda hissetmek, sana sarılmak istiyorum. Evlenme ve Boşanma Dairesi'ne giderdik. Daireye ne zaman varacağımızı dakikasına kadar planlamıştım. Ayarladığım memur, evraklarla hazır olacağını söyledi.

Jahangir sana şimdi petrol şirketinde çalıştığımı söylemiş olmalı. Kapitalizmin çarklarında sadece bir dişli. Gençken kim olmak istediğimize dair kendi beklentilerimizi her zaman karşılamıyoruz, bu kesin. Merhum Bay Fakhri bana "dünyayı değiştirecek çocuk" derdi. Eskiden idealist genç çocuğu düşünüyorum ve utanmaktan çok mahrum hissediyorum.

Hayatın tüm kuytu köşelerindeki üzüntüyü temizleyebilseydim keşke. Yaptığın seçimleri bir nedenle yaptığını kabul etmek istiyorum. Sonuçta bir bilim insanı olacaksın. Sağlıklı ve mutlu olmanı umuyorum. Gerçekten umuyorum.

Ve Roya Joon, inan olsun ya da olmasın, bu kış baba olacağım. Annemin bu habere sevineceğini düşünmüştüm ama şaşırtıcı derecede sessiz ve içine kapanık davrandı. Bebek, Allah nasip ederse, doğduğunda, seni meydanda dört buçuk yıldır bekliyor olacağım.

On Dokuzuncu Bölüm

1957

Yemek Dersleri

Roya hiçbir zaman Amerikalı gibi yemeyi öğrenemedi.

Tahran'da büyümüş, çocukluğunu şehrin sokaklarında geçirmiş, okullarında eğitim görmüş ve tam da ana meydanlarından birinde kalbi kırılmıştı. Bahman'a aşık olduğu zamanı itti.

Ancak Amerikan yemeklerine beklediğinden daha zor adapte oldu: tavuk lastik gibiydi, et ara sıra pembe, patatesler püre haline getirilmişti. Pansiyonda, Bayan Kishpaugh'un hazırladığı yemekler hakkında kibardılar; nasıl itiraz edebilirlerdi ki? Kaba ve nankör olamazlardı. Ama Roya her gün İran yemeklerini özlüyordu.

Kahve dükkanındaki ilk karşılaşmalarından birkaç ay sonra, Roya ve Walter, Zari ve Jack ile çifte randevuya çıktılar. Jack, kendi deyimiyle "gösterişli bir yer"de yemek yemeyi reddetti, bu yüzden hamburger, patates kızartması ve milkshake servis eden bir lokantada yediler. Roya hamburgerini dikkatlice bıçak ve çatalla keserken, Jack arkasına yaslanıp sigarasını içiyor, ona bakıp "Vay canına" diyordu.

Roya, burgerinin ortasından akan pembe sıvı karşısında dehşete kapıldı.

Peki İran'da ne yiyordun? Kuzu burger mi?" Jack sigarasını çekti.

Aptal Jack!" Zari kıkırdadı.

Jukebox Rosemary Clooney çalıyordu. Lokanta fazla aydınlıktı ve süslü plastik kabin, Roya'nın yapışkan bir balonun üzerinde oturuyormuş gibi hissetmesine neden oluyordu.

“Aslında, haksız sayılmazsın.” İngilizce cümleler kurmak bazen hâlâ başını ağrıtıyordu ama gelişmişti. “Kuzu kıymalı şişlerimiz var. Ama ekmeğin içinde bu şekilde değil.” Elindeki ıslak hamburger ekmeğini havaya kaldırdı. “Bizim şişlerimiz daha uzun. Daha ince. Tüp gibi.”

“Öyle mi?” Jack ağzının kenarından duman üfledi ve sırıttı.

“İran’ın kadim kültürünün enfes ve hoş kokulu bir mutfağıyla tanındığını düşünüyorum,” dedi Walter.

“Evet, dostum? O enfes ve hoş kokulu mutfaktan başka bir şey söyle bakalım.” “Şey. İnanıyorum ki…”

“Şişleri var!” Jack arkasına yaslandı. “Onların elinde bu var.” Zari ve Roya birbirlerine baktılar. Aman Tanrım, hayır. Hayır, hayır. Roya keşke İngilizcesi daha iyi olsaydı da hemen ona şu anda yemek istediği şeylerin bir listesini anlatabilseydi: pirinç taneleri badem ve kızılcık dilimleri serpilmiş, pirinçle birlikte sunulan nar ve cevizli khoresh. Domatesli, küçük ekşi üzümlü ve etli kızarmış patlıcanlar. Erişte, yeşillik ve fasulye ile yapılan yoğun bir aş çorbası. Annesinin ghormeh sabzi yemeği. Kuzu kıyması ve otlarla doldurulmuş, elle sarılmış ve kakule ile pişirilmiş üzüm yaprağı dolmaları.

Roya elindeki ekmek somununu sıktı. Kırıntılara ayrıldı. “Bizim pansiyonumuza geleceksiniz. Ev sahibemiz Bayan Kishpaugh’dan izin isteriz. Size yemek yaparız.”

“Hayır.” Zari başını salladı. “Orada pişirmemeliyiz.”

“Senin için pişiriyoruz,” diye tekrarladı Roya, Zari’ye ters ters bakarak.

“Vay canına, harika olur! Neden olmasın, çok isterim!” Walter gülümsedi.

“Tabii isterdin, aptal.” Jack kolunu Zari’nin omzuna attı. “Ama o yemek pişirme gösterisini pas geçeceğim, eğer senin için uygunsa. Benim mis kokulu İran mutfağım burada.” Zari’yi daha sıkı tuttu.

Zari’nin yanakları kızardı ve bir dakika boyunca kasıldı. Sonra kucaklamasına kendini bıraktı.

Walter tabağına odaklandı ve boğazını temizledi.

“O zaman sen gel, Walter. Senin için pişiriyorum,” dedi Roya.

İlk dersleri Cumartesi akşamıydı. Bayan Kishpaugh hafta içi akşamları ve Pazar günleri yatılı kalanlar için yemek yapardı, ama Cumartesileri herkes kendi başınaydı. Zaten kızların çoğu o günlerde randevularına çıkardı. Ve Bayan Kishpaugh Cumartesileri kızını ziyarete gitmeyi sever, torunlarının yaramazlıkları hakkında uzun ve ayrıntılı anekdotlarla dönerdi. Roya mutfağı kullanmak için izin istemişti ve Bayan Kishpaugh, her şeyi temizlediğin, tek bir leke bırakmadığın, sanki hiç yaşanmamış gibi bıraktığın sürece sorun değil demişti.

Zari'nin o akşam Jack ile randevusu James Dean'i "Asi Ruhlar"da izlemekti. Zari film adını söylediğinde Roya homurdandı ve ikisi için de uygun olduğunu söyledi. Bu geceye özenle hazırlanmıştı. Haftanın başında San Francisco'da Türk/Ermeni bir şarküteriye hac ziyareti yapmıştı. Kaliforniya'ya geldiğinden beri, Roya'nın İran baharatlarıyla bağı zayıftı. Dönemin başında, kimya laboratuvarında Seda Kebabjian adında bir kızla tanışmıştı. (Seda'nın soyadında kebap kelimesinin olması Roya'yı hemen ona ısındırmıştı.) Arkadaş oldular. Bir gün laboratuvar lavabosunda beherleri yıkarken, Seda Roya'ya amcasının San Francisco'nun Richmond semtinde baharat, çay ve eski ülkeden reçeller satan bir şarküteri açtığını söylemişti. Dinlerken Roya'nın beherinden taşmıştı.

“Beni oraya götür,” diye fısıldadı.

Roya ve Seda küçük şarküteriye vardıklarında, Roya içeri adım attı, gözlerini kapattı ve tanıdık koku karışımını içine çekti. Sonra gözlerini açtı. Bir anda, bütün dükkanı yiyip bitirmek istedi. Raflardaki her şeyi eteğine süpürüp, çok özlediği her baharatın kavanozunu taşıyarak oradan kaçmak istedi. Vatanının bir parçası eve dönmüştü.

Sarı mercimek aldı. Kakule. Kimyon. Tarçın (buradaki, Amerika'da şimdiye kadar bulduğu her şeyden tarçının kokması gerektiği şeye çok daha yakındı). Ezilmiş gül yaprakları. Gül suyu. Portakal çiçeği suyu. Ve (rüya mı görüyordu?) dükkanda gerçek kuru İran limonu ve safran iplikleri vardı! Roya tüm malzemeleri açgözlülükle kaptı. Baba özenle gönderiyordu

parasına her zaman Amerika'ya gönderirdi. Şimdi ise tek gezisinde hak ettiği tüm tomanları yiyip bitirecekti.

Walter, Cumartesi gecesi yemek gösterisine geldiğinde traş losyonu ve sabun kokuyordu. Yün pantolonunu, mavi blazer ceketini ve pork pie şapkasını giymişti. Şapkasını çıkardığında, saçlarının özenle taranmış olduğu belli oluyordu.

Roya onu mutfağa götürdü ve ayakkabılarını çıkarmadığı hakkında tek kelime etmedi. Zaten Bayan Kishpaugh'un pansiyonunda bunun bir anlamı yoktu. Bu ülkede kimse içeride ayakkabılarını çıkarmazdı, bu sinir bozucuydu ve biraz da iğrençti ama alışmıştı.

Walter'a oturması için bir yer teklif etti ve ne içmek istediğini sordu.

“Ah, zahmet olmazsa bir Coca-Cola alırım, teşekkürler.”

Eğer İranlı olsaydı, "Ah, hayır teşekkürler, zahmet etmeyin, iyiyim" derdi. Yine sorardı, o da reddeder ve sadece iyi olduğunu, bir şeye ihtiyacı olmadığını söylerdi. İlk iş olarak demlediği çayı ikram ederdi. Büyük bir kase kuruyemiş ve tohum, bir tabak meyve, küçük nohutlu kurabiyeler ve diğer tatlılarla dolu bir tepsi hazırlardı. Eğer İranlı olsaydı, tabağa yığınla meyve koyar, ona bir salatalık soyar, çayını bir ince belli bardağına doldurur ve sıcak çayı yudumlarken dişlerinin arasına koyması için ona küp şeker ikram ederdi. Başlangıçta Bayan Kishpaugh'ın evine gelen herkese, ders çalışmak için gelen sınıf arkadaşlarına, hatta Zari'nin Jack'ine bile bunları yapmak istemişti. Ama kendi evi olmayan bir evde, semaverin olmadığı bir mutfakta, insanların salatalığı meyve saymadığı ve akşam yemeğinden önce meyvenin yığınla yenmesi gerektiğini düşünmediği bir yerde yapabilecekleriyle sınırlıydı. Seda Kebabjian, kimya laboratuvarı notlarını gözden geçirmek için geldiğinde ve Roya ona daha fazlasını ikram etmediği için özür dilediğinde, Seda elini kaldırıp "Dur! Roya, burası öyle değil, ikimizin de evindeki gibi değil. Sürekli ikram etmek ve ikna etmek zorunda değilsin, misafirler sorduğunda evet diyecekler ve mükemmel ev sahibi olma konusunda bu kadar endişelenmene gerek yok" demişti.

Yani Walter'ın "Eğer zahmet olmazsa bir Coca-Cola alayım, teşekkürler," demesi şaşırtıcı gelmedi. Zaten bir yılı aşkın süredir burada yaşıyordu. Bu Amerikan adetlerini artık iyi biliyordu. Başlangıçta kibarca teklifini geri çevirmemesinin kaba olmadığını biliyordu. İran'a özgü, sürekli karşılıklı teklif ve reddetme, genellikle süslü sözler ve abartılı iltifatlarla desteklenen tarof ritüelinin burada adet olmadığını biliyordu.

Coca-Cola ile geri döndü. Diğer pansiyonerler ve Bayan Kishpaugh dışarıdaydı. Evde sadece kendisi ve Walter vardı. Onunla, büyük bir evde yalnız olmak garipti. İran'da böyle bir şey asla izin verilmezdi. Ama bu Walter'dı. Çok terbiyeliydi; asla kendine zorlamazdı. Aptalca düşünmemesi gerektiğini söyledi. "Hadi, yemek pişirme vakti, değil mi?

Onu mutfağa kadar takip etti. Roya, Walter gelmeden önce tüm malzemeleri hazırlamıştı. Onları ona gösterdi ve

yaptığı yemeğin birazını anlattı.

Khoresh-e-bademjan deniyor. Genellikle dana etiyle yaparız.

Yüzüne kan hücum etti. "Ama dana eti bulamadım. Bu yüzden bugün tavukla yapacağız.

Kulağa iyi geliyor!" Walter gülümsedi.

Soğanı ince ince doğradı, kıydı, sonra da büyük bir tencerede soğan şeffaflaşana kadar kavurdu. Bayan Kishpaugh'un üst rafta tuttuğu havan ve tokmakla, değerli safran tellerini ince bir toz haline gelene kadar ezdi.

Walter mutfak masasında oturmuş, keyifli bir ifadeyle izliyordu. "Annemin pazar günleri roast yaparken nasıl olduğunu görmelisiniz," dedi. "O da yemek yapmayı seviyor.

Evet mi? Bak şimdi, bu safran. Nasıl olduğunu görüyorsun... eziliyor?" Safran tellerini tokmakla havana bastırdı. "Gördün mü?

Ezildiğini görüyorum. Çok hoş.

Sadece başıyla onayladı. Yemek yaparken özgüveni buharlaşmaya başladı. Tıpkı kafede onunla ve Zari ve Jack ile yaptıkları birkaç akşam yemeğinde olduğu gibi, gerçekten rahat hissetti. Amerika'da onunla vakit geçirmek niyeti hiç olmamıştı

biraz neşeli biri. Fazla neşeyi sevmiyordu, sahtelik kokuyordu. Amerikalılar her gün, yıl boyunca nasıl bu kadar neşeli kalabiliyorlardı? Ülkenin yepyeni oluşu olmalıydı. Bütün o özgürlük olmalıydı. Gözlemlenecek binlerce yıllık boğucu kural yoktu. Sadece akışına bırakmak kolaydı. Ama o iyi neşeye alışacaktı. Walter'ı seviyordu ve onun pozitif ruh hali ona iyi hissettiriyordu.

Aniden Bahman'ı hatırladı ama bir sızıyla onu itti. Tekrar bu kadar tehlikeli bir şey hissetmek gülünç olurdu.

Safrana birkaç çay kaşığı kaynar su ekledi ve karıştırdı. Walter, gösterdiği kadar tarifiyle ilgilenemezdi ama bunu yaparken başını salladı, sanki önemli bir olayı izliyormuş gibi. Sonra ayağa kalktı. "Tavuğu kesmemi ister misin?" diye nazikçe sordu.

Onun katılımını beklemiyordu. Baba hiç yemek pişirmemişti. İranlı erkekler yemek yemeyi severdi ama yemek pişirmeyi seven çok azını biliyordu. Hatta, o zamana kadar yemek pişiren hiç kimseyi tanımıyordu... Elbette Bay Aslan ve Bahman'ın evlerinde mutfakta oradan oraya koşturmalarına şaşırmıştı. Bayan Aslan o kadar hastaydı ki, ruh halleri onu felç ediyordu, başka seçenekleri yoktu. Bir bıçak aldı ve duruladı. İşte Walter, yardım etmek için bekliyordu. İşte Walter, bekliyordu. Başka birini düşünmekten daha iyi işleri vardı. Bıçağı Walter'a uzattı ve tavuğun nasıl kesilmesi gerektiğini elinden geldiğince anlatmaya devam etti.

Talimatlarına uydu ve lekelenmiş bıçağın başka hiçbir şeye değmediğinden emin oldu. İşini bitirince ellerini sabunla yıkadı. Ne kadar özenli olduğuna ve ne kadar dikkatle çalıştığına hayran kalmıştı. Tavuk parçalarının boyutundan gerçekten endişelendiğini biliyordu çünkü bunun onun için önemli olduğunu biliyordu. İçindeki bir parça düşünceliliğinden etkilenmeden edemedi.

Bitirdiğinde, Roya tavuk parçalarını sotelenmiş soğanların olduğu tencereye attı. Tavuk cızırdayarak pişti. Yan yana duruyorlardı ama birbirlerine dokunmuyorlardı. İlk gün kafede, "kahve dükkanında" elini sıkması dışında, Walter'a dokunmamıştı. Bütün randevularında kusursuz bir centilmendi.

“Şimdi tuzu ve karabiberi ekliyoruz. Ve gizli malzemeyi,” dedi. Ocağın yanında durmak sıcaktı. Odaklanması gerekiyordu.

“O da neymiş?”

“Bu . . . zerdeçal.” Zerdeçal kelimesini nasıl telaffuz edeceğinden emin değildi. Walter’ın gözleri parladı ama yanlış telaffuz edip etmediğini ya da Walter’ın zerdeçal diye bir şeyden hiç haberinin olup olmadığını anlayamadı. Sarı baharatı kızaran tavuğun üzerine bolca serpti.

“Şüphesiz,” dedi Walter, “bu yemek şimdiye kadar tattığım hiçbir şeye benzemeyecek.”

“Şimdi tavuğun ve soğanların üzerine üzerlerini kaplayacak kadar su ekliyoruz.”

“Not ettim.”

“Yazdığını görmüyorum.”

“Hepsi burada.” Kafasına vurdu.

“Suyun kaynamasını beklersiniz, sonra ateşi kısarsınız ve tavuk, ııı . . . ne dersiniz? Yavaş . . . pişer.”

“Kısık ateşte mi?”

“Evet. Kısık ateşte.” Uzun olduğu için değil, anadili gibi konuşuyormuş gibi hissettiren bir kelime olduğu için büyük bir kelimeydi. Bu ülkede iki yıldan az süredir yaşayan hangi İranlı kadın “kısık ateşte” diyerek dolaşırdı? Zerdeçal, kısık ateşte pişirmek—oldukça profesyonelleşiyordu.

“Tavuk kısık ateşte pişerken”—Roya doğru fiil çekimini kullanmaya özen gösterdi—“patlıcanları soyup dilimliyoruz. Sonra patlıcanlara tuz ekleyip, durulayıp, kurulayıp kızartıyoruz. Öyle mi?”

“Ah evet.”

Birlikte patlıcanları soyuyorlardı. Bitince ona uzattı ve her birini nasıl dilimlediğini izledi. Sonra bıçağı sanki dilimlemeyi deneyip deneyemeyeceğini sorar gibi dikkatlice kaldırdı. Ona kesmesine izin verdi, etkilendi. Patlıcanları tuzlama talimatlarını dikkatlice takip etmeye çalışıyordu ama Tahran'daki mutfaklarında Maman ve Kazeb'in yaptığı gibi patlıcanları tuzlamanın ve acısının süzülmesini beklemenin çok uzun süreceğini biliyordu. Bu yüzden Walter'dan her bir dilimi aldı ve yağla ısıttığı başka bir tavaya attı. Sessizce uyum içinde çalıştılar. Walter soydu ve dilimledi, Roya attı ve kızarttı. Bu sırada tavuk kaynıyordu.

“Tavuğa ayrıca biraz tarçın, kakule ve safran suyu ekliyoruz,” dedi Roya. “Ve doğranmış domates.”

Ocağa doğru sol taraftaki gözlemciye doğru ilerledi, Walter'a dokunmamaya dikkat ederek.

Tencerenin kapağını kaldırdığında, buhar fışkırarak yüzünü ve boynunu ıslattı. Kendini beğenmiş ve sıcak hissetti, onun onu izlediğini bilerek.

“Safranın suyla karışımı sıvı altın gibidir. Değil mi? Biz ona sıvı altın deriz.” Kafası karışmış görünüyordu.

“Hepsi hala burada mı?” Walter'ın yaptığı gibi başına vurarak güldü.

“Evet.” Ona bakıyordu. Sonra elini göğsüne koydu. “Ve tam burada. Hepsi tam burada.”

Tencereden çıkan buhar, Roya'nın yüzünde su damlacıklarına yoğunlaştı. Damlacıkların yüzünden, boynundan aşağı aktığını hissetti. Bu durmalıydı. Tekrar bir erkeğe aşık olamazdı, her ne kadar bu Walter onu ihanete uğratan çocuktan çok farklı olsa da. İran limonu aldı, tezgaha sıkıca yerleştirdi ve sertçe sapladı. Derisini büyük, tırtıklı bir yara deldi.

“Vay canına!” Walter ocaktan ve ondan geri çekildi.

“Bazen lezzet almak için sert kesmek gerekir,” dedi Roya sertçe, “lezzet almak için.” Ona sırtını döndü. “Şimdi pilavı yapıyoruz.”

Gece çökerken yemek odasında oturdular. “Buyurun,” dedi, birlikte yaptıkları tavuk ve patlıcan yemeğinden ona bir tabak servis ederken. “Dene. Lütfen.”

İran'da annesinin yanında pişirmeyi öğrendiği bir yemektendi. Kazeb her zaman pazardan taze sebzeler seçerdi; bazen tavuğu kendi bahçelerinde keser, bahçedeki sulama kabının yanında kuruyan misket limonlarını güneşin altında bekletir, annesi de çömelmiş advieh baharatlarını karıştırırdı. Kış gecelerinde korsi'nin altında hep birlikte -o, Baba, Maman ve Zari- bacaklarını uzatır, günlerini anlatarak yerlerdi.

Walter, onun khoresh'inden, onun geçmişinden bir kaşık aldı. Doğru yapılırsa tatlı ve ekşi bir karışım, kokulu, narin bir

lezzet kombinasyonu olmalıydı.

“Çünkü safran çok pahalı, biliyorsun?” “Anlıyorum.” Onun denemesini bekledi.

“Vay,” dedi. Bir ısırık daha aldı. “Aman Tanrım.”

Bayan Kishpaugh’un pansiyonunun yemek odasında aldığı her lokmada, Roya’nın sağlam kabuğunun bir katmanı daha sıyrılıyordu.

Yirmi Dördüncü Bölüm

1957–1959

Yapılacaklar

Walter'ın yemek masasında yemeklerini tatması, Roya'nın Cumartesi gecelerinin vazgeçilmezi haline gelmişti. Zari onların bu ritüelini duyduğunda, ağzının kenarına vurdu. "Akhaaaay! Ne kadar tatlı! Sen onun için yemek yapıyorsun ve o da afiyetle yiyor.

Öyle bir şey," diye mırıldandı Roya.

O Kaliforniya kafesine süzülerek giren, ona "Kulağa bir plan gibi geliyor?" diyen, deniz kestanesi yazları ve kızağa binilen kışları Amerikan filmi Cinema Metropole'den fırlamış gibi duran anılarıyla onu sakinleştiren Tintin'e benzeyen adam. İlişkileri aslında hiç yaşanmamalıydı; iyi niyet duygusuna dayanıyordu, güvende hissetmeye odaklıydı - sadece Bayan Kishpaugh'un mutfağında bir yemek dersi olacaktı. Onun sakinliğini temkinli bir şekilde arzulayacak duruma gelmemeliydi.

İlk yemek dersinden yaklaşık bir yıl sonra, bir Cumartesi gecesi, yanında ghormeh sabzi ile servis edilen ekstra çıtır tahdig pirinci üzerinde elini istediğinde, Roya yine o kopukluk hissini yaşadı, sanki elindeki sahnenin üzerinde süzülüyor, bir filmdeki bir kızın rolünü oynadığını izliyordu. Nefes almakta zorlandı. Walter'ın teklifini bir an havada asılı bıraktı, nefesinde erimiş tereyağı, safran ve pirinç kokusu vardı.

Tüm bunlar - nazik flörtleri, birbirlerine artan şefkatleri, New England'da yeni bir hayat vaadi - başka birinin hayatı için yazılmış bir senaryoydu. Bir ilişkiye daha donanımlı, daha az kırık ve yabancı biri için.

Amerikalı insanlara olanları gösteren planları bir şekilde keşfetmişti.

Roya Joon, benimle evlenir misin?" Farsça sevgi sözcüğünü ona o öğretmişti ve o akşam yemek masasında mükemmel bir şekilde söylemişti. ". . . benimle evlenir misin?

Yanakları ve kulakları kızardı. Tetikteydi, hatta şaşkındı. Bunlar filmlerde söylenen sözlerdi. Bir ömür önce başka bir dilde kendisine söylenen sözlere benziyordu.

Düşün: Roya. Archer." Walter iki ismi yavaşça, metodik bir şekilde söyledi, sanki art arda söylemeyi pratik yapmış gibi. "Doğu'ya geri dönebiliriz. BU'ya kabul edildim!

Beeyoo?

Boston Üniversitesi. Ben hukuk fakültesine giderken sen bir laboratuvarda çalışabilirsin. Orada çok sayıda hastane ve üniversite var. İstediğin işi bulabilirsin. Roya. Hayatımın geri kalanını seninle geçirmek istiyorum. Zamana ihtiyacın varsa . . . bak, belki de ben—

“Evet.”

Bir saniye kadar hızlıydı.

Daha sonra sahneyi kafasında tekrar canlandıracaktı. Ona evlenme teklif etmişti ve o da evet demişti. Ve Bahman'ı annesinin onun için yazdığı hayata bu kadar çabuk atıldığı için eleştirdiğini düşünmek. Belki de ikisi de alınlarına görünmez bir şekilde kazınmış kaderi takip ediyordu.

Walter'ın boynundaki nefesi sıcaktı, Walter gibiydi. Evet dediğinde ne kadar heyecanlanmıştı! Gergin, utangaç. Bir kucaklaşma daha için döndüğünde kapıdan neredeyse tökezliyordu. O gece arabayla uzaklaştıktan sonra Roya, ışıkların hepsi sönük olan Bayan Kishpaugh'un oturma odasında hareketsiz oturdu. Zari de dahil olmak üzere diğer pansiyonerler hâlâ Cumartesi gecesi randevularındaydı. Bayan Kishpaugh henüz kızını ve torunlarını ziyaretten dönmemişti.

“Dışarıda ne kadar güzel bir ay var!” Zari eve nihayet döndüğünde söyledi. Jack ile olan randevusundan neşeli sesiyle oturma odasına girdi. Roya her zaman Zari'nin etrafındaki Jack sonrası havayı hissedebiliyordu.

“Jack'i bu gece duymalıydın, Kız Kardeş!” Zari'nin rujunun dudakları pencereden gelen küçük ay ışığı seli içinde yakut kırmızısı parlıyordu. “Neden oturuyorsun

burada karanlıkta mı? Oooh, bu evde ne kadar harika kokuyor! Yaptın mı ghormeh sabzi?”

Roya başıyla onayladı ama kız kardeşinin bunu görüp görmediğinden emin değildi.

“Bu topuklular beni öldürüyor.” Zari'nin bir ayakkabısını sonra da diğerini çıkardığını duydu. “Jack'in her satırı 'p' ile başlayan bir şiir yazdığını biliyor muydun? Sondan üçüncü satır hariç her satır 'p' ile başlıyor, o satır ise 'z' ile başlıyor. Ne kadar zekice, değil mi?”

“Dahi.”

“Walter ile gecen nasıldı? Ona ghormeh sabzi pişirmeyi öğrettin mi?”

“Onunla evleniyorum.” Kendini toparlamak ve baş dönmesinden dolayı buharlaşmamak için, kabul ettiği şeyin büyüklüğünden kaynaklanan baş dönmesinden dolayı, Roya'nın soğanımsı kokan elleri kucağında birleşti. Kendini, sanki bir Hollywood stüdyosunda dolaşıyor, başrol oyuncusu sanılıyor ve sonra da başkasının yazdığı replikleri söylemesi isteniyormuş gibi, Walter'ın nişanlısı rolüne yuvarlanmıştı.

“Ne?” Zari olduğu yerde kaldı.

“Doğru duydun.”

“Vaaaaay! Ne zaman?”

Roya omuz silkti.

Zari, çoraplı ayaklarıyla ona doğru seğirtti. Ona sarılmaya geldiğinde, Jack'in kolonyası gibi kokuyordu. Elbette kız kardeşi ayrıntılar istiyordu. Zari, ikisinin gece boyunca konuşup akşamın her anını işlemesini istemişti: Walter'ın nasıl evlenme teklif ettiğini, ne söylediğini, her şeyi kelime kelime inceleyerek. Ama ona anlatacak ne vardı ki? Sormuştu ve Roya evet demişti. Bu kadar basitti.

“İyi geceler, Zari.” Roya, kız kardeşinin sırtını beceriksizce patpatladı. Zari'nin coşkusuna hazır değildi. Yorgun hissediyordu.

“Aman Tanrım, Kız Kardeşim! Evleniyorsun! İnanabiliyor musun? Maman ve Baba'ya söylemeliyiz. Onlarla konuştun mu? İzinlerini istedin mi? Düğün için İran'a geri dönecek misin? Onlar buraya nasıl gelecek? Ne yapacağız? Ne zaman olacak? Sana yardım edebilirim. Kaliforniya'da, burada mı yapmak istiyorsun? Bayan Kishpaugh'a söylemeli miyiz? Mezuniyetten sonra onunla Boston'a taşınacak mısın? Kız kardeşim, sensiz ne yapacağım? İlk kez ayrı olacağız

hayatımızda. Biliyorsun buradayım, değil mi? Bayan Kishpaugh mezuniyetten sonra bile kalabileceğimi söyledi. Yani, Jack'le ne olacağını bilmiyorum. Şiir yazmak istiyor; San Francisco'nun çok pahalı olduğunu söylüyor. Kız kardeş, bir elbiseye ihtiyacın olacak! Baba ile konuşman gerekecek. Aman Tanrım! Walter! Amerikalı! Yapman gereken her şeyi liste yapmalısın. Bir liste yapman gerekiyor. Senin için yazacağım.”

“Yavaş, yavaş,” dedi Roya. Kafası dönüyordu. Zari çok konuşuyordu. Oldukça hızlı oluyordu. Walter'ın nefesi safran ve tereyağı kokuyordu. Tahdig pirinci o gece altın rengi ve çıtır çıtır olmuştu. Ghormeh sabzi yemeğine mükemmel bir eşlikçiydi. Şaşırmıştı. Bayan Kishpaugh'un eski tenceresinde yanacağından ve yapışacağından endişelenmişti ama mükemmel bir şekilde kaymıştı. Elbise düşünmemişti. Ya da yapılacaklar listesi. Bayan Kishpaugh'un koltuğunun arkasına başını koyup ağlamak istedi. Yorgundu. Zari bir nişan partisi hakkında bir şeyler söylüyordu, olup olmayacağı ve eğer olursa belki kimya sınıfından arkadaşları davet edebilecekleri ve bunun gibi şeyler. Roya'nın bir nişan partisine ihtiyacı yoktu. Pencereden odayı aydınlatan tek şey ay ışığıydı. Odanın geri kalanı karanlıktı.

“Kız kardeş, geç oldu, uyu, sonunda bir çözüm buluruz,” dedi Roya.

Zari çiçekler, telefon görüşmeleri, jartiyerler ve Jack hakkında birkaç şey daha söyledi. Sonra kalktı, karanlıkta kapıya doğru yürüdü ve önce bir ayakkabısını, sonra diğerini yerde aradı. Parmaklarında sallanırken dışarı çıktı. Odadan ayrılmadan önce fısıltıyla bağırdı, "Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? O çocuktan temelli kurtulduk!

Zari ayrıldıktan sonra gölgeler oturma odasının zemininde dantel gibi titreşiyordu. Roya yapılacaklar listesini aklından çıkaramıyordu. New England için kaç kutu paketlemesi gerekecekti? Elbette ağır bir palto alması gerekecekti. Ailesini telefonla arayıp bir düğün olacağını bildirmesi gerekecekti. Baba, Walter ile tanışmak isteyecekti - önce onaylaması gerekiyordu, her şeyi yanlış yapmışlardı, ailesinin onayı olmadan evet demişti. Ama bu ülkede her şey altüst olmuştu ve Baba ile Maman çok uzaktayken ne seçeneği vardı? Belki nişanlandığını duymaktan rahatlarlardı. Elbette Bahman ile ayrıldıktan sonra asla evlenemeyeceğinden endişelenmişlerdi. Boşanmış biri kadar hasarlı sayılmıyordu,

Allah korusun. Ama yine de. Onun için bir evlilik yazmışlardı - en azından o yazmıştı. Kırık bir nişanlılığın kamuya açık bir rezaleti olmuştu. Sosyal çevrelerinde bir süre konuşuldu. Ama Walter Amerikalıydı; burada, bu ülkede yaşıyordu. Burada farklıydı. Belki de hepsi senaryodaydı. Alın yazısı.

Elbette bir elbiseye ihtiyacı olacaktı, Zari haklıydı. Bu maddeyi yapılacaklar listesine ekledi.

Tatlı, sevgili Walter. Çok nazikti, değil mi? Asla ona ihanet etmezdi. Annesini sevmişti - Roya onu mezuniyet haftasında tanıştığında, mesafeli ama kibardı. Walter'ın babasının orada olmayı ne kadar isterdiğini sürekli söylüyordu. Kız kardeşi Patricia soğuktu, ama Walter sadece omuz silkip tavrının açıklaması olarak "New England" diye fısıldamıştı. Roya zihnini sadece Walter ve yapılacaklar listesine odaklamayı diledi.

Ama boğazındaki yumru gitmiyordu.

O çocukla işimiz bitti, hem de temelli.

Walter'ın ıstakozlu sandviç hayatını seçerdi. Yüz kere bile.

O çocukla işimiz bitti, hem de temelli.

Roya, soğanlı elleriyle Bayan Kishpaugh'un koltuğuna tutundu ve boğazındaki yumrunun kaybolup yutmasına izin vermesini bekledi. Zamanla. Zamanla geçerdi.

Cape Cod'daki otelin trabzanlarını ve masalarını krem rengi güller kaplamıştı. Yaz ortasıydı ve New England'daki gökyüzü muhteşem bir maviydi. Roya neredeyse bayılacak halde koridordan aşağı yürüdü. Zari, San Francisco'daki bir dükkândan elbiseyi bulmasına yardım etmişti. Uzun, kendisini bir oyuncak bebek gibi hissettiren büyük kabarık etekli bir elbiseydi. Korsajı dantelden, eteği krem rengi satendendi. Maman ve Baba Amerika'ya uçmuşlardı. Onların kucaklamasında sessiz bir sığınak bulmuş, havaalanında kollarına yığılmıştı. Bütün bu zaman boyunca onlara - itiraf edebileceğinden daha fazla - özlem duymuştu. İran'dan gelen mektupları, uzun mesafeli telefon konuşmaları, Zari ile birbirlerine bakacaklarına dair sözleri, annesiyle babasını kollarında tutmanın ve Maman'ın limon kokusunu içine çekmenin verini tutamıyordu. Baba saçlarının neredeyse tamamını kaybetmiş ve çok küçülmüştü

çektiğini yeni fark ediyordu. Baba sağlığının neredeyse tamamını kaybetmiş ve çok küçülmüştü.

Şimdi kamburlaşmıştı. Maman hala dimdik duruyordu ama saçları Roya'nın hatırladığından çok daha fazla griydi. Büyük Amerikan otelinin içinde, ailesi küçücük, önemsizdi: Walter'ın annesine başıyla selam verip gülümsüyor, Walter'ın uzun, devasa, sarışın akrabalarıyla el sıkışıyor, biraz kaybolmuş görünüyor ve sürekli çeviriye ve açıklamaya ihtiyaç duyuyorlardı.

“Gülümse, Kız Kardeş, gülümse!” Zari, ortası büzgülü ve figürünü sergileyen soluk pembe organdi bir elbiseyle balo salonunda dolanıyordu. Kurdeleleri sıkılaştırdı ve masa örtülerini düzeltti. İçinden vals yaparak her tabağı denetledi. Gece boyunca Roya'yı dans pistine çekti ve Walter'ın kravatının asla eğri olmadığından emin oldu.

“Çok güzelsin canım,” dedi Walter'ın annesi Alice. “Aman Tanrım, ne kadar güzelsin. Ah, Walter. Keşke baban hala hayatta olsaydı.”

Roya, beklendiği gibi tören sırasında Walter'ı öptü ve istenildiğinde alkışlayan izleyicilere el salladı. Kendisinin şimdiye kadarki en mutlu olup olmadığı sorulduğunda, Roya başıyla onayladı ve fotoğraflar için çok hareketsiz kalarak poz verdi.

Roya ve Walter üniversiteden mezun olduktan sonra, o Mills College'dan, o UC Berkeley'den, Roya'nın İran'a dönmesi gerekiyordu. Yıllar önce, kahvaltıda yedikleri barbari ekmeği, beyaz peynir ve vişne reçeli eşliğinde Baba, onun bir sonraki Madame Curie veya Helen Keller olacağını söylemişti. Ama belki de şimdi Yeni İngiltere'de, deney tüplerini ışığa tutan, sorunları çözen ve dünyanın bilgisinin plakalarını kaydıran istikrarlı keşifler yapan bir "hanım bilim insanı" olabilirdi.

Boston dışındaki bir banliyöde, o ve Walter koyu yeşil panjurlu küçük beyaz bir kolonyal ev satın aldılar. O hala hukuk fakültesindeydi, ama annesi evin peşinatına çok mantıklı bir şekilde yardım etti. Walter, Boston Üniversitesi'ne gidip geliyordu ve hafta sonları Roya'ya yeni kasabasını gezdiriyordu. Evleri, Amerikan Devrimi'nin başladığı, 19 Nisan 1775 sabahı milislerin ölüme düştüğü, İngiliz kırmızılı askerlerin cesur kolonistleri kışkırtıp isyana zorladığı yeşil alana bir mil uzaklıktaydı. Walter tüm bunları büyük bir gururla anlatıyordu. Onu götürdü

Dünyayı saran kurşun sesinin duyulduğu ve ölüleri anan taş anıtların işaret edildiği yer. Roya, o el değmemiş yeşil çimlerin üzerinde, bir gün, bir gün Tahran'daki meydanda 1953'ün o sıcak Ağustos gününde vurulanlar için bir anıt dikilip dikilmeyeceğini merak ederek duruyordu. Muhtemelen hayır. Yeni ülkesinin başladığı yeşillikte Roya bir piknik örtüsü serdi ve yeni kocasıyla ıstakozlu sandviç yiyip zencefilli gazoz içti. Zencefilli gazozun baharatı boğazının arkasını yaktı. Su tercih ederdi ama Walter ona tatlı kızının tadını sevmeyi öğreneceğini söylemişti. Evet, öğreneceğini söyledi.

Elbette, ailesi düğünden sonra İran'a geri dönmüştü. Roya, Maman'ına domatesi loobia polo'ya ne kadar eklemesi gerektiğini soramazdı; annesini hızlı bir market koşusu için yanına alamazdı. Babası için gazetelerin manşetlerini okuyamaz ya da onunla oturup bu aptal Lucille Ball'un çikolatalarla doldurduğu yüzüne gülerek eğlenemezdi. Ailesinin Walter'ın aldığı televizyonu görmesini istiyordu. Maman'ın evine kadar yürüyüp Maman'ın yanağını okşayıp, "Ayakkabılarını giy, yürüyüşe çıkalım," demek istiyordu.

Zari ve Jack evlendiğinde, Maman ve Baba düğüne bile gelmedi. Zari düğünü çok hızlı bir şekilde üç hafta içinde planlamıştı ve misafirlere yeterince haber verememişti. Ayrıca, Roya'nın düğünü için yapılan seyahat Maman ve Baba için pahalıydı; bu kadar kısa süre sonra tekrar gelemeyeceklerdi. Berkeley kampüsündeki sekoya ağaçlarının altında, Jack yüksekteyken yazdığı şiirleri birbirlerine okumakta ısrar etti. Roya uçarak geldi, bu gösteriyi izledi, kız kardeşini kucakladı ve kendisiyle Jack'in aç kalmadığını umdu.

“Gerçekten sadece şair mi olacak? Bu güvenilir bir meslek değil.”

“Ne kadar acımasızsın!” dedi Zari. Sonra fısıltıyla bağırdı, “Merak etme, Kız Kardeş! Jack'i reklama yönlendirmeye karar verdim. Bence çok hoşuna gider. Çok yaratıcı. O şiirler? Onlar reklam ürünü şiirleri olabilir.” “Sen öyle diyorsan.” Roya hala endişeliydi.

Kız kardeşler evlilik hayatlarına karşı kıyılarda başladılar ve iletişimde kalmak için mektuplar yazdılar ve ara sıra telefonla konuştular. Roya Kuzeydoğu'daki hayatına derinden yerleşti. Zari, Jack ile Kaliforniya'da süzülüyordu, önce onun arkadaşlarıyla burada orada kamp yaparak. Ve sonra bir mektupta haber geldi: Jack kabul etti

Saçını kestirmeyi kabul etti. Bir reklam ajansında iş başvurusunda bulunmayı kabul etti. En dipten başlaması gerekiyor. Ama onun gibi yaratıcı bir dahi uzun süre dipte kalmayacaktır, değil mi?

Herkes Roya'nın karnının şişmesini, bir bebeğin doğmasını bekliyordu. Walter'ın annesi Alice, sanki hayatla dolmasını dileyerek umutla Roya'nın beline gülümsüyordu. Onları hayal kırıklığına uğratmak çok zordu.

Bir gece, Walter'ın kız kardeşi Boston şehir merkezindeki dairesinden ziyarete geldi. Roya, Patricia'yı Fars mutfağıyla uğraştırmak istemediği için köfte ve haşlanmış havuç servis etti. En son ona tavuklu ve erikli khoresh servis ettiğinde, Patricia yemeği tabağında karıştırıp iç çekmişti. Sonradan tüm o yemeği tabaktan kazıyıp çöpe atmak Roya'yı sinirlendirmişti. Ne israftı. Patricia'nın yemeğini sevmediği belliydi, ki bu sorun değildi. Ama Roya'yı daha çok inciten şey, Walter'ın ablasının açıkça onu da sevmediğiydi.

Patricia, tabağındaki köfteden bir çimdik aldıktan sonra akşam yemeğinde çekingen bir şekilde, "Peki, sevgili çiftimiz Walter ve Roya'nın dünyasında neler var?" diye sordu.

Roya, "Walter bu günlerde çok ders çalışıyor. Geceleri de," dedi.

Pekala. Hukuk fakültesinde bunu yapması gerektiğini anlamak tamamen mümkün, değil mi? Bunu kişisel algılayamazsın, Roya. Çok çalışması gerekiyor. İşler böyle yürüyor.

Hayır, demek istediğim..." diye söze başladı Roya.

“Walter, yeterince dinleniyor musun? Yeterince yiyor musun?” Patricia sözünü kesti. “İstersen bir rosto getirebilirim. Belki de . . . geri kalanından güzel bir mola olur?”

“Ah, Roya bana ihtiyacım olan her şeyi veriyor. Tamamım. Yine de teşekkürler, Patricia.”

“Öyleyse.” Patricia sıkıca gülümsedi. “Afedersiniz.”

Sessizce oturup yemeye devam ettiler. Birkaç dakika sonra Patricia çatalını kaldırdı ve sonra, “Ee?” dedi.

“Ah, ikiniz için açıkça söylemem mi gerekiyor! Ee. Yakında bir bebek battaniyesine baş harfler dikecek miyim?”

“Ee, ne?” diye yanıtladı Walter yorgun bir şekilde. Roya’nın bedeni gevşedi.

Şimdi bak, Patricia. Anlaman gereken şey, Roya'nın modern bir kadın olduğu. Tanrı aşkına, 1959 yılındayız. Walter, cin ve tonikinden bir yudum aldı. Roya çalışmak istiyor, dedi. Bir bilim insanı olarak. Ve çok iyi niteliklere sahip. Bunu biliyorsun. Doğu'ya geri döndüğümüzden beri başvurularını gönderiyor ve bir pozisyon arıyor.

Patricia'nın çatalı havada asılı kaldı. Sonra onu bıraktı ve şöyle dedi: Beni küçümseme, Walter. Çalışmıyor muyum sanki! Ama evliysen, çocuk sahibi olmak mantıklıdır. Hepsi bu.

Patricia hiç evlenmemişti. Walter'dan beş yaş büyüktü, finans bölgesindeki bir bankada çalışıyordu. Sayılarla oldukça usta olduğu biliniyordu ve kendisine verilen sekreterlik işinden giderek daha fazla rahatsız oluyordu.

Sana başka bir içecek ikram edebilir miyim, Patricia? diye sordu.

Patricia gözlerini devirdi ve anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı. Walter bunu evet olarak algıladı ve mutfağa gitti.

Sadece bir iki yıl çalışmak istiyorum, dedi Roya, baldızıyla yalnız kaldığında usulca. Patricia'nın söyledikleri onu tedirgin etmişti. Bir düğün, bir koca, banliyöde bir ev: Bunları başarmak daha kolaydı ve listeden zaten düzgünce işaretlenmişti. Ama çocuklar onu dehşete düşürüyordu. Annelik rolüne hazır değildi.

Patricia bir parça köfteyi ısırdı, çiğnedi ve yuttu. Ağzının kenarlarını dikkatlice peçetesiyle sildi. “Sadece Amerika'da olduğun için her şeyin senin için yoluna girmesini bekleyemezsin. Öyle işlemiyor.”

“Ah, biliyorum,” dedi Roya. “Kesinlikle biliyorum.” Bunu abartılı bir Amerikan aksanıyla söylemeden edemedi.

Patricia birkaç saniye ona baktı. Sonra mırıldandı, “Zavallı Walter.”

Patricia her zaman, küçük kardeşinin kendi sosyal çevrelerindeki yerleşik WASP'lar yerine bir İranlı gelin seçmiş olmasının bile yeterince kötü olduğunu açıkça belirtmişti. Şimdi bu küçük İranlı kızın iyi bir sebep yokken çalışmakta ısrar etmesi onu gerçekten sarsmış görünüyordu.

“Şimdi kontrol edemeyeceğin bir şey, değil mi?” dedi Patricia. “Ve Walter'ı da düşünmek gerek.”

“Al, buyur!” Walter geri dönüp kardeşine taze bir martini uzattı. Roya’nın yüzünü görünce zoraki neşesi kesildi. “Bir şey mi kaçırdım?”

mi kaçırdım?

“Hiçbir şey, Walter canım.” Patricia içeceği aldı. “Bazı insanlar kaderlerini kontrol edebileceklerini sanırlar, hepsi bu. Bilmeyecek kadar naif ve aptallar.”

Birkaç hafta sonra Walter hukuk fakültesinden eve geldi ve ocağın başında yemek pişiren Roya’yı öptü. “Biliyor musun, sınıf arkadaşlarımdan birinin işletme fakültesinde çalışan bir kız kardeşi var. İşinden ayrılıyor, bebek yapacak.”

“Kendisi adına sevindim,” dedi Roya. Patricia ile yaşadığı felaket niteliğindeki akşam yemeği sohbetinden sonra, özel olarak Walter’a çocuklar için hazır olmadığını tekrarlamıştı. O biliyordu, demişti. Acele etme. Kız kardeşimin seni rahatsız etmesine izin verme.

Walter şimdi neden birinin bebeğinden bahsediyordu?

“Şey, bu adam kız kardeşinin pozisyonunun boşalacağını söylüyor.”

Roya ocaktaki sosu karıştırmayı bıraktı.

“Bak, işletme fakültesinde olduğunu biliyorum ve istediğin bu değil. Ama bu bir iş, Roya. Ve—neyse, başkaları başvurmadan önce başvurmak isteyebilirsin. Yakında resmi olarak açılacak ve bir sürü başvuru gelecek.”

“Sekreter olmak istemiyorum.” Kalem etekleri ve dar kazaklarıyla bankada erkekler için çalışan, engellenmiş hırsıyla kaynayan Patricia’yı düşündü.

“Laboratuvar işi olmadığını biliyorum. Ama, Roya, bu iyi bir pozisyon.”

Bir laboratuvarda işe girmek, Roya'nın beklediğinden çok daha zor olmuştu. Kadınlar için pozisyonlar azdı. Teknisyen olarak en alt seviyeden başlamaya razıydı. Ama laboratuvarlar onu istemiyordu. Bir laboratuvar ona şişe yıkayıcılığı pozisyonunu teklif etti: görüşmeci, beherlerin ve deney tüplerinin elle dikkatlice yıkanması gerektiğini söyledi. Roya, neredeyse mükemmel notlarının transkriptlerini ve kimya alanındaki fen bilimleri lisans derecesini gösterdi. Neredeyse 1960 yılıydı ama gittiği her yerde erkek adaylara öncelik veriliyordu. Ve o hala - sonsuza dek - yabancıydı. Çalışmak isteyen az sayıdaki kadından biriydi. Boston banliyölerindeki arkadaşlarının çoğu evde kalıp kocaları için ev işleriyle uğraşmaktan mutluydu.

“Tebrikler,” dedi Patricia, Roya’nın işletme fakültesinde sekreterlik işini aldığını öğrendiğinde. “Şimdi zavallı Walter’a kim yemek yapacak ve bakacak?”

“Her zamanki gibi ona yemek yapmaya devam edeceğim, Patricia. Merak etme.”

Maydanoz, kişniş, ıspanak ve nane doğradı. En koyu aşure çorbasını yaptı ve Walter ile kadeh kaldırdılar.

Patricia'nın onayı olmamasına ve Alice'in üzgün bakışlarına rağmen Walter, kız kardeşi ve annesiyle duruşunu korudu ve Roya'nın çocuk sahibi olmadan önce bekleme arzusuna saygı duydu.

Sonraki yıl boyunca Walter ara sıra Roya'nın fikrini değiştirip değiştirmediğini nazikçe sordu. Roya ona başka bir hayat yaratmaktan ve ona bağlanmaktan korktuğunu söylemek istemedi. Aklından şu çirkin soru çıkmıyordu: Ya bebeğe bir şey olursa?

Bayan Aslan'ın bir ömür önceki tuhaf sözleri bazen en garip anlarda aklına geliyordu. Bebekler ölür, demişti. Roya gibi kim düşünürdü? Patricia haklıydı. Gerçekten de zavallı Walter!

Yıllarca hayattaki en büyük kaybının ilk aşkı olacağını sandı. Ya da ayaklarının dibinde ölen kırtasiyeci. Geleceğinin daha büyük bir kaybı olduğunu bilmiyordu: 1953 yazını çocuk oyuncağı gibi gösterecek bir kayıp.

Dördüncü Bölüm

Yirmi Birinci Bölüm

1958 Doğumlar

Aynı anda hem bir oğlum hem de bir kızım olacağını beklemiyordum! Bu, tükenmişlikle harmanlanmış özel bir sevinç türüdür: bunaltıcı bir bağ. Onlar tarafından tüketiliriz. Kutsanmış ve hayranız. Tanrı onları korusun.

Geçen gece işten eve geldim ve aşçı, kuzeydeki köyünde popüler olan özel bir yumurta ve sarımsak yemeği yapmıştı ve ikizler aynı anda ağlamaya başladı ve hizmetçiler ve dadı olmasaydı Şahla'nın aklını kaçıracağını anlayabiliyordum. Annem ziyarete geldi ve sessizce oturdu ve köşesine çekildi.

Sana söylediği acımasız sözlerin hiçbirini bir saniye bile unutmadım. Duygusal filtresinin olmaması, güçlü ve keskin sözleri karşısında utanç duydum. Annenlerin evindeyken annemin sana zarar vermek için söylediği şeyleri hatırlıyorum. Seni incitmek. Seni korkutmak. Bana çok acımasız davrandığına ikna olmuştum. Ve en iyi günlerimde, bunun seni neden korkutacağını anlayabiliyorum.

Ama bilmediğin tarih işte bu:

Ebeveynlerimin ilk çocuğu ben değildim. İkinci, üçüncü de değildim. Annemin dördüncü çocuğu da değildim. Annemin doğurduğu beşinci çocuk bendim ve benden önce gelenlerin hepsi ölmüştü. İkisi ölü doğmuştu, biri annemin sekizinci ayında, biri de ilk bir yaşını doldurmadan ölmüştü. Ebeveynlerimin denemeye devam etmesi, isteklerinin ve zamanın bir kanıtıydı. Ebeveynlerimin benden sonra başka çocukları olup olmadığını bilmiyorum. Belki vardı ve ben başka birinin öldüğünü hatırlayamayacak kadar küçüktüm. Annem bana bu kayıp bebeklerden ancak aşırı bir sıkıntı anında, unutmak istediğim bir günde bahsetti. Bu, hepimiz için her şeyi değiştiren gündü. Sizin ve benim için diyebiliriz

benim için diyebilirsiniz.

Elbette annem o günlerde bebek kaybetmekte yalnız değildi ama başkaları bunu daha iyi atlatmış gibi görünüyordu. Belki de bu kadar çok bebeği arka arkaya kaybetmişti.

Melankolisini o bebekleri kaybetmesine bağladım. Depresyonunu, ruh hali değişimlerini ve istikrarsızlığını – hepsini buna bağladım.

Her şeyin üzerine çöken, diğerlerinin hepsinden önce gelen bir kaybın olduğunu nereden bilebilirdim?

Umarım oradaki Amerika'da iyisindir. İyi ol. Güvende ol. Sağlıklı, mutlu olmanı dilerim. Çocuklarım beni ayakta tutuyor. Ne dediğimi biliyor musun?

Yirmi İkinci Bölüm

1962–1963

Kadife Çiçeği

Kız kardeşim, Jack ve ben ilk çocuğumuzu bekliyoruz. Ayrıca, patlıcansız bostan patlıcanı khoresh yapmayı öğrendim!

Roya, Zari'nin mektubunu okudu ve yapılacaklar listesindeki yığınına düzgünce yerleştirdi. Farsça geri yazdı ve sayfanın altına büyük harflerle İngilizce "Tebrikler" ekledi. Zarfı yalayarak kapattığında, Roya hedeflerini hatırlattı. İşletme okulunda sekreter olarak çok çalışıyordu. Yazma hızı fırlamıştı. Beklediği türden bir iş değildi ama yeni yetişkin hayatında uzlaşma her şey demekti. Bilim alanında iyi (veya herhangi bir) iş bulamamıştı ve bu denememesinden değil. Kadın olmanın böyle bir şey olduğunu biliyordu. Çalışmayı bile istemesiyle zaten sınırları zorluyordu. Ve bilimde, her zaman nitelikli bir adamın işini elinden alacağı varsayımı vardı. Ve bir yabancı olarak - zaten bu ülkede olduğu için minnettar olmalı mıydı? İyi niyetli arkadaşlardan ve komşulardan sık sık aldığı mesaj buydu. Roya hırsını geri çekti.

Aklının bir köşesinde bir soru onu rahatsız ediyordu. Patricia haklıydı: bir aile kurmaya başlamalıydı. Tanrı aşkına neyden korkuyordu, neden kötü bir şey olacağını düşünüyordu? Roya postaneye yürüdü ve Zari'ye mektubu postaya verdi. Hafta içinde onu arayacak, elbette bir hediye gönderecekti. Elbette. Yapması gereken her şeyi hatırlayarak eve hızlı adımlarla yürüdü. Zari ve Jack için mutluydu. Gerçekten mutluydu.

Ancak meşguldü, aman Tanrım, değil miydi! Çok meşguldü.

Bazen rüyalarında Bahman belirirdi. Gülüşü, o mis kokusu, umutla dolu gözleri, dokunuşu, kırtasiyede ona doğru yaslanışı, ilk o espressonun tadı, tatlı pasta, yanındayken sırtının eğimi... Uyandığında hepsini unutmayı dilerdi. Hayatının şimdiki senaryosuna müdahale etmesine izin veremezdi. Rüyalarda hep gençti, bazen mutluydu.

Fars Yeni Yılı'nda telefonda Jahangir ona Bahman ve Shahla'nın şimdi çocuklarıyla meşgul olduğunu söyledi. İkizler. İkizler! Jahangir ile yılda bir kez yaptığı telefon görüşmesi, Roya'nın Bahman hakkında haber aldığı tek yoldu. Maman ve Baba kesinlikle ondan bahsetmezdi. ABD'ye ilk iki yıl içinde, İran'da okuduğu bazı kızlarla ve iki kuzeniyle mektuplar alışverişinde bulunmuştu. Ancak aylar geçtikçe birbirlerine yazmayı bıraktılar. Çok fazla mesafe. Çok fazla zaman.

Artık mektuplaştığı tek kişiler İran'daki ailesi ve Kaliforniya'daki Zari idi. Ancak Jahangir ile yapılan yıllık telefon görüşmesi, ne kadar acı verici olursa olsun, vazgeçemediği bir geçmişe bağlı kalmasını sağlıyordu.

Walter sıkı çalışıyordu ve Roya mutlu - daha doğrusu memnun - daha doğrusu Harvard İşletme Okulu'ndaki işine yerleşmişti. HBS diyorlardı buna. Amerika'da herkes kısaltmaları severdi. İş arkadaşları verimli ve bazen nazikti. Her sabah kağıdı daktiloya takmak, dekan ve diğer profesörlere mektup yazmak, not almak, kağıtları dosyalamak, her şeyi tam bir düzene koymak tatmin ediciydi. İşlerin üstünde olmayı seviyordu. Her şey yerli yerindeydi: dosyalar, mektuplar, açılmış kalemler, manila klasörleri. Dünyasını hassas bir özenle kontrol ediyordu.

“Öyleyse!” dedi Patricia başka bir akşam yemeği için geldiğinde. “İkinizle her şey nasıl gidiyor? Ufukta heyecan verici bir şey var mı?”

“Sana bir içki ikram edebilir miyim, Patricia?” diye sordu Walter dişlerini sıkarak.

“Elimde bir tane var ama teşekkürler.” Patricia gülümsedi. “Walter, büyürken Cape'deki kulübeden Richard'ı hatırlıyor musun? Ailesi ve bizim ailemiz çok yakındı.” Patricia son kısmı Roya'ya açıklayıcı bir tonda söyledi, sanki onu güncelliyormuş gibi, oysa Roya Richard'ı tanıyordu. O ve Walter onunla ve karısıyla düzenli olarak akşam yemeği yerlerdi. “Peki,” diye devam etti Patricia, “o ve sevgili karısı - ah, Susan'ı çok seviyorum! Çok zarif! - üçüncü çocuklarını bekliyorlar! Üçüncü!” Patricia içkisinden bir yudum aldı.

Roya sebepsiz yere mutfağa gidip biraz soğan kavurdu. Üzerine nane serpip vücudu titrerken tavadan yedi. Kendisi ve Walter yirmili yaşlarının ortasındaydılar. Arkadaşlarının ve tanıdıklarının çoğu en az bir çocuk sahibiydi. Ama onlar için henüz geç değildi. Patricia kaba, doğrudan ve müdahaleciydi. Onun işi değildi. Beklemeyi başarmışlardı ve beklemeye devam edeceklerdi.

Kendi programına göre geldi. 11 Ocak 1962'de Mount Auburn Hastanesi'nde doğmuştu ve Roya onu kucağına aldığında, tuhaf bir şekilde uyanık gözlere baktığında, minik sütlü, peynirli vücudunu kendi vücuduna bastırdığında dehşete kapılmıştı. Ama Roya aynı zamanda garip bir şekilde yeniden gerçek olmuştu. Bir Amerikan filminde aktris değildi. Evet, hezeyan içindeydi ve başı dönüyordu ama aynı zamanda şaşırtıcı bir şekilde yere basıyordu. Uzun zamandır ilk defa Roya tamamen kendi gibiydi.

Hastaneden eve geldiklerinde, Alice üçüne de baktı. Patates salatası ve losyon kokan Alice, Roya'ya karşı gayet doğal ve torununa hayranlık duyuyordu. Roya Maman'ı çok özlemişti ama Alice'in varlığına, enfeksiyona karşı önlem olarak ortalığı kaynatmasına, neşeli olmasına ve sonsuz miktarda ekşi kremalı fırında patates yapmasına minnettardı.

Bebekleri nefes almayı kestiğinde bir yıl sonra Alice'in yüzü çöktü. Arabada hastaneye buzlu bir panikle giderken Alice ağladı.

Bebek hava almak için iç çekti. Marigold. Adı Marigold'du. Hayatlarına düşmüş ve neredeyse on iki aydır Roya, ihtiyatının katmanlarını kaybetmişti. Walter'a kendini hiçbir zaman tam olarak teslim etmemişti; kendisinin her zaman kilitli tuttuğu bir parçası vardı. Bunu kabul etmişti (o Walter'dı!), sadece onun orada olmasına, her sabah onu görmesine minnettardı. Ama Marigold—açık kahverengi saçları, gri gözleri, emzirirken çıkardığı yumuşak mırıltıları, şaşırtıcı bir güçle Roya'ya tutunmasıyla—Marigold, Roya'nın ördüğü her buz gibi duvarı yıkmış ve dipsiz

şaşırtıcı bir güçle Roya'ya tutunmasıyla—Marigold, Roya'nın örttüğü her buz gibi duvarı yıkmış ve dişsiz gülümsemesiyle eritmişti. On iki ay boyunca Roya, yorgun ama heyecanlı, tamamen kendisi olmuştu. Gençliğinin aşk romanları bile bunun yanında sönük kalıyordu; bu bebek ona her şey demekti.

Walter, hastaneye giderken direksiyonu sıkıca tutuyordu, sessizdi. Kar durmadan yağıyordu; kar yığınları sertleşmiş ve grileşmişti. Alice'in dualarının sesi arabayı dolduruyordu: İncil'den ayetler ve Tanrı'ya yakarışlar. Alice onları ziyarete Cape'den gelmişti; Pazar günü akşam yemeği yerlerken Marigold'un kötü öksürüğü durmamış, günlerdir süren ateşi yükselmiş, nefes almakta zorlanıp hırıltılar çıkarırken. Roya kucağındaki yanan bebeğiyle arka koltukta öylece otururken, parçalanıp dağılacakmış gibi hissediyordu. Lütfen çocuğum iyi olsun, lütfen doktorlar ateşini düşürsün, iyileşecek, elbette iyileşmek zorunda, diyordu. Marigold hırıltılar çıkarıyor, sonra çaresizlikten Roya ona eski bir Fars halk şarkısı söylüyordu. Alice dua etmeyi bıraktı ve dinledi, Walter ise buzda olabildiğince hızlı sürüyordu.

Marigold'u Roya'nın kollarından alan hemşirenin beyaz kepinin altında sarı bir arı kovanı saç modeli vardı. Nefesi sigara kokuyordu. Roya kızını bu kadına vermek istemiyordu, onu yakında tutmak istiyordu. Gelen doktorun dudağının üstünde patlamak üzere olan bir sivilce vardı. Yıllar sonra, Roya evinin etrafındaki bloklarda yürürken, doktorun sivilcesini ve hemşirenin sigara kokusunu hatırladığı için öfkelenirdi - bunlar onunla bebeği arasına girmişti, hayatının trajedisine kendilerini sokmuşlardı ve sonsuza dek zihninde döngü halinde onu rahatsız edeceklerdi.

Marigold, hastaneye varışlarından kırk üç dakika sonra ölü ilan edildi.

Linolyum zeminde, floresan ışıkların altında, Roya'nın bacakları uyuştu. Doktorun sesi boğuktu. Çamurun içinden konuşuyordu. Tıpkı Amerika'ya ilk geldiğinde olduğu gibi, İngilizce anlaşılmazdı. Yanında Walter duruyordu; ona yakın, uzun ve sessizce duruyordu ve çevresel görüşünde devasa ellerinin titrediğini gördü. Alice çaprazında duruyordu; kayınvalidesiyle ilgili her şey gözyaşları dışında hareketsizdi.

Üçü şafak vakti eve gittiler. Kaçış yoktu, ancak Roya hastanede kalıp hiç ayrılmamayı ve belki de linolyum zemininde açlıktan ölmeyi düşünmüştü. O binada, vızıltısı, gürültüsü ve Marigold'un hayatı kadar önemli olamayacak milyonlarca başka acil durumla, ölüm kokan o yerde saatlerce oturmuşlardı ve Walter evrakları imzalamıştı, sonra da gitmeleri söylenmişti. Yolculuk sırasında

evet, kar yığınları yükseliyordu. Kolları yoktu, kolları veya bacakları veya parmakları hissetmiyordu; Roya bunun arabada kendisi dışında biri olduğunu biliyordu. En çok Marigold'un yüzünü yüzüne karşı özlüyordu. Acısının sonu olmayacağından emindi.

Sonunda çayını yapan Walter'dı. Her sabah ilk yataktan kalkan ve haşlanmış yumurtaları yapan Walter'dı. Artık ıslık çalmıyordu. Marigold'un ardından kalan çukurda çürüyen, havada her zaman ekşi bir şey vardı.

Birkaç hafta sonra Zari elinde bavulu, yanında iki küçük çocuğuyla geldiğinde Roya, "Gelmen gerekmiyordu," dedi. Roya, karanlık evinin kapısında duruyordu, arkasındaki mutfakta lavaboda kirli bulaşıklar, üst üste yığılmış çamaşırlar, havada küf kokusu vardı.

“Ah, ama gelmem gerekiyordu, Kız Kardeş.”

Zari'nin oğlu Darius şimdi dört yaşındaydı. Küçük kız kardeşi Leyla, Zari'nin kollarında kıpırdanıyordu. Leyla iki yaşındaydı. Leyla, Marigold'un asla sahip olamayacağı on iki ay yaşamıştı. Her şey—her ayrıntı, her kelime, her saniye, her insan—Roya'ya Marigold'u hatırlatıyordu. Ancak hatırlatmak doğru kelime değildi. Hatırlatmak, tekrar hatırlamak için unutması gerektiği anlamına geliyordu. Ama o hiç unutmadı. Her şey Marigold'a bağlıydı; hiçbir şey, gerçekten,

ondan ayrılamazdı. Hatta bir ömür önce İran'da deli bir kadının söylediği sözler bile. Bebekler ölür.

Leila, Zari'nin kollarındaydı. Yeğeni, tombul, mutlu, nefes alan, canlıydı, başında örgü pembe bir bone vardı. Zari'nin paketleyip Roya'ya göndereceği, Maman Joon ördü ve gönderdi. Leila büyüdü. Marigold giymeli şimdi diye not yazacağı bir bone.

Marigold giymeli.

Eğer.

Darius kıkırdayarak mutfağa koştu. Zari ayakkabılarını çıkardı ve Darius'a ıslak botlarla evin içinde koşmaması için bağırdı. Roya dışarıyı seyrediyordu.

kardeşi ve yeğenleri yanından hızla geçerken kar gibiydi. Dünya, soğuk, kindar bir neşeyle devam etmeye cüret ediyordu.

Jack'i ıslah etmek için Zari dağları devirmişti. Zari'nin uzman gözetiminde, beat şairi Jack kurumsal bir uşağa dönüştü. Reklamlar için jingle'lar yazdı, önce basılı yayınlar için, sonra da televizyon için ve eğer eski idealist şair bu dönüşümden üzüntü duymuşsa, bunu belli etmiyordu. Roya onu her gördüğünde, Jack gülümsüyordu, çocukları ona hayvanat bahçesindeki maymunlar gibi yapışmış, eskiden uzun olan saçları kısa kesilmişti. Takım elbiseleri ve ince kravatlarıyla 1960'ların reklam çalışanı prototipiydi. Zari adamını nasıl bu hale getirmeyi başarmıştı, Jack'ine hangi mucizevi ilacı vermişti, o gülümsemeyi yüzünde ne tutuyordu? Ah, Kız Kardeş, sonunda yatakta olanların her şeyi hallettiğini ikimiz de biliyoruz, değil mi? İşte böyle her şeyi halledersin, kabul edelim! Ben aptal değilim ve ne yapacağımı biliyorum.

Yataklar, çarşaflar ve sevişme düşüncesiyle Roya artık sadece uyuşuk hissediyordu.

Zari evi temizledi. Genellikle Nevruz, yani baharın ilk günü için yapılan türden kapsamlı bir temizlik. Ama bahar değildi, hala kıştı, her yer buz ve karla kaplıydı. Zari umursamadı; temizledi. Roya ise baharın ilk gününü kutlamak için yetiştirildikleri tüm ritüelleri düşündü—hepsi artık işe yaramazdı. Sanki bir daha Nevruz için, yeniden doğuşu ve yenilenmeyi simgeleyen 's' ile başlayan eşyalarla bir Sofra-ye Haft-Sin kurabilecekmiş gibi. Hayır. Mercimekleri yeşil filizlenmeleri için suya koymak, doğurganlığı kutlamak için yumurtaları boyamak—asla. Nevruz, baharın ilk günü, Nowruz—artık hepsi anlamsızdı. Walter ve Roya onu, ya da Noel'i ya da Şükran Günü'nü kutlamayacaklardı. Ne anlamı vardı ki?

Zari pencerelerini yıkadı (Şubat ayında! New England'da! Ne gerek vardı? Zaten kar ve buzla kaplanacaklardı). Zari tüm çamaşırları da yıkadı. Mağazaya gidip taze malzemeler aldı, pişirdi, kavurdu, kızarttı, sosladı ve Roya'nın dondurucusunu güveçlerle, pilavlarla, doldurulmuş lahana yapraklarıyla (dolme), köftelerle (kotelet) ve patatesli kişle (kuku) doldurdu. Açtı

pencereleri açıp temiz hava (daha çok dondurucu soğuk hava) içeri aldılar. Zari, Roya'nın bacaklarındaki tüyleri almak için kullanmak istediği bir mum yapmak üzere bir tencerede şeker eritip birkaç damla limon suyu ve ılık su eklemekte bile ısrar etti.

“Şu anda bundan gerçekten umursadığımı mı sanıyorsun?”

Şu anda bundan gerçekten umursadığımı mı sanıyorsun?

“Walter'ın umursamadığını sana temin edebilirim. Bacaklarımda biraz tüy olduğunu bilmesi için hiçbir sebep olmadığını sana temin edebilirim.”

“Lütfen. Bir noktada yapmak zorundasın . . .”

Roya'nın bedeni tanıdık kederle sarsıldı. Kaybolmak istedi. Ne fark ederdi? Kimse bunu değiştiremezdi.

Zari'nin iki haftalık ziyareti sırasında Roya, yeğeni ve yeğeniyle oynamak için bir kez yere oturdu. Onların kıkırdamalarını ve neşeli seslerini dinledi. Sonra kalktı. Yatağa tırmandı ve akşamın geri kalanında orada kaldı.

Zari akşam yemeği için bir tepsi getirdiğinde, Roya'nın yatağının kenarında oyalandı. “Başka çarem yoktu, Roya Joon. Onlarla gelmek zorundaydım. Onları kimseye bırakamazdım. Jack gece geç saatlere kadar çalışıyor; hiçbir yardımı yok.”

Şimdi durum böyle olacaktı. İnsanlar çocuklarının varlığı için özür dileyecek, mutluluklarını ondan saklayacak, sevinçlerinden dolayı mahcup olacaklardı. Bu onun yeni kaderiydi.

O iki hafta boyunca, evi temizleyip Roya'nın buzdolabını doldurmanın yanı sıra, Zari anaokuluna girdi. Önce sordu ve Roya zar zor omuz silkebildi. Zari pervasızca Marigold'un kıyafetlerini kutulara koydu, oyuncakları torbalara doldurdu ve bağışlarla kiliseyi ziyaret etti. Roya'ya daha sonra, hazır olduğunda bakması için birkaç kıyafet sakladığını söyleme cüretini gösterdi. Hiçbir zaman hazır olmayacaktı.

Teşekkür ederim, Zari, teşekkür ederim," dedi Walter tekrar tekrar. "Ne kadar naziksin. Bunu yaptığın için ne kadar naziksin. Ne kadar takdir ettiğimizi bilemezsin.

Senin için değil." Üst düzey kibar, zayıf Walter. İkisinin de canı cehenneme. Walter'ın terbiyesinin ve Zari'nin şevkinin canı cehenneme. Çocuğunun kıyafetlerinden geçmenin, lanet camları yıkamanın ne anlamı vardı? Roya yatakta kaldı ve hiçbir şeye baktı. Marigold'u emzirdiği sallanan sandalyede, Walter lanet içkisini elinde tutarak sessizce ileri geri sallanıyordu.

Zari'nin Kaliforniya'ya dönüş günü geldiğinde Roya ağlamadı. Ya da ağladı mı? Bu günlerde o kadar çok ağlıyordu ki, görünmez gibi geliyordu, bazen fark edemiyordu. Son damlasını akıttığını düşündüğünde, her zaman daha fazlası için bir kuyu vardı.

Hoşça kal," dedi Roya. Çok düzenli, çok Amerikalı. Hoşça kal! Çok kolay. Görüşürüz! Belki de bu Amerikalıca'larda bir şeyler vardı. Neşeli. Rahat. Her şeyi çilekli milkshake'ler ve gelecek iyi zamanlar gibi gösteriyorlardı.

Seni özleyeceğim, Kız Kardeş," diye fısıldadı Zari, Farsça olarak Roya'nın boynuna ağlarken. "Seni çok özleyeceğim. Bana her zaman yazabilirsin. Seni telefonla arayacağım. Gelecek sefere ne zaman gelebileceğimi biliyorsun, geleceğim...

Hoşça kal!" dedi Roya tekrar. "Teşekkürler!" Kendinde tekrar minnet veya nezaket bulup bulamayacağını bilmiyordu. Etrafında oluşan buzu durdurabilmeyi diledi.

Git. Geç kalacaksın.

Küçük Leyla ayrılırken mızmızlandı ve Darius kimsenin oynamadığı saklambaç oyununda koltuğun arkasına saklandı. Birkaç ikna ve bağırmadan sonra Zari çocuklarını kucağına aldı ve dışarıda bekleyen taksiye bindirdi. Roya el salladı. Walter o sabah sonsuz teşekkürler ve minnettarlık jestleri ve Zari'yi Logan Havaalanı'na götüremeyeceği için özürlerle vedalaşmıştı, hazırlaması gereken bir dava vardı, hakim bu davada acımasızdı.

Roya kapı aralığında durmuş, karı seyrediyordu, taksi kız kardeşini, yeğenini ve yeğenini götürürken. Arkasında buzdolabında yiyecek dolu, tertemiz, düzenli bir ev vardı. Önünde ise hiçbir şey.

“Çok üzgünüm.” Zari, kız oldukları ve İran'da bir odayı paylaştıkları zamanki gibi kokuyordu. Çay gibi, ev gibi. “Biliyorsun her zaman—” Yapacak hiçbir şey yoktu, işe geri dönmekten başka. Sonunda bacaklarını tekrar ağda yaptın. Orada tek bir kıl bile yoktu Walter'ı rahatsız edecek, anladın mı, Kız Kardeş? Kederlerinde, karı koca yavaş yavaş yeni bir dengeye ulaştılar. Başlangıçta birbirlerinin etrafında dikkatlice yürüdüler, sonra daha kendiliğinden, çünkü söylendiği gibi, hayat bir şekilde devam etti.

Kar yağışı bahara dönüştü. Roya, baharın ilk günü Fars Yeni Yılı'nı kutlamaya kendini veremedi. Nevruz yoktu. Yenilenecek ne vardı? Kutlanacak ne gibi bir yeniden doğuş vardı? Mevsimler Marigold'a kayıtsızdı. Birisi senaryoyu mahvetmiş, sayfaları alıp ateşte yakmıştı, anlam ve düzenin tüm izlerini yok etmişti. Birisi bu kötülüğü yapmıştı. Mutlu baharlar!

Baharın ilk günü her zamankinden biraz daha erken işten eve geldi ve çay yaptı. Walter geç kalıyordu ve Roya Fars Yeni Yılı'nı görmezden gelmek için elinden geleni yaptı. Kapı çalınca, karşı sokaktaki Bayan Michael'ı bekliyordu (bazen kurabiye veya turta ile gelirdi - özellikle Marigold öldüğünden beri son birkaç ayda daha çok). Ama kapıyı açtığında Roya, Bayan Michael'ı değil, Patricia'yı görmekten şaşırdı. Patricia altıgen düğmeli lacivert bir palto giymişti ve bir market çantası taşıyordu. Mavi süet ayakkabıları mantıklıydı ve pahalı görünüyordu.

“İçeri girebilir miyim?” diye sordu Patricia.

“Elbette. Lütfen.” Roya, Patricia'nın içeri girmesi için kenara çekildi. Roya, baldızından ayakkabılarını çıkarmasını istememesi gerektiğini biliyordu. Walter ilk kez Roya'nın insanların ayakkabıyla içeri girmesini tercih etmediğini söylediğinde, Patricia şaşkınlıkla şöyle demişti: “Maaşımın yarısını çorapla dolaşabileyim diye ayakkabılara harcamadım.”

Roya, Patricia'nin paltosunu alıp antre dolabına astı, Patricia'yı mutfağa götürdü ve robotik bir sesle çay isteyip istemediğini sordu.

Çok hoş olur, teşekkür ederim," dedi Patricia. Elindeki market çantasını masaya bıraktı ve boğazını temizledi. Sonra, "İşten sonra Mount Auburn'a gittim," dedi.

Roya'nın içi buz kesti. Marigold, Mount Auburn Mezarlığı'na gömülmüştü.

Mount Auburn Caddesi. Oradaki dükkanlar," diye devam etti Patricia. "Sana bir şey aldım. Birkaç şey.

Roya, Patricia'nın kağıt çantasından eşyaları çıkarıp mutfak tezgahına dikkatlice yerleştirmesini izledi. Selofana sarılı küçük bir saksı sümbül ve bir torba elma vardı. Altın folyoya sarılı çikolata paraları ve bir paket sumak baharatı. Bir şişe sirke ve birkaç diş sarımsak. Hatta kurutulmuş lotus ağacı meyvesi olan senjed'den bir torba bile vardı.

Bunlar Farsça'da 's' harfıyle başlayan, geleneksel Fars Yeni Yılı Haft Seen sofrası için yedi 's' nesnesiydi. Roya, Maman, Zari ve Baba ile büyürken her yıl bu sembolik nesneleri özenle hazırlamıştı. Bir gün Marigold ile paylaşmayı umduğu bir gelenekti. Patricia'nın kutlamasına yardım etmesini hiç beklemediği bir gelenekti.

“Yeni yılın kutlu olsun, Roya,” dedi Patricia nazikçe.

Tüm New England büyüklüğünde bir yumru Roya'nın boğazına yükseldi. Cildini bir ter tabakası kapladı. Kendini katlayıp ağlamak isteyecek kadar büyük bir minnet dalgasıyla dolmuştu. “Teşekkür ederim, Patricia,” diye fısıldadı Roya.

Patricia sümbülü düzeltmek ve sumak baharatını biraz sola kaydırmak için döndü. Duygularını pek iyi ifade eden biri değildi—Roya bunu biliyordu. Ama döndüğünde, baldızının gözlerinin yaşlarla dolu olduğunu gördü. “Çok üzgünüm,” dedi Patricia.

Roya, Marigold için tekrar taziyede mi bulunduğunu (bu günlerde onu gören herkes ona üzgün olduğunu söylüyordu—en çok duyduğu şey buydu) yoksa Patricia'nın geçmişte söylediği herhangi bir şey için özür mü dilediğini bilmiyordu.

Roya sadece başıyla onayladı.

“Safran nerede buldun?” diye soludu Roya.

“Ah, araştırmamı yaptım. Yöntemlerim var,” dedi Patricia, yaklaşıp safranın kesesini nazikçe Roya'nın ellerine bastırdı. Bir dakika ellerini Roya'nınkilerin üzerinde tuttu. Sonra hızla doğrulup yüksek ve otoriter bir sesle, “Peki şimdi! Bana söz verdiğin çay nerede?” dedi.

O öğleden sonra birlikte oturdular ve çayı içtiler. Sohbetleri önce kesik kesikti, ama yavaş yavaş daha çok açıldılar. Walter ile evlendiğinden beri ilk kez Roya ve Patricia, Walter'ın Red Sox takıntısı hakkında bile birbirlerine acıdılar.

“Teşekkür ederim, Patricia,” dedi Roya, Patricia kalkıp gitmek üzereyken. “Bunu gerçekten takdir ediyorum. Bilenden çok daha fazla.”

Patricia kağıt torbaya uzandı ve başka bir eşya çıkardı. İnce, kırmızımsı ipliklerle dolu küçük, şeffaf bir keseydi; Roya anları çok iyi tanıyordu. “Teşekkür etmene gerek yok,” dedi Patricia. Patricia antreye gidip paltosunu aldı. Kapıda

onları çok iyi tanıyordu. "Teşekkür etmene gerek yok," dedi Patricia. Patricia antreye gidip paltosunu aldı. Kapıda tereddüt etti. Sonra, "Bu konuda sana biraz sert davranmış olabilirim," dedi.

geçtiğimiz birkaç yıl. Belki. Walter'ın benim tek kardeşim olduğunu anlamalısın ve ona bayılıyorum. Hatta onu aşırı derecede sevdiğimi söyleyebilirsin. Annem, onu şımarttığımı söylüyor. Kardeşim için kimse yeterince iyi değil ve hepsi bu. Ama..." Patricia ceketinin düğmeleriyle oynadı ve sonra başını kaldırdı. "Pekala, Roya, Marigold'u kaybetmiş olabiliriz. Ama sana sahip olduğumuz için çok minnettarız." Hızla dışarı çıktı, ön basamaklardan indi ve arabasına bindi.

Roya kapıda durdu ve bu sefer gözyaşlarına boğuldu.

Diğerlerinin dönüp üzgün bir gülümseme attığı, Alice'in kilisesinde dua edilen, el yazısıyla yazılmış başsağlığı kartları aldığı çift oldular. Roya HBS'de çalışmaya devam etti ve Walter'a karşı garip bir yakınlık hissetti. Acıda birleşmişlerdi. Yatmadan önce her gece sallanan sandalyede içki içerek geçiriyordu. O ise kabuğuna çekildi. Erimeş bir tabakanın üzerindeki buz, öncekilerden daha zor kırılır.

İş ve birkaç arkadaşla rutin ve özenle dünyaya bir geri dönüş benzerliği. Sonunda Walter ve Roya komşularının evinde tekrar akşam yemeğine çıktılar. Elbette, tencere ve tavaları tekrar çıkardı ve pişirdi. Walter için. Pirinç alıp ılık suda bekletmeye ve kaynatmaya zorladı kendini ve bir gece Walter ofisten eve geldiğinde (şimdi Boston'da, Prudential Center yakınlarında büyük bir hukuk firmasında çalışıyordu, başarılıydı, herkes ona öyle diyordu), Patricia sayesinde tekrar o güzel safranın kokusunu alabildi. Roya'yı yakınına çekti ve saçlarını içine çekti. "Geri döndün" gibi korkunç bir şey söylemediği için memnundu.

Birkaç ay sonraki yıldönümlerinde, o zamandan beri ilk kez bir restorana gittiler. Masada Walter onun elini tuttu.

Roya Joon, tekrar denemeliyiz.

Sözler, saç derisine, cildine keskin iğneler gibi battı.

Hazır değilsen olmaz. Ama bilmiyorum. Çok genciz, Roya Joon, değil miyiz? Şimdi demiyorum. Hazır olduğunda diyorum.

Asla hazır olmayacaktı. Asla Marigold'un yerini almak istemeyecekti. Walter ile neden dışarı çıkmayı kabul etmişti? Hazır bile değildi.

Her daughter'ın yüzünü yanağına yaslamak istiyordu. Onu kucaklamak ve kahkahasını duymak istiyordu. Marigold'u istiyordu.

Restoranın loş ışığında Walter'ın yüz ifadesi yalvarır gibiydi. Roya, onun ne kadar yaşlandığını ilk kez görmüyordu. Berkeley'deki kafede kahve fincanını dökme olayı yedi yıl önceydi. Beş yıldır evliydiler. 1963 yılıydı. Yirmi yedi yaşındaydılar. Ancak kayıpları onları normal yaşam döngüsünden çıkarmıştı; hayatın doğal düzeninin bir darbesini yaşamış seçkin bir kulübün parçasıydılar. Marigold evliliklerinin dördüncü yılında, habersiz ve beklenmedik bir şekilde gelmişti ama geldiğinde çok hoş karşılanmıştı. Sadece sonra kaybolup Roya'nın en kötü korkularını doğrulamak için.

“Canım.”

Ona balım demesinden nefret ediyordu. Sadece küçümseyici davrandığında ona balım derdi. Gerçekten şefkatli olduğunda ona Roya Joon derdi, ama balım demek ben daha iyisini bilirim demekti, balım demek sen net düşünmüyorsun demekti, tabii ki başka bir çocuğumuz olacak demekti, balım demek onun için her şeyi bırakmamasının tek nedeninin ona karşı olan yükümlülüğü olduğunu hiç bilmediği anlamına geliyordu.

“Yapamam. Hayır,” dedi.

Kalktı ve tuvalete gideceğini düşündü. Belki de restorandan ayrılıyordu. Ondan uzaklaşmaya hakkı vardı. Marigold'un ölümünden beri imkansızdı: bencil, sessiz ve içine kapanıktı. Belki de tuvalete gidip çok kendine özgü bir şekilde aklını toplayacak ve iyi niyetli bir maskeyle geri dönecekti - halka açık bir yerde gösterebileceği kadar - ve restorandaki gürültü arasında dana stroganoff yemeye devam edeceklerdi. Oradaki diğer çiftler gibi davranacaklardı.

Ama gitmedi. Masanın onun tarafına geldi. Diz çöktü ve nazikçe yüzünü iki eliyle tuttu. Mavi gözleri sadece kendilerine ait bir hüzünle doluydu.

O her zaman burada olacak," dedi Walter. Ve göğsüne, yıllar önce Bayan Kishpaugh'un mutfağında Roya'nın onun için ilk kez yemek yaptığı zamanki gibi dokundu. Sonra alnını onun alnına yasladı.

Garsonlar gelip gitti. Diğer müşteriler çatal bıçaklarını şıngırdatıyor, sohbet ediyor ve ara sıra kıkırdıyorlardı. Roya ve Walter öyle kaldılar—

alınları birbirine değiyordu. Sevdiğinden hiç bu kadar emin olmamıştı. Üzüntüsünün her zerresi için Walter'ın da aynı şeyi vardı. Bu üzüntüyle onunla birlikte çabalamıştı, karanlığın ve derinliğinin içinden yolunu bulmuştu ve tüm zaman boyunca dünya devam ederken, o yanındaydı. Walter her zaman oradaydı. Güvenilir. Sadık. Dengeli. Kendisinin ve Walter'ın paylaştığı sevgi, onsuz olmak istemediği bir can simidiydi.

Noel tatilinin sonunda, Marigold gideli neredeyse bir yıl olmuşken, sallanan sandalyeyi merdivenlerden aşağı sürükleyip kaldırıma kadar getirdi. Karşıdaki pencereden Mrs. Michael'ın onu izlediğini biliyordu. Amerika'nın başladığı kasabada Roya, sallanan sandalyeyi kaldırıma bıraktı ve yeni birinin alıp eve götürmesi, sallanması için orada bıraktı.

Beşinci Bölüm

Yirmi Üçüncü Bölüm

2013

Claire'in yasaklayacağı bir şey varsa o da TV reklamlarıydı. Ve durduramadığı bir şey varsa o da bu reklamlardı. Facebook'taki arkadaşları ona şovlarını kaydetmesini ve reklamları hızlandırarak geçmesini ya da bir yayın sitesinden indirmesini söylemişti, ama Claire her programı tüm reklamlarıyla birlikte gerçek zamanlı izlemeden edemiyordu - neredeyse mazoşist bir şekilde. Yara üzerinde oyalanmak gibi, kabuk kaşımak ve acısını hissetmek gibi.

Claire her küçük Watertown dairesine her gece eve geldiğinde, kendine hindi ve domatesli pide veya Top Ramen noodle veya mikrodalgada pişirilmiş paketlenmiş pirinç ve sahanda yumurta hazırlardı. Televizyonu açar ve acıyı hissetmeye hazırlanırdı. Facebook'taki arkadaşlarının izlediği ödüllü kablo dizilerini, yani seksi, iyi yazılmış, cesur ve sosyal medya güncellemeleri ile spoiler uyarıları ve sanal su soğutucu sohbetlerine layık gösterileri izlemezdi. Bunun yerine, neredeyse dehşet içinde, pahalı restoranlarda kavga eden estetik ameliyatlı ev hanımlarını veya yirmi mutlu çocuğuyla senaryolu karmaşadan geçen aileleri içeren reality şovları izlerdi. Reklam aralarında Claire, bej battaniyesinin altında yatarken, arkadaşları fast food yer, ebeveynler ve çocuklar cep telefonu uygulamalarıyla mutluluk bulur, sevimli bebekler bezleriyle etrafta koşar, babalar gözleri dolarak kızlarının bebek arabasından ehliyet arkasındaki gençliğe uzanan bir montajda büyüdüğünü izlerdi. Claire bu duygusallıkla alay eder ve onu reddederdi, ama yine de hepsini özlerdi.

Yıllar önce, başarılı ve mutlu bir üniversite profesörü olacağına inanmış, İngiliz edebiyatı bölümünde okuyan uzun bacaklı bir lisans öğrencisiydi. Ama sonra annesi gözyaşları içinde arayıp, "Pozitif çıktı," demişti. Annesinin göğsündeki küçük tümör, alındıktan sonra bile vücudunda yolculuğuna devam etmişti, böylece Claire yirmi dört yaşına geldiğinde annesi Bedford, Massachusetts'te, yerel Whole Foods'a sadece bir mil uzaklıkta bir mezarlıktaydı ve Claire kronik bir yas içindeydi. Babası, o daha bezlere sürekli yer verilen reklamları geceleri yalnız izlerken, bir bebekken bir trafik kazasında ölmüştü. Claire, çok genç yaşta yalnız olmanın sarsıcı gerçekliğini hissetmişti. Erkek arkadaşlar geldi geçti. Bir kere aşık olduğuna inanmış olsa da hiçbiri kalıcı olmadı. Belki iki kere.

Şimdi otuz yaşında, okuldan arkadaşları ya evliydi ya da ciddi ilişkileri vardı. Ülkenin dört bir yanına ve hatta dünyanın dört bir yanına dağılmışlardı. Onlarla olan bağı, telefon görüşmeleri veya eski bir ritüel olan yüz yüze görüşmeler aracılığıyla değil, sosyal medya aracılığıyla kuruluyordu. Renkli, mutlu ama her zaman kendini küçümseyen hayatlarını çevrimiçi takip ediyordu. "Evet, doğru, hamileyim!" gibi durum güncellemelerini okuyor ve bazen boşluk ve kıskançlık hissetse de "beğen" tuşuna basıyordu. Hamile arkadaşlarının kocasının kolları etrafında sahillerdeki fotoğraflarını görüyor ve "beğen" tuşuna basıyordu. Bebeklerin doğduğunu görmek için dizüstü bilgisayarını açıyor - küçük, buruşuk yenidoğanlar şapkalı - ve tüm yorumları okuyordu: "Senin adına çok mutluyum, Jenna!" "Aman Tanrım - muhteşem!" ve "beğen" tuşuna basıp kendi "Tebrikler!" yorumunu ekliyordu. Eski sınıf arkadaşlarının çocuklarıyla Kosta Rika ve Hawaii'de tatil yaparkenki özçekimlerini kaydırıyor ve onlara duyduğu garip bir kıskançlık ve mutluluk karışımı içinde kayboluyordu. Sonra televizyonu açtı ve ailelerin sıcak çikolata içtiğini, kavga edip barıştığını ve babaların yeni ehliyet alan kızlarına araba anahtarlarını verdiğini izledi. Ve aklına gelen tek şey annesini ne kadar çok özlediğiydi.

Odası, ona içe dönmesi, meditasyon yapması, şükretmesi, nimetlerini sayması ve bir şükran günlüğü tutması gerektiğini söyleyen gurular ve tavsiye veren yazarların kitaplarıyla doluydu. Claire de öyle yaptı. Ancak Connecticut'taki küçük bir liberal sanatlar kolejinden aldığı İngiliz edebiyatı diplomasının onu idari işlere ve perakende mağazalarında kıyafet katlamaya yeterli kıldığı netleşince, bir kez o

İngilizce üzerine doktora yapıp profesör olmaya asla cesaret edemeyeceğini fark eden kadın, annesinin hayat sigortasından aldığı parayla Watertown'ta bir daire kiraladı, perakende işinden idari işlere geçiş yaptı ve otuz yaşında Duxton Yaşlı Bakım Merkezi'nde asistan yönetici olarak çalışırken kendini buldu.

İşini seviyordu. Sahneden çıkmaya yakın olan insanlarla her gün birlikte olmaktan hoşlanıyordu, tabiri caizse. Çoğu zaman, sahte bir tevazuya ve mutlu, mutlu, mutlu olduklarını kanıtlama ihtiyacına sahip olmadıklarını takdir ediyordu. Yaşlı, huysuz adamların öksürmesinden, tükürmesinden, homurdanmasından ve hayatın iyi olduğuna dair hiçbir gösteriş yapmamasından hoşlanıyordu. Yaşlı hanımların dini bir düzenle parlak pembe ruj sürmelerine yardım etmekten zevk alıyordu, sanki o tek eylemi atlamak bile yaşlılıklarına tam bir teslimiyet işareti olacaktı. Bayan

Emily'nin naylon çoraplarını mavi damarlı bacaklarına kadar çekmesine yardım etti ve Bay Rosenberg'in hırkasını özenle ilikledi. Duxton Senior Center'daki hanımlar ve beyler, Claire'in pes etmemesinin tek nedeniydi. Onlar sahip olduğu tek şeydi. İlkokul, lise ve üniversiteden arkadaşları artık basitçe "Facebook'taki Arkadaşlar" idi - zihninde yeni bir kategori gibi: FOF - yalnızca dijital görüntüler olarak var olan, yıllardır görmediği (toplantılara katılmamıştı) ve hayatı mutlu, ara sıra karmaşık ama her zaman ünlemli anlarda kaydıran kişiler. Babası bir anı bile değildi çünkü onu tanıyacak kadar küçüktü. Ondan kalan en canlı imajı, annesinin buzdolabına patlıcan mıknatısıyla astığı bir fotoğraftı:

piknik sepetinin yanında duran, sarı saçlı, kocaman gülümseyen bir adam. Süslü bir düğün olmamıştı. Sadece bir nikah memuru ziyareti, demişti annesi.

Yıllardır güzel ve nazik bir annesi vardı; babası hakkında ona hikayeler anlatan ve tek çocuk olmaktan, tek çocuk doğurmuş olmaktan ve ne kadar az aileleri olduğundan yakınıp ama birbirleri olduğunu, bunun da aslında ihtiyaçları olan tek şey olduğunu söyleyen bir anne; ve bebeği onun her şeyiydi, hayatına anlam katan güzel bebeğiydi. O onun muhteşem küçük kızıydı, değil mi? Seni utandırıyorsam üzgünüm tatlım ama bu doğru; sen benim hayatımsın ve sen ve ben, kızım, dünyayı fethedeceğiz, değil mi Claire? Ve ah, baban seni şimdi görseydi ne kadar severdi tatlım ve bu gezegende başarabiliriz, kızım, başarabiliriz; sen çok akıllı ve çok yeteneklisin ve

bekle de bir gün büyük biri olacaksın, zaten benim gururum ve neşemsin. Ve sonra kanser annesini dünyadan silmişti ve Claire çaresizce, açıklanamaz bir şekilde, acı verici bir şekilde, kalıcı olarak yalnız hissetti. Eve gelip telefonla arayacağı, sevdiği bir yemeği birlikte yapacağı annesi yoktu. Her şeyin yoluna gireceğini söyleyecek annesi yoktu. Ve her şeyin yoluna girmeyeceği garip, korkunç gerçeği. Asla. FOF'u Asya'da dağları aşsa, kusursuz çocuklar yetiştirse ve uzak tatil beldelerinde romantik yıldönümlerini kutlasa bile. Claire için her şey yolunda değildi. Otuz yaşında bunu kavradı, sahiplendi, biliyordu - başka türlü davranma ihtiyacı hissetmiyordu. Koca, bebekler, romantizm ve aman Tanrım-şu-dağınık-ama-çok-dolu-ve-güzel-hayatıma-bakın! durum güncellemeleri onun geleceğinde yoktu. Onun geleceği gerçeklik şovlarıyla dolu geceler ve ölümün eşiğindeki insanların gerçekliğiyle geçen günlerdi.

Merkeze bağlı yaşlı sakinlerini, hatta gitmeye çok yaklaşanları bile seviyordu, her sabah onları "Merhaba Claire!" derken duymak bir mucize gibi geliyordu. Bay Rosenberg ona gençliğinde, "o eski günlerde" Queens, New York'taki hayatından hikayeler anlatırdı ve Bayan Ventura her hafta "öteki tarafa geçmek" üzereydi, en azından öyle söylerdi. Claire'in en sevdiği, iki yıldır orada olan Bay Bahman Aslan'dı. Ona "Bay Batman" derdi. Her zaman nazikti ve onun İran'daki gençliği, siyasi maceraları, savaş sırasında geçirdiği yıllar hakkındaki hikayelerini dinlemeyi çok severdi. Büyük aşkı. Bay Batman gibi insanlar—onun şakaları, şikayetleri, üzüntüleri, rahatsızlıkları, pişmanlıkları, bakış açıları, anıları—Claire'in her sabah uyanmasının, kuru, bayat tadı olan bir protein barı yemesinin ve yedi yıllık Honda'sıyla Watertown'dan Duxton'a gitmesinin sebebiydi. Duxton Yaşlı Bakım Merkezi, bir yaşlı bakım merkezi ve bir huzurevinin birleşimiydi. Yaşlılar sadece aktivitelere katılmak için ziyaret edebilir veya daha geleneksel bir huzurevi modeli altında kalıcı sakinler olabilirdi. Claire kendini yaşlı sakinlerinin ve sakinlerinin dertlerine adamıştı. Şükran Günü onlarla geçti. Noel onlarla geçti. Hayatı onlarla geçti. Ve bunun dışında hayat sadece FOF ve TV'deki lanet olası şovlar ve reklamlardı.

Onun sakinlerinin hikayelerini her zaman bunlardan daha çok tercih ederdi. Özellikle Bay Bahman Aslan'ın anılarını ve hayat hikayelerini.

Yirmi Dördüncü Bölüm

1978–1981 Gönderiler

Ağustos 1978

Geçen gün Sinema Rex ateşe verildi. Dört yüzden fazla insan öldü. İnsanlar sıkışıp kaldılar, o yerden çıkmak için koşturup çabaladılar ama asla başaramadılar. Sinema Metropole'deki randevularımızı düşünmeden edemedim. Darbenin üzerinden yirmi beş yıl geçmişti. Ve şimdi, işte yine başlıyoruz. Her gün sokaklarda daha fazla gösteri var.

Çocuklarımın cevabın, sürgündeki dini lider Ayetullah Humeyni'de olduğuna inanıyor, aniden büyük bir takipçi kitlesi edinmiş. Bilmiyorum. Buradaki gençler bu günlerde tutunacak, inanacak bir şeye ihtiyaç duyuyorlar ve bu bir şeyin Şah olmaması gerekiyor.

Tarih tekerrürden ibarettir. Bu genç öğrencilerin tekrar sokaklara dökülmesini, Şah'tan kurtulurlarsa tüm sorunların çözüleceğine inanmalarını izlemek acı verici. Evet, Başbakan Musaddık'ın devrilmesinde rolü vardı ve Batı onu destekledi. Ama bugünün gençleri, Şah gitse tüm sorunlarının çözüleceğini düşünüyor. Sonrasının ne olacağından endişeleniyorum. Demokrasi istiyoruz ama asla elde edemiyoruz. Ya sonradan gelen daha kötüsü olursa?

Orada, Amerika'da seni merak ediyorum. Cihangir'den haberler alıyorum ve bunun için çok minnettarım. İkinizin hala konuştuğuna sevindim. Bu modern dünyada telefonla okyanuslar ötesine iletişim kurabileceğimizi düşünmek harika! Cihangir bana çalıştığını, Harvard'da bir işin olduğunu söylüyor? Bravo sana, Roya Canım. Her zaman büyük şeyler başarmaya kaderliydin.

Mart 1979

Şimdi Şah gitti. 1953'ü hatırlayan, dünyanın bir günde nasıl dibe vurduğuna dair o korkunç hayal kırıklığını derimizde hissedebilen bizlerden birçoğunun yüzünde gördüğüm tek şey travmanın geri dönüşü. Gençler çok umutlu. Bu sefer doğru yaptığımızı düşünüyorlar. Şah'ın gittiğine sevindiler. Amerika'ya gitmeye çalışıyor ama yeni ülkenizin onu içeri almadığını duydum. ABD için bunca şeyi yaptıktan sonra, ülkeniz onu neden içeri almıyor?

Teklif ettiğim akşamki alacakaranlığı, gökyüzünün morluğunu hatırlıyor musun? Öpücüğünü hatırlayarak başka yüzlerce gece gökyüzüne bakmadığımı mı sanıyorsun?

Ağustos 1981

Saddam Hüseyin geçen Eylül'de İran'a saldırdığından beri savaş giderek kötüleşti. Gecelerimizi bodrumdaki sığınakta geçiriyoruz. Çocuklarım sürekli korkuyor. Şimdi bu ülkenin bazı yerlerini tanıyamazsınız. Havaya uçuruldu. Geceleri pencerelerimizi alüminyum folyo ile kapatıyoruz ki Saddam'ın uçakları şehrimizi ve ışıklarını bulamasın. Sürekli bir korku içinde yaşıyoruz. Çocuklarım yirmili yaşlarının başında ve oğlumun orduya katılıp Iraklılarla savaşması ve onları öldürmesi emredilmesini istemiyorum. Ne için? Bu yeni İslam hükümetinin güçlü hissetmesi ve bizi bayrak etrafında birleştirmesi için mi? Kızım da dışarı adım attığında başörtüsü takmaya zorlanıyor. Ne olduk biz? Ülkemi artık zar zor tanıyorum.

Belki bu sefer gerçek bir demokratik hükümetimiz olur. Görünce inanırım. Canım Roya, Cihangir doktor olarak orduya katıldı. Sevgili Roya'm, cephede öldürüldü. Buradaki yeri çok boş.

Yirmi Beşinci Bölüm

2013

Büyük Kutu

Zari'nin burnu cep telefonu ekranında tuhaf bir şekilde büyümüştü. Hayatta kalan az sayıdaki rahatlıktan biri görünmeden insanları aramaktı ama Zari her hafta Roya ile FaceTime yapmaya zorluyordu. Ona eski kafalı desin ama Roya yüzünün telefonda gösterilmesine dayanamıyordu. Hiç mantıklı gelmiyordu. Ama Zari'yi, hatta bir alette bile olsa görmektesinin bir teselli olduğunu kabul etmek zorundaydı. Küçük kız kardeşi artık büyükannesiydi, kalça protezi ameliyatı olmuştu ve geliniyle neredeyse her gün tartışıyordu.

“Walter'ın ataçlara ve bir kağıt öğütücüye ihtiyacı var. Gitmeliyim, Zari.”

“Tamam, Kız Kardeşim. Biliyor musun, bu inanılmaz: genç bir hanımın cildine sahipsin. Yetmiş yedi yaşında! Genlerimize Tanrı'ya şükürler olsun!”

“Jack’e ve Darius’a ve Leila’ya ve tüm torunlara selam söyle.”

“Söylerim. Umarım Nevruz için görüşürüz! Benden Walter ve Kyle’a kocaman sevgiler.”

Yıllar cüretkârlık edip geçmişti. Marigold krup hastalığından öleli on yıllar, Musaddık darbeyle devrileli on yıllar olmuştu. Dünya tamamen başka bir şeydi. İran 1979'da İslam Devrimi'ni yaşamıştı—artık ülkesi Şah tarafından değil, dini liderler tarafından yönetiliyordu. Kayıplar artıyordu ve Roya hepsine yas tutacak vakit bulamıyordu. Walter haberleri dikkatle takip ederdi ama Roya kafasını...

bu günlerde kablo televizyonda "haber" maskaralığı yapan çöpü izlemekten fırını tercih ederim.

Ama bebekler ölemezdi. Ortadan kaybolup geride eşyalarını bırakamazlardı. Onun bebeği ölmemişti. Hastanede, bir yaşındaki bir çocuğun dakikalar önce kollarında nefes alırken ölebileceğine inanmasını istemişlerdi. Marigold sadece her gün ve gece onunla birlikte değildi; Marigold onun bir parçasıydı. Kızını her zaman yanında taşıyordu. Bebekler senden ayrılmaz.

Ama, Kız Kardeş, Kyle'ı düşün! Marigold öldü, ama senin Kyle'ın var!

Kırk iki yaşında, Roya Harvard İşletme Okulu'ndaki idari işinde sonsuza dek çalıştıktan ve başka bir çocuğun annesi olmamayı kabul ettikten sonra—annen olmaya uygun olmadığı açıktı—Kyle ortaya çıktı. İmkansız olduğu düşünülen şey tekrar oldu. Bir sürpriz, bir kaza, bir çocuk. O ve Walter, o küçük yumuşak yüzü tekrar kendi yüzlerine karşı hissettiler. Yine, sevinç ve dehşetle dolup taştılar.

Kyle onun yeni dünyası oldu. Hayallerini ona bağladı. Roya'nın derin kahkahasını yeniden ortaya çıkardı, onu uyandırdı. Onun amacıydı. Onun için dünyanın yıkılmadığından emin oldu.

Kyle büyüyüp doktor olduktan sonra Roya'nın sabah yürüyüşleri onu ayakta tutuyordu, hareket etmesini sağlıyordu. Kafasını dinliyordu. Arkadaşlarıyla yürüyüş yapmıyordu. Arkadaşlar çok fazla konuşuyordu ve Roya düşünceleriyle baş başa kalmaya ihtiyacı vardı. Elbette, dışarısı çok soğuk olduğunda alışveriş merkezinde buluşup yürüyüş yapan mahalleli kadınlar vardı. Roya, kasabanın e-posta listesinden herkesi bu eğlenceye katılmaya davet eden e-postalar alıyordu: "Hadi Cinnamon Station'ın dışında buluşalım!" diye okuyordu. Tadımsı, yağlı kızarmış hamur işi satan bir tezgahın önünde. Hayır, teşekkürler. Roya, büyük bir bina içinde gidip gelmek, bayat havayı solumak, gereksiz mallar

satan parlak mağazaların önünden geçmek istemiyordu. Alışveriş merkezindeki çöplerin bolluğu onu bunaltıyordu. Mümkün olduğu kadar doğada kalacaktı. Hareket edebildiği sürece.

Ve hareket etmek zorundaydı. Bazı şeyler seninle kalır, seni rahatsız eder. Bazı közler derine işler. Vurulanlar unutulamaz. Ve o sevgi gücü de unutulamaz.

Bazen geceleri kulağına nefesini geldiğini hissedebiliyordu. O, New England'da ya da hatta Kaliforniya'da ilk yıllarda her zaman burada ve orada gördüğünü sandığı adam olamazdı; o zamanlar bir koşuşturma, yanından geçen biri onu heyecanlandırır ve çevresel görüşünden bir anlığına onun o olduğuna emin olurdu. Bir keresinde Boston'daki Filene'de, Walter için gömlek bakarken, askının diğer tarafındaki bir adam Bahman'a benziyordu. Bahman olduğundan emindi ama tabii ki değildi. Olamazdı. Başka bir zaman, bir havaalanı aktarmasında, genç bir adam Bahman'a tıpatıp benziyordu. Dengesi için bir direğe yaslanmak zorunda kaldı. O adam yirmi yaş civarındaydı. Havaalanında nefesini toplarken, kırklı yaşlarında olduğunu hatırladı. Demek Bahman da kırklı yaşlarındaydı. Elbette o genç adam o olamazdı. Onu her zaman genç hayal etmemek, yaşlı olarak canlandıramamak imkansızdı. Saçını kaybetmiş miydi? Kilo almış mıydı? Walter saçını kaybetmemişti. Patricia söylemeyi severdi, "çarpıcı" biriydi, gerçek bir Jimmy Stewart. Bahman ne durumdaydı? Hangi film yıldızına benziyordu? Hayat ona ne sunmuştu? Bilmesi onun işi değildi.

Kyle geldiğinde, sıkıca sarılmış mahremiyet ve acı balonlarına küçük bir hava cebi girmişti. Kısa süre sonra o hava cebi genişledi ve dünyayı tekrar içeri aldı. Kyle sayesinde Roya diğer annelerle çay içti. Onun sayesinde okul aile birliği toplantılarına katıldı ve beyzbol maçlarında topa vurduğunda ayağa fırladı. Tekrar neşe buldu, tekrar rahat hareket etti, sabahları çırpılmış yumurta yaptı, ders kitapları ve karne raporları üzerinde incelemeler yaptı. Onun sayesinde dünyayı tekrar öğrendi.

“Damarlarımızdaki kan bittiğinde ne olur?”

Kyle'ın soruları hiç bitmiyordu. Sonsuz bir merakı vardı. Onu kütüphaneye götürdü, kucağına oturttu ve ona kitap üstüne kitap okudu. İlk yıllarda, Kyle'ın İran aksanı vardı çünkü duyduğu seslerin çoğu onun sesiydi. Okula başladığında bu kayboldu. Diğer anneler çocuklarının dikkat etmediğinden şikayet ederken, Kyle dinliyordu. Dünyanın nasıl işlediğini anlama konusundaki iştahı muazzamdı. Küçükken, onlar iki musketrydi. Üçüncü musketry—ablası—her zaman Roya'nın kalbindeydi. Onun Marigold'u.

Roya, işini bırakıp Kyle ile birlikte olabilmelerine yetecek kadar paraları olduğu için minnettardı. Onunla mümkün olduğunca çok vakit geçirmek istiyordu. Keşke Kyle'ın kalbini yastıklı bir çaydanlık kılıfında taşıyabilse ve kırılmaması için onu koruyabilseydi. Keşke onu tehlikeden, kayıptan, kederden bir şekilde koruyabilseydi. Ama alnındaki kaderin, göremediği bir mürekkeple yazıldığını ve annelik, aşırı ilgi ya da endişenin tehlikeleri uzak tutamayacağını biliyordu.

Ona Merriam Hill'deki göletteki kurbağa yavrularını gösterdi, yıldızların ve ayın uzaklığını sadece ona öğretebilmek için öğrendi, eskiz kağıdına en sevdiği çizgi film karakterlerinin ana hatlarını çizdi. Walter'ın sabit varlığıyla, New England'da kendileri için bir hayat kurdu ve önemsediği her şeyi pencerelerinde panjurları olan kolonyal bir eve doldurdu.

Kyle her yıl doğum günü pastasındaki mumları üflediğinde, Roya'nın hem rahatlama hem de endişe karışımı, yükselen dumanların arasında savrulurdu. Yemek odalarının süpürgelik kalıplarına yerleşirdi. Saçlarının her telinde bulunurdu. Bir yıl daha. Bir yıl daha ve o buradaydı.

Kırtasiye dükkanı evlerine 2,7 mil uzaktaydı; bunu biliyordu çünkü bazen sırf eğlencesine kilometreyi sıfırlamayı seviyordu. Büyük mağaza devasa ve fazla aydınlıktı, gerçekten bir depoydu. Ulusal bir zincirin parçası. Walter ile içeri girerken Roya kendini toparladı. Koridorlar kimyasallar ve ucuz halı kokuyordu, kurumsal oburluk ve yorgunluk kokuyordu. Sıra sıra defterler, post-it notları, antiseptik mendiller, plastik kutular, klasörler, zarflar, kalemler, boya

kokuyordu. Sıra sıra defterler, post-it notları, antiseptik mendiller, plastik kutular, klasörler, zarflar, kalemler, boya kalemleri, mısır gevreği. (Mısır gevreği mi? Neden?) Eskiden sevdiği şeylerdi: kırtasiye ve kalemtıraşlar, kalemler ve kurşun kalemler. Ama artık hiçbirini istemiyordu, bu şekilde değil, sahibi bile olmadan bu devasa alana yayılmışken. Üniformalı sivilceli genç çocuklar "afedersiniz"lerini duymazdan geldiler, Walter "Afedersiniz!" diye bağırmak zorunda kalana kadar, sanki onları azarlıyormuş gibi. Ancak o zaman kağıt öğütücüler için doğru koridora yönlendirildiler. (Walter eski dosyalarını gözden geçirip gerekmeyenleri öğütmeye kararlıydı, böylece "zamanı geldiğinde" Kyle bunu yapmak zorunda kalmayacaktı: "Sakladığımız tüm o evrakları düzenleyip kurtulmamız en iyisi. Bunu şimdi yapmalıyız. Aklımız başımızdayken.")

Bizden sonra işleri kolaylaştır. Kyle eşyalarımızı karıştırmakla uğraşmak zorunda kalmasın.")

Parçalayıcıyı uzun uzun karşılaştırdıktan sonra seçti ve Roya'yı kimyasal halı kaplı koridorlarda zımba tellerinin doğru yerini bulana kadar götürdü. Çeşitli ambalajlarda ne kadar çok seçenek vardı. Sadece zımba telleri için. Sonunda neşeli mavi, çimen yeşili, parlak sarı ve koyu kırmızı renkli tellerle dolu şeffaf bir kavanoz seçtiler.

Kasa sırasında (sekiz taneden biri - ne kadar çok!), Roya bir kutudan küçük bir el dezenfektanı aldı. Çantaya, anahtarlığa, her şeye takılabilen lastik bir halkası vardı. Bununla soğuk algınlığı, grip, zatürre ve en son çıkan hastalıklardan korunabilirdi. Acaba Marigold krup'tan korunabilir miydi? diye düşündü. Bu küçük plastik antibakteriyel jel kabıyla mı?

Nihayet sıranın önüne ulaştıklarında Roya homurdandı, "Bu dükkan çok büyük ve o gençlerden hiçbiri ne yaptığını bilmiyor."

Kasiyerin başı havada sallandı. Muhtemelen altmışlı yaşlarının sonlarındaydı, Roya'dan çok da genç değildi. Koyu mavi gözleri ve yumuşak gri bukleleri vardı. Roya, iş arkadaşlarını küçümsediği için bu kadını gücendirdiğinden endişeleniyordu. Ama kasiyer gülümsedi.

"Biliyorum. Ama iyi çocuklar. Sürekli yeni ürünler geliyor. Onları suçlayabilir misin?"

"Elbette. Sadece çok... devasa," diye mırıldandı Roya.

"Ah, burası bazıları için harika. Her şeye sahip! Anneler okul alışverişi için bayılıyor. Ama işe girdiğimde bazen hala başım dönüyor. Anlatayım"—yaklaştı ve fısıldadı—"gün sonunda ben de küçük bir mahalle dükkanı insanıyım. Patronuma söyleme!"

Walter cüzdanını karıştırıp bir kredi kartı çıkardı, okuttu ve fişini bekledi.

"O günler geride kaldı," dedi Roya. "Küçük mahalle dükkanları."

"Ah, sağda solda bir iki tane daha anne-baba kırtasiye dükkanı var," dedi kasiyer, ataşları ve el dezenfektanını paketlerken Walter da kağıt öğütücüyü alışveriş arabasına geri yüklüyordu. "Eczanelerden bahsetmiyorum tabii, kırtasiye malzemeleri tek bir rafta olanlardan—ucuz spiralli defterler falan. Ama bilirsiniz. Eski usul. Gerçek dükkanlar. Newton'daki gibi

Walnut Caddesi. Orada en iyi dolma kalemler. Mürekkep hokkaları! Bizim gibi mağazalardan ve çevrimiçi rekabetle ne kadar süre daha açık kalabileceklerini bilmiyorum. Ama bu bir geri dönüş, sana söyleyeyim."

"Pekala, teşekkürler. Şimdi, iyi günler," dedi Walter, makbuzu imzaladı ve arabasını kasiyerden hızla uzaklaştırdı. Kadının tavsiyesine ilgi duymuyordu.

Roya bu nazik hanımefendiye karşı ani bir çekim hissetti. "Çok teşekkür ederim."

"Şimdi, gününüzün geri kalanında iyi dinlenin," dedi kasiyer Walter'ı taklit ederek ve Roya'ya göz kırptı.

Roya geri göz kırptı ve sonra Walter'ı soğuk otoparka kadar takip etti.

"Garip biriydi," diye homurdandı Walter, kağıt öğütücüyü araba bagajına yüklerken.

"Çok yardımsever olduğunu düşündüm."

"Zavallı yalnız ihtiyar," dedi Walter, sonra çabucak ekledi, "Şaka yapıyorum!"

Buzlu caddelerde, plastik torbadaki ataş kavanozu ve el dezenfektanı Roya'nın kucağında, eve doğru sürdüler.

Telefonda cevaplayıcıdaki mesaj, Walter'ın podiatrist ofisindendi.

"Bunu duydun mu Walter?" dedi Roya. "Ortopedik ayakkabı tabanların için yeni kalıplar yaptırman gerekiyor."

"Tabanlar için yeni kalıplar. Eğlence asla bitmez!" dedi Walter.

"Bitmez," dedi Roya, fırına atacağı balık çubuklarını çıkarırken. Bu aralar İran yemeği yapmaya pek gücü kalmamıştı. Yetmişli yaşlarda bazı şeylerden feragat etmek gerekiyordu.

Ertesi hafta Roya, Walter ile ortopedi kliniğinde bekliyordu. Her zaman Belmont'taki kliniğe giderlerdi ama orası tadilattaydı ve podiatristin sekreteri onları bunun yerine Newton-Wellesley Hastanesi yakınlarındaki yeni bir kliniğe yönlendirmişti. Roya koltuğunda kıpırdandı. O gün sanki banliyödeki her lise sporcusu ve sinir bozucu çocuk randevu almıştı.

"Beklemek zorunda değilsin. Biraz temiz hava al, Roya. Sonunda güzel bir hava yakaladık," dedi Walter.

“Seninle bekleyebilirim. İyiyim.”

“Zorunda değilsin. Dükkanları gez. İstersen bir kahve kap. Yanımda okuyacaklarım var,” Walter bir hukuk dergisini patiledi. “Bu biraz zaman alabilir.”

Roya, gürültülü çocukların ve telefonlarına yapışmış gençlerin olduğu o boğucu bekleme odasından çıkabildiği için rahatlamıştı. Dışarıda hava neredeyse hoştu. Walter haklıydı: aylardır ilk defa bu kadar sıcaktı. Ocak ayının ortasında

nadir görülen bir gündü! Haftalardır dışarıda yürüyememişti. Ve neden o dondurucu yerden ayrılıp Kaliforniya'ya taşınmadığın aklım almıyor, Kız Kardeş!

Roya, ortopedi kliniğinin dışındaki bloklarda dikkatlice yürüdü. Başına gelebilecek son şey dengesini kaybetmesiydi. Neyse ki iyi ayakkabılarını giymişti: üstünde küçük fiyonkları olan kalın tabanlı gri olanları. Birkaç blok sonra mahalle

merkezinin kalbine ulaştı. Bir simitçi dükkanının camının arkasında bir kedi uzanmış, tembelce ona bakıyordu. Eski moda bir kunduracının önünde, cilalarla dolu kutuların yanında sıralanmış ayakkabılar vardı. Newton'un bu kısmını seviyordu. Diğer alışveriş merkezlerinden daha az gösterişliydi ve daha otantik hissettiriyordu. Burada büyük mağazalar yoktu.

Küçük bir pizzacının önünden geçerken, tatlı domates sosunun kokusu onu durup bir dilim almaya teşvik etti. İçeri girip keyif yapıp yapmamayı düşündüğü sırada, blok boyunca ileride bir tabela gözüne çarptı. İkinci kattaki bir

çardağın üzerinden, siyah zemin üzerinde altın harflerle yazılmış bir tabela sarkıyordu. Kıvrımlı harflerle THE STATIONERY SHOP (Kırtasiye Dükkanı) yazılmıştı.

Burada en iyi dolma kalemler var. Mürekkep hokkaları! Büyük mağazanın kasiyerinin sözleri kafasında yankılanıyordu. Walnut Caddesi'nde miydi? Olmalıydı. Açıklayamadığı bir güç tarafından itilerek, tabelaya doğru ilerledi.

Dükkanın kapısını açtığında tanıdık bir zil sesi duyuldu. O tür zilleri olan bir dükkana uzun zamandır girmemişti. Aman Tanrım, o eski moda zillerin hepsi aynı ses çıkarıyordu.

Hafif karanlık, küflü iç mekana gözlerinin alışması birkaç an sürdü. Ama alıştığında, renkli günlükler ve defterlerle dolu raflar gördü.

her türlü şekil ve boyutta. Solunda hediyeler ve aletlerle dolu bir masa vardı: çalar saatler, yapbozlar, çay kupaları, süslü sabunlar. Dükkanın ortasında raflardaki küçük kutularda her türden kalem ve kurşun kalem duruyordu. Yazı gereçleri koridorundan geçti. İnsanlar birden fazla kıvrımla kalemleri denemişti: kalemleri tutan küçük karton kutuların yanlarına "merhaba"lar ve karalamalar çizilmişti. Eski moda kalemtıraşlar ve süslü yeni kalem kutuları düzgün sıralar halinde duruyordu.

Bir koridordan diğerine, adeta bir rüya içinde yürüyordu. Ana tezgahın önünde aniden durdu. Orada büyük bir cam vitrinin içinde, kasiyerin söylediği gibi parlak dolma kalemler ve divitler yatıyordu. Mücevher gibi dizilmişlerdi: mürekkep şişeleri safir mavisi ve zümrüt yeşili, hatta mor renkte parlıyordu. Bir şişe nar renginde mürekkep tutuyordu. Bir dolma kalemin kapağını açıp kartuşunu dikkatlice mürekkeple doldurmak, temiz, taze bir sayfaya sürmek istiyordu. O kadar uzun zaman önce yazdığı mektuplar için özel bir emici kağıdı vardı, böylece mürekkep akmasın, zarfa koymadan önce tek bir kelime bile lekelenmesin diye, sonra da onu bir Rumi şiir kitabına saklayacaktı.

“Her şeyi bulabildin mi?”

Sanki hırsızlık yaparken yakalanmış gibi döndü. Tuz ve biber rengi saçlı, zeytin tenli ve koyu gözlü bir adam arkadaki bir kapının yanında duruyordu.

“Ah evet—” Sesi kesildi. Birden başı döndü. Göğsü sıkıştı ve oda dönmeye başladı.

“İyi misin?” diye sordu adam. Sesi. Sesi tanıması gereken bir şeye benziyordu.

“Elbette.” Ama batıyordu. “Lütfen, oturabilir miyim?”

Ona geldi ve nazikçe kolundan tuttu. Tezgahın arkasına, pembe minderli bir sandalyeye yardım etti. Rahatlayarak sandalyeye oturdu ve arkasına yaslandı. Alnı zonkluyordu.

“Hanımefendi? Size biraz su verebilir miyim?”

“Hayır, hayır. Sadece nefesimi tutmam gerekiyor.”

“Size biraz su vereyim.”

Onun ısrarı, nezaketi, beden dilindeki bir şey çok tanıdıktı. Sonra ne sormak istediğini anladı. Koyu gözler, zeytin tenli. Hafif bir aksan. “İranlı mısın?”

“Hanım, selam.” Başını eğdi. “Siz de İranlı sanmıştım. Hanımefendi, merhaba. Sizin de İranlı olduğunuzu sanmıştım.”

“Hemen döneceğim,” dedi Farsça. “Size bir şeyler içireyim.”

Tezgahın arkasındaki bir kapıdan geçti. Başını sandalyenin arkalığına yasladı. Birkaç dakika sonra elinde bir çay fincanı ve bir tabak şeker küpüyle geri döndü.

“Gerek yoktu,” dedi. “İyiyim.”

“Zahmet değil. Arkada küçük bir semaverimiz var. Bilirsiniz. İranlılar çaylarını içmek zorundadır.” Farsçası kusursuzdu. Çocukken İran'da yaşamış olmalı ya da ailesi ona dili öğretme disiplinine sahip olmalıydı.

Tepsiyi indirdi. “Buyurun, bu sizi daha iyi hissettirecek.”

Tepsiyi indirdi. "Buyurun, bu size daha iyi hissettirecek."

Çayı yudumladı. Bergamot ve kakule aromaları, en hafif gül yaprağı dokunuşuyla karışarak onu evine götürdü. "Gerçek çay yapmayı kesinlikle biliyorsunuz. Teşekkür ederim."

"Annem babam öğretti." Omuz silkti.

Çayın buharı ve kokusuyla başı açılmaya başladı. Bu adam muhtemelen kırklı yaşlarının sonlarında, belki ellili yaşlarının başlarındaydı. 1979 devriminden sonra göç eden İranlı dalgasının bir parçası olarak ailesiyle birlikte genç bir çocukken buraya gelmiş olabilirdi.

"Umarım sizi korkutmamışımdır," dedi. "Sadece bir an dengemi kaybettim. Ve biraz da aklımı. Çay bardağını tepsiye koydu ve onu inceledi. "Ayrıca, eğer izin verirseniz, bana çok tanıdık geliyorsunuz."

"Hepimiz İranlılar birbirimize benzeriz, değil mi?" Gülümsedi.

Ve bunu yaptığında, göğsünde onu ikiye katlayacak gibi hissettiren bir sıkışma hissetti. Çayına baktı ve sonra tekrar dükkana göz gezdirdi. Raflar çapraz sıralar halinde dizilmişti, cam vitrin dolma kalemleri paralel çizgiler halinde tutuyordu. Bir köşede kendi başına duran, ciltsiz kitaplarla dolu bir raf vardı. Daha önce o rafı fark etmemişti. Oturduğu yerden kapakları seçebiliyordu: hepsinde Fars minyatür resimlerine benzer sanat eserleri vardı. Türbanlı, eski moda bir setar çalan bir adamın görüntüsü kapakların çoğunda parladı.

"Hastam. Ben buradayım." "Kitap da satıyor musunuz?" diye zayıfça sordu.

"Biraz," dedi adam. "Çocuklar için boyama kitapları. El işi kitapları. Çıkartma kitapları. Böyle şeyler."

"Ama bunlar?" Kartların olması gereken, köpek, kedi ve okyanus fotoğraflarıyla basılmış takvimlerle dolu olması gereken rafa uzandı. Bunun yerine tanıdığı bir kitap serisinin ince ciltlerini tutuyordu. Bu kitapları Kyle için almıştı, böylece gençliğinden beri sevdiği şiirleri İngilizce okuyabilsin, en sevdiği şairin sözlerindeki bilgeliği ve tutkuyu kendi gözleriyle görebilsin diye. "Rumi mi satıyorsunuz?"

Adam tekrar omuz silkti. "Babamın işiydi biraz. Buranın nasıl olacağına dair her zaman çok özel bir vizyonu vardı. Tam anlamıyla."

"Öyle miydi?"

"Ah evet. Kurması zordu. Ve yıllarca ayakta kalmak. Ama kız kardeşim ve ben bunu başardık."

"Kız kardeşin?"

“Evet, ikizim. Neyse, babamın bir vizyonu vardı ve bunu gerçekleştirmek için çok çalıştık. Ve şimdi… neyse, tam babamın istediği gibi tutmak istiyoruz.” Tekrar gülümsedi. “Ayakta kalmayı başardık.”

Roya’nın kalbi aniden o kadar hızlı atmaya başladı ki kalp krizi geçireceğini sandı. Dükkan bu şekilde döşenmişti. Dairesel bir rafta dizilmiş ince Rumi ciltleri. Plan. Vizyon. Ama olamazdı. Olamazdı.

“Babanız,” diye sordu nefes nefese. “Adını sorabilir miyim?”

“Elbette. Aslen Tahranlıyız. Babamın adı Bahman Aslan.”

Yirmi Altıncı Bölüm

2013

Randevu

Roya, kalıpların dökümünün nasıl gittiğini Walter'dan dinlemek için geri yürüdüğünde, yüzü kızarmış ve çökmek üzereydi. Dünyanın karmaşık ve kayıp ruhlarla dolu olduğunu, hayatına dokunup kaybolan insanların asla bulunamayacağını düşünebilirsiniz, ama sonunda bunların hepsi değişebilir. Tek bir dükkan, tek bir bardak çay ve tüm bunlar basitçe ters yüz olabilir.

Bahman'ın oğlu Omid - adını söylemişti - rahat bir insandı. Amerika'da yaşamanın bir avantajı, kendi neslinin bir avantajıydı. Açık ve paylaşmaya istekliydi. Kendi yaşlarında olsaydı olacağı gibi savunmacı ve şüpheci değildi. Ona bir zamanlar babasını tanıdığını söylediğinde gözleri büyüdü. "Ciddi misin? Vay canına. Şaka mı yapıyorsun?" Yaşayıp yaşamadığını sormak için kelimeleri bir araya getiremedi. Jahangir vefat ettiğinden beri Bahman'dan haber alamamıştı. Zaten onu aklının en dibine itmişti.

Ama oğlu, "Sana onu gördüğümü söyleyeyim mi? Babasının eski bir arkadaşıyla tanıştığımı bilse çok sevinirdi." dedi.

Gerekli değil, kesinlikle değil," dedi. "Onu rahatsız etme. Zar zor tanışmıştık. Sağ... iyi olduğunu bilmek beni mutlu etti. Ve oğlunu tanımak. Seninle konuşmak zevkti. Çay için teşekkürler. Gitmem gerek. Kocam bekliyor.

“Ah, tabii. Bilginiz olsun diye söylüyorum, şimdi Duxton Yaşlılar Merkezi'nde. Oldukça yalnız kalıyor. Kız kardeşim ve ben elimizden geldiğince sık ziyaret ediyoruz. Ama bilirsiniz işte

bu hayatlarla.

Şahla'ya ne olmuştu? Ama bu nazik adama annesi hakkında bir şey sormaya cesaret edemedi. Gitmesi gerektiğini söyledi ve ikisi de dünyanın ne kadar küçük olduğunu ve neden tekrar gelmesi gerektiğini tekrar tekrar söylediler.

Yeni ekler köpükten yapılmıştı, Walter kliniğe döndüğünde ona söyledi. Hâlâ şaşırtıcı derecede sağlam olduklarını, nasıl bulduğunu söyledi. Arabaya bindiler ve Walter saatin başındaki haberlere iç çekti. "Hiç mi doğru düzgün haber yapamazlar Washington'da? Hepsini oylamalıyız." Ve sonra: "Sorun ne, Roya? Solgun görünüyorsun. Roya? Roya, neyin var?

Hiçbir şey. Sadece biraz başım dönmüştü, hepsi bu.

Durayım mı?

Hayır, Walter, devam et. Sadece devam edelim.

Eve döndüğünde hâlâ nefes nefeseydi, titriyordu.

Kahveyi ısıtacağım," dedi Walter. "Seni canlandırır. Kelime oyunu yapmadım." Mokasen terliklerini giydi ve kahve makinesine yöneldi. Damla. Zari'nin onları almaya teşvik ettiği o süslü espresso makinesi değil. Walter, eski bir Mr. Coffee makinesinde demlenmiş, gün boyu sürahide bekletilmiş kahveyi tercih ediyordu.

Teşekkürler. Sadece banyoya gidiyorum!

Walter'ın deve rengi, bileklerinin etrafından bej rengi kürkleri sarkan mokasenleri, yanından geçerken sadece bir parıltıydı.

Yeni ve korkutucu bir enerjiyle, yıllardır olmadığı kadar hızlı bir şekilde merdivenleri tırmandı. Yatak odalarında Walter'ın yaptığı masaya koştu, oturdu ve dizüstü bilgisayarlarını açtı. Elleri terliyordu (termal eldivenlerden olmalı) ve kalbi çarpıyordu. Belki de bunlar yaklaşan bir kalp krizinin belirtileriydi. Komşuları Bayan Michael gibi, felç geçirecek, başı klavyenin üzerine düşecek ve Walter onu, ne yazmak istediğini asla bilmeden bulacaktı. Belki de durmalıydı. Ama Kırtasiye Dükkanı'ndan gelen zili tekrar duyduğunda yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyordu. O

Kyle'ın ona öğrettiği gibi tarayıcıya tıkladı. İmleç arama çubuğunda durduğunda şunu yazdı: Duxton Senior Center.

Bu kadar yıl boyunca onu neden googlamadığın aklım ermiyor, Kız Kardeş! Tanrı bilir ben sevdiğim her erkeği aradım. Tahranlı Yousof şimdi Maryland'de emekli bir beyin cerrahı—bir web sitesinde fotoğrafını gördüm. Biliyor muydun? Ama sen geçmişi geçmişte bırakmak istediğinde ısrar ediyorsun. Sanki bu mümkünmüş gibi!

Parmakları titriyordu. Peki, eğer bir felç geçirecekse, en azından ne olduğunu öğrensin. O yaz gecesi yasemin kokulu çalılıkların yanında onu sert öpmüştü. Ondan tangoyu öğrenmişti. O yaz her gün koşarak aldığı mektuplar onundu, çünkü onun için mavi mürekkepli dolma kalemle sayfa sayfa yazmıştı. Onun için meydanda beklemişti.

Walter yağlı bir kahve fincanı dolduruyordu. Roya okuma gözlüklerini uzattı.

Ekranda görüntüler ve kelimeler netleşti. Duxton Kıdemli Merkezi, güzel Duxton, Massachusetts'in kalbinde, kendi destekli yaşam tesisine sahip bir toplum merkeziydi. Göletin yanındaki ağaçların, yaşlıların balo salonunda dans etmesinin, sığır güveci ve havuç ile mısır içeren bir tabağın yakın çekiminin ve Lezzetli ev yapımı yemekler! yazısının fotoğrafları web sitesini dolduruyordu. Yasaklanmış ama aynı zamanda kesinlikle normal ve sıradan bir şeyi tanık oluyormuş gibi hissetti. Amerika'da kırtasiye dükkanlarını inşa eden çocuk bu merkezdeydi - ki şimdi aradığı talimatlara göre bu evden 53,5 mil güneydeydi. Walter'ın beklediği ev. Buna ne dersin?

Merkezin bir telefon numarası, bir faks numarası, kuzeyden, güneyden, doğudan ve batıdan ön kapılarına nasıl ulaşılacağına dair adım adım talimatları vardı. Roya gözlerinin kenarlarını sıktı. Bin yıl önce uzlaştığını sandığı bir şeyi yeniden ziyaret eden saçma sapan yaşlı kadın.

Walter'ın yanına inmek için kalktı.

Ama sonra, herhangi bir yerçekiminden daha güçlü bir çekimle, tekrar sandalyeye indi. Sadece ona nedenini sormak için. Neden yalan söyledi? Neden onu orada bıraktı? Neden her şeyi bu kadar ani bir şekilde bitirdi? Neden fikrini değiştirdi? Bunca yıldan sonra en azından bunu hak etmişti. Kalbin ne zaman saldırıya uğrayabileceğini kim bilirdi? Bir kere ve herkes için öğrensin.

“Bize Ulaşın” bağlantısına tıkladı ve orada telefon numarası vardı.

Ama aramadı. Bunun yerine aşağı indi. Walter yine neyi olduğunu sordu.

Kaliforniya'daki flörtlerinin ilk günlerinde Walter'a Tahran'da bir sevgilisi olduğunu söylemişti. Sadece lise aşkıydı. Önemli bir şey değil, hiçbir şey. Hepimizin böyle değil miydi?

Newton kırtasiye dükkanından şimdi Walter'a bahsetmek tuhaf geldi, sanki başkasının sırrını açıklıyormuş gibi, sanki kutsal ve tatlı ama tehlike dolu bir şeyi ortaya çıkarıyormuş gibi.

Takip eden günlerde sebepsiz yere ağlayacaktı. Hiç yoktan, aniden, her aklına Walnut Caddesi'ndeki o dükkan geldiğinde, yaşadığı eyalette, günlerini geçirdiği yerden birkaç kasaba aşağıda, panjurlu kolonyal evinden çok da uzakta olmayan bir yerde bunca yıldır duran dükkan, kendini bırakıverdi. Yaşlılığında aklını kaçırıyordu. Ve şimdi Bahman'ın oğlu Omid'in dükkanda envanteri düzenlediğini düşündüğünde, nostalji ve inançsızlık karışımıyla gerçeküstü bir hisle doluyordu. O dükkanda ilk başta ona rehberlik eden nazik kırtasiyeciyi her zamankinden daha çok hatırladı. Travma ve kayıp asla gitmezdi - elbette o anılar her zaman onunla birlikteydi. Ama şimdi yıllardır ağlamadığı gibi ağlıyordu, Marigold öldükten sonraki ilk yıllardan beri değil. Yıllar önce bitirdiğini sandığı bir şey için yeniden yas tutuyordu.

Kendine gel, Kız Kardeş! Zari söylerdi.

Ancak geçen her gün, oğlunun nazik yorumunu da hatırlayacaktı: "Seni gördüğümü ona söyleyeyim mi? Eski bir dostuyla tanıştığımı bilse çok sevinirdi.

Onu görmek istiyordu. Sadece nedenini sormak için. Sadece bir kere ve herkes için bilmek için. Ve böylece, Walnut

Caddesi'ndeki kırtasiye dükkanını ziyaretinden bir hafta sonra ve Tahran'daki Kırtasiye Dükkanı'ndan çocukla en son görüşmesinden altmış yıl sonra telefonu eline aldı.

Resepsiyonist. Size nasıl yardımcı olabilirim ve bekleyin, bakayım, onunla konuşacağım ve size geri döneceğim, sonra başka bir telefon görüşmesi ve evet, lütfen gelin, Bay Aslan sizi bekliyor olacak.

Sadece böyle.

Telefon görüşmesinden sonra, yerlerin çatlayıp duvarların üzerine kapanmasını bekledi.

Ama Walter, sarı bir civcivin şemsiye tuttuğu mutfak havlusuyla bulaşıkları kuruttu, ona uzun zaman önceki o çocukla görüşmek için randevu aldığını söylediğinde. Ve dünya çatlamadı.

Ve kar yağarken arabayla giderlerdi, o ve Walter birlikte. Onda o vardı—öyle biriydi. Karısının etrafta oturup mızmızlanıp ağlamasına inanmadığını söyledi. Onunla konuşması gerekiyorsa, konuşmalıydı. Sebepsiz yere acı çekmek için çok yaşlandık, dedi. Tanrı bilir hayat yeterince kırılgan.

Ve arabadan iner, örgü atkısının burnunu ve ağzını rüzgardan koruduğundan emin olurdu, ve DUXTON SENIOR CENTER yazan gri binanın merdivenlerini tırmanırlardı. İçeride, sarışın bir yönetici Roya'yı pencere kenarında tekerlekli sandalyede oturan yaşlı bir adamın bulunduğu bir salona götürürdü ve bir zamanlar hep kendisine ait olacağına inandığı o çocuğu bir kez daha görürdü.

Yirmi Yedinci Bölüm

2013

Yeniden Birleşme

Yönetici dönüp tıklayarak dışarı çıktığında, Roya ve Bahman aşırı ısıtılmış yemek salonunda yalnız kaldılar. Sandalyesini çevirdi ve gülümsedi—gözleri hâlâ bir şekilde umut doluydu. "Bekliyordum.

Düşmemek için çaba gösterdi. Kalbi fırladı, sanki önemliymiş gibi, sanki ikisi için de her şey çok geç değilmiş gibi. Yıllar önce Ocak ayının ilk Salı günü Bay Fakhri'nin kırtasiye dükkanına Bahman adım attığında içeri giren rüzgar esintisi—o zamanlar onu tutan aynı güç—şimdi onu yakaladı. O onundu, o onundu, sesi aynıydı. Sanki altmış yıldır onu duymayı bırakmamış gibiydi. Perşembe akşamı eğlencelerinde onunla dans eden, evlenmeye karar verdiklerinde yasemin çalılarının yanında onu öpen, darbe yazında aşk mektupları yazan çocuk işte buradaydı.

Aşağı baktı ve kalın tabanlı, küçük fiyonklu gri yaşlı kadın ayakkabılarını görmesi onu şimdiki zamana geri döndürdü. Yetmiş yedi yaşındaydı. Artık on yedi yaşında ve ilk kez aşık, dünyayı değiştirecek bu çocukla bir hayat bekleyen biri değildi. Eski bir hüzün safra gibi yükseldi. "Anlıyorum. Ama sana sormak istediğim tek şey, geçen sefer neden bekleyemedin?

Tekrar başı döndü; oturması gerekiyordu. Pencerenin yanındaki plastik sandalyeye yürüdü ve içine çöktü. Onun önünde yere yığılamazdı. Hiçbir şey söylemedi ama elektrikli tekerlekli sandalyesinin vızıltısı duyuldu ve sonra yanına geldi. Pencereye dönük, yan yana öylece oturdular. O...

ona bakmaya cesaret edemiyordu. Doğrudan güneşe veya güçlü bir flaş ışığının hüzmesine bakmak gibi olurdu. Çok acı veriyordu.

Cam kalın ve dalgalıydı. Ya da bu sadece görüşünün bulanıklaşması mıydı? Kaloriferin tıkırtıları ve Bahman'ın ağır, zor nefes alıp verişi odayı dolduruyordu. Kar tanesi tanesi pencere pervazına, otoparktaki arabaların kaputlarına, binanın diğer kanadının çatısına, kaldırımlardaki çatlaklara, Duxton'daki ağaçların tepelerine kar birikmesini izledi. Düşünceleri kar gibiydi: bu yeni sahne için inmeleri ve toplanmaları gerekiyordu. O ve Bahman tekrar birlikteydi. Yalnızdılar. Altmış yıl sonra, yalnız oturuyorlardı.

Elbette yıllar içinde onu görmeyi hayal etmişti. İnsanlar her zaman birbirlerine çarpışırlar. Walter ile evlenmişti çünkü dirseği kahve fincanını tezgahtan çevirmişti, değil mi? Kendine bak, Kız kardeş, o et kokan yerde pencereden dışarı bakarak aptal gibi oturuyorsun! En azından onunla konuş! Ona bak!

“Seni görmekten endişelenmiştim. Çok gergindim. Ama sensin. Khodeti. Sensin.” Farsça, hiç duymaktan vazgeçmediği o sesle tekrar konuştu.

Hayatından bir ömür önce Bahman gelmemişti; başkasıyla evlenmiş ve arkasına bakmamıştı. Söyleyeceğini söyleyecekti.

“Seni affediyorum.”

Açık ve net bir şekilde, sanki aynanın karşısında pratik yapmış gibi çıktı. Ama söylediği hiç de planladığı gibi değildi. Neden? diye sormak istemişti. Ama şimdi buradayken, tam yanında, bu sorunun cevabı artık önemli görünmüyordu. Hayatlarının akşamına gelmişlerdi; her şeyin ötesindeydiler ve daha fazlası da vardı.

“Affedersiniz?”

Bir soru muydu, yoksa af dilemek mi? Ona bakmak için döndü; bakışlara dayanır, gerekirse gözlerini kısardı. Savunmasız, sarsılmış görünüyordu. “Seni affediyorum, Bahman.” Adını tekrar yüzüne söylemek, adını söylemek bile tuhaf geliyordu. “Çocuktuk. Ne bilirdik ki?”

Gözleri şaşkındı. Onu duymamış mıydı? Belki de hiç kullanmadığı bir işitme cihazı vardı, onun ve Walter'ın tanıdığı pek çok arkadaşı gibi.

“Hata bulmak için burada değilim, Bahman,” dedi daha yüksek sesle. “Bir açıklama bile istemiyorum. Belki eskiden istiyordum. Ama artık istemiyorum.”

“Beni affediyor musun?”

“Beni affediyor musun?”

“Bakın, pişmanlığım kendimdedir.”

“Neden dolayı?”

“Farklı olabileceğini düşündüğüm için. Bütün söylemek istediğim, hayat devam ediyor ve seni affediyorum ve seni tekrar görmek istedim. Sadece seni görmek için. Bunca yıl konuşmadığımızı düşünmek. Neden? Elbette Jahangir'den haberini aldım - Tanrı rahmet eylesin - bir süredir nasılsın biliyordum. Sonra Zari'den Jahangir'in, zavallı Jahangir'in savaşta öldüğünü öğrendim. Ama kin tutamayacak kadar yaşlandık. Sadece bilmeni istedim.” Elini uzatıp okşama isteği duydu. Ama cesaret edemedi. O oydu ve hala ona gücü vardı, buna zar zor inanabiliyordu, ama onun varlığında - oldukça şaşırtıcıydı - sevgiyle doluydu. Onu bu kadar yaşlı görmek! Onun Bahman'ı. Bu tekerlekli sandalyede, bu yerde dünyayı değiştirecek çocuk.

Evet, onu seviyordu. Bunun gerçeği, onu tuzlu sellerere boğan, saçlarını düğümleyen ve burnunu sızlatan, altından hayatı çeken bir dalga gibiydi. Elbette onu seviyordu. Dünya yuvarlaktı, gece gündüze dönüşüyordu, o karşısındaydı ve onu seviyordu. Yüzünde hatırladığı şefkati görebiliyordu. Ona nasıl baktığını ve güvendiğini, her şeyi onunla paylaştığını. Annesinin öfkesi ve mantıksızlığıyla dolduğunda başını omzuna nasıl yasladığını. Sonuçta, annesinin ondan daha fazla gücü vardı. Ama on yedi yaşında ikisi de ne yapabilirdi ki? Kaderin kendi planları vardı.

“Beni affediyor musun?” Sesi uzaktan geliyordu.

Beklenmedik bir dalga daha vurdu. Bu sefer buz gibi, acımasızdı. Elbette. Tekrar tekrar söylüyordu. Neden farklı bir şey beklemişti ki? Hafıza kaybı. Muhtemelen bunama. Bahman'ın onu hiç hatırlamaması oldukça muhtemeldi. Belki de çok geç kalmıştı.

“Bahman?” dedi yavaşça, sanki bir çocuğa konuşuyormuş gibi. Ona uzanıp sarılmalıydı. O ona defalarca sarılmıştı.

“Evet.” “Buraya geldiğin için beni ne kadar mutlu ettiğini anlamıyorum,” dedi. “Seni görmeyi hayal ettim. Hayalimdi.” Tereddüt etmeden elini tuttu.

Elbette, dokunuşunu hatırladı. O kadar tanıdıktı ki, içi sızladı. Odunsu kolonyasının kokusunu alabiliyordu. Ziyareti için onu mu sürmüştü? Yine birbirlerini memnun etmek için can atan genç ergenler gibi miydiler? Kendini iyi göstermek için kar botu giymeyi kesinlikle reddetmişti.

“Tüm öğleden sonra seni bekledim.”

“Sabah,” diye nazikçe hatırlattı.

“Hayır, meydanda demek istedim.”

“affediyor musun?”

“Affedersiniz?”

“Kalabalığa takılıp kaldığından, incindiğinden o kadar endişelendim ki. Gelmeyince, başına bir şey gelmediğini umdum. Güvende olduğunu öğrenince büyük bir rahatlama oldu. Önemli olan buydu, iyi olmandı. Hala önemli olan tek şey bu.

“Şimdi nasıl olduğunu bilmek istiyorum,” diye devam etti. “Nasıl olduğunu söyle. Bana her şeyi anlat.”

Yaşlılığın zalimliği, zihnin yozlaşması! Zavallı adam tarihlerini bilmiyordu.

“Şahla öldü,” dedi aniden.

Café Ghanadi'de onu süzen, Cahangir'in evinde yanına sokulan, avizeye sinirlenen ve yanlarından tango yaparak geçen o uzun, dalgalı saçlı kız, aniden odada belirmişti. O gece partide ezilmiş kavunun tadı, Roya'nın yanağındaki buz. Ölüm yeni bir şey değildi, birkaç arkadaşı son yıllarda ölmüştü; ikisi de Bay Fakhri'yi kaybetmişti—kendi çocuğunu kaybetmişti! Ama elbette bu sözler onu üzüntüyle vurdu. “Çok üzgünüm,” dedi.

“İki harika çocuk yetiştirdik. İkizler.”

“Aman Allah’ım. Maşallah,” dedi. Sonra kendini zorlayarak ekledi, “Oğlunuz Omid ile tanıştım.” Dükkândan bahsetmedi. Dükkân hakkında sormak bile çok fazla kapı aralardı. Henüz yapamazdı.

“Omid söyledi. İnşa ettiğimiz şeyi görmene sevindim. İstedim ki”—elini sıktı—“sadece dükkânımız olsun.”

Tekrar boğulacakmış gibi hissetti. Newton’daki dükkânı hatırlamak, Tahran’daki Şahla’nın dükkânını da görmesini sağladı. “Şahla’ya ne oldu?” diye sormaya cüret etti.

“Tanrı’ya şükür, çok uzun acı çekmedi. Bize 2004’ün Şükran Günü’nden önceki Salı günü söylediler. Nevruz’a kadar bitmişti.”

Nevruz baharın ilk günü olacaktı. Roya, teşhisten ölüme kadar dört kısa ay hesapladı. “Allah ruhunu korusun.”

“İyi bir eşti,” dedi ve duraksadı. “Ama sen değildin.” Roya yere baktı.

“Seni internette aradım. Doktormuşsun, gördüm. Tebrikler. Affedersin, arsızlık ettiğimi düşünmezsin umarım. Elinde değildi. Senin Walter Archer adında, Lippinscott ve Mackevy'den emekli bir avukatla evli olduğunu da biliyorum. İnternet... her şeyi biliyor!” Walter adını söylerken biraz rahatsız görünüyordu. Onu "Valter" diye telaffuz etti. Lippinscott'u ise "Lee-peen-es-kot" diye telaffuz etti.

“Oğlunuz ikiz Oğlunuz ikiz [illegible]” dedi

"Cihangir gibi. O bizim bilgi ağımızdı," dedi.

Bahman, eski dostunun adının anılmasıyla yüzü aydınlandı. "Evet, her zaman haber merkeziydi! Partilerini hatırlar mısın?"

"Nasıl unutabilirim? Gramofonundaki o şarkılar!" "Roya."

Adını söylediğinde, on yıllar, çocuklar, kanser, ihanet, kayıp, darbe, yeniden yazılan tarih fark etmedi. Adını her zaman söylediği gibi söyledi. Onlar yine Bahman ve Roya olmuşlardı, dans eden, dükkandaki kitaplara yaslanıp nefes nefese konuşan çift. Plastik sandalyenin oturma yerine tutundu. Düşmek bir seçenek değildi.

"Kanser mi?" "Pankreas." "Anlat bana. Oğlun nasıl?" diye sordu. "Oğlum olduğunu nereden bildin?" Nefesi, göğsünde bozuk bir motor varmış gibi daha da gürleşti. Pencereye döndü. Kar iyice artmıştı. Salona kimse girmiyordu—bingo yoktu, havada dana güveç kokusu asılı olmasına rağmen öğle yemeği de servis edilmiyordu. Tamamen yalnızdılar. Pencere dokunulduğunda soğuk olur muydu? İçeride tüm bu ısıtıcılar çalışıyor olsa bile, cama dokunmak için eğilse, buz hisseder miydi? Burada bir yabancıyla birlikteydi. Sevdiği adamla birlikteydi. Bu iki gerçeği aynı anda zihninde taşıdı ve konuşmakta zorlandı.

"Seni çok özledim," dedi.

Belki eski aşk, reddedilse bile on yıllar boyunca serbest, engelsizce akıp gitmişti.

"Burada rahat mısın?"

"Elbette." Elini bırakmadan koltuğunda doğruldu.

"Kesinlikle," dedi Amerikalı tarzında.

"Bu yerde olduğum için bana acıma. Kültürümüzde hor görüldüğünü biliyorum. Ama kızım ve ailesi düzenli olarak beni ziyarete geliyor. Tam burada, Duxton'da yaşıyorlar. Omid ve eşi ve çocukları da ziyarete geliyor. Bana bakmak çok fazlaydı. Denediler. Ama onlara yük olmak istemedim. Özellikle Parkinson'dan sonra. Burası iyi bir yer. Bana burada 'Bay Batman' diyorlar."

"Parkinson mu?" Sertleşti. "Sen—"

"Titremem mi? Amerikalıların dediği gibi 'titre ve yuvarlan'? Bazı günler diğerlerinden daha iyi. Seni göreceğim diye bütün sabah titrerim sanmıştım. Ama aslında daha iyi hissediyorum."

"Uzun zamandır hiç hissetmediğim kadar iyi hissediyorum. Senin sayende."

“Lütfen dur. Biz on yedi yaşında değiliz.”

“Tamam, bayım.” Biraz ısındıktan sonra, eski şakalaşmalara, takılmalara dalmak kolaydı. Ama bu kaygan zeminde çok fazla ilerleyemezdi. “Peki, anlat bana. Kaç torunun var?”

“Altı!”

“Aman Tanrım! Umarım ebeveynlerinin gölgesi onları koruyarak uzun ömür yaşarlar.” Eski adetler sayesinde neyse ki. Bu Farsça ifadeler, başka ne söyleneceğini bilemediğinizde bir refleks ve bir rahatlamaydı.

“Seni düşünmekten hiç vazgeçmedim. Demek istediğim, Roya Joon, o gün meydanda gördüğümden beri seni düşünmekten hiç vazgeçmedim.”

“Ben de.” “Amerika’da, senin hayatın.” “Bilmiyordum…” “Her zaman on yedi olacağız.” Elini bıraktı. Sonra koluna dokundu, bir zamanlar onu bu kadar güvende hissettiren koluna. Kolu yünlü ve eskimişti. “Sorun değil, Bahman, sorun değil.” Yapabileceği tek şey buydu. Walter ile hiç endişelenmek zorunda kalmamıştı.

hafıza kaybı. Zari ile de olmaz, aman Tanrım, bu tam bir kâbus olurdu. Arkadaşlarından birkaçı bazen unutkanlıktan şikayet ederdi. Ama bu—eh, bunlar onun için keşfedilmemiş sulardı. Onun versiyonuyla mı gitmesi gerektiğini emin değildi. Demans hastalarının anlaşılmadıkları için öfkelenip şiddete başvurabildiklerini duymuştu.

“O gün meydanda mı? Roya, seni saatlerce orada bekledim. Seni o kadar çok görmek istedim ki. Her şeyi halletmiştim, Evlendirme ve Boşanma Dairesi'ne gidip her şeyi resmileştirebilirdik. Haydutlar gelip ortalığı devraldığında, başbakana doğru yürüdüklerinde bekledim. Kalabalıktaki Pro-Mossadegh yanlıları benden yardım istediler ama ben kavgaya katılmadım. Kıpırdamadım. Aklımdaki tek şey ya sen gelirsen ve ben orada olmazsam ne olacağıydı. Seni orada bırakmak istemedim. Seni bekledim. Seni bekledim çünkü tek istediğim seni görmek, her şeyi açıklamak, seni tekrar kucaklamaktı. Ama sen hiç gelmedin.”

Roya, Parkinson hakkında bildiklerini hatırlamaya çalıştı. Bunun belirtilerinden biri miydi? “Seni affediyorum,” diye fısıldadı tekrar.

“Affet beni ama neden? Sana her şeyi verirdim. Keşke izin verseydin.” Ağzı küçük bir çocuk gibi aşağı doğru büzüldü.

Bahman’ın eli titriyordu. “Musaddık’ın devrilmesi ve Bay Fakhri ile bunca insanın ölmesi bir şeydi. Bu büyük bir kayıptı. Ama benim için en büyük kayıp? Seni kaybetmekti. Hayatımda bundan daha acı verici hiçbir şey olmadı. Altmış yıldır sürekli seni düşündüm.”

“Şahla ile evlendin. Tamam. Biz sadece… biz sadece birbirimiz için yaratılmamıştık.” “Seni kaybettiğim için onunla evlendim.” “Beni onunla evlendiğin için kaybettin!” Devam etti, “Ama yoluna çıkacak değildim. Bana, sonunda benim aileme, annemin ruh halleri ve öfkelerinin getireceği tüm yükler ve fedakarlıklarla evlenemeyeceğini yazdığında, yüreğim paramparça oldu. Çok incinmiştim. Onun akıl sağlığı, onun hakkında ne yapabilirdim? Onu değiştiremezdim. Zaten babamın akrabaları bu yüzden bizden yüz çevirmişti. Ben dışlanmaya alışıktım. Seni nasıl bırakmazdım? O zamanlar bizim utancımız olan bir yükü sana yüklemek istemedim. Ailemizi ve tüm işlevsizliğini artık görmek istemedin ve ben de yoluna çıkmak istemedim. Şahla

Annemin durumuna karşı aynı önyargıya sahip olmam. O sadece yapmadı ve sanırım bir parçam ona bunun için minnettar hissetti. . . .”

Delilik. Tamamen aklını kaçırmıştı. Roya nazikçe ama kararlı bir şekilde konuştu. “Bahman. Ne hakkında konuştuğunu bilmiyorum. Belki her şeyi hatırlamıyorsundur. O şeyleri asla söylemedim. Asla böyle bir şey söylemiş veya hissetmiş olmam. Annen yüzünden seni terk etmek mi? Akıl sağlığı dengesizliği yüzünden seni dışlamak mı? Yanında olmak, her adımda seninle birlikte olmak istedim. Sana ve babana yardım etmek için. Anneni de! Taşınmak istediğini söyleyen sendin. Hatırlıyor musun?”

Bahman hareket etmedi. Birkaç saniye sessizce yüzünü inceledi. Sonra aniden boğuk bir hıçkırık gibi çıkan keskin bir nefes aldı.

Bu konuşmayı, kendini daha fazla germeden saçma gevezeliklerinden rayına oturtmalıydı. Söyleyebildiği kadar sakin bir sesle, “Meydandaydım. Tamam mı? Senin için endişelendim. Gelmeyen sensin. Annen seni Şahla istiyordu; farklı zamanlardı. Dürüst olmak gerekirse, hepsi iyi. Çocuklarını düşün. Torun—”

“Hayır.” Başı ve boynu titredi. “Aman Tanrım.”

“Bak, önemli değil. Hadi hepsini unutup gidelim. Lütfen.”

Yüzü acıyla buruştu. “Anlamıyorsun. Roya Joon—” Hırıltılı bir öksürük vücudunu ele geçirdi. O kadar güçlüydü ki, kalbinin orada duracağından korktu. Öksürüğü bittiğinde tekrar ona baktı. “Neredeydin?”

“Buradaydım, ABD’de. Kaliforniya’da okumaya geldiğimi biliyorsun. Hatırlıyor musun? Babam Amerikalı İranlı kadınlara sunulan ilk üniversite kontenjanlarından birine başvurmuştu?”

“Cahangir söyledi, evet, hepsini biliyorum. Roya Joon, o gün neredeydin?”

İçini çekti. Bu gerçekten çok zordu, zavallı adam. “Meydanda.”

“Hangi meydanda?” Artık titremeyi bırakmıştı; öksürük nöbetinden sonra nefesi daha az zorlanarak bir çubuk gibi hareketsizdi. Nefesini tutuyormuş gibi görünüyordu.

“Buluşmamızı söylediğin yerde. Sepah Meydanı.”

“Baharestan Meydanı demiştim.”

Ah canım. Demek bazı şeyleri hatırlamış ama detayları unutmuştu. Kendi gerçeklik, kendi doğruluk versiyonu vardı.

Bunu görmek çok üzücüydü. Walter'a, ıstakoz rulolarının ve karmaşık olmayan geçmişlerin güvenliğine, Walter'ın sabit hafızasına geri dönmek istiyordu. "Hatırlamıyorsun, sorun değil," diye mırıldandı.

Topuk sesleri onu böldü. Claire'di; elinde ilaç şişeleriyle dolu plastik, fasulye şeklinde bir tepsiyle içeri girdi. "Bay

Batman, ilaç saatiniz geldi!" Yaklaştıkça yüzü kızardı. Bahman gözleri dolmak üzereydi. "Üzgünüm, böldüm. Birkaç dakika sonra gelebilirim—

Roya ayağa kalktı. "Zaten gitmeliyim. Gerçekten gitmeliyim. Kocam bekliyor.

Görmeye başlıyorum," diye fısıldadı.

Öğle yemeği ister misiniz?" diye sordu Claire nazikçe.

Roya gri, kalın tabanlı ayakkabılarıyla orada durdu. Bahman'ı bu halde, aklı yarı gitmiş, hafızası karışmış, Parkinson ve

demans hastası görmek kalbini kırmıştı. Eski bildiği, dünyayı kurtaracak o çocuğu istiyordu. Ona hala aşık olduğunu düşünmek! Birden yorgun düştü.

Kar," dedi nihayet. "Çok hızlı yağıyor. Önümüzde uzun bir yol var. Bekleyemem. Koşulların tehlikeli olmasını istemeyiz.

Claire'ın önünde İngilizce'ye geçmişlerdi. Amerikalıların önünde böyle yapardınız. Onun İngilizce konuşmasını duymak

tuhaftı. Ona sarılmak istedi, hoşça kal demek için, merhaba demek için, unutmak için sarılmak istedi, biraz hatırladığı için sarılmak istedi, sadece tekrar sarılmak istedi.

“Bizi kim kandırdı, Roya? Biri kandırdı. Baharestan Meydanı demiştim. Harflerimizi kim değiştirdi?”

“Harfler—” “Kal,” dedi Bahman. “Gitmek zorunda değilsin.” “Hemen döneceğim,” dedi Claire. “Hayır, Roya, sen. Lütfen.

Sen kal. Konuşacak çok şeyimiz var.” “Kocam bekliyor.” Claire, Roya'ya ve sonra Bahman'a baktı, elindeki plastik tepsi neredeyse devriliyordu.

“Kız kardeşine ne demeli? O beni hiç sevmezdi. Cihangir miydi? Biliyor muydun, Roya Joon, bana daha sonra aşık olduğunu söylemişti?” Ellerine baktı. “Bana.” Sonra tekrar yukarı baktı. “Bize bunu kim yaptı? Şahla’nın bu işte parmağı olmazdı. Olamazdı. Olabilir miydi? Bay Fahri miydi? Annem değil, kesinlikle değil.”

Roya’nın kalbi hızla çarptı, geçmiş sel gibi akıp gelirken, o yaz hayatlarında bu kadar önemli yer tutan insanlar gözlerinin önünde yüzerken, sevdiği ve çok şey kaybetmiş, aklını bile kaybetmiş adamı dinliyordu.

“Hoşça kal, Bahman.”

“Geri gel. Yapabildiğinde. Bilmediğin çok tarih var.”

Yirmi Sekizinci Bölüm

2013

Arka Depo Odası

Bahman'ın mektubu, Roya'nın evine hitaben postayla geldi. Bay ve Bayan Walter ve Roya Archer'ın adresini bulmak bu kadar kolay mıydı, sadece internette düzgünce aranabilir bir öğe miydi? Roya zarfı garip bir déjà vu hissiyle açtı: yetmiş yedi yaşında bile olsa, mutfağında Walter'ın bakkaldan eve gelmesini beklerken içinde dolaşan o eski tanıdık heyecan.

Sevgili Roya Canım,

Nişan partimizden sonra, her şeyi telafi etmek istedim. Annemin neşeli kutlamamızı sabote etmeye çalışması beni derinden üzdü. Tek istediğim normal bir anneydi, nazik biri, hayatımı stratejileri, hesaplamaları ve benim için istediği hayatı üretme konusundaki bitmek bilmeyen planlarıyla domine etmeyen biri. Benim onun imrendiği o sahte, burjuva dünyasında yükselmemi istiyordu. Öfke nöbetleri babamı ve beni perişan ederdi. Kontrolden çıkmış bir fırtına gibi, bir kasırga gibi üzerimize gelirlerdi ve evdeki huzurumuzun her kırıntısı yok olduktan sonra, bitkin ve kırılgan kalırdık. Annem hastaydı. Yardıma ihtiyacı vardı. Ama ona nasıl yardım edeceğimizi bilmiyorduk.

Nişan partimizden günler sonra huzursuz ve ajiteydi. Babam ona oturup hat sanatıyla uğraşmasını tavsiye etti. Umudu, onu sakinleştirmekti—böylece bir çıkışı, bir meşgalesi, sinirli enerjilerini olumlu bir şeye odaklamanın bir yolu olurdu. Ve şaşırtıcı bir şekilde buna bayılıyordu. Ama çok genç yaşta sanatı öğrenenler kadar iyi olamıyordu.

Hat sanatı o neslin en iyi öğrencilerinin becerisiydi. En iyi okullardakiler, ustaları tarafından ellerini nasıl kontrol edecekleri, vuruşlarını nasıl yapacakları, kalemlerini nasıl tutacakları konusunda eğitilmişlerdi.

Ve tabii ki, bu yeteneğin verebileceği zararı daha sonra öğrenecektim. Hayatlarımızda yarattığı uçurum. Birkaç gün önce Duxton Center'a geldiğinde, uzun zamandır korktuğum şeyi kabul etmemi sağladı. Annem mektuplarımızı değiştirmişti. Daha doğrusu, benim bir meydana, senin de başka bir meydana gitmeni sağlayacak şekilde değiştirmişti. Bunu annemden başkası istememiş olmalı, Roya Joon. Kendi planladığı düğünle evlenmezse dünyasının yıkılacağını düşünen oydu. Peki annem mektuplarımıza nasıl ulaştı? Ah, Roya. Bu sorunun cevabı, bilmediğin tarihte yatıyor. Yani şimdi, hayatın alacakaranlığında bu yardım kuruluşlu yaşam merkezinde otururken, o yaz neler olduğunu sana anlatayım.

Nişanlılık partimizden iki hafta sonraki Cuma günü, annem yerinde duramıyordu. Kalktı, odada volta attı. Yanma, geceleri uyutmayan sıcaklık, kafasındaki seslerden şikayet etti. Gözlerine serin salatalık kabukları istedi. Salatalıkları soydum, ne yapabilirdim ki, göz kapaklarına bastırdım. Sevdiği gibi bambu şiş kebap fanıyla onu yelpazeledim. İçten içe kaynarken bile onunla ilgilendim, sadece sakinleşmesini, rahatlamasını, şeytanlarını dizginlemesini umuyordum.

Hiçbir şey işe yaramadı. Kavun kabuklarını kazıdı ve yere fırlattı. Bana ne kadar acı çektirdiğimin, tek oğlunun başarılı bir hayatı olmasını, doğru insanlarla en iyi çevrelerde yaşamasını istediğini ve bunun Şahla ile evlenmek anlamına geldiğini hiç bilmediğimi söyledi. Şahla'yı kendisinin benim için seçtiğini, ailesiyle konuştuğunu, her şeyi planladığını

geldiğini hiç bilmediğimi söyledi. Şahla'yı kendisinin benim için seçtiğini, ailesiyle konuştuğunu, her şeyi planladığını anlattı. Neyi, aslında neyi mahvettiğimi biliyor muydum? Kendisi bir kavun satıcısının kızıydı ve onu kurtaran, iyi huylu, dürüst ve en önemlisi üst sınıftan bir mühendisle evlenmesiydi. Hayatta durgunlaşmanın, hiçbir statüye sahip olmamanın, daha iyi bir yaşam için çabalayıp didinirken büyükannelerinin kim olduğu, babasının eğitimli olmadığı, doğduğun sınıf yüzünden takılıp kalmanın ne anlama geldiğini biliyor muydun diye devam etti. Öfkeden deliye döndüm. Doğduğu sınıftan sıyrılmıştı ve şimdi, sevdiğim biriyle evlenmeme izin vermek yerine, sanki bir atletmişim gibi, bayrağı kapıp koşmaya devam etmemi istiyordu. Durmama izin verilmeyecekti, geri dönmeme izin verilmeyecekti, sanki sevdiğim biriyle evlenmem onun kaderine karşı mücadelesinde yaptığı "ilerlemeyi" geçersiz kılacakmış gibi.

Yerdeki solmuş salatalık kabuklarını topladım. Cildine temas ettiği için sıcaktılar, yumuşak ve cansızdılar. Onlara dokunmak beni tiksindirdi. Bizim için tartıştım. Sana ne kadar zeki olduğunu, mükemmel notlarını, okulda ne kadar çok çalıştığını anlattım. Hatta babanın devlet memuru olarak sabit işini bile vurguladım. Ve bu mektubu alacakaranlıkta oturup yazarken, bu sözleri söylediğimi düşünmek canımı acıtıyor. Sanki onu ikna etmek gibi bir görevim varmış gibi. Sanki tek başımıza aşkımız yeterli olmamalıymış gibi. Kendi zayıflığıma şaşıyorum.

Babam taze bir mürekkep şişesi aldı, hat kalemi ona doğru itti ve en sevdiği şiirden birkaç dize yazması için yalvardı. Öfkesinden başka bir şeye odaklanmasını sağlamak için herhangi bir şey.

“Bahman o kızla evlenirse onu kaybederim, biliyorum. Roya, Şahla gibi olmayacak. Yakınında kalmasına izin vermeyecek. Diğerlerini kaybetmek yetmezmiş gibi.”

Babam bunu duyunca küçüldü, ellerini başına koydu ve hareketsiz kaldı.

Dışarı fırtına gibi çıktı. Mutfakta çekmeceleri açıp kapattığını duyduk. Sonra yatak odası kapısının çarpma sesini duyduk. Her zamanki gibi.

Babamla ben, onun öfkesinin dağılmasını, çirkin fırtınanın geçmesini bekleyerek, her zamanki rahatsız edici sessizliğimizde oturduk. Gözlerimi kapattım ve kendimi oyalamak için aklımda Rumi'den alıntılar yaptım. Sonunda tatlı ve baygın bir koku aldım. Gözlerimi açtım. Hava çürük gül kokuyordu. Annem tam giyinmiş ve makyaj yapmış halde oturma odasına geri dönmüştü. Fazla parfüm sıkmıştı. Yanaklarını kalın bir allık kaplamıştı. El çantasını sıkıca tutuyordu. Babam bir kelime söyleyemeden, bana gitmemesi için yalvaramadan ön kapıdan dışarı fırtına gibi çıktı.

Bazen evden çıktığında, sanki boğucu bir kurum tabakası aniden kalkmış gibi hissedilirdi. Ama bu sefer rahatsızlık devam etti. Kıpırdayamadım. Ne kadar bilmiyorum, bacaklarımdaki enerjinin geri gelmesini, kalkıp peşinden gitmeyi bekledim. Babam hiçbir şey söylemedi. Perişan görünüyordu. Elbette peşinden gitmek zorundaydık. Bu ruh hallerindeyken ne belalara bulaşacağını kim bilirdi? Akıl sağlığı, güvenliği, hatta sokaktaki insanların yüzündeki ifadeler için bile endişeleniyordum, o yanından geçerken. Kendini ne kadar rezil edebileceğini düşünüyordum.

“Ben giderim,” dedim. “Onu eve getiririm.”

Kapıdan çıktım. Nereye döneceğimi hiç bilmiyordum. Kendime, olduğumdan uzun süre koltukta oturduğum, onu hemen arkasından koşmadığım için lanet ettim. Nereye gittiğini, hangi sokağa saptığını bilmiyordum. Cuma günü kutsal gün olduğu için çoğu insan evde dinleniyor ya da camide namaz kılıyordu ve pek yaya yoktu. Hem onlardan ne isteyecektim ki: Yüzü allık sürülmüş, öfkeli bir kadın gördünüz mü?

Tek istediğim seninle olmaktı. Seni görmek, sana sarılmak, yanımda hissetmek istedim. Evine yürümeyi düşündüm. Ama annemi bulmalıydım. Manaya gittiğinde, manavın ona asağılayıcı bir köylü gibi davrandığını söylediği için birkaç

Ama annemi bulmalıydım. Manava gittiğimde, manavın ona aşağılayıcı bir köylü gibi davrandığını söylediği için birkaç patlıcanın sapını ısırmıştı. "Bana hayvan gibi davranıyorsun, sana öyle davranacağım, nasıl?" demişti ve ben utançtan erimiştim. Başka bir zaman, pancar satıcısını ve el arabasını sokakta iterken onu ve genç kızını köşeye sıkıştırmıştı. Kızına gözünü asla ayırmamalıydı, çünkü kolayca fahişe, sürtük, bir paçavra olabileceğini, vaktinden önce hamile kalabileceğini söylemişti. Bu manik güçler onu ele geçirdiğinde, annemin acımasız tarafı bir yılan gibi fırlıyordu, beklenmedik ve kontrol edilemezdi.

Onu bulamadım. Dükkanlar tatil için kapalıydı ve etrafta pek kimse yoktu. Bir iki kez arkadan bir kadın gördüm ama tabii ki o değildi. Aramıştım, aramıştım, daireler çizerek daha da kaybolmuş hissediyordum.

Yorgun ve sinirlerim gerilmiş bir halde, beni sakinleştirebilecek tek yere gittim. Bay Fakhri'nin bazen stoklarını gözden geçirmek ve dükkanının arka deposunu düzenlemek için cumaları kullandığını biliyordum. Lise yıllarımda, cumaları kutulardan kitapları boşaltmasına yardım etmiş, bir nevi asistanı olmaktan gurur duymuştum.

Kırtasiye Dükkanı'nın kapısını açtığımda çalan zil sesi rahatlatıcıydı. Kapı kilitli değildi, demek ki Bay Fakhri oradaydı ve çalışıyordu. Annemin nişan partimizde onunla nasıl konuştuğunu hatırladım. Kaba ve pervasızdı,

romansımızı desteklediği için onu suçluyordum. Sanırım onun adına özür dilemek istiyordum, tıpkı Bay Fakhri'nin sakin, yatıştırıcı varlığını istediğim kadar.

Dükkana girdiğimde, sanki tartışıyormuş gibi boğuk sesler yükseldi. Etrafıma baktım ama dükkanda kimseyi göremedim. Tozlu kitapların ve broşürlerin tanıdık kokusu başka bir şeyle karışmıştı. Solmuş güller. Annemin parfümü.

Arka depoya açılan kapıya doğru ilerledim. Sesler yükseliyordu. Zemin aniden dengesiz hissettirdi. Dükkandaki saat kırılmış gibi hıçkırdı. O parfümün kokusundan nefret ediyordum; yanılmayı çok istiyordum. Ama artık kapının arkasından annemin sesini tanıyordum.

“Beni sevdiğini söyle,” diye duydum onu.

“Bunu yapma, Badri.” Bay Fakhri'yi hiç bu kadar savunmasız duymamıştım. O anda, çocukken nasıl bir sesi olduğunu biliyordum. Anneme neden adıyla hitap ediyordu? O burada ne yapıyordu?

“Babamın kavunları doğramak için kullandığı kılıcı hatırla,” dedi. “Onda ustaydım. Şu anda onu kullanabilir ve sebep olduğun tüm acıya son verebilirim. Sen, benim çocuğumu öldüren işe yaramaz, omurgasız bir korkaktın ve her zaman da olacaksın.”

“Badri, lütfen,” dedi Bay Fakhri.

Kapıyı o zaman açtım. Annem küçük bir basamaklı merdivenin üzerinde duruyordu. Kolları yanlarındaydı. Sağ elinde büyük bir kasap bıçağı tutuyordu. Vücudum buz kesti. Bıçağın sadece bacağının yanında asılı durduğuna inanmak istedim. Eline takılı olamazdı. Bu bıçağı nereden bulmuştu—mutfağımızdan mıydı? Babamın et parçalarını doğramak için kullandığı bıçak mıydı, mutfak çekmecesinin arkasında sakladığı bıçak mıydı? Büyük, orak şeklinde yansımasında Bay Fakhri'nin gözlüklerini gördüm.

Hızlı bir hareketle bıçağı kaldırdı. Sonra kendi boğazını deldi.

O odanın karşısına nasıl geçtiğimi bilmiyorum. Kitap ve dergi, broşür yığınlarının üzerinden geçtim. Anneme ulaştım ve atladım. Elindeki bıçağı kaptım. Yere indiğimde o kadar sıkı tutuyordum ki elim kırılacak sanmıştım.

“Bahman?” Annemin yüzündeki renk soldu.

Ağzımı metalik, teneke gibi bir tat kapladı. Kusacak gibi oldum. Yapabildiğim tek şey, annem basamaklı merdivenin üzerinde dururken dizlerine sarılmaktı. Bıçağı hala tutuyordum.

Nazikçe başımı okşadı. Yukarı baktığımda boynunda kabarcıklanan kan damlaları vardı.

Bıçağı bıraktım ve keskin bir çınlama sesiyle yere düştü.

Onu basamaklı merdivenden indirdim. Şaşkınlık içindeydi. Gözyaşlarıyla ıslanmış yüzü kırmızı ve lekeliydi. Boğazındaki yaraya elini koydu ve kolunu uzatarak parmaklarındaki kana baktı. "Bana bunu ne yaptırdığıma bak," dedi. "Ali, hepsi senin yüzünden.

Bay Fakhri ileri geri sallandı ve bir dua mırıldandı. Sonra, kusursuzca cilalanmış ayakkabısıyla annemin bıçağını ayağıyla itti. Ona doğru yürüdü. Oradan

cebinden kare bir mendil çıkardı. Eğildi ve boğazına bastırmak ister gibi tuttu.

Geri çekildi ve tısladı, “Yapma.”

Yarasından sızan küçük kan damlaları, garip bir şekilde simetrik bir çizgide çaplarını genişletti.

“Önce sen, sonra ben, değil mi?” Bana hüzünle gülümsedi. Bay Fakhri'ye bakmıyordu. “Bir gösteride boynunu kestiriyorsun ve benim bu hainin yalanlarıyla ve ihanetiyle uğraşmam gerekiyor. İyi ki ikimiz de iyi bir doktor tanıyoruz. Jahangir’in babası bize aile indirimi yapar mı dersin?”

Midem bulandı. Ona ulaşmak için aceleyle devirdiğim kitaplar yerlere saçılmıştı. Bıçağın yanında bir yığın siyasi dergi duruyordu. Onun neşelenme çabası benim iyiliğim içindi; benim korkumdan ne kadar korktuğunu görebiliyordum. Tanrı aşkına neden böyleydi? Neden bizi işkence ediyor, korkutuyor, tehdit ediyordu?

Sonra özgürce ağladı, o kadar derin bir duyguya kapılmıştı ki çıkardığı sesler neredeyse yumuşaktı. Daha önce defalarca yüksek sesle, şiddetle ağladığını görmüştüm. Hiç böyle ağladığını görmemiştim. “Çok geç,” dedi. “Kesinlikle çok geç. Çocuğum için çok geç.”

Beni kastettiğini sandım. Onaylamadığı yaklaşan evliliğimi kastettiğini sandım. Onun çarpık yolunda, benim için planladığı hayata sahip olmak için çok geç olduğunu kastettiğini sandım.

“Bebeğimi öldürmeme sen neden oldun. Kendi başıma.” Bay Fakhri'ye döndü. “Çünkü sen bir korkaksın.”

Nefesim boğazıma tıkandı. Olduğum yere çakılıp kalmıştım.

“Badri, yalvarırım,” dedi Bay Fakhri. “Şimdi bunu yapma.”

“Onu öldürdükten sonra bedenim perişan olmuştu.” Karnına, daha önce yalvardığı bir güce konuşuyormuş gibi baktı. “Bedenim o kadar kırıktı ki diğerlerinin hepsini öldürdü. Hepsinin.” Bana baktı. “Kaç çocuğumu gömdüğümü biliyor musun? Sana daha önce söylemeliydim.”

“Badri, dur,” diye fısıldadı Bay Fakhri.

“Senden çıkarlar ve sen onların bütün olduklarını sanırsın. Onları sevebileceğini, büyütebileceğini, onlara değer verebileceğini sanırsın. Ama sonra görürsün. Neyse, senden çıktıkları gibi olmaları gerekmez. Çok erken ya da sadece çıkarlar... sessiz, sıcak ve ölü.”

İnanamamaktan yanıyordum. Annemin daha önce çocuk kaybettiğini hiç bilmemiştim. Ne o ne de babam bana söylemişti. On yedi yaşındaydım ve ancak şimdi öğreniyordum.

“Bana istediğini yapabileceğini sandın Ali. Camii'nin arkasında. O meydanda. Her şeyden paçasını kurtardın. Paran vardı, ayrıcalığın vardı. Benim hiçbir şeyim yoktu.” Elleriyle ağladı. “Ben bir çocuktum!”

“Çok üzgünüm,” dedi yumuşakça. “Çok, çok üzgünüm.”

Oda tozları, o depolama odasındaki tek küçük pencereden giren güneş ışığı huzmesinde hareket ediyordu. Mekanı dolduran şey kitap kokusu, annemin parfümü ya da ter içinde sırılsıklam dururken kendi ekşi kokum değildi. Farklı bir şeydi: tam olarak tanımlayamadığım, o günü ve takip eden tüm günleri sonsuza dek örtecek bir şeydi. Sanırım, bu keder kokusuydu.

Fahri Bey ona doğru yürüdü. Kadın ona sokuldu. Kollarında annem ağlıyordu. Kaybettiği ve ölen bebeklerden bahsediyordu ve onun kesik kesik, kasvetli anlatımından ilk çocuk değil, annemin doğurduğu beşinci çocuk olduğumu, yaşayan tek çocuk olduğumu, şimdi yavaş yavaş farkına vardığım, annesinin diğer tüm çocuklar için beslediği umut ve hayalleri içine akıttığı çocuk olduğumu öğrendim. Ve o depoda tüylerimi ürperten bir ürpertiyle, annemin ilk bebeğinin - doğumu yaklaşmadan, belki de kendi elleriyle kürtaj yaptırdığı - sakinleştirici, sessiz kırtasiyecimiz Bay Fahri'den olduğunu fark ettim.

Düşmüş kitapların arasında, mutlu, dolambaçlı saatler harcayan, kelimelerini yıllarca işleyen sanatçıların sözlerinin arasında durdum. Bay Fahri, yaralı ve kendi kendini yaralamış bir hayvan gibi annemin üzerine eğildi.

O dükkandan ayrılıp bir daha dönmemek, bütün şehirden kaçmak, uzaklara koşup bir yerlerde saklanmak istedim.

Dışarı fırladım. Kaldırımda ileri doğru sendeleyip kustum ve geçenlerden elimden geldiğince gözyaşlarımı sakladım.

Babam annemin yarasını görünce bizi Jahangir'e yetiştirdi. Tahran'da bir hastaneye gidemezdik. O zamanlar bütün bunlarda o kadar çok utanç vardı ki, Roya Joon. Onun hastalığında. Kendi hayatına son verme girişiminde. Hatta intihar fikrinde bile.

Cahangir evdeydi, annemi babasını görmeye götürdüğümüzde. Beni kucakladı ve sırrımızın onunla güvende olduğunu bize temin etti. Cahangir'in babası, yapmaya çalıştığı şey hakkında tek kelime etmeyeceğine söz verdi.

Tanrı'ya şükür ki, derisini yeterince derine delmeye vakti olmamıştı. Bıçağı zamanında kapmıştım. Sonunda, sadece bir gazlı bez bandajı ve iyot merhemi gerekiyordu. "Ama bir saniye daha burada ve orada, küçük bir kayma . . ." Cahangir'in babası başını salladı.

Boynuna bir eşarp takıp kasabada dolaşabilirdi. Yara iyileşene kadar evde kalabilirdi. Ama hepimiz - annem, babam ve ben - tamamen sersemlemiştik. Sadece neredeyse yaptıklarından değil, sadece çok farklı bir sonuç için sadece "bir saniye burada ve orada" gerektiği gerçeğinden değil. Ama annemle Bay Fakhri arasında olup bitenleri hala sindirmeye çalışıyordum. Ve babamın da kendi sessiz yolunda bilip bilmediğini merak ettim.

Yukarıdaki villada kalma fikri Cihangir'dendi. Sadece birkaç günlüğüne. Yolumuzu bulana, annem iyileşene, hepimiz bir nebze olsun normale dönene kadar. Seni güncel tutacağına söz verdi. Sanırım o sözünden döndü. Elbette Cihangir'in bana aşık olduğunu biliyordum—lütfen, Roya, artık rol yapmaya gerek yok. Bilmediğimi sanma. O zamanlar bunu asla kabul etmezdik. Kelimelere dökmezdik. Zorunlu olarak. Ama seni seviyordum. Tek istediğim sendin. Senin için her şeyi verirdim. Ve

Cihangir, seninle benim iletişim kurmamı sağlayacağına söz verdi. O yardım etti

iletişimimizin teslimiyle. O benim aracım, sırdaşım, arabulucumdu. İyi niyetliydi, Roya Hanım. Bizi korumaya çalışıyordu. Her şeyden çok mutlu olmamı istiyordu—buna gerçekten inanıyorum. Ve mektupları değiştirip farklı karelere denk gelmemize kim neden oldu? Annem olduğunu söylemek istiyorum. Tanrı şahittir ki evlenmemizi istemiyordu. Ancak, Roya Hanım, annem o sırada benimle birlikte kuzeydeki villadaydı. Ve acı çekiyor olmasına rağmen, bunu onun yaptığını sanmıyorum. Bu, ikimizin de güvendiği ama bir borcu olduğunu hisseden biriydi.

Bunu yapması için Bay Fakhri'yi ikna etti. Elbette, bunu ancak şimdi, on yıllar sonra, parçaları birleştirmeye çalışırken anlıyorum. Çünkü ona borçluydu. Onu tamamen terk edip karnındaki bebeğiyle baş başa bıraktığı için ona borçluydu. Ki o, yani... o zamanlar İran'da yasal kürtaj yoktu. İşleri kendi ellerine aldı.

Ertesi gün nerede olduğumu sana anlatmak istedim. Orada bir telefon bulabileceğimi, seni arayıp haber verebileceğimi düşündüm. Jahangir'in sana söylemesini istemiştim.

Ertesi sabah, villada, annemin odasına girdim. Tek kelime etmeme bile gerek kalmadı. Sana ulaşmak istediğimi

Ertesi sabah, villada, annemin odasında girdim. Tek kelime etmeme bile gerek kalmadı. Sana ulaşmak istediğimi söylememe gerek yoktu. Bana bir baktı ve dedi ki, “O kızı ararsan, o kıza nerede olduğumuzu söylersen, bunlardan herhangi birini ima edersen, ne olur biliyor musun Bahman?” Solgun yüzünde bir gülümseme yayıldı. “Yine yaparım. Ve bu sefer, sonuna kadar giderim. Söz veriyorum.”

Nefesini içine çekti ve elini boynuna götürdü. "Bırak gitsin, Bahman. Benim için. Onunla sen konuş, ben tekrar yapacağım.

Villanın ana odasındaki ahşap tahtaların bir aralığı olduğunu hatırlıyorum ve bu çatlaktan rüzgar esiyordu ve geceleri çok soğuk oluyordu. Yazın bile: kuzeydeki gecelerin nasıl olabileceğini bilirsin. Babam onu kapatmak için çatlağa bir şamad bezi tıkadı. Pek işe yaramadı. Geceler boyu oturdum ve rüzgarın sırtımı kamçılamasına izin verdim. Rüzgar omurgamı kesmesi için tam çatlakta oturduğumdan emin oldum.

Yemek pişirdim. Annem sonunda bizimle yemeklere katıldı. Yanılsama devraldı. Sürekli Şahla ile evliliğimden bahsediyordu. Babam konuyu değiştirmek için Başbakan Musaddık'ın yaşadığı sorunlardan bahsetti. Seni özledim; seni görmek için çok istekliydim. Ama şehirden kaçtığımızı sana söylemeye utandım çünkü annem intihar etmeye çalışmıştı.

Oraya öyle bir sefalet çökmüştü ki, babam ne kadar uğraşsa da ahşap paneller arasındaki boşluktan giren rüzgar gibi onu dışarıda tutmak imkansızdı. Mektupların beni ayakta tuttu. Sana olanları anlatmak istemedim. Beni utandırdı ve kafamı karıştırdı. Annemin normal olmasını, diğer anneler gibi olmasını istedim. Bana ilgi göstermesini ve destek olmasını, düğünümüzde olmasını ve hayatlarımızı yaşamamıza izin vermesini istedim. Bunu her şeyden çok istedim. Ama o diğer anneler gibi değildi. Kendi gibiydi. Öfkesi vardı, depresyonu vardı, şiddet uyguluyordu, acımasızdı, huzur içinde yaşamama izin vermeyi reddetti. Hayatımı kontrol etmek istiyordu.

Bana beni o kadar çok sevdiğini, benim için en iyisini istediğini söyledi ki, fakir olduğu ve beni harcamaması için çok şeyden vazgeçtiği için.

Babam benim için sadece bir statü kazanma aracı mıydı? Onu gerçekten hiç sevdi mi?

Kalbimdeki her şeyi o mektuplarda sana döktüm. Hâlâ duruyorlar mı, Roya Joon? Mektupları sakladın mı? Sanırım saklamamışsındır.

Babam ve ben hepsini tek başımıza halletmeye çalışmamalıydık. Şimdi bunu biliyorum. Ama daha iyisini bilecek kadar genç değildim. Senin için endişelenip duruyordum. Shahla'yı hâlâ reddediyordum. Annem onu bana ne kadar zorlarsa, ben de o kadar direndim. Ve annemin inandığının aksine, bunu inat olsun diye yapmadım. Shahla'yı isyan etmek için reddetmedim. Tek görebildiğim, seni dükkanda, saçları örgülü, okul çantası omzunda dururken görüyordum. Sadece senin sesini duyuyordum. Varlığında bir huzur buluyordum.

Tehditlere, hastalığa, cehenneme rağmen seninle evlenmeye kararlıydım. Bu yüzden son mektubu yazdım. Bizi durduramazdı. İntihar tehdidiyle mutluluğumuzu bitiremezdi! Yeterince şey yaşamıştım ve kaçmaya karar vermiştim. Tehditleriyle bizi rehin alıyordu ve ben onun üzerimde o güce sahip olmasını istemiyordum.

Seni meydanda beklediğimi biliyordu. Senin için endişeden yüreğimin nasıl yandığını biliyordu. Ve son mektubunu okuyup, bana artık seni görmek istemediğini söylediğini öfke ve kafa karışıklığı içinde ona anlattığımda (mektupta onu artık görmek istemediğini söylediğini ona nasıl söyleyebilirdim ki?), güldü. Bana, "İyi, sana söylemiştim, o kız iyi değil demiştim," dedi ve eğer seninle barışmaya çalışırsam, seni geri kazanmaya çalışırsam kendisini aç bırakıp

değil demiştim," dedi ve eğer seninle barışmaya çalışırsam, seni geri kazanmaya çalışırsam kendisini aç bırakıp öleceğine yemin etti.

Ben "dünyayı değiştirecek çocuk" olacaktım. Ama hayatın hayalleri, planları, idealleri ezme şekli vardır. Sonunda ülkeme zar zor hizmet ettim. Ulusal Cephe'nin siyasi materyallerini yaymaya çalışan bir aktivisttim, evet. 1953'te aktiftim. Ama 53'teki darbeden sonra siyasetten ve diğer her şeyden ne kadar büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Ve 1979'da Şah'ın gittiğini görünce başkaları gibi sevinemedim bile. Daha kötüsünün olacağından çok endişeliydim. Sonunda, Cihangir benden daha fazlasını yaptı. Cepheye gitti! Babasının izinden giderek doktor oldu. Ve savaş sırasında Ahvaz'da askerlere ve yaralılara baktı. Bir bombalamada öldü. Yani hayır, o haftalar boyunca hapiste değildim. Siyasi nedenlerle saklanmıyordum. Sadece annemi hayatta tutmaya çalışıyordum ve onun tehditleri, her şeyi tekrar yapma noktasına yakınlığı, uzlaşmaz planlarımız sorununu nasıl çözeceğimi anlamaya çalışıyordum.

Hâlâ kötü göz değmesinden korktuğumuz zamanları ne kadar çok hatırlarsın? O zamanlar bunların hep batıl inanç olduğunu düşünerek alay ederdim. Ama sensiz yaşadığım hayata bakıyorum da, kim bilir? Belki de kültürümüzün nazar boncuğuna olan takıntısında bir gerçeklik payı vardır. Anneme olanlara bak.

Benden bir daha asla görüşmememi, benimle asla iletişim kurmamamı istediğin son mektubunu aldıktan sonra bile seni sevmeyi hiç bırakmadım. Ve bu olasılığı düşünmekten nefret ediyorum—gerçekten yazdığın şey bu muydu? Çünkü şimdi bilmiyorum.

Ve sevgili Roya'm, geçen hafta merkezde burada tanıştığımızda, aklımı kaçırdığımdan veya hafızamı kaybettiğimden endişelendiğini gözlerinde görebiliyordum. Ama lütfen şunu bil. Belki bazı şeyleri hatırlamıyorum—iki gün önce öğle yemeğinde ne yediğimi veya hangi lanet hapı

Bunun için Claire'in rehberliğine ihtiyacım var. Ama o yaz olan her şeyi hatırlama konusunda zihnim bıçak gibi keskin. Kalbimi bilme konusunda.

Gerçek şu ki, Roya Joon, seninle olduğum kadar hiç mutlu olmamıştım. Çocuklarımla ve evet, Shahla ile pek çok harika anım oldu ama seninle olduğum kadar hiç mutlu olmamıştım. Uyandığımda aklıma gelen ilk şey sen olduğun yıllar oldu. Neredeyse her şey bana seni hatırlatıyordu. Elbette sen başkasına aittin, ben de öyleydim. Ama Roya, sen her zaman benim bir parçam oldun. Bazı şeyler engellenemez.

Ve şimdi durmam gerektiğini anlıyorum.

Nişanlandığımız akşamın mor gökyüzünü ve paylaştığımız anları düşündüğümde, bu dünyada güzellik olduğunu hatırlıyorum. Ama ülkemize olanlardan sonra ve gerçekten de bu modern dünyaya baktığımda, hepsinde bir çirkinlik, bir zalimlik damarı olduğunu düşünmeden edemiyorum. Amerikalıların teşvik ettiği gibi olumlu kalmaya çalıştım, huysuz yaşlı adamlardan biri olmamaya çalıştım! Duxton Center'daki Claire bana iyi davrandı. Bana "Bay Batman" diyor. Hikayelerimden bıkmıyor. Ona güvendim. Hatta genç aşkımızdan bile bahsettim. Güzellik ve bağ kurma anları beni ayakta tutuyor. Çocuklarımı ve torunlarımı görüyorum ve mutluyum. Geri kalanı—siyaset, annemi boğan akıl hastalığı, acımasız dönemeçler—eh, hayatta bazen iğrenç bir alt yüzü var. Böyle düşündüğümde en umutsuz oluyorum.

Seni seviyordum. O zamanlar seviyordum, şimdi seviyorum, her zaman seveceğim.

Sen benim aşkımsın.

Bahman

Yirmi Dokuzuncu Bölüm

2013

Diş Macunu Yaprakları

Roya telefonunu buldu ve merkezin numarasını aradı. Bayan Aslan ve Bay Fakhri. Hiç doğmamış ilk bebek. Ve sonra Bayan Aslan'ın vücudu ona döndü ve diğerlerinin hepsini öldürdü. Biri hariç.

Nişan partisindeki o gece yanaklarındaki allığıyla Bayan Aslan'ı görebiliyordu. Bir çocuğunu kaybetmenin her şeyi nasıl paramparça edebileceğini biliyordu. Dördünü kaybetmek mi? Ah, o zamanlar farklı zamanlardı, Kız kardeş, hatırlamıyor musun? İnsanlar sürekli çocuklarını kaybediyordu.

Yeterince beklemişti, Allah aşkına. Kar ne olursa olsun, unut gitsin. Oraya tekrar gitmeli ve onunla yüz yüze görüşmeliydi.

Korkarım çok vaktiniz yok," dedi Claire telefonda.

Durumu kötüleşti, Bayan Archer. Oğlu ve kızı son iki gündür buradalar.

Ama onu iki haftadan kısa bir süre önce görmüştüm. Mektubunu aldım...

Hayatı buna bağlıymış gibi yazdı. Postalamamı istedi. Bakın, bazen bunlar sadece korkutmalardır. Bazen düşüşler olur, Parkinson hastalığı alevlenir ve sonra tekrar iyidir. Umut ediyoruz.

Ama onu görmek isterseniz... tabii, en kısa sürede gelirdim.

Merkeze vardığında buz zar zor erimişti. Kar, otoparkın her köşesini hala kaplıyordu, sadece şimdi gri ve solgundu, olukları kirle dolmuştu.

İçeri girdikten sonra Roya, Claire'in onu yemek salonuna götürmesini bekliyordu. Lobiyi aynı dana güveci kokusu dolduruyordu. (Öğle yemeğinde hiç başka bir şey yemezler miydi burada?) Claire'in onu yemek salonuna doğru koridordan götürüp pencere kenarındaki tekerlekli sandalyesinde Bahman'ı görmeyi istiyordu. Muhtemelen onun için de aynı yere plastik bir sandalye koymuşlardı. Tekrar otoparka, kara bakabilirlerdi, her ne kadar şimdi gri ve kirli olsa da. Çantasından mektubu çıkaracaktı ve Bahman'ın gözleri aynı lanet umutla dolacaktı ve o, şimdiye kadar bilmediği tüm tarih hakkında onunla konuşacaktı.

Ama Claire onu tamamen başka bir salona götürdü. Gördüğü her hastane koridorunun rengindeydi, Marigold'u son kez tuttuğu yerin rengindeydi. Bir ayağını diğerinin önüne koymak için tüm çabasını kullandı. Claire'in girdiği odaya vardıklarında Roya terlemişti. Giydiği kabarık montu çıkarmalıydı.

Oda karanlıktı, perdeler çekilmişti. Gözleri alıştıkça bir yatak, yanında bir sandalye, bir vazonun olduğu komodin, lavabonun yanındaki köşede bir masa seçebildi. Ve yatakta Bahman yatıyordu, nefesi bozuk bir makine gibiydi.

“Paltonuyla sana yardım edeyim.” Claire bir kolunu, sonra diğerini çekti ve birlikte Roya’nın kabarık paltosunu çıkardılar. Roya yatağın yanındaki sandalyeye doğru ilerledi ve oturdu. Bahman’a o kadar yakındı ki artık ağzının etrafındaki çizgileri görebiliyordu. Gözleri kapalıydı. Burnundan çıkan plastik tüpler yoktu. Vücuduna bağlanan bol miktarda sıvı yoktu; tam oradaydı, onun Bahman’ı. İyi olmalıydı.

“Bir şeye ihtiyacın olursa tam lobide olacağım. Yatağın yanındaki düğmeye basman yeterli, anında burada olurum. Ama, Bayan Archer?”

“Ah,” dedi. Ama aslında söylemek istediği şuydu: Neden bu yatakta ve sandalyesinde değil, ve lütfen gitme.

“Evet?” “Acele etmeyin.” Claire’in topuklu ayakkabılarının tıkırtısı uzaklaştığında, Roya yine onunla yalnız kaldı. Göğsü beyaz bir çarşafın ve rengi ... olan bir battaniyenin altında inip kalkıyordu.

şalgam. Perdeyi açmak, odaya ışık girmek istedi.

“Bekliyordum,” dedi. Gözlerini açtı. “Yolculuğun nasıldı? Nasılsın?” Sesi küçük, kısık çıkıyordu.

“Her şey iyiydi. Ne oldu Bahman? Sana ne oldu?”

“İyiyim. Ayakta kalıyorum, Amerikalıların dediği gibi. Kızım bu sabah buradaydı. Bu gece geri geliyor.”

Roya daha erken gelmeliydi. Ona yazdığı mektubu düşündü. Bütün o itiraflar. Birdenbire hiçbirinin önemi kalmamıştı. Gençken mektuplarını değiştirmişlerdi. Bay Fakhri'nin Bayan Aslan yüzünden mi, Bahman'ın şüphelendiği gibi mi, yoksa Şahla veya Cihangir mi olduğunu asla bilemeyebilirdi. Sadece onun da, ilk düşündüğü kişinin kendisi olduğu günler yaşadığını, onunla birlikte olmak istemekten başka bir şey istemediği günler yaşadığını bilmesini istiyordu. Gençken bir şeyler olmuştu, açıklanamaz ve geri döndürülemez bir şey. Birbirlerine karşılamaları imkansız bir şekilde bağlıydılar. Onu sevmişti ve ona olan sevgisi asla tam olarak durmamıştı. Onu bastırmaya, saklamaya, yok etmeye çalışmıştı. Ama hep oradaydı. Kaliforniya'daki kolej pansiyonunun dışındaki ağaçların dallarında yüzüyordu, New England'daki bulutların katmanlarındaydı, kışın öten bir kuşun kızarmış göğsündeydi. Her yerindeydi. Hala.

“Bahman?”

Nefesi yavaşlamıştı. Yüzündeki sakalı, alnındaki çizgileri içine çekti.

“Seni özledim. Her günümde,” dedi.

“Ben de seni özledim.” Söylerken gözlerinden yaşlar aktı. Sandalyesini yatağa olabildiğince yaklaştırdı ve elini tuttu. Eli kuruydu ve iki hafta önce tuttuğundan daha küçük geliyordu. Komodinin üzerindeki çiçek vazosundan, unutulmuş bir şey gibi keskin bir toprak kokusu, bir yağmur birikintisi geliyordu.

Ayağa kalktı. Sol ayağının üzerinde dengesini buldu ve sonra tüm gücüyle kendini yatağın üzerine attı. Yanına uzandığında gözleri büyüdü. Kolunu vücudunun üzerine koydu. Birbirlerinin yanına mükemmel bir şekilde uyuyorlardı. Yanında yatmak ne kadar doğal geliyordu. Başını omzuna sürttü.

“Roya Joon.”

Çarşaflar diş macunu gibi kokuyordu. O ise rüzgar gibi, su ve tuz gibi, genç oldukları zamanki tüm zamanları gibi kokuyordu.

Paralel bir evrende, ona ilk kez aşık olmayı öğreten, onu bekleyeceğine söz veren çocuk her zaman onun olurdu. Ortadaki yatakta yatıyordu ve çalınmış öpücükler için kitaplıklara yaslanmıştı. Her zaman her iki yerdedeydi. O her zaman tam orada olacaktı.

Onu diş macunu çarşaflarının altında ve ayrıca, değişmiş bir şehrin pastanelerinde, sinema salonunun lobisinden geçerken, kırmızı dairesel koltuklarıyla Metropol Sineması'nın lobisinden geçerken öpüştüler. Farkına varmadan Jahangir'in oturma odasındaydılar, Fars halısındaki lacivert ve beyaz geometrik şekillerin tanıdık desenleri arasında dans figürlerini çalışıyorlardı. "Bana bak." Bahman nazikçe çenesini kaldırdı. Parmaklarını onunkilere kenetledi. Gramofonun devasa pirinç huniinden odayı dolduran tango müziği geliyordu. Bahman ne yapacağını bilemezdi, nereden bilebilirdi ki, ama kontrolü ele aldı. Hareketleri başta beceriksizdi; ayakları senkronize olmuyordu. Etraflarındaki çiftler dans ederken ter omurgasından aşağı süzülüyordu. Sırtının alt kısmını tuttu; ritmi yakaladılar ve sonra tek oldular. O sıcak oturma odasında birlikte hareket ederken onu taşıyormuş gibi hissetti. Müzik Roya'nın yeşil elbisesinin kıvrımlarına yerleşti, saçlarına kondu. Onun kokusuna sarhoş olmuştu. Birlikte sallandılar, bedenleri birbirine değiyordu. Yüzünü kendi yüzüne doğru yönlendirdi ve onu öptü. Uçmak gibi hissedeceğini düşünmüştü ama hayır, iniş yapmak gibiydi. Yumuşak ve tatlı bir yere.

Yatakta, diş macunu çarşaflarının altında, Roya göğsünü okşadı, kollarını, çok iyi bildiği kaslarını aradı. Gözlerini, elmacık kemiklerini, dudaklarını öptü. Yanağını kalbine bastırdı ve orada öylece yattı, onunla geçirdiği zamana minnettardı, ne kadar kısa veya uzun sürmüş olursa olsun, onu tanıdığına minnettardı, gençken bir kere, gitmeyen, yılların, mesafelerin, millerin, çocukların, yalanların ve mektupların asla yok edemeyeceği kadar güçlü bir aşk yaşadığına minnettardı. Onu kollarına aldı ve söylemesi gereken her şeyi söyledi.

O anlık kesit için tamamen ona aitti.

Otuzuncu Bölüm

2013

“İyi. Merkezden bazı arkadaşları da orada olacak.”

“Ah, yapamam, çok garip olur.”

“Sadece başka bir sakin olarak görüleceksin. Başka bir arkadaş.”

“Evet, ne olursa olsun. Walter, onun bir kasaba toplantısı var. Ve bu buzda araba kullanmayı sevmiyorum.”

“Bayan Archer, sizi alıp eve bırakabilirim. Sanırım o sizin orada olmanızı isterdi. Anlaştık mı?”

Amerikalılar anlaşmaları ve iyi planlarıyla. Ama bu genç kadında, Claire'de gerçekten nazik bir şeyler vardı. Roya'nın anma töreninde olmasına kimsenin olağandışı bir şey fark etmeyeceği konusunda ısrar etti.

Yani Roya gitti.

On yıllardır hiçbir kapanış, hiçbir veda yaşamamıştı, Bahman ile çözülmemiş çok şey vardı. Ama onunla yalnız geçirdiği son gün - neyse ki o zaman için her zaman minnettar olacaktı. Cenazesine gitmek istedi. Onun için orada olmak istedi.

Duxton'daki bir Universalist kilisesinde yapıldı. Yakılmasını istemişti. Bahman hiç dindar olmamıştı; ibadet etmiyordu. Universalist kilisesinin beyaz, güneşli sivri tepesi ona bir şekilde tam uyuyordu.

Claire'in yardımıyla Roya merdivenlerden yukarı çıktı ve kiliseye girdi. Omid'i ve ona çok benzeyen bir kadını görmek tuhaftı ama aynı zamanda garip bir şekilde rahatlatıcıydı. Omid onu ikiz kardeşi Sanaz ile tanıştırdı. Demek Omid'in kız kardeşi vardı

Bahman'ın gülümsemesi de öyle. Roya, Bahman'ın çocuklarına başsağlığı dilemek için yanlarına yürürken kendini toparlamak için elinden geleni yaptı. Omid, Roya'yı kız kardeşine "Babamın eski bir dostu" olarak tanıttı ve elini sıktı.

Tören için Roya, kilisede Claire'in yanına oturdu. Bir rahip kürsüye çıktı, gelen herkese teşekkür etti ve Bay Aslan'ın en sevdiği şiirden kısa bir dizeyle başlamak istediğini söyledi. Rumi'nin Roya ve Bahman'ın ilk kez Kırtasiye Dükkanı'nda paylaştığı şiirin sözlerini duyduğunda yüzüne kan hücum etti ve kulaklarında uğuldadı. O şiiri içeren kitabın sayfaları arasında mektuplarını değişmişlerdi.

Aşkı gör Aşık olanla Nasıl da dolanır

Ruhu gör Yeryüzüyle Nasıl da bütünleşir Ona yeni bir hayat verir

Kafa geri verişiyle Nasıl da bütünleşir. Ona yeni bir hayat verir.

Çocukları ayağa kalkıp konuştular. Babalarının toplumları, dükkanlarındaki müşterileri tarafından ne kadar sevildiğinden bahsettiler. Konuşmaları boyunca Roya, Bahman'ın hayatından kesitler yakaladı.

Annem ve babam Nevruz'u kutlamayı çok severdi," dedi Omid'in kız kardeşi Sanaz. "Evimiz her zaman İran pilavının kokusuyla dolardı ve babam sofrayı baharı simgeleyen geleneksel yedi sin nesnesiyle kurduğumuzdan emin olurdu.

Babam her zaman çok çalışmamızı sağlardı," dedi Omid toplanan kalabalığa. Kendini adamış babası hakkında yeterince konuşamıyordu. "Dünyayı değiştirmek isterdi.

Roya, bu iki yetenekli, açık sözlü yetişkini dinledi. Bahman'ın sonuçta dünyayı değiştirdiğini görebiliyordu. İşte buradaydılar, kürsüden, yüreklerinden konuşuyorlardı. Çocukları.

Bazen Bahman ile paylaştıklarının evrenin tüm alanını kaplayabileceğini düşünmüştü. O kadar güçlü hissetmişti. Ama aslında, bu sadece bir parça, hayatının küçücük bir parçasıydı. Çocukları ve onların doğum günleri, onların dersleri ve onların

erkek arkadaşlar ve kız arkadaşlar ve eşler ve çocuklar. Hayatı buydu. Karısı. Karısı onun hayatıydı.

Tören bittikten sonra hepsi kilisenin içindeki bir resepsiyon salonuna geçtiler. Claire sessizce hıçkırıyordu. Roya onu teselli etmek istedi ama ne yapacağını bilemedi. Konuklar sohbet ederken, bir ikram masası fark etti. Omuzunu sıvazlayarak Claire'e, "Sana bir şeyler alacağım," dedi.

İkram masasında Sanaz, hamur işlerini bir tepsiye dizdi. "Bunlar her zaman babamın favorisiydi," dedi. Tepsiyi Roya'ya uzattı. "Onlara 'fil kulakları' demeyi severdi.

Roya, "Biliyorum," demek istedi. Ona Café Ghanadi'de hamur işi getiren çocuk hemen yanındaydı ve hep öyle olacaktı; o kalabalık kafede tarçın ve şeker kokusunu alabiliyordu. "Teşekkür ederim." Küçük bir kağıt tabağa iki fil kulağı koydu ve Claire'in yanına geri döndü.

“Elinde ne var, Bayan Archer?”

“Bunları dene. Onları severdi.”

Claire bir fil kulağı hamur işinden bir ısırık aldı ve Roya bir sandalyeye çöktü, zamanın akışına hayran kaldı.

Küçük çocuklar şeker komasına girince resepsiyon salonunda koşuşturmaya başladılar. Ortam şenlendi, insanlar yiyip içiyor, sohbet ediyor, gülüyorlardı. Bahman'la bağlantılı bu yabancılarla burada olmak iyi hissettiriyordu. Bahman'ı tanıyanlardan sadece Claire'i ve zar zor da olsa Omid'i tanıyordu, ama hepsinin Bahman'ı sevdiği, onun enerjisini, nezaketini paylaştığı belliydi. Sohbetlerden kesitler uçuşuyordu: "Ne kadar çok sevdiğini hatırlıyor musun..."

enerjisini, nezaketini paylaştığı belliydi. Sohbetlerden kesitler uçuşuyordu. "Ne kadar çok sevdiğini hatırlıyor musun... "Çocuk, hep ıslık çaldığı o şarkıyla bizi çıldırtırdı..." Roya bu odada kaldığı sürece, onun hakkında daha fazlasını duyabilir, onu seven insanlarla birlikte olabilirdi. Ayrıldığında, onu başka kimsenin tanımadığı bir hayata geri dönecekti. Ağlamak istedi. Kendini oyalamak için, çocuklardan hangilerinin Bahman'a ait olduğunu anlamaya çalıştı.

torunları. Genç bir kız duvara yaslanmış, sakız çiğniyordu. Bayan Aslan'ın tıpkısının aynısıydı.

Resepsiyonun sonunda Omid ve Sanaz ve eşleri çıkışa yakın durup herkesle el sıkışıp geldikleri için teşekkür ettiler. Garip bir şekilde Roya, onlara mümkün olduğunca yakın olmak istiyordu. Onlar sevdiği çocuğa olan tek bağlarıydı. Ve onlardan birini bir daha asla göremeyecekti.

“Hazır mısın?” Claire’in gözleri kızarmıştı. “Seni eve götürelim.”

Claire, koyu yeşil panjurlu kolonyal evin önündeki yola girdi ve Roya emniyet kemerini çözdü ama dışarı çıkmadı. “İçeri gelmek ister misin?”

Bunu kibarlık gereği söyledi ama aynı zamanda Claire, Roya ve Bahman hakkında herkesten daha çok şey biliyordu. Merkezin Bahman'ın sırdaşıydı. Tarihlerini onunla paylaşmıştı. Roya, Claire ile birlikte olma konusunda açıklanamaz bir ihtiyaç duyuyordu. Ona olan tek bağları çocukları değildi. Claire de öyleydi.

“Ah.” Claire şaşırmış görünüyordu. “Eğer zahmet olmayacaksa. . . .” “Hiç zahmet değil,” dedi Roya.

“Pekala. Teşekkür ederim. Seni bıraktığımda sana vereceğim bir şey vardı. İçeride vereyim o zaman?”

“Neymiş o?”

“Onu senin almanı istemiş. Bildiğim tek şey bu.”

Roya ocağı ocağa koydu ve misafirini mutfak masasına oturması için işaret etti. Walter kasaba toplantısından bir süre daha dönmeyecekti. O toplantılar her zaman uzar ve insanlar tartıştıkça saatlerce sürerdi.

Oturduktan sonra Claire çantasını karıştırdı ve üzerinde Danimarka tereyağlı kurabiyelerin resimleri basılı yuvarlak mavi bir teneke kutu çıkardı.

Roya ve Walter yıllar boyunca bu kurabiyelerin çoğunu paylaşmışlardı. Roya'nın dolabında da ona benzer bir kutu vardı. İçinde dikiş malzemelerini saklıyordu: makaralar

iplik ve iğne ve yüksük ve fazladan düğmeler.

“Bunun size verilmesi konusunda çok ısrarcıydı. Çocukları diğer tüm eşyalarını almıştı. Ama kimsenin bu kutuyu görmesine izin vermeyeceği konusunda kararlıydı.”

Roya hafifçe başı dönmüş hissediyordu. Claire kutuyu nazikçe ona doğru itti ve titreyen elleriyle kapağını araladı.

Kağıt. Bir yığın ince kağıt. Bir sayfa alıp açtı. Yazı şaşırtıcı derecede tanıdıktı ama çıkaramıyordu. Sonra kalbi durdu.

Kendi yazısıydı. Sayfayı düşürdü ve kutunun geri kalanını karıştırdı. Bunlar 1953 yazında Bahman'a yazdığı mektuplardı. Bunlar kalbinin içeriğiydi. İlk mektubu sanki çok uzun süre dokunmak parmaklarını yakacakmış gibi hemen geri koydu. Sonra kapağı sıkıca kapattı ve kutuyu mutfak masasının çekmecesine koydu.

Claire tek kelime etmedi.

“Peki o zaman,” dedi Roya. “Size ne tür bir çay getirebilirim?”

Başlangıçta sadece Bahman hakkında konuştular. Claire merkezden onunla ilgili hikayeler anlattı ve Roya 1953'ten birkaç anıyı paylaşmaya cesaret etti. Sonra Roya Claire'in kendi ailesini sordu. Annesini kanserden kaybetmişti ve iki yaşındayken babası bir trafik kazasında ölmüştü. Claire'in yetim ifadesindeki bir şey Roya'yı etkiledi. Bu genç kadın özellikle yalnızdı.

“Gerçekten gitmeliyim,” dedi Claire, Fars çayını ve baklavayı bitirdikten sonra.

“Lütfen, akşam yemeğine kalır mısınız?”

Roya bu genç kadını zar zor tanıyordu. Claire'in Batman dediği adama duydukları sevgi dışında ortak noktaları neydi? Ama Walter henüz eve gelmemişti ve hava kararıyordu, Claire giderse kederiyle yalnız kalacağından endişeleniyordu. Bu kız yalnız kalmamalı gibi görünüyordu. "Hiç İran yemeği yedin mi?" diye patlattı.

Watertown'da bir kebapçı var," diye mırıldandı Claire.

“Ah, kebapları unut. Hiç khoresh, yani güveçlerimizi tattın mı? Hiç Fars usulü pilav karışımı yedin mi?”

“Elbette Bay Batman'ın onlardan sürekli bahsettiğini duydum. En sevdiği allyballoo denen bir şeydi—”

“Albaloo! Ekşi vişneli pilav mı?”

“Evet. Ve hep sabzi denen bir şeyden bahsederdi?”

“Ghormeh sabzi! Bak, bu gece dondurulmuş balık çubukları pişirecektim. Walter balık çubuklarını ketçap ve mayonezle seviyor. Kasaba toplantısında. Zammı tartışıyorlar. Onun katılması iyi, biliyorsun, değil mi? Katılmalısın. Ama istersen? Onu güzel bir akşam yemeğiyle şaşırtabiliriz. Eğer kalırsan.”

Mrs. Kishpaugh'ın pansiyonundaki ilk yemek dersi gecesinde Walter, mükemmel taranmış saçları ve porkpie şapkasıyla gelmişti ve o da ona tavukla khoresh-e-bademjan yapmıştı. Tavuk kullanmak alışılmış bir şey değildi; dana etiyle yapılması gerekiyordu. Ama idare etmiş ve çok iyi sonuçlanmıştı ve şimdi, bu genç hanımefendi ev yapımı iyi bir yemeğe ihtiyacı varmış gibi görünüyordu. Neden olmasın? Sonuçta Claire, Bahman için her şeyi yapmıştı, Roya'nın yapabileceği en az şey ona iyi bir akşam yemeği hazırlamaktı. Aman Tanrım, birine Fars yemeği yapmayı en son ne zaman göstermişti. Patricia ve Alice hiç sevmemişti. Ama mutfağında oturan, ailesi ölmüş, Bahman ile konuşmaya zaman ayırmış, onu dinlemiş, ona bakmış ve işinin gerektirdiklerinin ötesine geçmiş bu genç hanımefendi, iyi bir akşam yemeğini hak ediyordu. "Yardım edersen?" dedi tekrar. "Deneyebiliriz.

Claire omuz silkti. "Nereden başlayacağımı söyle.

Birlikte mutfakta dolaştılar. Roya, Claire'e her şeyin nerede olduğunu gösterdi. Basmati pirincini yıkadılar ve ıslattılar, sonra Roya, Claire'e Walter'ın Amazon'dan sipariş ettiği Fars pirinç pişiricisini çalıştırmasını söyledi. Maman'ın mükemmel tencere dibi çıtır tahdigi yapmak için yaptığı gibi buharı yakalamak için kapağın altına bezle uğraşmaya artık gerek yoktu. Bu pirinç pişirici bunu sizin için yapıyordu!

Kuru Pers limonu, sarı bezelye ve buzdolabından tavuk çıkardı. Walter için ilk gece Bayan Kishpaugh'un pansiyonunda tavukla khoresh-e-bademjan yapmıştı ama bu gece hiç

patlıcanları bu yüzden sarı mercimek kullanarak khoresh-e-gheymeh yapardı. Doğradılar, kıydılar, kavurdular ve safran, zerdeçal ve İran karabiberi eklediler. Claire daha çok açıldı ve Bay Batman'ın hikayelerini anlatıp durdu. Tango dersleri için merkeze kampanya yürüttüğünü ve tekerlekli sandalyede bile bunlara katıldığını. Depresyon, anksiyete ve kayıpların etkileri hakkında bulabildiği her makaleyi okuduğunu.

“Annesinin durumu hakkında daha fazla şey öğrenmeye kararlıydı. Bana, eğer farklı bir yerde, farklı bir zamanda doğmuş olsaydı, belki teşhis konulup tedavi edilebileceğini söyledi.” Duraksadı. “Merkezdeki sakinlerin hepsinden en çok ona bağlandım. Hikayelerini paylaşmak istiyordu. Ve ben onları sevdim. Nazikliğini sevdim.”

Sonunda kalbi durmuştu. Roya, uyuyan, nefes alan adamla yatağı terk etmişti. Kızı geldiğinde o akşam daha sonra ölmüştü. Hayatının sonundaki o bir saat için, ikisinin yalnız kalabildiği o zaman için her zaman minnettar kalacaktı. Claire'e bunun için minnettar kalacaktı. Ve Walter'a. Yoluna çıkmadığı için.

“Merhaba?” Walter'ın sesi antreden geldi.

“Buradayız!” diye seslendi Roya. Nedense Bahman’ın ölüm haberinden beri hiç olmadığı kadar mutluydu. Aslında uzun zamandır olmadığı kadar mutlu. Claire ile birlikte olmak çok güzeldi. Belki de khoresh’teki safranın kokusu ona doğal bir keyif veriyordu. Zari her zaman safranın doğal bir antidepresan olduğunu söylerdi. Ah, bir de afrodizyak, Kız Kardeş! Yarım çay kaşığı safranı bir fincan sıcak suda eritip için ve Walter’ın yemeğine de bolca koyduğunuzdan emin olun.

Walter mutfağa girdi. “Ah, bakalım burada neler var?” Roya’ya, sonra Claire’e, sonra tekrar Roya’ya baktı. “Roya, evin içi

harika kokuyor! Dışarıdaki arabanın kime ait olduğunu merak ediyordum! Merhaba, Claire."

"Merhaba, Bay Archer."

"Bana, emin olun ki oldukça lezzetli olan balık çubuklarıyla eve döneceğimi sanmıştım ama nefis bir khoresh kokusu mu alıyorum?"

"Harika bir asistanım vardı. Seni şaşırtmak istedim."

"Komik, çünkü benim de sana bir sürprizim var! Bakalım kim bizim yola girerken gördüm."

Kyle'ın yüzü eve girerken soğuktan kızarmıştı ve tabii ki çoraplarıyla duruyordu, çünkü o ona içeride asla ayakkabı giymemesi gerektiğini öğretmişti. Claire'a ayakkabılarını çıkarmasını söylemeye cesaret edememişti—ilk seferde bunu istemek biraz tuhaf olurdu. Kyle'ın yüzündeki sakal, muhtemelen birkaç yoğun gün geçirdiğini gösteriyordu ama bu ona hep yakışırdı. Ah, bu çocukları, ne kadar da yakışıklıydı. "Kyle!" Roya oğlunu kucaklamak için ona doğru koştu.

"Nasılsın anne?"

"Ah, Kyle, bu Claire. O bir—" Merkezdeki yönetici olduğunu söyleyecekti. Ama kendini tuttu. "O benim arkadaşım.

"Tanıştığıma memnun oldum." Kyle yanına geldi ve Claire'ın elini sıktı. Claire'ın yüzü kıpkırmızı kesildi.

Walter tabakları ve çatal bıçakları yerleştirdi, Kyle içecekleri hazırladı ve dördü mutfak masasına oturup biraz khoresh paylaştılar. Pirinç ve yahni kokusu evi sarmıştı; tam anlamıyla evindeydi. Zari her fırsatta üzerine düşse de, küçültmemişlerdi, yardımlı yaşam yerine taşınmamışlardı. Roya mutfağını, kendi tencerelerini, yemek kitaplarını, koltuğunu, büyük yatak odasının konforunu, arka bahçesinin güzelliğini istiyordu. Yapabildiği kadar uzun süre kendi evinde olmak istiyordu. Kendisi ve Walter merkeze benzer bir yere mi gideceklerdi? Bunu düşünmek istemiyordu.

Khoresh, pirinç ve lezzetlerin mükemmel bir şekilde harmanlandığı, tatlı ve ekşi dengesi tam yerinde, mis kokulu ve doyurucu idi. Bu gece bu yemeği Walter, Kyle ve şimdi gülümseyen ve tahdig çıtırdatan bu genç kadınla paylaşmaktan mutluydu.

Kyle yemeği silip süpürdü. "Bundan iyisi olamaz, Anne. Teşekkürler."

Kyle antrede ayakkabılarını giyerken Walter da Claire'in paltosuna yardım edip, "O merdivenlere dikkat et. Kaygan olabilirler!" dedi.

"Aman Tanrım, ikinizin de eldiveni yok. Elleriniz donacak!" dedi Roya.

Roya ve Walter ön kapıda yan yana durup Claire ve Kyle'ın ayrı arabalarına binip uzaklaşmalarını izlediler.

Kapıdan çıkıp tekrar ikisi kaldıklarında Walter sordu: "Nasıl gidiyor?

Şaşırtıcı derecede iyi.

Peki ya hizmet?

Çocukları gerçekten ilginçti.

Pekala o zaman. Ben mutfakta bitireyim. Sen yukarı çık. Kulağa plan gibi geliyor, değil mi?

Yatak odasında Roya, Marigold'u ilk emzirdiği sallanan sandalyenin yerini alan koltukta oturuyordu. Bu kışın başında, geçmişten gelen anıların onu alt edeceğini, başka dünyadan gelen o çocuğu bulacağını, hatta merkeze gidip onunla konuşacağını düşünmemişti. Yaşında, sıkıca kapattığı hayatına hiçbir şeyin giremeyeceğini sanmıştı. Ama tabii ki her zaman girebilirdi. Tabii ki hiçbir zaman her şey için çok geç değildi.

Daha aylar önce, biri ona Bahman Aslan'ın yanına tekrar oturacağını, onun sesini (aynı ses!) uzun zaman önce kaldırılmış şeyleri tartışırken duyacağını söyleseydi, inanmazdı. O zaman zamanın doğrusal değil dairesel olduğunu anlamazdı. Geçmiş, şimdi, gelecek yoktu. Roya bugün olduğu kadın ve Kırtasiye Dükkanı'ndaki on yedi yaşındaki kızdı, her zaman. O ve Bahman birdi, o ve Walter ise birleşmişti. Kyle onun ruhuydu ve Marigold asla ölmezdi.

Geçmiş her zaman oradaydı, köşelerde pusuda bekler, ilerlediğini sandığında sana göz kırpar, içeriden organlarına yapışırdı.

Daha sonra Roya mavi yuvarlak kutuyu açıp mektupları tek tek çıkarıp okuyacaktı. Yıllar önce Bahman'a yazdıklarını ve kendisinin yazmadığı, ancak kendi sesiyle, kendi el yazısına benzeyen bir el yazısıyla Bahman'a yazdığı son mektubu görecekti. Birinin ona bir daha onu görmek istemediğini söyleyen o ek mektubu eklediğini bilecekti. Ayrıca Bahman'dan yıllar boyunca ona yazdığı mektupları da okuyacaktı. Hayatı hakkında onu bilgilendiriyor, ona hayatından bahsediyordu.

işi, çocukları, günleri. Göndermediği mektuplar. Ama bu mavi yuvarlak kutuda gençliğinin mektuplarıyla birlikte saklanmış.

Kutunun içine Bahman'ın Duxton Center'daki buluşmalarından sonra ona yazdığı son mektubu da ekledi.

Buz eriyecekti. Bahar'ın ilk günü, Nevruz için perdeler yıkanacak, camlar silinecekti. Ev baştan aşağı temizlenecekti. Yeniden doğuşu ve yenilenmeyi kutlayacaklardı. İran'daki, bu oğlunu tanımamış olan ailesini düşündü. Kaliforniya'daki Zari ve Jack'i, çocuklarını ve tüm torunlarını düşündü. Cihangir'in Bahman ile tango yapıp İran-Irak Savaşı'nda ölmesini düşündü. Darbe gününü hatırladı, ülkesi etrafında yıkılırken o meydanda duruşunu. Ülkesinin bir zamanlar

ülkesini düşündü. Darbe günüydü hatırladı, ülkesi etrafında yıkılırken o meydanda duruşunu. Ülkesinin bir zamanlar gurur ve umutla dolup taştığını, sonra korku ve baskıyla çöktüğünü düşündü. Belki bir gün özgür olurdu. Bu gece yanında olması gereken kızı ve hayatının son gününde yattığı adamı düşündü. Birdenbire ona ve Walter'a, gitmiş olanlara ve kalanlara duyduğu sevgiyle yıkıldı.

Epilog

19 Ağustos 1953

Sırların Koruyucusu

Onun sınıfından olanlar bile ara sıra şehir merkezindeki ana çarşıya giderler. Altın, halı ve zarif kadınların ince bileklerini süsleyen bilezikler için iyidir Atieh gibi. Safran yığınlar halinde kırmızı renkte satılır. Dantelli iç çamaşırları asılır ince bir ip üzerine mandallarla. Renkli mozaik kutuları piramitler halinde yığılır halk için. Ama Ali çarşıdan bir kalp ağrısından kaçınır gibi kaçınır. Meyvenin güneşte duruşunu koklamak, satıcıların malları hakkında bağırmasını duymak, en ufak bir kavun kokusunu bile alırsanız kör olabilirsiniz. Orada alışverişe gerek yok. Neden? Ev stoklu. Atieh evlerini düzenli ve güvenilir bir şekilde yönetiyor. Oğulları ona pek dert olmuyor. Kızları büyümüş ve iyi evlenmişler. Daha ne isteyebilir ki? Tanrı aşkına. Tüm saygınlık adına, Ali.

Gençlere yardım etmek için dükkanı açar. Kitapları kırtasiye kadar taşımayı öncelik haline getirir. Dünyanın dört bir yanından başlıklar, davetkar harflere sahip ciltler, eskilerin ve yenilerin sözleri, bilgi ve risk dolu ciltler. Bu dükkan—bu sığınak—onu kurtardı, özellikle de babasının balgamlı kahkahası, hala istediği kavun kokulu tenli kişiyle bir geleceği reddettiğinden beri. Görgü kuralları, gelenek ve "Allah aşkına, her şeyin hakkı için, Ali" onu istikrar ve her iki tarafta da mutlu ebeveynlerin olduğu bir evliliğe götürür. Kendisi ve Atieh geleceklerini mühürler ve kalçasında kavun kabukları dolu küveti dengeleyen ve çarşının arkasındaki meydanda onu öpen o kız elenir. Neredeyse unutulmak.

Çocuklar geldiğinde arka arkaya gelirler. Hepsi sağlıklı, Tanrı'ya şükürler olsun. Annesinin bakımı ve kendi rehberliği altında büyüdüler. İki oğul, öğrenimde iz bırakan (Ali'nin babası, en azından torunlarının akademik ayak izlerini takip ettiğini görmekle haklı çıkmış hissediyor, Ali'nin "bir tüccar gibi, bir çarşı esnafı gibi" mal satmaya tenezzül etmiş olsa bile).

Bugün, 28 Mordad Çarşamba, yalnız çalışıyor. Başbakan halktan sokaklarda kalmamalarını istemiş. Dükkan, arka depodaki merdiveni zeminde sürükleyişinin sesi dışında sessiz. Birkaç hafta önce o merdivende Badri'nin anısıyla sarsılıyor. Boğazına giren bıçak. Cildindeki kan damlacıkları.

Aniden ter içinde kalıyor. Geçip gidecek—bu panik dalgası, bu dakikalarca süren felç edici acı anlamına gelen içindeki karmaşa. Geçip gitmeli.

Kızı unut, Ali.

Kitapları düzenlemeyi bitirmesi gerekiyor. Yakında eve gitmeli. Atieh bekliyor ve bazen geç kaldığında, onun başka biriyle görüştüğünden şüphelendiğini anlayabiliyor.

Ali süpürgeyi alıp yeri süpürüyor ve yine onunla birlikte. Onu tüm zaman boyunca yanında taşıyabilmesi ne kadar etkileyici. Yıllar sonra genç oğluyla birlikte dükkana geri girdiğinde, yine çarşıdaki çöp kutularının arkasındaydı.

Gerçekten oradan hiç ayrılmış mıydı? Kendilerine ait olan her şeye sahip oldukları, dünyanın geri kalanının ise dua için ellerini havaya kaldırdığı yer.

Şimdi onu özlüyor. Hâlâ onu özlüyor. Onun için neden bu şeyleri yapıyor? Neden ona hayır diyemiyor? Roya ve Bahman'ın bir araya gelemeyeceğini ona tekrar tekrar söylüyor.

Mektupları değiştirmesini söylüyor. Yapması için yemin ettiriyor ve yapıyor. Çünkü ona borçlu. Çünkü onu çarşının arkasındaki o meydanda içine çekti. Onu hamile bıraktı, onurunu çaldı, masumiyetini bitirdi. Çünkü o bir adamdı - evet genç bir adamdı ama yine de on dört yaşındaki birinden faydalanan bir adamdı. Ve sonra onunla evlenmesi gerektiğinde, ayrıldı ve bunun yerine babasıyla annesini dinleyerek Atieh ile evlendi. Derisi kağıt gibi ince olan Atieh.

ve beyaz. Kişiliği yoğurt gibi olan Atiyeh. Badri'yi isteyen bir adamdan daha iyisini hak eden Atiyeh.

Bu aç çocuklara bilgiye aç oldukları için yardım etmekten başka bir şey istemiyor. Onları öngörülebilirlikten ve durgunluktan kurtarmak istiyor. Gelenek tuzağından onları özgürleştirmek istiyor. Demokrasiye inandığı için siyasi konuşmaları ve bildirileri yayıyor. Başbakan Musaddık'ın adil ve dürüst bir lider olduğunu biliyor. Bahman Aslan gibi çocuklar geldiğinde (ah, annesinin onu getirdiği o ilk gün - Badri'yi tekrar görmenin acısı ve zevki), onlara yardım etmek istiyor. Belki de bu idealist kız ve erkek çocuklarına akıl ve becerilerini ülkeyi ve kendilerini daha iyi hale getirmek için kullanmaları konusunda rehberlik edebilir. Belki de onları kurtarabilir.

Roya Kayhani'nin okuldan sonra aceleyle geldiği, kitap tavsiyesi istediği o günler, onun için tatmin ediciydi.

Kitaplardaki mektuplarla romantizmi beslediği zamanlar onu daha mutlu eden hiçbir şey yok. Aktardığı aşk mektupları, birçok genç çiftin sahip olamayacağı bir iletişim biçimi sağlıyor. Ebeveynlerinin baskılarından ve içinde bulundukları—hepsinin—tutsak olduğu boğucu ahlak kurallarından küçük bir kaçış. Birbirleriyle görülemeyeceğini bildiği çiftler için o aşk notlarını taşıyor. Sınıf veya din veya kültürel dayatmalarla ayrılmış ama arzuyla değil. Kıyafetleri zengin çocuklar için çok yırtık pırtık olan kızlar için. Elit kızlar için umutsuz gelir beklentisi olan erkekler için. Yahudilere aşık Müslümanlar için. Monarşistlere aşık komünistler için.

Ve bunu yapmaktan mutluluk duyuyor. Kendisine yasaklanan şeyi onlara sahip olmalarını istiyor: sevme özgürlüğü.

Tahran'ın en hayırsever çiftlerinden Abbas ve Leyla Gholami, onun yardımı olmadan flört edemezlerdi. Komünist aktivist ve monarşist olan Jaleh Tabatabayi ve Cyrus Ghodoosi muhtemelen evlenecekler. Onlara iyi davrandı. Yardım ettiklerini hatırlamak faydalı. İyiyi tutunmak için.

Ve Bahman ve Roya'nın aşık olmasına yardım etti. Birlikte yalnız olacaklarını bilerek bankaya acele etmemiş miydi? Huzur içinde konuşabilmeleri için tekrar tekrar arka depoya gitmemiş miydi? Onlara yardım ediyor, onlara kutsal bir mahremiyet alanı veriyor. Birbirleriyle vakit geçirme zamanı. Zevkle, o

Badri'nin oğlunun tam kendi çatısı altında Roya'ya aşık olduğunu izler. Ve daha sonra mektuplarını değiştirir.

O bitirmesini söyleyene kadar.

Neden kalbi bırakmaz? Neden bazı insanlar ruhlarımıza yerleşir, boğazımıza takılır, zihnimize kazınır?

Kızı unut, Ali.

Roya şimdi meydanda. Bekliyor.

Allah affetsin. Allah kurtuluş versin.

Badri ona, kendi imkanlarıyla kendi çocuğunu aldırdığını, vücudunun geri kalanı için harap olduğunu söyledi. Bahman'ı kurtar. Ve böylece Ali, Bahman'ı kurtarmaya çalışır. Ona istediği her şeyi vermek için: kitaplar, siyaset, aşk. Ama Badri onun için tek bir şey istemiyor ve bu da planının ters gitmesi. Bahman için planları var. Ve bunlara Roya dahil değil.

Boynunu öyle delip neredeyse öldüğünde, sonrasında iyileşmek için denize gitmek üzere kuzeye gittiğinde, onu manipüle etmeye devam etti. Ona söz verdirdi.

Ve evet, onun emriyle Bahman'ın mektubunu yeniden yazdı. Sadece bir kelimeyi değiştirdi. Hepsi bu. Sadece meydanın adı. Ama değiştirmesi en acımasız kelime oydu. Onlara o umudu vermek, onları farklı yerlerde bekletmek, sadece bitirmemek. Badri bunu uzatmak istedi. Roya'nın acı çekmesini izlemek istedi. Denizi kenarından kuzeyden onu telefonla arayıp durdu, tam istediği gibi yaptığından emin olmak için. Bunun dramından, tehlikesinden ve acımasızlığından keyif almıştı. Ve onun dehşete düşmesiyle, Badri iki mektup daha yazdırdı: biri Bahman'dan Roya'ya, diğeri Roya'dan Bahman'a ve onlardan birkaç gün önce yazıp postalamasını istedi, çocuklar meydanlarda "buluşacaklardı". Böylece ikisi de planlanan buluşmalarından kısa bir süre sonra birbirlerinin mektubunu alacaklardı, ikisi de bekletilmiş olmanın acısını yaşayacaktı.

Böylece Badri bunu kendi istediği gibi bitirebilirdi.

Kabul etmişti. İstememişti ama kabul etmişti. Geçmişteki başarısızlığını telafi etmek için dediğini yaptı. Daha fazla kalp kırıklığına neden olduğunu bilse de.

Yazısı kusursuzdu—her zaman öyleydi. Her şeyi kopyalayabilirdi. En iyi okullarda çok küçük yaşlardan beri ustalaşmak için eğitilmemiş miydi?

kaligrafi, bir alim olarak eğitim görmek? O, mükemmel el yazısının statü anlamına geldiği bir dönemin ürünüydü. Elinin kontrolünde pek azı onunla boy ölçüşebilirdi.

Tanrı onu affedebilir mi?

Badri, Bahman ve Roya evlenseydi onu suçlardı. Peki o zaman ne yapardı? O ne yapardı? Kendini öldürür müydü? Buna dayanamazdı.

Basamaklı merdivenin üzerinde, hala titreyerek oturuyor. Gerçekten sadece Badri'nin emrini mi yerine getiriyor? Yoksa

Badri'nin merdivenin üstünde, hala titreyerek oturduğu. Gerçekten sadece Badri'nin evinin yerine getiriyor? Yoksa iyi niyetine rağmen, o iki çocuğun sahip olacağı şeye kıskançlık duyan bir yanı mı var? Sevgi dolu bir hayat. Sahip olmadığı bir şey.

Roya'nın dükkanındaki o çocuğa nasıl baktığını hatırlıyor.

Ter içinde kalmış. Ve başını ellerinin arasına alıp orada dinlenirken, biliyor.

Hayır. Bu yanlış.

Kalbinde ne yapması gerektiğini biliyor.

Dükkanı kapatıyor.

Ve koşuyor.

Koşuyor, koşuyor, koşuyor. Kendisi gençken, kendisi aşıkken bu kadar hızlı koşmamıştı. Attığı her adımla, her deparla yüreğinde yeni bir hafiflik hissediyor. Badri yanılıyor. Genç çifte bunu yapamazlar. Kızı unutamaz. Meydanda duran kızı.

Ara sokaklar, caddeler ve kalabalıklaşan insan seli bulanıklaşıyor koşarken. Sonunda nefes nefese hedefine ulaşıyor. İnsan yığınlarının arasından iterek, kakarak ilerliyor. Gösteri yokmuş, ne olmuş yani. İnsanlar hiç mi ders almayacak? Roya. Roya. Roya. Elbette nerede durduğunu biliyor. Kalabalığın arasından yolunu açıyor. Ve sonra, kalabalığın ve kaosun ortasında onu görüyor. Öfkeli bedenlerin arasından ona doğru ilerliyor. Omzundan tutuyor.

“Roya!” Rahatlamaktan ağlayabilir. Onu bulmuş. Ve ona söyleyecek.

Yorgun ve bitkin görünüyor. Solgun ve dudakları kurumuş. Ona karşı bir koruma, yardım etme, onu bu karmaşadan uzaklaştırma arzusuyla doluyor. Ona söylemesi gerekiyor.

“Ah, Tanrı’ya şükür! Bay Fakhri! Gördünüz mü—”

“Roya Hanım, lütfen beni dinleyin. . . .” Her iki eliyle omuzlarından tutar.

“Sadece Bahman'ı bulmam gerekiyor,” diyor.

“Roya Hanım, lütfen bir şey bilmenizi istiyorum—”

Onun kavrayışından uzaklaşıyor. Ve sonra bir patlamanın gücü. Gökyüzüne ve aynı anda yere doğru savruluyor. Darbenin şokuyla sarsılıyor. Nefes almakta zorlanıyor. Sadece yerde olduğunu ve göğsünün ıslak olduğunu ve ıslaklığın durmayacağını biliyor. Roya'yı bulmak istiyor, ona ne kadar yanlış yaptığını anlatmak istiyor, onun yüzünden yanlış yerde olduğunu ve Bahman'ın yanına, Baharestan Meydanı'na gitmesi gerektiğini söylemek istiyor, Evlenme ve Boşanma Dairesi'ne gitmeleri gerektiğini, bu anı değerlendirmeleri gerektiğini, aşklarından vazgeçmemeleri gerektiğini, birlikte uzun yıllar yaşayacaklarını, birlikte yaşlanacaklarını, birlikte büyüyeceklerini, büyüyeceklerini, yumuşayacaklarını ve dolgunlaşacaklarını, çocuk yetiştireceklerini, harika şeyler yapacaklarını, birlikte yaşlılığa ulaşacaklarını anlatmak istiyor. Ona üzgün olduğunu söylemek istiyor. Badri'ye üzgün olduğunu söylemek istiyor ve çarşının arkasındaki, sineklerin ve kavun kabuklarının olduğu meydanı hatırlıyor ve o dükkanı adım adım, kitap kitap nasıl inşa ettiğini hatırlıyor ve çocuklarını ve küçükken neşeli çığlıklarını düşünüyor. Yanılıyor ve Atieh'i geceleri sessizce dikiş dikerken sandalyesinde otururken görüyor ve bu dünyaya üzgün olduğunu yakmak istiyor ve Badri'nin karnından aldığı çocuğun bu yaz otuz altı yaşında olacağını ve o çocuğu hiç tanımadığını, elini hiç tutamadığını

biliyor. Ve üzgün. Üzgün. Roya'nın yüzü önünde. Ve şimdi birkaç kişi daha. Bir adam ıslak göğsüne bastırıyor ve nefes alamıyor, süzülüyor. Çarşıdan Badri orada duruyor, parmak uçlarında, sanki diğer her şeyden ayrı bir an gibi dengede. Dudakları yüzünde sıcak ve yapışkan. Bir ateş patlaması gibi hissediyor. Ve şimdi kalbinde bir parça kavun bezi. Rüyada mı görüyor? Kırtasiye dükkanına doğru bakıyor, günahlarını telafi etmek, bilgiyi yaymak, sevgiyi beslemek için inşa ettiği dükkana ve duman gördüğünü sanıyor ama bunun o olmadığını biliyor. Yaşayacak. O gittikten sonra bile insanlar onun kırtasiye dükkanına girecekler. Nasıl olduğunu bilmiyor ama gireceklerini biliyor, biri bırakmayacak, biri devam ettirecek, kayboluyor, küçülüyor, gökyüzü kararıyor, perdeler iki yandan kapanıyor, gidiyor ama sevgi yaşamaya devam edecek.

gençler umutlarını sürdürecek, demokrasi mücadelesi asla ölmez, kitapları, sözleri, notları, mektupları, umudu asla sona ermez. İyileşemeyeceğimiz bir aşktır bu.

Teşekkür

Uzun zamandır bu hikayeyi tek başıma, masamda oturup karakterleri sıfırdan şekillendirerek yazdım. Onların sadece bana ait olacağına inanmıştım. Ancak taslak bittiğinde ve onu göstermeye cesaret ettiğimde, başkalarının cömertliği beni şaşırttı. Bu hikayenin dünyaya gelmesinde rolü olan herkese, zamanları ve enerjileri için sonsuza dek minnettarım.

Wendy Sherman en başından beri benimle birlikte ve tükenmez bir destekçi ve parlak bir süper menajer. Bu karakterlerin ortaya çıkıp gelişmesi için zamana ihtiyacım olduğunda geri çekildi ve bir itmeye ihtiyacım olduğunda nazikçe beni teşvik etti. Hayatımda ona sahip olduğum için çok şanslıyım ve paylaştığımız yolculuk karşısında hayranlık duyuyorum.

Yazarlar, karakterlerini ve hikayelerini içgüdüsel bir düzeyde "kavrayan" ve bilgeliği ve rehberliği kalpten gelen Jackie Cantor gibi editörler hayal eder. Jackie senaryoma yanıt verdiğinde, sihre inanmamı sağladı. Bu kitaba olan inancı ve ona olan yoğun bağlılığı her şeyi değiştirdi ve onun için çok minnettarım.

Bu kitabın şans eseri yayımlanma fırsatı bulduğu Gallery Books ekibinin tamamına büyük bir teşekkür borçluyum. Yayın öncesi harika bir tur için Wendy Sheanin'e, tüm tanıtım yetenekleri için Meagan Harris ve Michelle Podberezniak'a ve her adımda yanımda olan Sara Quaranta'ya teşekkür ederim. Titizliği için redaktör Joal Hetherington'a ve kitap kapağı tasarımı için sanat yönetmeni Lisa Litwack ile harika ekibine özel bir teşekkür.

1953 darbesi, o dönemi yaşayanların hafızalarına kazınmıştır ve bu olayın dalga etkileri dünyayı etkilemiştir. Tarihsel

Araştırmamda, Stephen Kinzer'ın aynı Harry Truman alıntısıyla başlayan Shah'ın Adamları adlı eseri son derece yardımcı oldu. Şiir için yazar Melody Moezzi, Rumi'den Nader Khalili, Coleman Barks ve kendi parlak kendisi

tarafından çevrilen dizeleri seçmeme yardım etti. Ve o çalkantılı zaman hakkındaki sonsuz sorularıma katlanan aile büyüklerime, özellikle de okul günlerine dair büyüleyici anekdotlar paylaşan kayınvalidem Maman Pari'ye teşekkür ederim.

Boston'ın kış soğuğunda, revizyonumun asla çözemeyeceğim bir bilmece olacağını düşündüğüm bir zamanda, editör Denise Roy imdadıma yetişti ve taslağıma uzman gözünü ve parlak zihnini kattı. Nokta atışı tavsiyeleri ve rehberliği

büyük takdir topluyor ve paylaştığımız sohbetler için çok minnettarım. Arkadaşım ve meslektaşım yazar Susan Carlton, kış günlerinde ve yaz öğleden sonralarında kütüphanede ve daha sonra burger ve bagel eşliğinde birçok kez benimle görüştü. Tavsiyeleri ve desteği büyük bir fark yarattı ve onsuz ne yapardım bilmiyorum. Ayrıca ilk taslağı okuduğu ve hayatımda böylesine bir neşe ve ışık kaynağı olduğu için Maria Mutch'a, yıllardır süregelen dostluğu ve bilgeliği için Ilan Mochari'ye ve her zaman yoldaşım olacak NYU MFA günlerinden sınıf arkadaşlarıma: Courtney Brkic, Cara Davis Conomos, Jeff Jackson ve Sophie Powell'a teşekkür ederim. Tesadüfi bir öğle yemeğinde karşıma oturup, el yazmasının tek bir kelimesini bile okumamış olmasına rağmen sakin bir şekilde bir olay örgüsü değişikliği öneren aydınlık Lara Wilson'a çok özel bir teşekkür. Dostluğun için teşekkürler sevgili Lara. Ve bitmiş kitabı ilk okuyup, ön kopyalar çıkmadan tepkilerini paylaştıkları için Elinor Lipman ve Whitney Scharer'a kocaman, görkemli bir teşekkür. Erken desteğiniz benim için dünyalara bedel.

Eğer yazarlar için bir Hogwarts olsaydı, burası Boston'daki GrubStreet olurdu ve harika sanatçılardan oluşan bu topluluğu bulduğum için çok şanslıyım. Hiç şüphesiz ülkenin en iyi yazar organizasyonunu yaratan Eve Bridburg'a ve

arkadaşlığına, beni her zaman destekleyen, cömert, nazik ve ilham verici olan Christopher Castellani'ye, Sonya Larson'a ve Grub'daki tüm personele yaptıkları her şey için ve inanılmaz yazarlara ders verme fırsatı verdiğim için Dariel Suarez'e teşekkür ederim. Tüm öğrencilerimle gurur duyuyorum ve onların yolculuklarının bir parçası olmaktan keyif alıyorum.

Yazar olarak kendi gelişimimin büyük bir kısmı, hala yanımda taşıdığım Charles Muscatine, Leonard Michaels, Maxine Hong Kingston ve UC Berkeley'den Bharati Mukherjee gibi cömert öğretmenler tarafından şekillendi; yolumu bulmaya çalışırken bana inanan Alexander Chee; ve Yüksek Lisans programımda E. L. Doctorow, Chuck Wachtel ve Paule Marshall. Ayrıca, İran'dan yeni gelmiş göçmen bir kıza saygı ve onurla davranan ve beni yazmaya ve hikaye anlatmaya teşvik eden Forest Hills, Queens'teki P.S. 144'te altıncı sınıf öğretmenim Bay Garcia'yı da anmadan geçemem.

Ayrıca beni ayakları yere basan arkadaşlarıma da minnettarım: Stephanie, Julia, Rachel, Abby, Lily ve David Lawrence'tan oluşan tüm Lavangar ekibi (David, olağanüstü bir fotoğrafçı ve onun yazar fotoğrafı dünyayı dolaştı!), Victoria Fraser, Marjorie Travis, Pam, Peter, Jane ve Claire Lawrence, Alexandria Snyders Dykeman, Margaret Dykeman, Linda K. Wertheimer, Pam Wolfson, Kwi Young Choi ve Laurie Buchta. Jay Buchta'nın cömertliğini asla unutmayacağım ve kendisi çok özleniyor.

İlk romanım Together Tea'nin okurlarına teşekkür ederim: notlarınız ve e-postalarınız, ayrıca okumalarda ve kitap kulüplerinde yüz yüze yaptığımız birçok etkileşim beni ayakta tuttu. Solstice Literary Magazine ve Arlington Author Salon aracılığıyla birlikte çalışma ayrıcalığına sahip olduğum tüm yetenekli yazarlara özel bir teşekkür. Ve çalışmalarımı ve birçok İranlı-Amerikalı yazarın çalışmalarını destekleyen şair ve profesör Persis Karim'e teşekkürler.

Kız kardeşim Maryam, çocukluğumuzda Tahran'a bombalar yağarken sığındığımız bodrumda beni okumaya ve yazmaya teşvik etti ve bu, yazının beni ilk kurtardığı zamandı. Onunla gülmeye ve güzel kızlarının büyümesini görmeye bayılıyorum ve kırılmaz bağımız için çok minnettarım. Annemin zorluklar karşısındaki cesareti ve iyi mizahı her gün bana ilham veriyor. Sevgisi beni ayakta tuttu ve umarım onun dayanıklılığının ve gücünün yarısı kadar güce sahip olabilirim. Her şey için teşekkürler canım Maman. Sen her şeysin. Çocuklarım Mona ve Rod'a: hayatımı neşeyle dolduruyorsunuz ve zekanız ve nezaketiniz dünyadaki en iyi hediyeler. Tüm günlerimizi sevdik. Şirketinden daha çok keyif aldığım kimse yok . . . belki babanız hariç. Belirli bölümleri yazdıktan sonra gözyaşlarımı sildiğin, dinlediğin, orada olduğun, en başından beri bana inandığın için teşekkürler Kamran Joon. Seni seviyorum.

Her babama, bana gençliğinin şehrini ve oradaki kafeleri, sinemaları, gösterileri ve dansları hakkında saatlerce konuşarak vakit geçiren babama her şeyden önce teşekkür etmek istiyorum. Eski Tahran'ın haritalarını çizdi, tarih ve coğrafya anlattı, şairler ve politikacılar hakkında hikayeler anlattı ve bilgisi ve hafızasıyla beni büyüledi. Bu kitabı bitirmek beni ona daha da yaklaştırdı ve her şeye buna değdi. Hepsi senin sesini duymak için bir bahaneydi, sevgili Parpie. Hepsi sendendi.

A Gallery Books Okuyucu Grubu Rehberi

Kırtasiye Dükkanı

Marjan Kamali

Kırtasiye Dükkanı için bu okuyucu grubu rehberi, bir giriş, tartışma soruları ve kitap kulübünüzü geliştirme fikirleri içermektedir. Önerilen sorular, okuma grubunuzun tartışma için yeni ve ilginç açılar ve konular bulmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu fikirlerin sohbetinizi zenginleştirmesini ve kitaptan aldığınız keyfi artırmasını umuyoruz.

Giriş

Together Tea'nin ödüllü yazarından, 1953 Tahran'ının siyasi çalkantıları fonunda geçen güçlü bir aşk hikayesi. Hayalperest ve idealist bir genç olan Roya, adalet tutkusu ve şiir sevgisi kendisininkiyle örtüşen Bahman ile tanıştığı kırtasiye dükkanında edebi bir vaha bulur. Anında aşık olur. Ancak evliliklerinin arifesinde, meydanda buluşacakken aniden şiddet patlak verir ve kaosun ortasında Bahman asla gelmez. Roya onu temasa geçmek için çaresizce uğraşır, ancak çabaları sonuçsuz kalır ve onu bir daha asla göremeyeceğine razı olur. Ta ki altmış yıldan fazla bir süre sonra, kaderin bir cilvesi onu Bahman'a geri götürene ve ona elli yılı aşkın bir süredir peşini bırakmayan soruları sorma şansı sunana kadar.

Tartışma Konuları ve Soruları

1. İlk iki bölüm, Roya'nın hayatının çok farklı aşamalarını bize gösteriyor. Tartışın

evliliği ve Tahran'da genç bir kız olarak yaşadığı hayat arasındaki benzerlikler ve farklılıklar.

2. Roya, 3. sayfada şöyle diyor: “Sonuçta mantıklı ve aman Tanrım, inanılmaz anlayışlı bir adamla evlenmemiş miydi? Sonunda, on yıllar önce Tahran'da küçük bir kırtasiyede tanıştığı o çocukla evlenmemiş, hayatını bunun yerine bu Massachusetts doğumlu istikrar abidesine bağlamamış mıydı?” Bahman ve Walter arasındaki farklar nelerdir? Benzerlikleri nelerdir? Roya'nın her ikisinde de ne aradığını düşünüyorsunuz? Bir ilişki için beklentileri hikaye boyunca nasıl değişiyor?

3. Roya, Bahman'ın annesinin onun Şahla ile evlenmesini istediğini öğrendikten sonra 56. sayfada öfkesini bastırmaya çalışıyor: “Bu, onu sıklıkla boğan nezaket, formaliteler ve beklenen iyi kadın davranışlarından oluşan toplumsal ağdı. Ama bunu katlanmaktan, içinde yolunu bulmaya çalışmaktan başka çaresi yoktu. Bildiği tek şey buydu.” 1950'lerde İranlı kadınlar için “yüzünü kurtarmanın” önemi hakkında konuşun. Bu beklentiler, Amerikalı kadınlardan beklenenlerden farklı mıydı? Peki ya günümüz kadınları? İran'daki genç kadınların kültürel beklentilerini araştırın ve grup olarak tartışın. Siz veya hayatınızdaki kadınların deneyimlediği beklentilerle ne kadar benzer veya

araştırın ve grup olarak tartışın. Siz veya hayatınızdaki kadınların deneyimleriyle beklentilere ne kadar benziyor veya farklı?

4. Roya ve Zari'nin kişilikleri ve hayata bakış açıları çok farklıdır ve iki kız kardeş sık sık tartışır ve çatışır. Ancak aralarında kırılmaz bir bağ vardır. Kardeşlerle hayatınızda bu eşzamanlı yakınlığı ve çatışmayı yaşadınız mı? Genel olarak kardeşlik ilişkisinin ve özellikle Roya ile Zari'nin kız kardeşliğinin bu tür çelişkilere nasıl zemin hazırladığını düşünüyorsunuz?

5. 1953'teki flörtleşmesi sırasında Roya, yeni ve şaşırtıcı yollarla tutku ve özlem yaşar. Örneğin, 84. sayfada Jahangir ve Bahman'ın dansını izlerken şehvetle dolar. Genç bir kadın olarak Roya'nın arzusunu Badri'ninkiyle karşılaştırın. Sosyal sınıfları eylemlerini etkiler mi? Roya gençliğinde Badri gibi davransaydı sonuçları ne olurdu?

6. Marjan Kamali, "Kırtasiyeci Dükkanı"nda olay örgüsü unsuru olarak önsezi kullanıyor. Bunun hikayeye nasıl katkıda bulunduğunu ve anlatıyı nasıl ilerlettiğini tartışın. Önsezi olmadan roman nasıl okunurdu?

7. 1950'lerde Tahran'daki kadınlar, Amerika'daki kadınların sahip olduğu sınırlı da olsa özgürlüklere sahip değildi. Roya'nın ailesi bu toplumsal beklentilere nasıl meydan okuyor? Bu durum, yetişkin bir kadın olarak Roya'nın hayatını nasıl şekillendiriyor?

8. 14. bölümde okuyucular Bay Fakhri ve Bahman'ın annesi arasındaki geçmişi öğreniyor. Bunu okuduktan sonra sizce Badri, Roya'ya neden bu kadar kötü davrandı?

9. 172. sayfada Roya, kültürel farklılıklarla flört etme konusunda zorlanıyor: "Bazen hiçbir kural yokmuş gibi görünüyordu. İran'da geleneklerin ve tarof'un, yani büyükbabanızın kim olduğu gibi şeylerin genellikle nasıl davranılması gerektiğini belirlediği zamanlarda çok daha kolaydı." Tahran ve Amerika'daki flört ve randevulaşma, Roya ve ilişkiler hakkındaki beklentilerini nasıl zorluyor? Roya ve Zari'nin flört etmeye yaklaşımlarındaki farklılıkları tartışın. Sizce Zari neden Roya'dan daha rahat hissediyor? Roya, Bahman ile hiç tanışmamış olsaydı Amerika'da flört etmenin daha kolay olacağını düşünüyor musunuz?

10. 18. bölümde Bahman, Tahran'da akıl hastası bir anneyle yaşamanın zorluklarını anlatıyor. Akıl hastalığı ve damgalanmasını bir grup olarak tartışın. Akıl hastalığı zaman içinde nasıl görülüyordu ve akıl hastalarının tedavisi kültürden kültüre nasıl farklılık gösteriyor? Bahman ve babasının annesine bakış şekli karşıt kültürel nasıl?

19. Bölümün başında Roya ve Walter, Zari ve erkek arkadaşı Jack ile çifte randevuya çıkar. Jack, İran ve yemekleri ile kültürü hakkında konuşma şekliyle Roya'yı gücendirir. Roya'nın gücenmekte haklı olduğunu düşünüyor musunuz? Siz gücenir miydiniz? Kültürel cehalet ve önyargıyı grup olarak tartışın.

12. The Stationery Shop'taki karakterler, aşktan kimliğe, düşük yapmaya kadar çeşitli yıkıcı kayıplar yaşar. Nasıl iyileşiyorlar ve bu kayıplar onları sonsuza dek nasıl değiştiriyor? Grubunuz bu üzüntülerle ilişki kurabiliyor mu? Hayatınızdaki hangi kayıplar sizi sonsuza dek değiştirdi?

Kitap Kulübünüzü Geliştirin

1. Grup olarak buluşmadan önce her üye, 1953 İran darbesi olaylarını araştırmalıdır. Darbeyi öğrenmeden önce ve sonra İran'ın ABD ile ilişkisine dair algılarınızı tartışın. Bu araştırma, ABD dış politikasının tarihi hakkındaki

düşüncelerinizi değiştirdi mi? Neden evet veya neden hayır?

2. Marjan Kamali, Roya, Zari ve annelerinin yaptığı yemekleri o kadar güzel detaylarla anlatıyor ki, sayfalar aracılığıyla tadını alabiliyormuşsunuz gibi hissediyorsunuz. The Stationery Shop'taki yemeklere benzer yemekler yaparak tüm üyelerin birlikte yemek pişireceği bir akşam yemeği partisi düzenleyin. Yaptığınız yemeğin duyusal detaylarını tartışın. Yemek beklentilerinizi karşıladı mı?

3. The Stationery Shop, Nicholas Sparks'ın The Notebook'u ile birçok benzerliğe sahip. Her iki romanda da bir aile, ilişkinin onaylamaz ve sabote etmeye çalışır. Grup olarak, sosyoekonomik sınıf bağlamında aşkı ve hayat arkadaşı seçiminde ailenin önemini tartışın.

Yazar Hakkında

İranlı ebeveynlerden Türkiye'de doğan MARJAN KAMALI, çocukluğunu Kenya, Almanya, Türkiye, İran ve Amerika Birleşik Devletleri'nde geçirdi. UC Berkeley, Columbia Üniversitesi ve New York Üniversitesi'nden dereceleri bulunmaktadır. İlk romanı Together Tea, Massachusetts Kitap Ödülü finalisti olmuştur. Marjan, eşi ve iki çocuğuyla Boston bölgesinde yaşamaktadır.

BU YAZAR HAKKINDA DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN: Authors.SimonandSchuster.com/Marjan-Kamali

SimonandSchuster.com

Facebook.com/GalleryBooks @GalleryBooks

Bu Simon & Schuster e-kitabını okumaktan keyif aldığınızı umuyoruz.

E-posta listemize katıldığınızda ÜCRETSİZ bir e-kitap kazanın. Ayrıca Simon & Schuster'dan yeni çıkanlar, fırsatlar, önerilen okumalar ve daha fazlası hakkında güncellemeler alın. Kaydolmak için aşağıya tıklayın ve şartlar ve koşulları görün.

KAYDOLMAK İÇİN BURAYA TIKLAYIN

Zaten abone misiniz? Bu e-kitabı kaydetmek ve beğendiğiniz daha fazla şeyi okumanız için gönderebilmemiz için lütfen e-postanızı tekrar girin. Gelen kutunuza özel teklifler almaya devam edeceksiniz.

Gallery Books Simon & Schuster, Inc. Bünyesinde Bir Baskı 1230 Avenue of the Americas New York, NY 10020
www.SimonandSchuster.com

Bu kitap kurgusal bir eserdir. Tarihi olaylara, gerçek kişilere veya gerçek yerlere yapılan her türlü atıf kurgusal olarak kullanılmıştır. Diğer isimler, karakterler, yerler ve olaylar yazarın hayal gücünün ürünleridir ve gerçek olaylar veya yerler veya kişilerle, yaşayan veya ölü, herhangi bir benzerlik tamamen tesadüfidir.

Telif Hakkı © 2019 Marjan Kamali

Bu kitabın veya bir kısmının herhangi bir biçimde çoğaltılması hakkı saklıdır. Bilgi için, Gallery Books Yan Haklar Departmanı, 1230 Avenue of the Americas, New York, NY 10020 ile iletişime geçin.

İlk Gallery Books karton kapak baskısı Haziran 2019

GALLERY BOOKS ve amblemi Simon & Schuster, Inc.'in tescilli ticari markalarıdır.

Toplu alımlar için özel indirimler hakkında bilgi almak için lütfen Simon & Schuster Özel Satış ile 1-866-506-1949 numaralı telefondan veya business@simonandschuster.com adresinden iletişime geçin.

Simon & Schuster Konuşmacı Bürosu, yazarları canlı etkinliğinize getirebilir. Daha fazla bilgi almak veya bir etkinlik rezervasyonu yapmak için Simon & Schuster Konuşmacı Bürosu ile 1-866-248-3049 numaralı telefondan veya web sitemizden www.simonspeakers.com adresinden iletişime geçin.

İç tasarım Davina Mock-Maniscalco Kapak tasarımı Grace Han Kapak sanatı © Getty Images; © 1234rf Yazar fotoğrafı David E. Lawrence

Kütüphane Kongresi Kataloglama-Yayın Verileri

İsimler: Kamali, Marjan, yazar.

Başlık: Kırtasiye dükkanı / Marjan Kamali.

Açıklama: İlk Gallery Books ciltli baskısı. | New York : Gallery Books, 2019.

ISBN 9781982107482 (ciltli) | ISBN 9781982107499 (ticari karton kapak)

Konular: | BISAC: KURGU / Kültürel Miras. | KURGU / Aile Hayatı. | KURGU / Çağdaş Kadın.

Tanımlayıcılar: LCCN 2018052061 (baskı) | LCCN 2018053604 (e-kitap) | ISBN 9781982107505 (e-kitap) |
Sınıflandırma: LCC PS3611.A4645 (e-kitap) | LCC PS3611.A4645 S73 2019 (baskı) | DDC 813/.6—dc23

LC kaydı https://lccn.loc.gov/2018052061 adresinde mevcuttur

ISBN 978-1-9821-0748-2 ISBN 978-1-9821-0750-5 (e-kitap)

zlibrary

Bilgi ve kültür kapınız. Herkes için erişilebilir.

www

z-library.sk

z-lib.gs

z-lib.fm

go-to-library.sk

Resmi Telegram kanalı

Z-Access

https://wikipedia.org/wiki/Z-Library